Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
71
1 A
18

LIBRERIA
ANTIQUARIA INTERNAZIONALE
DOTT. LIBERO MERLINO
ROMA

Guilielmi Varignane Se
ta ſublimia ad varios cur
dos moꝛbos veriſſimis
auctoꝛitatib⁹ illuſtrata
additiõib⁹ nõnullis:
floſculis itẽ in mar
gine decoꝛata: di
ligẽtiſſime caſti
gata: nuſq̃ im
pꝛeſſa felici
ter inci-
piunt.

✠

Cum gratia ꝛ pꝛiuilegio.

71-1
A-18

Sanctis virtutibus militarib⁹ accinto nec minus intellectualiuꝫ dia
demate decorato Magnifico dño ſuo ſemꝑ dño
Meladino crobacꝰoꝝ ꝛ boſue plebano gnalique
dño totius territorij cheleñ. eius ſubiectus alo
Gulielmus de Varignana qualis qualis ꝓfeſſor in artib⁹:
ꝛ ſcia medicine beari. Quia omnes hoies ſm plurimum pri
mo metaphiſice. naturalr ſcire deſiderāt tanq̄ perfectibile
in vltimā perfectionem ipſius: eo q̄ ſcia eſt perfectio anime
vt teſtatur Auer. 1. de aia: ꝛ Auic. in lib. fortis vite: ꝛ Algazel
ꝛ Macrobius: ꝛ Tulius in paradoſis: ꝛ Seneca in pleriſq̄
locis: ꝛ Gal. 7. terapentice: ꝛ Auicē. 6. de naturalibus: ꝛ bre
niter oēs philoſophātes cōſumate effectu noſtra ſapientia
copioſa manifeſtat que admiror: imo ſtupidus quaſi ſio ani
maduertens: ꝛ cauſa circa q̄ta ciuilia prudētia ſolicitas ac
vtraq̄ forma cōtinue vigilatis ignoro qualr culmen tantaꝝ
iſtarum noſter proficit intellectus quis diuinitus pluſq̄ hu
maniter fore puto. Hec igitur quidem cauſa que eſt in ea eſt
ꝓpriſe inſudatis: aut etiā vtilitate ꝓpria ac noſtroꝝ iritans
merito nos cōmouit vt deſcēdere placuerit mihi noſtro pre
cipere qđ gratis mihi fuit inueniēdi. c. ia. in loco ſancti Gri
ſogoni vt opuſculum vobis ſanum cōſtituam cōprehendēs
que precipua apud famoſos antiquos circa egritudinū ge
nera ſunt laudanda quod equidē libenti animo ſuſcepi: ſꝫ
conſiderans q̄ ſm Gale. ſimplices medicine velociores exi
ſtunt in opere q̄ cōpoſite ꝓpter ipſarum ſubſtantiā a mate
ria exiſtere collegi ex dictis Gal. in lib. 12. de ſimplici medici
na. ꝛ Dyaſ. Auic. Serap. Meſue. Raſi. Iſaach. Amech. Ri
randi. Rabimoyſes ꝛ plurium alioꝝ nō nomina: ſed in qui
bus nō ſolum cōcordes ſꝫ alijs precolaudant: que quidem
cuꝫ nominauero multa imiſcebo eoꝝ quoruꝫ virt⁹ mira ſciē
tiam medicinalē trāſcendit: ꝛ quoruꝫ operatio a ſola forma
exiſtit ſpecifica: quoruꝫ veritates lꝫ ab expertis exiſtant qui
voluerūt q̄ experiantur pro libito. Magis autē gratia ꝑfe
ctionis operis ꝛ exercitij fiendi i eis ponenf quantū per ex

perientiã que ab eis ſit ſuſcepta. Verũ qꝛ iuxta Meſue gaudet quilibet inexpert⁹ ad danda experta ſimplicia ⁊ cõpoſita: tam paterna ꝙ ꝓpꝛia vt opus dilucidetur ex eis ⁊ vt inde acquiſita qua puto beniuolentie veſtre gratia cauſaꝫ habeam ad alia me transſerendũ ⁊ vt ꝙ vitam poleaꝫ. Poſſunt quidem vt ſit mihi in ſenio cuꝫ potentia exercitandi libꝛos defecerit in arte bacculus ſenectutis ⁊ in poſteris eterna memoꝛia cuꝫ ipſo pꝛofectu iuxta Gal. dicenteꝫ videntes dicta Ariſtotelis ⁊ Pla. eoꝛuꝫ reminiſcamur ac ſi eẽnt pꝛeſentes. Et Ptolomeus nõ fuit moꝛtuus qui ſcientiã viuificauit ⁊ iuxta Diadoſcolim nõ ſibi ſed alijs ſapiens natus eſt. At qꝛ opus hoc poſt veſtraꝫ vitam ⁊ meaꝫ poterit diuulgare ⁊ opera medicinalia: lꝫ ad rectũ ſint poſita tamẽ quedã noua neceſſaria ſepe tangunt in eis quibus pure vtens põt operari ad maluꝫ. Legentẽ nunc obſecro ⁊ vbi quicꝙ ſiniſtre operetur ꝙ ſi quis operari pſumpſerit dicã cuꝫ Amech in ſuo pꝛohemio de venenis. Veniat ignis ⁊ ſulfur de celo ⁊ ſpiritus qui poſſunt ipſum facere ſicut de vrbibus Sodome ⁊ Gomoꝛee. Ob hoc igitur idiote cõfidentes in ipſo dimittã pꝛincipia artis ⁊ ſciẽtie que ſunt fundamẽtuꝫ in operevt in pluribus: necꝫ ſigna egritudinũ ponam: necꝫ cauſas diſtinguaꝫ necꝫ auxilia: ſed tanꝙ notis ⁊ intelligentibus alijs ſcribens illa veſtre intelligentie ⁊ pꝛudentie derelinquam. Deuꝫ igitur cunctoꝛum bonoꝛum pꝛimum motoꝛem inuoco vt felicitet hoc opus iuxta. Meſue dicentẽ Pꝛincipiet deus opera tua: ⁊ felicitabit ea ⁊ iuxta illud Pitagoricum. In omnibus his que agis: exoꝛdium a deo ſume. Hunc itacꝫ libꝛum manifeſtatõis maioꝛis gratia in quincꝫ ſermones diuidã.

Sermo primus de oībus egritudinib⁹ fere que ipſis contingere a capite vſqꝫ ad pedes ⁊ ſunt proprie vnicuiqꝫ membro ⁊ continet tractatus.xix.

¶ Tractatus primus. De diſpoſitionibus capillorum continet capitula nouem.

Capitulum primum prohemiale. char. 1.
Capitulum.2. De denigratione capillorum. char. 1.
Capitulum tertium. De rubificatione ⁊ albificatione capillorum. char. 2.
Capitulum.4. De tardanda canitie. char. 3.
Capitulum.5. De criſpandis ⁊ applanandis capillis ⁊ ſciſſuris eorum. char. 3.
Capitulum.6. De abraſione capillorum ⁊ ſubtiliatione ⁊ prohibitione ortus eorum. char. 3.
Capitulum.7. De multiplicatione capillorum. char. 4.
Capitulum.8. De furfuribus capitis. char. 5.
Capitulum.9. De pediculis ⁊ lendinibus. char. 5.

¶ Tractatus ſecūdus primi ſermonis. De egritudinibus totius capitis cōtinet.xj.capitula.

Capitulum primū. De alopitia in quo de vlceribus cutis ⁊ ſaphati dicetur. char. 6.
Capitulum.2. De ſoda ⁊ eſt dolor capitis. char. 7.
Capitulum.3. De freneſi. char. 8.
Capitulum.4. De epilepſia incubo apopleſia ⁊ [illegible] char. 8.
Capitulum.5. De prohibitione ſomniorum ⁊ timoris in ſomno. char. 9.
Capitulum.6. De litargia. char. 10.
Capitulum.7. De vigilia. char. 10.
Capitulum.8. De melancolia ⁊ timore. char. 11.
Capitulum.9 De debilitate cerebri. char. 12.
Capitulum.10. De paleſi ſpaſmo: ⁊ ſimilib⁹. char. 12.
Capitulum.11. De reumatice catarro. char. 13.

¶ Tractat⁹ terti⁹ primi ſermonis. De egritudinib⁹ palpebrarum ⁊ oculorum continet capitula.xiij.

Tabula.

Cap.1.De recuꝑatõe pilloꝝ palpebraꝝ. char.14.
Cap.2.De ꝓhibitiõe generatõis pilloꝝ palpebraꝝ ꝛ rectificatione circulariter naſcentiũ. char.14.
Capitulum.3.De aſperitatibus palpebraruꝫ ſcabie ꝛ ordeolo. char.15.
Capitulum.4.De liuoribus circa oculos factis ꝓpter percuſſionem vel aliam cauſam. char.15.
Cap.5.De bonificãdo viſuꝫ: ꝛ noctilopa. char.16.
Capitulum.6.De prohibitõe fluxus materierum ad oculos. char.17.
Capitulum.7.De dolore oculorum. char.17.
Cap.8.De obtalmia: ꝛ lippitudĩb⁹ oculoꝝ. char.18.
Capl'm.9.De vlceribus oculorum. char.18.
Capl'm.10.De cura albuginis ꝛ aliarum oculi macularuꝫ: ꝛ egreſſu ꝛ tortura eius. char.18.
Capl'm.11.De pruritu oculoꝝ: ꝛ lacrimis. char.19.
Cap.12.De deſcenſu aque ad oculum. char.20.
Capl'm.13.De fiſtula lacrimali. char.20.
Tractatus quartus primi ſermonis. De diſpõnibus nariũ continet quattuor capitula.
Cap.1.De fetore ꝛ vlceribus narium. char.21.
Capl'm.2.De obſtructiõe narium ꝛ polippo: ꝛ olfactus recuperatione. char.21.
Capl'm.3.De fluxu ſan.narium. char.22.
Capl'm.4.De ſternutatione. char.22.
Tractatus quint⁹ primi ſermonis. De diſpõnib⁹ aurium continet capitula.6.
Capl'm primuꝫ. De dolore auriuꝫ. char.23.
Capl'm.2.De humiditatibus aurium: ſanie: ꝛ vlceribus: ꝛ exitu ſanguinis. char.23.
Cap.3.De vermibus aurium. char.24.
Cap.4.De ſurditate ꝛ debilitate audit⁹. char.24.
Capl'm.5.De ſonitu ꝛ ſibilo. char.25.
Cap.6.De [illegible] ꝛ attritiõib⁹ auriuꝫ. char.25.
Tractat⁹ ſextus ꝑmi ſermonis. De diſpõnibus oris ꝛ ptiũ eius cõtinet noueꝫ capitula.
Cap.1.De puſtulis labioꝝ ꝛ coꝝ ſciſuris. char.26.

Cap.2.De doloꝛe dentium: char.26.
Cap.3.De confirmādo dentes cōmotos ⁊ abstergē do ⁊ eoꝛum oꝛtum fecilitando. char.28.
Cap.4.De omni diſpoſitione gingiuarū ⁊ pꝛohibitione ſaliue pueroꝛum. char.28.
Cap.5.De vlceribus oꝛis. char.29.
Cap.6.De diſpōnib⁹ lingue ⁊ ranule. char.30.
Cap.7.De fetoꝛe oꝛis. char.30.
Cap.8.De diſpoſitionibus vue. char.31.
Cap.9.De clarificanda voce: ⁊ de aſperitate canne pulmonis. char.31.
¶ Tractatus ſeptimus pꝛimi ſermonis. De diſpoſitionibus gule: continet duo capitula.
Cap.1.De ſquināntia ⁊ apatib⁹ gutturis. char.32.
Cap.2.De ſanguiſugis adherentibus gule: ſpina: ⁊ dolo recento. char.32.
¶ Tractatus octauus. De diſpōnibus pectoꝛis ⁊ membꝛoꝛu; que ſunt in eo: cōtinet.viij.capitula.
Cap.1.De egritudinibus pectoꝛis in vli. char.33.
Cap.2.De doloꝛe laterum. char.33.
Cap.3.De tuſſi. char.34.
Cap.4.De aſmate ⁊ diſnia. char.34.
Cap.5.De pleureſi ⁊ peripleumonia. char.35.
Capłm.6.De ſputo ſang. ⁊ congelatione eius in pectoꝛe. char.36.
Cap.7.De ptiſi. char.37.
Cap.8.De diſpoſitionibus coꝛdis. char.37.
¶ Tractatus non⁹ pꝛimi ſermonis. De diſpoſitionibus mām̄illaru;: cōtinet tria capitula.
Cap.1.De ꝓhibitōe excreſcētie mām̄illaꝝ. char.38.
Capitulum.2.De multiplicatione lactis ⁊ eius abſciſione. char.38.
Cap.3.De apatibus mām̄illaru; ⁊ ꝯgelatione lactis in eis ⁊ doloꝛibus ⁊ ragadijs papillaꝝ. char.39.
¶ Tractatus decimus pꝛimi ſermonis. De diſpoſitionibus ſtomaci: continet capitula ſex.
Capitulum pꝛimu; pꝛohemiale. char.40.

Cap.2.De debilitate ſtomaci ⁊ eius confortatione: ructis acidis: ⁊ ſiti. char.40.
Capitulum.3.De vomitu. char.43.
Capitulum.4.De ſingultu. char.44.
Cap.5.De dolore ſtomaci. char.44.
Cap.6.De coagulatiõe lactis vel ſan. i ſtõ. char.45.

Tractatus vndecimus primi ſermonis. De diſpoſitionibus epatis: cõtinet capitula quinq;.
Cap.1.De epaticis ⁊ epatis debilitate. char.45.
Cap.2.De opillationibus epatis. char.46.
Cap.3.De yctericia ⁊ inflatõibus epatis. char.46.
Cap.4. De ydropiſi. char.47.
Cap.5. De dolore epatis. char.48.

Tractatus.12.primi ſermonis. De diſpoſitionibus ſplenis: continet capitula duo.
Cap.1.De opillatõibus ⁊ duriciebus ſplenis. char.49.
Cap.2.De dolore ſplenis. char.51.

Tractatus.13.primi ſermonis. De diſpoſitionibus renum: continet capitula tria.
Cap.1.De dolore renũ ⁊ vlceribus eorum. char.51.
Cap.2.De lapide renum. char.52.
Cap.3.De diabete. char.54.

Tractatus.14.primi ſermonis. De diſpoſitionibus veſice: continet capitula quattuor.
Cap.1.De prouocatione vrine. char.54.
Capitulum.2.De retentione vrine mictu ſang. ⁊ ardore. char.56.
Cap.3.De doloribus veſice ⁊ vlceribus. char.57.
Cap.4.De lapide veſice. char.57.

Tractatus.15.primi ſermonis. De diſpõibus inteſtinorum ⁊ ventris: cõtinet capitula quinq;.
Capitulum.1.De doloribus inteſtinorum qui dicũtur colici. char.58.
Capitulum.2.De lumbricis. char.60.
Cap.3.De retẽtiõe fluxus vẽtris ⁊ diſſinteria. char.61.
Capitulum.4.De tenaſmone. char.64.
Cap.5.De prouocatione fluxus ventris. char.65.

¶ Tractatus.16.pꝛimi ſermonis. De diſpōnibus matricis continet capitula.6.
Cap.1. De iuuamēto impꝛegnatiōis. char.66.
Cap.2. De pꝛohibitione impꝛegnationis ⁊ expulſione fetus ⁊ ſecundine. char.68.
Cap.3. De pꝛouocatione menſtruoꝛum: ⁊ acceleratione partus ⁊ molla. char.69.
Cap.4. De retentione menſtruoꝛuʒ ⁊ oꝛis matricis ⁊ exiccatione ipſius. char.71.
Caplm.5. De doloꝛe matricis: apoſtemate: ⁊ vlceribus eius. char.73.
Capitulum.6. De pꝛefocatione matricis ⁊ eius deſcenſu. char.74.
¶ Tractatus.17. De diſpoſitionibus virge ⁊ teſticuloꝛum continet capitula ſex.
Caplm pꝛimū. De oꝛnatu virge ⁊ teſticuloꝝ in quo erit ſermo de pilis ⁊ pꝛohibitione excreſcentie teſticuloꝛum ⁊ augmentatione virge ⁊ pꝛuritu genitalium. char.74.
Cap.2. De augenda libidine in coytu ⁊ erectōe virge ⁊ ſanatione eoꝝ ꝗ poſt coytū egerūt. char.75.
Cap.3. De diminutione coytus ⁊ pꝛohibitione erectionis virge in quo erit cura gomoꝛee. char.77.
Cap.4. De apoſtematibus virge ⁊ vlceribus eius ⁊ pectinis ⁊ doloꝛe pectinis. char.78.
Caplm.5. De apoſtematibus teſticuloꝛum ⁊ doloꝛibus eoꝛum. char.78.
Caplm.6. De ramice ⁊ eſt ruptura que fit ī inguine vnde inteſtina deſcendunt. char.79.
¶ Tractatus.18.pꝛimi ſermonis. De diſpoſitionibus ani continet quattuoꝛ capitula.
Cap.1. De pꝛouocatiōe emoꝛoydarum. char.80.
Capitulum.2. De retentione emoꝛoydarum ⁊ earum doloꝛe. char.80.
Cap.3. De apoſtematibꝰ ani: ⁊ ſciſuris ⁊ exitu eius ⁊ fiſtula. char.81.
Cap.4. De vlceribus ⁊ ragadijs ani. char.82.

¶ Tractatus.19.primi ſermonis. De dolore iuncturarum: cõtinet quinq₃ capitula.
Capl'm primũ. De doloribus iuncturarum in vel ⁊ dur[i]tiebus eorum: ⁊ dolore membrorum neruoſorũ ⁊ dorſi. char.82.
Capl'm ſcdm. De dolore ſcie ⁊ anche. char.86.
Capl'm.3. De doloribꝰ coxarum ⁊ genuũ. char.86.
Capl'm.4. De dolore pedũ ⁊ tumore. char.87.
Capl'm.5. De excoriationibꝰ ⁊ ſciſuris q̃ fiunt in pedibꝰ curribꝰ ⁊ manibꝰ a q̃cũq₃ cã fiãt. char.89.

Sermo ſcd's operis ꝑncipalis ẽ. De diſpõnibꝰ febrium ⁊ cõtinet duos tractatus.
¶ Tractatus primus ſcdi ſermõis ẽ de febribꝰ ⁊ quibuſdã accidentibꝰ earu₃ continet capitula quinq₃.
Capl'm primũ prohemiale. char.90.
Capl'm ſcdm. De diſpoſitionibus que putridas febres antecedunt. char.91.
Capl'm tertium. De erradicatione febriu₃ difficilis ſeparationis. char.92.
Capl'm.4. De fe. q̃rtana ⁊ quotidiana ſil'. char.92.
Capl'm.5. De cauſone: emitriteo: tertiana feb. peſtilentiali: ⁊ aliis ſimilibus. char.94.
¶ Tractatus ſcd's ſecũdi ſermonis: eſt de variolis ⁊ morbillis q̃ febres ſequũtur ꝯtinet capl'a [illegible]
Capl'm.1. De cura variolarum ⁊ morbilorum. char.95.
Capl'm.2. De ꝑſeruatiõe mẽbrorum ĩ qbꝰ ẽ dubiu₃ ve variole accidãt ⁊ cura earum ſi venerint. char.96.
Capl'm tertiũ. De remotiõe ſignorum que poſt variolas remanent. char.96.

Sermo tertius ꝑncipal' totius ope̅ris. De ſoluta cõtinuitate ⁊ apoſtibus cõtinet quinq₃ tractatus.
¶ Tractatus primus tertij ſermõis. De ſolutiõe continuitatis facta in

capite:cõtinet duo capitula.
Capitulum primum prohemiale. char.96.
Capitulum.2. De vulneribus capitis ⁊ eleuatione cutis ⁊ carnis. char.97.
Tractatus ſecũdus tertij ſermonis. De omni ſoluta continuitate:continet capitula tria.
Capitulum.1. De vulnere ⁊ ſolu. continui. in carne ſiue ſit intus ſiue extra. char.97.
Cap.2. De attritione lacertorũ ⁊ neruorũ. char.99.
Cap.3. De ſolutione continuitatis neruorum ⁊ cordarum ⁊ paſſionum eorum. char.100.
Tractatus tertius tertij ſermonis. De his que apparent in vulnerib⁹:continet cap̃la quattuor.
Capitulum.1. De reſtrictiõe fluxus ſanguinis fluẽtis ex vulnere. char.100.
Cap.2. De eliquanda carne in vulneribus ⁊ dolore ipſorum ⁊ vermibus. char.101.
Cap.3. De excoriatione oſſis ⁊ extractione fruſtulorum oſſis ⁊ aliorum infixorum carni: ⁊ reſtauratione oſſis deperditi. char.102.
Caplm.4. De decoratione omnium cicatricum vulnerum ⁊ vlcerum. char.102.
Tractatus quartus tertij ſermonis. De apoſtematibus:continet nouem capitula.
Cap.1.vl̃e. De apõatib⁹ cal'is ⁊ fridis ĩ gñe. char.103.
Capitulum.2. De herisipila formica ⁊ herpeteſtiomeno. char 104.
Cap.3. De carbũculis ⁊ antrace. char.104.
Cap.4. De panaritijs. char.105.
Cap.5. De maturatiõe apõatis ⁊ eis⁹ apertiõe. char.105.
Cap.6. De apõatib⁹ duris ĩ gñali ⁊ d̃ nodis. ca.105.
Cap.7. De ſcrophulis. char.106.
Cap.8. De cancro ⁊ cancrena. char.107.
Cap.9. De fiſtulis ⁊ duritiebus carñ. char.108.
Tractatus quintus tertij ſermonis. De vlceribus:continet capitulum vnicum.
Capitulum. De vlceribus. char.108.

Sermo quartus principalis eſt. De venenis: & continet tractatus tres.

¶ Tractatus primus q̄rti ſermonis eſt. De preuiſione a venenis fienda: cōtinet vnum capitulū. char.111.

¶ Tractatus ſecūdus quarti ſermonis eſt. De curatione venenorū: continet capitula duo.

Cap.1. De cura vniuerſaliter cuiuſlibet veneni per os ſumpti. char.111.

Captm.2. De cura venenorum particularium quādo ſunt nota. char.112.

¶ Tractat⁹ tertius quarti ſermonis eſt. De puncturis & morſibus: cōtinet capitula ſeptem.

Captm primū vl̄e. De cura cuiuſlibet puncture & de preſeruatione ab ea. char.113.

Cap.2. De morſu canis rabidi. char.114.

Cap.3. De punctura ſcorpionis. char.115.

Cap.4. De morſu ſerpentis. char.115.

Cap.5. De oib⁹ aliis morſib⁹ ſīlibus. char.116.

Cap.6. De fuga omnium animalium venenoſorū in vniuerſali. char.117.

Capitulū.7. De fugandis animalibus venenoſis in ſpeciali. char.117.

Sermo quintus toti⁹ operis eſt de decoratione & cōtinet tractatus octo.

¶ Tractatus primus quinti ſermōis. De pulcrificanda facie & cute toti⁹ corporis: ɔtinet captm vnū. char.118.

¶ Tractatus ſecūdus quinti ſermonis. De remotione oīs feditatis a cute: cōtinet tria capitula.

Cap.1. vniuerſale. De amotione oīs feditatis a cute & ſudoribus fetidis. char.120.

Cap.2. De impetiginibus: lendinibus: & puſtulis leproſis que in facie accidunt. char.121.

Cap.3. De morphea: & albaras: & pāno. char.122.

¶ Tractatus tertius quinti ſermonis. De ſcabie: lepra: ⁊ elafantia: continet capitula tria.
Caplm.1. De ſcabie ⁊ pruritu. char.123.
Caplm.2. De lepra. char.125.
Caplm.3. De elefantia. char.125.
¶ Tractatus quartus quinti ſermonis. De cōbuſtione: ⁊ eſt capitulum vnum. char.126.
¶ Tractatus quīt⁹ quinti ſermonis. De cadētib⁹ ⁊ flagellatis continet capitula duo.
Caplm.1. De cadentibus ab alto. char.127.
Capitulum.2. De verberatis ⁊ ſignis percuſſionum eorum. char.127.
¶ Tractatus ſextus q̄nti ſermonis. De impinguatione corporum macrorum: ⁊ macrefactione impinguatorū; continet capitula duo.
Cap.1. De īpinguatōe corpoꝝ macroꝝ. char.127.
Cap.2. De macrefactōe pinguiuꝫ. char.128.
¶ Tractatus ſeptimus quinti ſermonis. De verrucis ⁊ callis cōtinet vnum caplm. char.128.
¶ Tractatus octauus. De decoratione vnguium ⁊ eſt capitulum vnum. char.129.

Finis Tabule.

¶ Guilielmi Varignane medici Clariſſimi Opus de curandis egritudinibus tam particularibus ꝙ vniuerſalibus ſublime adeo: vt ſecretū ſecretoꝝ merito nũcupari poteſt: feliciter incipit.

¶ Capl'm primũ prohemiale.

CReauit altiſſimus cuius imperio cũcta debite ordinantur in finem cerebrum. in oppoſitum cordis vt imenſam calliditatẽ ipſius temperaret: feruerent eniꝫ inſtãtuꝫ ſpirit⁹ vt prorſus inepti ꝛ inutiles operationib⁹ anime eẽnt vt ait phs. Ea ꝓpter in oppoſitum cordis ipſos recte cõtemperans collocatum eſt cerebrũ in ſuppremo membro quod eſt caput ſic etenim recte melius cono ignis obſiſtit. quinetiã ꝛ habito fumo ad ſenſum quod in eo exiſtit. Sed neqꝫ cerebrum eſt cauſa totalis q2 caput ſit in ſupremo poſitum ſm Gal. ꝛ Auicẽ. imo oculus ipſe qui tanꝙ lucerna corporis debet in ſuppremo locari. Cum igitur in ſuppremo maxime ꝛ manifeſte collocatum ſit caput: meritoq; ab ipſius diſpoſitionibus eſt inchoandũ. Et primum quidem a capillis tanꝙ a partibus capitis extremis quoniam maxime conſtat caput ex eis ſicut ex alijs partibus ſm Gal. in tegni ꝛ prius de coloribus ipſorum dicemus. Lib.2.text.2 cõmẽ.34.

¶ Capitulum.2. De denigratiõe capilloꝝ.

APud veteres conſtat capillum generationem aſſumere a fumoſa materia non minus neceſſitate ꝓducti ꝙ etiam propter ornatum ea propter dure exiſtens

ſubſtantie eget impꝛimentibus foꝛtioꝛibus vt mu-
tatio ſit coloꝛis in ipſo. Dicam autem vt pꝛemiſ-
ſum eſt quecunq; appꝛobata per veteres ex his qui
Rubus. dem eſt vt colligantur ſtipites ⁊ folia rubi ⁊ pꝛopꝛie
cuius fructus eſt habens lanam intus ⁊ coquatur
in aqua vel in lixiuio ⁊ lauetur inde caput. ¶ Idem
autem operatur ⁊ flos eius ſimiliter pꝛeparatus.
Cortex nucũ. Quod ſi lixiuiũ in coꝛticibus ſeu coꝛdicibus nucũ
combuſtis conficiatur dico autem mollibus magis
naſcentibus extra nuces: tunc operatio vehemen-
tioꝛ erit ⁊ hoc ſit in capitulo toto cõmune. ¶ Simi-
Acatia. liter huic operatur acatia ſi in lixiuio diſſoluatur ⁊
Papauer rubeus. caput lauetur. ¶ Idem papauer rubeuꝫ cuꝫ coꝛtice
nucum in lixiuio coctum tingit in nigredine foꝛti.
¶ Idem hec inũctio eſt mirabilis. ℞. mirabo. nigro
rum galle. ana. ℥. j. litargirij au. ʒ. j. emblicoꝛum. ℥. j.
mirti au. ʒ. j. eris vſti au. ʒ. j. ſaliſgẽme draganti. ana.
au. ʒ. j. puluerizentur. ⁊ conficiantur cum decoctione
dactiloꝛum inſuper ponatur capiti ⁊ eſt mirabile.
Item oleum ſcriptum infra capitulo de multitudine
Mirabolani emblici. piloꝛ. Emblici quoq; mirabolani ſi in lixiuio ponan
tur ⁊ coq̃nt̃ appꝛopꝛietate tigũt. ¶ Idẽ ⁊ grana mirti
Grana mirti cocta in lixiuio ⁊ maxie ſemẽ in ipſis tingit. ¶ De-
nigrat autem hec aqua maxime foꝛtiſſime. ℞. cine-
ris cerri ſolidi non putridi lib. ij. litargirij auri lib. j.
⁊ quidam addunt alchãne. lib. j. ⁊ eſt mirabile bul-
liat in octo fialis aque vſq; quo redeant ad duas.
Hec igitur aqua ſi valde tepida capillis imponatur
illos flauo decoꝛat coloꝛe. Si vero aliquantulum ca
lida illos rubere facit. Si vo foꝛtiter calida: tũc de-
nigrat foꝛtiſſime. Sit autẽ cautela in ponẽdo capiti
⁊ maxime cum eſt calida: adurit enim cutem. Poſ
ſunt autem plura ſimplicia cõmiſceri quãdo vnum
ſimplex pharmacum nõ videtur operari pꝛo libito.
Nux cipreſſi. ¶ Ex expertis paternis eſt vt tollantur nuces cipreſſi
aut folia eius ⁊ in aceto coquantur ⁊ ex ea caput la-
uetur: ſed pꝛius caput lauet vt capilli nõ ſint ſoꝛdi-

di ⁊ cum exiccati fuerint tingant. Idez aūt eſt pul-
uis mirti diſſolutus in oleo mirtino quo conſimili-
ter caput inungat. Hec ⁊ capillo℞ radices corrobo-
rat ⁊ eos auget ſicut plurima ſupradicto℞.

¶ Additio.

¶ Ut capilli cani nō fiant ſed potiꝰ flaui. ℞. cineres
ligni lingua materna vocati la rouera circa octauā
partē emine ⁊ fac bullire in vna ſitula aque ad ter-
tie partis cōſumptionē: poſtea depone ab igne ⁊ di
mitte clarificari poſtea colla ⁊: iterū pone ad ignem
⁊ fac bulire addēdo paraſidē vnā paruā eruginis
argenti ⁊ totidē calcis viue ac tantūdem aluminis
de fece ⁊ bulliant iterū intantū ꝙ ſi ponat vnꝰ pes
lepo℞is nigreſiat: tunc ab igne depone ⁊ in vaſe re-
ſerua ⁊ cū volueris vti caput lauando ad quantita
tem medij cieti capias ⁊ vtere.

¶ Cap. 3. De rubificatiōe ⁊ albatione capillo℞.

Si igitur caput ſubito vna imiſſione ru-
beat prius quidē caput lauet in lixi-
uio cum aūt terſum fuerit non ſuper-
flue tunc madefiat aqua hac non ſup-
flue. ℞. vitrioli roma. par. j. ſalis nitri
par. j. cinaprij. ℨ. 5. hec terant ſubtiliſſime ⁊ in elam
bico ponant ⁊ in olla plena cinere mittant. ſub qua
furnꝰ paruꝰ paret ⁊ primo quidē ignis fiat ſub olla
magnꝰ donec aqua īcipiat diſtillare: tūc ignis paruꝰ
ꝯtinuet. poſtea qdē aqua q̄ egredit nulliꝰ eſt vtilita
tis ad pñs. Colligat ergo ꝑ ſe aqua illa q̄ tingit pe
tiā albā qñ in ipſa mittit ⁊ eſt hec vtilis in hoc caſu.
Caueat aūt bñ qualiter īponat: ipſa enī in domite
poſita nō ſolū pilos ſ; ēt cutim adurit admiſtrat
aūt hoc mō intra dētes pectis ligat aliqd molle ſi
cut bōbax vel ſtupa vel fruſtulū ſpōgie ⁊ madefit
pecten in aqua ipſa tepida exiſtēte ſup cinere cali-
do ⁊ hīncide poſtea pectinamꝰ caput ſtatī fricātes
ipſū pāno lineo albo; ⁊ hoc tm̄ facimus donec ap-

pareat color in ipſis quē querimus ſufficit vna im-
miſſio nec eſt ſeparabilis color non pilo cadente im
mo quanto caput magis lauaꝫ lucidatur color per-
amplius. Hec aqua multarū vtilitatum eſt ⁊ ſolatio
rum: tingit enim ſi quis nouerit non ſolum rubeo:
ſed etiā nigro: viridi: ⁊ roſeo: ⁊ zallo colore pariter
⁊ rebus inſeparabiliter adherente qui bus ad di-
uerſa ſolacia vſi ſumus. ⁊ ſecreta etiamquedam fa-
cit que pro nunc dimitto pro meliori. ¶ Experimē
ntatores vero alchimie quaſi per oppoſitum pro-
portiones eorum ponunt vt ſit vitrioli ro. par. ij. ſa
lis nitri par. j. cinaprij par. quartam ⁊ teſtaꝫ hoc eſ
ſe pulchrius. Nos in primo ſtetimus neq; hoc ꝙ
poſſibile eſt eſſe experti ſumus. ¶ Ex his etiā que

Aqua mellis

ſic tingunt eſt aqua mellis ſit autem cum elambico
⁊ tutius poteſt poni. nam non cauterizat vt prima.
Eius autem impoſitio ſit poſt ſufficientem lotio-
nem capitis ⁊ exiccationem in ſole cum ea fricando
caput vſq; ad eius cōſumptionem in capillis. Ca-
uere autē oportet cum ſit ne ad coopertoriū elam
bici aſcendat nam tota aqua deſtruetur. detur ergo
ignis nō ſuperfluus ⁊ quū incipit aqua manare cō
tinuo cum aliquo mantico in capellū elambici inſuf
fletur aut cum petia madefacta in aqua frigida in
uoluaꝫ coopertorium ſiue capellus: hoc enim ꝓhibet
mel nimis bulire. Similiter hec aqua caute pona-
tur in capillis. nam ſi cutim tangat illam tingit vt
pilos. ¶ Qđ autē reddit capillos flauos eſt aqua hu
iuſmodi. ℞. tutie coſti folij myrrhe ſpicenardi añ.
ʒ. ij. olei roſ. lib. j. teranꝫ terenda ⁊ cum oleo miſceā
tur ⁊ inde ſublimenꝫ per elambicum: ⁊ ex hac ſubli-
mationis aqua loto capite iterum liniantur capilli.

Camomilla.

¶ Camomilla autē in lixiuio retenta eſt ex his que
decēti colore decorat capillos. ¶ Ad rubificandum
inſuper eſt vt tollaꝫ fex vini antiqui reſine pini olei
maſticis miſceanꝫ ⁊ in nocte fiat linitio capillorum
ſicut ⁊ de poſteris dicetur. ¶ Idem operatur li-

tiūm Indum ſi ex eo diſſoluto in aqua vitis fiat; li- nitio ad capillos calido exiſtente: ſint autem capilli ſemi humidi quū apponitur. ℣ Ex cōmunibus eſt cōfectio hmōi. ℞. lupinoꝝ ⁊ myrrhe añ. ℥. ʒ. ſtafiſagrie fecis vini ana. ʒ. iij. aggregentur omnia trita ⁊ cribellata cum aqua in qua cinis lignoꝛum vitis extinctū ſitis ⁊ liniantur cum eis capilli ⁊ teneatur nocte tota: mane autem lauetur caput ⁊ hoc iteretur ⁊ fient flaui. ℣ Si quis magis dealbare cupit: tunc hac cōfectione vtaẽ. ℞. coꝛticum radicum capparis ſulfuris: neſrini ⁊ eſt ſambacus ſilueſtris feminis raffani mes ⁊ eſt robilis enule ſicce ſtercoꝛis yrundinum añ. terantur ⁊ aggregenẽ cum felle vaccino ⁊ aceto vini albi liniatur ex eis caput pꝛemiſſa lotione cōmuni ⁊ exiccatiōe ⁊ ſuffumigatione capilloꝛuꝫ cum ſulfure reiterata ⁊ teneaẽ ſuper caput. ℣ Cum vero capilli facti fuerint albi: tunc ipſoꝛum aſſidue tur inunctio cuꝫ oleo ſambacino.

Litiū indum

Alia lra habꝫ neiſuꝫ ⁊ expo niẽ. i. roſa ſilueſtris alba.

Gloſa

a ℂ Uel ſic in foꝛma magis intelligibili. ℞. ſalis ui tri vitrioli ro. añ. lib. ʒ. cinapꝛ. ℥. ij. ⁊ ſequere vt dicit magiſter.

b ℂ Uꝫ ad poꝛos tollendū ⁊ callos: ad albandum dentes: ⁊ lentigines euellendas.

Additiones.

ℂ Ad capillos coloꝛe auri coloꝛandum. ℞. dꝛagaganti amili añ. ℥. ij. gummi arabi. ℥. iij. ſaponis albi ℥. ij. aluminis fecis. libꝛ. ij. aque clare. q. s. ⁊ omnia iſta piſtenẽ ⁊ miſceantur ⁊ ponantur ad ignem ⁊ aliquantulum bullant poſtea colenẽur ⁊ vnganẽ ſtando aliquantulum in ſole.

ℂ Ut capilli cani efficiantur plani. ℞. galeti. ℥. ij. mellis occie ⁊ eſt ſpecies terre ana. lib. ij. ⁊ fiat aqua diſtillata per elambicum ⁊ ſic liniantur capilli cum pectine ad ſolem poſt ablutionem cum liſiuio ⁊ deſiccationem aliqualem.

¶ Ad capillos flauos faciẽdũ. ℞. myrre rubee: ma. radic celidonie domeſtice añ. tere diligẽter ⁊ pone ĩ olla vbi ſit ciminũ raſura buſci ⁊ pax croci ꝺcocta ⁊ caput vnge: ⁊ ſic freq̃uẽter tota nocte dimitte ⁊ in die laua aſſidue cũ lixiuio ſtipitũ fabarũ ⁊ radicis ordei ꝓbatũ enim eſt.

¶ Capitulum. 4. De tardanda canitie.

Ex primis autem eſt aſſidua inũctio capitis cũ oleo de oliuis recentibus ⁊ nõ ſolum hec eff cit: ſed eorũ prohibet caſus. Kirandus dixit ꝙ ſanguis tauri nigri aridus comeſt⁹ ⁊ inunctus cũ oleo onfacino canos capillos denigrat caueat autẽ omnis qui canitiẽ tardare cupit ab vſu balnei aque dulcis ⁊ ſuperfluo coitu ⁊ ſũmopere etiam capilli nõ tangãtur aqua roſata ⁊ maxime camphorata. Camphora enim quocũꝙ modo approximata canos accelerat.

Sang. thauri nigri.

Cãphora canitiẽ facit.

¶ Capitulum. 5. De criſpandis capillis.

Ex his q̃ capillos planos incriſpant eſt hec. ℞. ſeminis iuſquiami: gallarũ: farine fenugreci: pſidie: calcis: ⁊ litargirij. ⁊ ex his poſt lotionem ⁊ exicationẽ fricent ca pilli. Applanãtur autẽ capilli. ſ. criſpi ſi vitrum peroptime teratur ⁊ in lixiuio in quo ſit lotio ponat nã a ꝓprietate applanat. Similiter añt cõfortat capillos ⁊ applanat nabach ⁊ eſt agrifoliũ quãdo ex eius decoctiõe liniunt capilli. Sciſſuras añt ⁊ corroſiones in finibus eorum peroptime ſanat ordeum ſi cõtinue teneat in lixiuio quo ſit ablutio ꝙ cõtinue fuim⁹ experti. Idem operat vnguentũ de ſucco lapatij ſcriptũ infra capĩo de alopitia.

Uitrum capil. planat

Agrifolium.

Ordeum.

Unguẽtum lapacij.

¶ Capitulum. 6. De abraſione capillorũ ⁊ prohibitione eorum ortus.

Ex igitur cadant ſumat lac recens titimali ꝛ liniantur in ſole: nā cadunt poſt quos oriuntur alij pili ſubtiliores ꝛ rubei qui ſimiliter liniant ꝛ cadent ꝛ hoc fiat quouſq; penitus nullus remaneat ꝙ erit i tertia vel quarta vnctiōe vel amplius ſm corporis diſpōnē. ¶ Idē operat lac volubilis maioris. nam prorſus illos abradit. ¶ Idem eſt ꝛ fortius ſumat calcis fortis par. j. ꝛ infundatur per. vj. aque deſuper ꝛ per triduū dimittat poſtea colet ꝛ colature addat ſexta pars calcis itez: ꝛ ſic ꝑ tres dies dimittatur poſt ſexta pars arſenici citrini triti in predicta aqua mittatur ꝛ tandiu in ſole dimittatur donec pēna immiſſa depiletur poſtea cum lana intincta deducatur ad vſum ſemꝑ tamen poſt depilationē cum aqua ordei vel fabarū vel ſeminuz melonuz vel oleo roſato inungatur. ¶ Et ꝓprie eſt vt locus cū gūma edere liniat aut lachryma eius ꝛ poſt caſuz cum eiuſdem teneat inunctus. ¶ Prohibent autem generationē piloꝝ euulſoꝝ oua formicarum ſupfricata loco ꝛ rubigo ferri cum ſaluia. ¶ Prohibet et in pilis palpebraꝝ ortuz fieri pilorū. ¶ Aqua vero lupinoꝝ groſſos capillos ſubtiliat. ¶ Et dixit Raſis ꝙ ſanguis cerui capillos ſubtiliat.

Lac titimalli. Lac volubilis ma. Gūma eder. Oua formicarum. Aqua lupinorum. San. cerui.

¶ Additio.

¶ Ad tollendum pilos ꝛ ne naſcantur. R. oua formicarū: gumi: edere auripigmēti: ꝛ tere ꝛ incorpora cum aceto in modū vnguēti ꝛ frica vbi vis vt ſupra.

¶ Capitulū. 7. De multiplicatiōe capillorū.

Ex expertis quidem noſtris multotiens in multiplicatione: confortatiōe: ꝛ decoratione capillorum: ē hoc vnguētum mirabile. ſumantur radices maluauiſci folia trifolij: radices ꝛ folia petroſilij ana. ponantur in olla noua ꝛ ſubponantur in

eis mel ⁊ acetum añ.q.ſ.vt plene coquantur qui-
bus coctis plene colenru per pannum ⁊ in vaſe vi-
treo recondantur. Ex hoc vnguento vngatur caput
multotiēs.bonũ autē eſſet ſi caput prius raderetur
mirabilis eſt effectus eius. ⁋ Ad hoc cōfert lotio cũ
Capillus ve. aqua decoctionis capillorũ veneris facta. ⁋ Ex hiis
etiaꝫ eſt vt ſumatur antimonii plumbi vſti ſ añ.ʒ.vii.
eris vſti:croci:myrrhe:ſpicenardi:piperis longi.añ.
℈.j.oſſium dactilorũ combuſtorum in vaſe eneo.℥.
iii.terantur omnia bene ⁊ cum lixiuio miſceantur ⁊
fiat vnguentuꝫ vſus. vt in aliis. ⁋ Accelerat autem
Oleum ſtica- pilos in barba maxime inunctio de oleo de ſticados
dos. frequentata. ⁋ Similiter quoqꝫ in barba ⁊ ſuper-
ciliis hoc facit. ℞.papaueris nigri: foliorũ mirti: ca
pilli veneris:ſpice nardi: ciperi:ſeminis apii:embli-
ci: cipreſſi.añ.℥.j.coquatur in tribus libris olei mir
tini in duplici vaſe ⁊ ſit caldariuꝫ infertus plenum
aqua ⁊ coquatur vſqꝫ ad cōſumptioneꝫ aque dein-
de accipiantur cortices pini ⁊ laudani.añ.par.ter-
tiam ter puluerizent ſubtiliſſime ⁊ addātur in pre-
dicto oleo ⁊ ex hoc fiat inunctio mane ⁊ ſero. ⁋ Qđ
autē pilos cōfortat:prolongat: ⁊ inſpiſſat: ⁊ naſci fa
Laudanum. cit eſt laudanum cuꝫ oleo mirtino: ſed hoc non facit
in alopitia vel caluitio cum iam cutis incipit appa
rere. ⁋ Confortat etiaꝫ radices capillorũ ne cadant
Mirtus. decoctio mirti ⁊ ſuccus eius cum madefiunt ex eis.
Naſturtiuꝫ. ⁋ Idem operatur naſturtium bibitum ⁊ linitum.
⁋ Fortes auteꝫ efficit ⁊ duros ⁊ eos cōfortat oleum
Oleum ſiſa- ſiſaminuꝫ quādo in eo decoquitur mirtus in duplici
minum. vaſe ⁊ inunctio fit ex eo. ⁋ Idem facit aloe cum vi-
Aloe. no mixtum. ⁋ Oleum autem coſtinuꝫ conſeruat in-
Oleum coſti uentutem in eis quando aſſiduatur inunctio. ⁋ Ex
num. propriis autē eſt vt ſumatur capilli ueneris lati ſani
olei mirtini olei de lilio ⁊ vini añ.ptes equales per-
Spũa maris miſceantur ⁊ epithimetur ex eis caput. ⁋ Item ſpu
Stercus ga- ma maris ⁊ cepe ſi locus fricetur multiplicabuntur
zel. pili in eo. ⁋ Item dicit Raſis ꝙ ſtercus gazel ſine

dyane cum oleo mirtino melioꝛat ⁊ creſcere facit
capillos.

Additiones

¶ Aqua depilatiua. ℞. lixiuij lib. iiij. paruꝫ bulliat
deinde ſuperaddatur calcis viue recẽtis. ℥. iij. auri
pigmenti ſubtiliter triti lib. ʒ. ſ. floꝛis eris triti. ℥. ij.
tunc ab igne deponanẽ ⁊ ſeruẽtur in vitreo bñ ob
turato ⁊ p̄dicta ſic dimittanẽ ⁊ poſtea vtere.
¶ Pꝛobatuꝫ ⁊ nobile in elongatione capilloꝛum.
Decoquat fenugrecũ vl' herba eius ⁊ eſt melius in
lixiuio ex quo fiat ablutio ⁊ cum capilli fuerint me
diocriter ſiccati vngatur pecten cuꝫ oleo ⁊ pectinet
hec enim ablutio ⁊ pectinatio capillos vltra moduꝫ
elongat ⁊ multiplicat ⁊ valet ad ſciſuras ⁊ coꝛroſio
nes capilloꝛum veraciter.
¶ Ad faciẽdũ naſci pilos. Pinguedo ſerpẽtis al Pinguedo
bi inuẽti in vineis vel pinguedo talpe multũ ꝓfert ſpẽtis ⁊ talpe
ſi locus depilatus inũgat ⁊ bene ſuccedit.

¶ Capl'm. 8. De furfuribus capitis.

Quod ergo iuuat caput a furfuribus eſt
fel capꝛe aut vrſi cum vino mixtum ex Fel capꝛe ⁊
quibus caput inungat: aut in lixiuio diſ vrſi.
ſoluatur: et quo caput lauetur. ¶ Idem
operat radix lilij trita ⁊ cum melle mixta Radix lilij.
cum inungit caput ex eis. ¶ Similiter ſi vitrum tera
tur ſubtiliſſime: ⁊ in lixiuio miſceat cum vitro ⁊ ebl Uitrum.
moles ⁊ ex ea caput inungatur curat furfures cura
tione perfecta ꝙ confirmat Rirandus. ¶ Cinis autẽ
capilli vene. cuꝫ liſiuio mixtus omnes aufert. ¶ Idẽ Capilli vene
autem facit cinis caulium ⁊ ipſoꝛuꝫ decoctio abluto ris cinis.
capite ex ipſa. ¶ Simili quoꝙ modo ſi ex decoctio Cinis caulium.
ne fenugreci caput lauetur. ¶ Si autem agrifolium Fenugrecuꝫ.
in lixiuio coquatur ⁊ pꝛopꝛie gummi eius non ſolũ Agrifolium.
furfures: ſed omnes res minute mundantur a cuti.

Blitis rubea ¶ Aqua etiã decoctionis ſicle .i. blitis ⁊ maxime ru-
beę: ⁊ maxime cum radicibus ſimul ꝙ ſepe ſumus
experti peroptime mundat. ¶ Hoc idem facit deco-
Canapis. ctio foliorum ⁊ radicum canapis. ¶ Decoctio garab
Garab. ⁊ eſt ſpecies ſalicis ablutione facta cum ea decocta
eſt circa ipſam furfuris ablutionem. ¶ Idem facit
Urina hoīs. vrina hominis: ſed hoc ꝓ ruſticis ſit ad iuuamen.
Amigdale amare. ¶ Item tollantur amigdale amare ⁊ terãtur ⁊ diſſol-
uãtur in vino: ⁊ cũ ipſo lauetur caput.

¶ Capl'm. 9. De pediculis ⁊ lendibus.

Tamariſcus. Ex his eſt tamariſcus coctus in aqua ex
qua poſtmodũ corp⁹ vel caput lauetur
nam multum iuuat ꝙ frequẽter exper-
ti ſumus coquant̃ rami cuꝫ radice ⁊ fo-
lijs. ¶ Idem operatur inunctio facta cuꝫ
Alchitram. alchitrã nõ ſolum illos interficit ſed etiaꝫ illos ani-
Alumen. malium brutorum. ¶ Si etiam alumen in lixiuio vel
Aqua maris aqua coquat̃ illos necat ꝙ ⁊ ſola aqua marina ope-
ratur. ¶ Et dixit Raſis quando quis ſuffumigatur
Pẽna vpupe ex pẽna vpupe expelluntur ab eo vermes. ¶ Idem
Auripigmentum. facit auripigmẽtuꝫ coctũ cum oleo ⁊ caput vel cor-
pus inde vngatur. ¶ Similiter argẽtum viuum cuꝫ
Argẽtũ viuũ oleo roſato mortificatum inuncto corpore fugat.
Lac volubilis ma. ¶ Idem quoq lac volubilis maioris modo decen-
ti applicatum. ¶ Siſimbrium quoq ſi in aqua co-
Siſimbriuꝫ. quatur aut ficla ⁊ ſi ex hac decoctione fiat lotio fu-
gatur imo ſola lotio mellis fugat. ¶ Idem oleum
Oleum montanum. montanũ coctum bibatur ⁊ eius decoctio bibat̃ aut
madefiat corp⁹ iterficiunt̃ oīno. ¶ Sic ⁊ cedria ⁊ eſt
Cedria. olus qđ a cedro ſumitur ſm Gal. interficit. ¶ Ideꝫ
Gumi edere. quoq ⁊ gumi edere operatur que dicit̃ cuſſus ſm
Gal. ſed capillos deſtruit. ¶ Ex noſtris aũt ꝓprijs
ẽ hoc. ℞. ſtafiſagrie. ℥. ij. vini ſiale. iiij. ſpinarum por-
cinarũ combuſtaꝝ. ℥. ij. argenti. ℥. j. bulliant ſil' oĩa ⁊
vbi neceſſe eſt corpus vndiq madefiat.

¶ Tractatus ſecũdus primi ſermonis. De diſpoſitionibꝰ capitis ⁊ cerebri ꝯtinet capitula.xj.

¶ Capitulũ primũ. De Alopitia in quo de vlceribus cutis ⁊ ſafati dicetur.

E quia alopitia eſt feditas cutis capitis cuꝫ caſu capillorum fedis etenĩ vulneribus vulpis ſimilatur vnde ⁊ nomen ſumpſit. Alops enim grece idem eſt ꝙ vulpes.
⸿ Notandum antẽ eſt ꝙ in cura cuiuſlibet infirmitatis adhibẽda eſt dieta competens. ⸿ Exiſtens igitur alopitia cutis feditas cum caſu capilloꝝ indiget virtute duplici medicinarũ abſterſiua feditatis ⁊ generatiua capilloꝝ. tales aũt erunt quecunqꝫ ſcribentur. ⸿ Cum igitur eſt propter groſſos humores
ſuccus radicuꝫ ⁊ herbe roriſmarini cum melle mixtꝰ ſanat vt teſtatur Gal. ⸿ Si inſuper vngatur caput Roſmarinꝰ.
oleo decoctionis abrotani ſanatur ⁊ pili naſcuntur. Oleum abrotani.
Similiter ſi decoquatur in oleo de raphano vel de cherua. ⸿ Limatura quoqꝫ auri cum alijs que cõferunt alopitie cõfert valde. ⸿ Si ferruꝫ quoqꝫ ſuper Limatura auri.
cottem fricetur ⁊ colligatur quod ex vtriſqꝫ agregatur ⁊ liniatur: caput ſanat ⁊ capillos naſci facit ſicut ⁊ erugo ferri cum illinita etiam ſi alopitia antiqua Ferrum.
fuerit. ⸿ Idem facit cinis ranarum cum pice preparatus. Et dixit Kirãdus ꝙ rane ſint parue. Et dixit Raſis ꝙ locus fricet̃ cũ ipſis donec rubefiat poſtea Cinis ranaꝝ.
inungatur cuꝫ medicina. ⸿ Cepe quoqꝫ fricatum cõfert ⁊ citius facit oriri pilos ꝙ̃ ſpuma maris ⁊ videtur ꝙ ſit melius miſceri vtraqꝫ ſimul. ⸿ Quod autẽ Cepe.
appropꝛietate illam delet eſt ſuccus dentiſir. l. auene capiti illinitꝰ. ⸿ Et dixit Kirãdus ꝙ adeps vulpis ꝑfecte ſanat alopitiã ⁊ ſtrictꝰ copulet̃ inſpiſſat eaꝫ alopitiã. ⸿ Et dixit Raſis ꝙ cinis ſtercoꝝ capraruꝫ mixtꝰ cũ aceto ⁊ oximelle cõfricatꝰ alopitiam ſanat. Als dẽſer vt Auic. 2. caũ. Adeps vulpis. Cinis ſtercoris capre.

Ungula cap. Idem dixit de vngulis capꝛarum vſtis ⁊ cum aceto mixtis. ¶ Si caput vngatur oleo: farina lolij: ⁊ raffano mixtis piloꝛum generatio in alopitia fiet. ¶ Ut etiam acceleretur oꝛtus piloꝛum in ea fricetur. cuꝫ

Fumi rute. ſilueſtris par nõ hꝫ ad piloꝛum oꝛtũ. gumi ruthe ſilueſtris. naꝫ valde naſci facit ⁊ raro inuenitur ſibi par ſm Auicẽnaꝫ. ¶ Cum vlcera ſunt in cute. ſumatur

Altea. altea ⁊ teratur ⁊ cum vrina miſceatur ⁊ emplaſtretur caput ⁊ confert valde. ¶ Hoc idem

Radix lilij. facit radix lilij trita ⁊ cum melle mixta capiti emplaſtrata namilla tollit. ¶ Et dixit Raſis ꝙ

Caput canis combuſtum. caput canis combuſtum a fronte ſuperius ⁊ tritum ⁊ ſuper infuſum oleo roſa. ⁊ inunctum vlcera capitis exſiccat. ¶ Ad ſaphati vero quod maxime pueris accidit: confert vt locus cum aliquo pſilotro depiletur deinde folia attriplicis ſuperponantur ipſa enim ſola multotiens ſanant exiccando humiditateꝫ. ¶ Aut caput hoc vnguento vngatur. ℞. ceruſe litargirij. añ ℥. v. liſiuij de cinere vitis. ℥. iij. olei roſati. ℥. j. cere. ℥. j. liquefiat cera cum oleo roſa. ⁊ terantur cetere medicine ⁊ conficiantur omnia cum vitellis duoꝛum

Expertum. ouoꝛum anſeris. ¶ Ex expertis eſt hec. ℞. gallarum ℥. iij. granoꝛum armel alia littera habet hermel. ℥. ij. bauracb. auſ. j. ſulfuris citrini auſ. ij. arſenici rubei ariſtologie amboꝛum añ. auſ. j. ſalis: ac fruſtum veteris furni teſtudinis amigdalarum amararum excoꝛticataꝝ: coloquintide: eris vſti: merdarum citrinaꝛum: merdaſengi: radicum capparis: folioꝛuꝫ fici ficcoꝛum: radicum canne ſicce: ꝫiniar: aluminis iameni: ſief memithe: olibani: omnium añ. auſ. j. terantur medicine ⁊ cribellentur ⁊ conficiantur cum aceto vini donec fiat vnguentum ⁊ ponantur in ſole donec miſceantur deinde cum eo caput inungatur. eſt eniꝫ vtile hoc vnguentuꝫ non ſolum ad ſaphati: ſed ad omnia vlcera capitis: ⁊ tineam: ⁊ alopitiam: ⁊ lendines: ⁊ pediculos: ⁊ ſcabiem vlceroſam: ⁊ conſimiles egritudines ⁊ antiquas ſanat. ¶ Unguentum etieꝫ vtiliſſimum in alopitia. ℞. ſucci lapatij maioꝛis olei

cōmunis añ.cetum vnum bulliant inuicem tribus vel quattnoꝛ vicibus ſiue bullitionibus poſtea.℞. cere virginis.ℨ.iij.thuris maſculi.ℨ.j.terantur opti me ꝛ per ſe cum cera liquefacta miſceatur demum ſimul omnia miſceantur ꝛ coletur per pānum ꝛ no cte vna ad ſerenum ponatur ex quo ſero ꝛ mane ca put preraſum ſubtiliter inungatur ꝛ ſemper tertia vel quarta die cum lixiuio debili lauetur: hoc etiam vnguentum fiſuras capillorum curat capite ꝛ capil lis inunctis.

❡Capitulum.2.De ſoda.

Poſt his ſic preludatis eſt vinum melli- | Vinū melli
tidos quod maximuꝫ preſidium ſcribi- | tidos.
tur i hoc caſu cuius receptio ſm Dyaſ.
eſt.℞.vini veteris ꝛ auſteri vrceos qn-
ꝙ mellis vrceuꝫ vnum ſalis cietnꝫ vnuꝫ ponantur in vaſe magno ꝛ bulliant ꝛ quādiu bullie rint adde ſal minutum cocture ꝛ cum infrigidatum fuerit reconde in vaſe minoris terre.❡ Si ex oleo quoꝙ anetino fiat inunctio ſine dubio tollit do- lorem.❡ Radix quoꝙ rodie ꝛ eſt radix ſimilis co- ſto que fricata manibus longius ꝙ roſa iactat odo- rem cum oleo nardino maximuꝫ eſt remediuꝫ.❡ Pſi lium etiam conquaſſatum in aqua ꝛ fronti applica- tum confeſtim ſedat ꝛ ſi cum aceto coquatur admix to ſibi poſt oleo roſ.ꝛ timporibus illinitū vel em- plaſtratum exiccat.❡ Sed ſilere non potero hoc eſſe remedium ſode que a cauſa calida eſt.❡ Camomilla etiam ꝛ eius oleum cōferunt curando humores ſine attractione per reſolutionem ꝛ hec operatio eſt ſibi magis propria ꝙ altera medicina. Et nos ſemper probauimus in dolore capitis qui eſt in febre euapo rationē ex decoctiōe camomille factā eſſe perutileꝫ ſicut ꝛ in eo ꝙ ab aeris frigiditate cōtingit.❡ Idem facit aloes ſi cum oleo roſa, diſſoluatur ꝛ cum modi-

Oleum ane- tinum.

Radix rodie

Hoc Dyaſ. cap. proprio.

Pſilium.

Camomilla.

co aceti ꝛ inde caput liniatur. ¶ Sodam autēʒ ſi ſit
antiqua tollit caputpurgiũ factũ ex vno grano mu
Mumia. mie diſſoluto in ſucco maiorane ꝛ precipue ſi cau-
ſa ſit frigida ſicut etiã ex mumia: caſtoreo muſco cã
phora añ.gra.j.fiat caputpurgiũ ſedat dolor. ¶ Si-
Trifolium. militer folia trifolij tẽporib⁹ emplaſtrata illũ tol-
Scamonea. lunt. ¶ Antiquũ tollit ſcamonea ſi cum aceto ꝛ oleo
roſa.mixta capiti liniat. ¶ Sed circa hec ꝓpriũ ex-
perimẽtum habemus de ſcamonea quod poſtea di
cetur. ¶ Sedat autẽ ſodam factã ſtatiʒ ꝓpter diſſo-
lutionẽ neruorũ caputpurgiũ factuʒ ex diſſolutio-
Margarite. ne margaritaꝝ. ¶ Uehemẽter etiã eam ſedant folia
Folia mirti. mirti viridia in vino cocta ꝛ capiti emplaſtrata ſi ſit
dolor cuʒ febre. Eſt autẽ ex expertis noſtris. ¶ Eã-
dem tollit opium cuʒ oleo roſa. ꝛ myrrha mixtum
ꝛ diſtillatũ in aure. ¶ Dolorẽ autẽ qui continet to-
Stercus co- tum caput qui gallea vel ouũ dicit curat ſtercus co
lumbarum. lumbarũ in domibus nutritaꝝ ſi cuʒ ſemine eruce
tribuat in potu. ¶ Si autēʒ ſit dolor ꝓpter eleua-
tionẽ vaporũ ad caput a ſtomacho illum tollit vſus
Coriãdrum. coriãdri in cibis nam ꝓhibet illos aſcendere. ¶ Do
Solatrum. lorẽ calidũ ſedat ſolatrũ emplaſtratũ capiti. ¶ Ela
Elacterium. cteriuʒ quoq; immiſſuʒ naribus ſanat Gale.teſtã-
Galla. te ꝛ gallia ſedat illum. ¶ Et Amech dixit quãdo pẽ
Pẽna vpupe ne vpupe apponunt ſup caput ſedant ſodam. ¶ Et
Cornu dex. Kirandus dixit ꝙ ſi accipiat cornu dextrũ arietis ꝛ
arietis. fiat pecten ꝛ pectinet habens emigraneã in dextra
capitis ſanat: ſimiliter ſiniſtrũ ſiniſtro. ¶ Et dixit ꝙ
Mẽbruʒ vul ſi mẽbrum vulpis in capite ligauerit cephaleã: emi
pis. graneã: ꝛ ſcotomiã curabit. ¶ Et ex ꝓprijs eſt vt ex
Succ⁹ yreos ſucco yreos fiat caputpurgiũ. Idẽ yreos capiti em
plaſtretur ſicut elacteriũ ſiue ſuccus cucumeris aſi-
nini dictuʒ eſt plurimas ſuperfluitates cerebri edu
cere per nares. ¶ Ex expertis etiam eſt. ℞.ſcamo-
nee: myrrhe: croci: coſti ana.ʒ.j.cum ſucco agreſte ꝛ
pauco opio fiant trociſci cuʒ vino ſtiptico põderis
auri.j.liniat ſuper frontẽ ꝛ tempora ꝛ ꝓprie cum vi-

tello oui ⁊ paꝝ aceti fortis. ¶ Experti aūt ſumꝰ iu-
uamētū caputpurgij facti ex ſucco folioꝝ ⁊ ſumita
tum cuſſus preparato ſicut dictum eſt ſupra. ¶ Ex
exptis ſublimibꝰ cū quibus corpus purgat in hoc
caſu eſt. ℞. aloes. ℥. j. colōquintide interioris. ʒ. viij.
radicū vtriuſq; ſerpētarie ſicce: yreos: turbit: agari-
ci: ſerapini: mirabolanoꝝ citrinoꝝ: chebuloꝝ: ⁊ indo
rum. aā. ℥. j. ß. cinamomi maſticis ellebori nigri eu-
forbij: aſſari: caſſie lignee: ſalis indi: croci: caſtorei:
apij: cheiſim: ſemis mezereon: ſticados. aā. ʒ. j. ſquil
le aſſate. ʒ. ij. ß. ſcamonee. ʒ. ij. fiat trituratio bona ⁊
inuoluat puluis in ſucco cucumeris aſinini quāti-
tate qua bene inuoluat predicto ſucco ⁊ oleo pau
co nucū: deinde exiccet ⁊ inuoluat in mellis diſpu-
mati quātitate qua totū fiat ſicut paſta ⁊ ꝓpinetur
poſt ſex mēſes: alia littera hʒ prius. ⁊ ſic ſibi des ſm
quantitatē virtutis a. ℈. ij. vſq; ad. ʒ. j. ß. ¶ Hac au-
tem tyriaca vtimur qua dolorē cronicū tollimus. ℞.
ſucci abſinthij marubij ſticados maſticis reubar. ca
medreos camepitheos. aā. ʒ. xij. yſopi auř. vj. agari
ci ad pondus oium pulueriʒent ⁊ reficiant cuʒ mel
le ⁊ detur ſm virtutem a. ʒ. ij. vſq; ad. ʒ. v. cum aqua
calida decoctionis ſticados.

Cuſſus.

Electuariuʒ de ſerpentaria ſolutiuū.

Tiriace deſcriptio.

¶ Caplm tertium. De freneſi.

Confirmata autē freneſis non curat: ta-
men curat nō cōfirmata: ⁊ hoc difficul-
ter. ¶ Conferūt autē maxie in eius cura:
maxie flōie diuertētes ⁊ euāntes ⁊ reper
cutientes medicine ad caput: que note
ſunt ⁊ ſomnifere. de quibꝰ multa copia infra dicemꝰ
caplo de vigilia ſuppoſito alio gñe regimis. ¶ Et in
oi curatōe cuiuſiʒ freneſis cōpetit aptio venaꝝ. ¶ Ue
rū ſecretū Gal. ſcribimꝰ exptū a nobis cui nō ē par
℞. pſilij infuſi i aq̄ cucūeris idi: deide exͣhat ⁊ coagu
let cū rob vue leni deinde ſumat dragāti albi: gumi

Gal. ſecretū cui nō ē par.

arabici ſeis citroli cucurbite ꝛ cucumeris mūdatoꝝ amili ſandaloꝛum ſeminis poꝛtulace ſeminis malvauiſci oīum añ.partem.j.terantur contritione bona deinde miſceatur cum coagulato pꝛedicto ꝛ detur de eo omni mane.ʒ.iij.ꝛ ſimiliter apud ſomnuȝ ꝛ dieta cōueniens ſemper fiat.¶ Queccūq ad ſodā cal.cōferunt dicta ſupꝛa hic cōiter poſſent aduci.

Additio.

¶ Ad ſomnum ꝓuocandum. Capite abꝛaſo illud perunge leniter cum ſpuma que ſupernatat ſero lactis quādo bulit ſtatim doꝛmiet hoc feci cuidā qui vigilauerat q̄ttuoꝛ dieb⁹ cōtinue ꝛ ſtatiȝ doꝛmiuit.

¶ Capl'm quartum. De epilepſia:incubo:apoplexia:ꝛ ſimilibus.

E t quia incubus eſt ſicut quedam epilepſia diminuta ꝛ via ad ipſam ꝛ alias malas cerebꝛi paſſiones eſt eniȝ ſicut epilepſia in vigilia ſic hec epilepſia eſt in ſomno:ideo vtriq fit cura commu-

Betonica. nis.¶ Ex appꝛobatis eſt herba betonice quādo cū aqua bibitur.¶ Eſt maximum pꝛeſidium ei gargariſma qd̄ ex caricis factum eſt. ¶ Optimum eſt fu-

Fumus ſinapis. mus ſinapis naribus attractus ꝛ maximuȝ eſt pꝛe-

Trifolium. ſidium. ¶ Folia quoq trifolij ꝛ ſemen cum aqua bibitum ſingulare confert auxilium.¶ Conferunt autem iuuamento magno tam epilepſie q̄ incubo

Peonia. fructus peonie cum geleniabin aut vino ſumptus ſint ex eo grana nigra.xv. ꝛ vniuerſaliter concoꝛdati ſunt omnes veteres in peonia ꝙ ipſa totaliter ſubiecte plus omni alio confert. Ita etiā ꝙ ad collum ſuſpenſa:ꝛ hoc ſemper maxime eſt in epilepſia pueroꝛum pꝛobatum ſicut ad incubū dicta generadamus cuȝ melle roſ.collato ꝛ vino.¶ Ad epilepſiā

Flos violaꝝ autē pueroꝛuȝ pꝛopꝛie flos viole datus cum aqua ꝛ bibitus

bibitus appropꝛietate cõfert. ⁋ Simili quoqꝫ modo aſſa mixta cũ ſerapino ⁊ bibita cuꝫ vino ⁊ aqua multum cõfert. nam ſcriptuꝫ eſt ſerapinũ eſſe ad epilepſiam vnã de melioꝛib⁹ medicinis. ⁋ Supꝛa aũt oẽm medicinaꝫ comẽdatuꝫ eſt granũ armel qđ cuꝫ vino mixtuꝫ ⁊ pꝛopinatũ in potu multũ cõfert. Quidam aũt dicũt illud eſſe rutã ſilueſtrẽ. ⁋ Antimoniũ autẽ cõfert appꝛopꝛietate epilepſie. ⁋ Ex ſecretis autem Gal. fuit ⁊ alij i hoc ꝯcoꝛdati ſunt ꝙ ſi ſumant̃ oſſa hoĩs moꝛtui cõburant̃ ⁊ fiat cinis ⁊ ꝓpinet̃ in potu ꝙ appꝛopꝛietate epileptico cõfert ⁊ ego in hoc mirabileꝫ inueni veritatẽ: ſanaui.n. ⁊ ꝑſeruaui amicũ purgatõe facta ſola exhibitõe hui⁹ cineris a pxiſmo epilepſie qui eã tm̃ incurrerat vt plurib⁹ dieb⁹ illã habere ꝯtinue. tollebã aũt oſſa capitꝭ hoĩs ⁊ dabam cũ vino ſubtili ꝑmixta. ⁋ Sanguis agni ſm Gal. 10. de ſimplici medicina nõ curat epilepſiã: ſed Aui. ⁊ Raſis du s dicũt ꝙ ſic eo ꝙ hoc facit a foꝛma ꝓpꝛia ⁊ nõ a ꝯplõne vt voluit Gal. ⁋ Galbanũ aũt ſuo odoꝛatu facit epilepticũ reuiuiſcere ſicut. ⁊ odoꝛamẽtũ gallie viuificat eos. ⁋ Ex experimẽtis quoqꝫ nr̃is ⁊ viſitatis poſt coꝛpis mondificatõeꝫ eſt vt cũ hijs paſtillis ſumat̃ piretrũ cũ maſticeꝫ cera quãtũ ſufficit ad incoꝛpoꝛãduꝫ iſta duo ⁊ fiant paſtilli qui maſticentur ipſi eniꝫ cũ virtute flegma deponũt ⁊ cerebꝛũ mirabiliter mundificãt. ⁋ Ad idẽ aũt vſi ſum⁹ mundificatiõe coꝛpis facta ſupꝛa cũ electuario facto ſeu ſcripto ſupꝛa cap. de ſoda circa finẽ ⁊ eſt pen ultimuꝫ: ⁊ ẽt vtile eſt illud qđ ſcribit̃ infra capl'o de ſurditate. ⁋ Vtebamur qꝫ tyriaca ſcripta ſupꝛa eodẽ ca. i fi. nos illã dabam⁹ cũ decoctõe piretri. ⁋ Etqꝛ appopleſia cõicat in cura cuꝫ epilepſia ſicut ẽt pl'm cã ei⁹ ſic cura ei⁹ applicet̃ cũ ꝑdicta: ꝑcolaudata tñ inter cetera ꝑdicta ſunt gallie odoꝛamẽtũ. ⁋ De bꝛionia autẽ dicẽ Dya. ꝙ ex ea bibat̃. ʒ. j. aut. ʒ. ij. ad plus ꝑſtollat̃ epilepſia toto ãno. hec qꝫ deꝫ appꝛopꝛietate cõferũt appopleſie ſiẽ ⁊ cura ſubeth ex his adiuuat̃ ſilib⁹.

Aſſa.
Serapinum.
Armel ⁊ qđ ſit.
Antimoniuꝫ
Oſſa hoĩs moꝛtui.
San. agni.
Galbanum odoꝛatũ epilenticũ reuiuiſcit.
Gallia nõ ipſum viuificat
Gallia.
Bꝛionia.

¶ Additiones.

¶ Nota ſiquis poꝛtauerit ſecum criſma nunq̃ pa-
tietur epilepſiam.

¶ Expertum quoq̃ habui a fratrib⁹ ſancti Frãci-
ſci de obſeruãtia d̓ ſancto Mauritio in caſu ꝙ caro
lupi cõbuſta puluerizata ⁊ data in epulis cõfert idẽ
de pulmone lupi. Et ſi detur pulmo lupi lotus cũ
bono vino nigro: ⁊ coctus cũ bonis ſpecieb⁹ aroma.
liberat ab epilepſia ⁊ expertũ eſt in vna iuuene de
conzano nobili q̃ curata ⁊ nupta inde filios habuit.

¶ Expertũ ⁊ pꝛobatũ ad epilepſiã quo deum te-
ſtoꝛ multi curati ſunt infantes. ℞. opoponacis: ca-
ſtoꝛei: ſan. dra. antimonij añ. tere ⁊ quocũq̃ mõ da-
re poteris patienti tribue videbis mirabile.

Secũdina aſini. ¶ Item expertũ ſecundina aſine bene lota in vino
nigro qñ ſtatim natus eſt aſinus ⁊ in furno exiccata
⁊ puluerizata data in ieiuno cũ modico vini albi ille
ſpaſmus cerebꝛi ad manus paulatĩ reducit᷑ deinde
ad digitos tandem euaneſcit ⁊ reſoluitur ⁊ eſt a re-
ligioſis ſumptum.

¶ Cap. 5. De ꝓhibitõe ſomnioꝝ ⁊ timoꝛis ĩ ſomno

Uia vero quidam moleſtant᷑ in ſomnijs
imaginant᷑ ſuꝑflua ⁊ hec dictis egritudi
nibus cõicat. Nam ſm Auicẽ. 6. de natu
ralibus epileptici ⁊ appoplectici ⁊ ſuberi
ci eaſdem imaginatiões vidẽt in egritu-
dinibus quas in ſomno tpe ſanitatis: iõ
nõ fruſtra dicẽdũ eſt aliq̃d poſt hec. dico añt ꝓcedẽ
tia cõuenire. ¶ Uerũ has viſiones habẽtes debilio
ribus egent auxilijs q̃ pꝛedicti. particulariter autẽ
Semẽ lactuce. hec cõferunt. ¶ Semen lactuce bibitũ ſuꝑflua ſom
nia pꝛohibet. ¶ Et dixit Amech qui poſuerit poꝛtu
Poꝛtulaca. lacam ſuper lectũ ſuum nõ videbit ſomnũ penitus.
Oculus dex- ¶ Et dixit Raſis ꝙ oculus vrſi dexter deſiccatus ⁊
ter vrſi ⁊ lupi ſuſpenſus ſuper puerum remouet ab eo timoꝛẽ in

ſomno. Idem dixit de oculo dextro lupi. ⁋ Et dixit Auicen. margarita ſuſpenſa collo timores tollit. Et Albertus dixit ſi tollatur herba, ſerpentaria trita cū herba trifolij generat ſerpentes. Si igitur de eorū pulnere ſub capite ponat̄ de certo nō ſomniabit. Margarita. Serpētaria.

⁋ Capitulum. 6. De litargia.

Litargia quoqꝫ cōmunicat cum predictis in cauſa vtplurimū: ideo multa predicta hic aducātur ꝛ maxime euacuationes ꝛ mundificatiōes conueniētes. ⁋ Scriptū eſt ſpecialiter ad litargiam mortalem ꝙ ſaturegia cum aceto frequenter infuſa capiti litargiam exiccat. Et de anacardis dictū eſt ꝙ appropꝛietate ꝓferunt: quare condita anacardina cōfectio vtilis eſt cuiꝰ doctrinā infra ſcribemus cap. de egritudinibꝰ motus. Saturegia. Anacardi.

⁋ Capitulum. 7. De vigilia.

Omnes fere doctores cōueniūt in hoc qꝛ quaſi omnia frigida ſomnū prouocant: ſed inter alia laudarunt lactucā: papauer: mandragorā: ſemina cōmunia frigida: opium ꝛ ſimilia. ⁋ Et ex cōpoſitis quidem eſt hoc ꝙ ſomnum prouocat alienationem tollit ꝛ febrem ꝛ ſitim. ℞. ſeminis lactuce portulace: papaueris: ſeminis cucurbite: ꝛ citruli excorticati ana. ʒ. v. ſucci liquiritie: draganti: amili: opij: ana. ʒ. j. ℈. terantur omnia ſubtiliſſime ꝛ fiant trociſci cum mucilagine: pſilij. Doſis a. ʒ. ij. vſqꝫ ad ʒ. iiij. cum aqua frigida aut cum aqua citruli vel lactuce vel ſimilium ſicut vocat neceſſitas. ⁋ Embroca materialis que etiam aufert dolorem capitis calidum. ℞. foliorū apij capitū papaueris foliorū mēte ſemis lactuce iuſquiami, añ. ꝑtes eq̄les coquantur Somnifera. Trociſci. Embroca.

in aqua que ſufficit vſq; ad ↄſumptionē tertie ptis
⁊ fiat capiti embꝛoca: ⁊ ſi emplaſtref fiet opatio foꝛ-
Oleum mira bile. tioꝛ ⁊ perfectioꝛ. ¶ Oleum etiam mirabile quo fit
inunctio. ℞. opij. ʒ. x. ſemis lactuce. ʒ. viij. iuſquiami
mādragoꝛe añ. ʒ. v. corticū papaueris. ʒ. xij. terantur
groſſe ⁊ ſup eis ꝓijce aquā expſſionis mādragoꝛe
aut decoctōis ei⁹ lib. j. aq̄ decoctōis capitū papaue-
ris lib. j. olei ſiſamini lib. j. coquanf in duplici vaſe
vſq; ad decoctiōez ſuccoꝝ ⁊ ex hoc frons ⁊ ſinciput
linianf. ēt pōt naribus ſugi ⁊ eſt mirabile. ¶ Et ego
Expertum. multotiens ſum exptus vt tollaf ſuccus lactuce pa
paueris ſolatri aque roſ. añ. par. j. aceti par. j. opij
par. iiij. infundanf in ſpongia ⁊ apud naſum teneaf
Suffumigiū. infirmi. ¶ Qḋ ſi cā vigilie ſit mā frigida cōfert tunc
ſuffumigiū hoc. ℞. camomille floꝝ aneti añ. ℥. ß. mel
liloti. ℥. j. corticū mandragoꝛe: caſſie: ſquināti añ. ʒ.
iij. corticū papaueris. ℥. j. ligni aloes boni. ʒ. j. ℈. te-
Caputpurgi um. ranf groſſe ⁊ fiat ſicut in alio ſuffumigio diximus.
¶ Caputpurgiū in caſu eodē. ℞. olei anetini: olei de
croco: olei camomille añ. fiat caputpurgiū ⁊ ſi neceſ
ſitas vrget fiat additio ex modico croco ⁊ opio cum
eis. opꝫ. n. qñq; tm̄ ſomnū inducere vt poſſit incidi
mēbꝛū abſq; doloꝛe. ¶ Et ſimplicia quidez laudata
Aqua ſomni fera. ſunt loliū: iuſquiam⁹: ligniū aloes: coꝛtices mādrago
re: opiū ⁊ ſimilia. ¶ Et ego quidē laudo aquā hanc
qua frequēter ſum vſus. ℞. mirrhe: vſnee: iuſquia-
mi nigri: coꝛticuꝫ mādragoꝛe: lolij añ. ℳ. j. opij. ʒ. ij.
nucis muſ. aloes: gallie muſc. añ. ʒ. j. coquanf oīa in
Electuariū. aqua donec inſpiſſenf ⁊ cū vino miſceanf ⁊ bibātur.
¶ Electuariū ꝓpꝛia iduſtria factū fortiſſimū. ℞. coꝛ
ticuꝫ radicū mādragoꝛe. ℳ. j. ſeminis iuſquiami ni
gri. ℥. j. papaueris albi: nigri: ⁊ rubei añ. ℥. j. terātur
groſſe ⁊ coquanf oīa in duab⁹ lib. aq̄ donec redeant
ad lib. j. ⁊ collenf ⁊ manib⁹ expꝛimanf tūc. ℞. zucha
ri albi li. j. ℈. diſſoluanf cū p̄dicta decoctōe ⁊ bulliāt
vſq; ad zuchari pfectā decoctionē poſtea addaf pul
ueris harum ſpecierum nucis muſcate: gallie muſc.

ligni aloes an̄.ʒ.ß.corticū mandragore:ſeminis iuſ/
quiami: papaueris albi ⁊ rubei an̄.ʒ.iiij.opij ʒ.ß.te-
rantur ſubtiliter ⁊ cum zucharo miſceant̄ ⁊ fiat con
fectio.

¶ Additio.

¶ Pillule ad ſom.prouocandū.℞.amili.ʒ.j.croci
ʒ.iiij.opij.ʒ.ß.tēpera cū aqua roſ.⁊ fac pillulas.
Itē.℞.opij.ʒ.ß.croci ponderis vnius denarij ⁊ ſi-
mul optime incorporent̄ mediante aceto deinde be
ne miſceatur cum.℥.ß.populeon eſt enī ꝓuocatiuū
forte ſomni in feb.intenſa ſi fiat inunctio temporū.
Item pillule alie fortes que ſic fiunt.℞.opij:croci:
caſſie lignee an̄.ꝑtes eq̄les detur ſola pro vice.

¶ Capl'm.8.De melancolia ⁊ timore.

T Erbis quidem eſt ſiſaminū vſus.n. — Siſaminū.
eius in cibo multū prodeſt.¶ Timori q̄
ex ipſa accidit ꝓprietate cōferunt mar- — Margarite.
garite.¶ Lingua autē bouis.i.bugloſa — Bugloſa.
multum etiā cōfert.¶ Qd̄ autē dicitur
eſſe cura eius eſt vſus lactis ꝯtinuus quādo aſſocie — Lac.
tate cōtingit multa.¶ Aurum et̄ ſm̄ omnē modum — Aurum.
cōfert.¶ Et ex expertis tam auctorū ꝙ etiā noſtris
eſt electuariū hm̄ōi.℞.ſete tincte ex cremeſi ⁊ gra- — Electuariū.
na ſuper cuius tincturā nō multū preterierit circa
lib.j.ſubmergat̄ in ſucco pomorū dulciū ⁊ aqua roſ.
an̄.lib.j.ß.⁊ dimittat̄ die vna deinde fac bullire mo-
dicum donec rubeat aqua deinde extrahe ſtatim cō
primendo eā ⁊ pone in ea zuchari tabarzet.ʒ.ß.⁊ li.
j.⁊ coquat̄ donec habeat ſpiſſitudinē mellis tūc aufer
ab igne ⁊ pone in eo calido ambre crude minutiſ in-
ciſe ʒ.x.⁊ dimitte in eo liqueſieri deinde ꝓijce ſup
ipſum puluerē harum rerū.℞.ligni aloes crudi ⁊
darſeni an̄.ʒ.vj.lapidis lazuli preparati: margarita — Species eſt
rum albarū an̄.ʒ.ß.auri boni:muſci boni an̄.ʒ.j.ꝯfice — cinamomi.
oīa ſimul doſis eſt aur̄.ß.ʒ.¶ Nos fiduciam in iſto

Nectar expertum ad quartanam.

habemus & maxime ꝑparātes infirmū hoc nectare
qđ perutile inuenim⁹ ꝙ eſt.℞.epithimi recentis fo
liculorum: ſene:flor boraginis:añ.ʒ.ſ.cinamomi
℥.ij.ſ.caſſie:ſpice:macis:cardamomi añ.℥.ſ.zinzibe
ris:gariofilor:ſeminis aniſi añ.℥.j.fiat nectar cū vi
no ſubtili.doſis in mane eſt ciatus vnus. Eſt autem
hoc nectar tante virtutis vt cū ipſo ſolo iam ſana-
uimus quartanā. ¶ Confert ēt ad idem quū eſt mi-

Sirupus.

rachia ſirup⁹ noſter hmōi.℞.capilli ve.lingue boui-
ne:paſſular añ.ʒ.j.xiloaloes:ſpice:maſticis añ.ʒ.
ij.epithimi:polipodij:flor boraginis añ.℥.ſ.fiat ſi-
rupus cui addat̃ ſucci pomor redolentiū.℥.j.ſ.zu-
chari lib.ij.& in fine aromatizet̃ cū ambra. ¶ Ad idē

Confectio.

eſt cōfectio hmōi preter hoc aliud multa iuuamēta
hꝫ.℞.roſ.rubear.℥.vj.ciperi.ʒ.v.gariofilor:maſti-
cis: ſpice:aſſari olum añ.ʒ.ij.macis:cardamomi:nu
cis muſcate añ.ʒ.j.terant̃ & miſceātur poſt.℞.lib.j.
embl'cor coquat̃ cum lib.vij.aque donec pars ter-
tia remaneat poſtea colet̃ & proijciat̃ ſup eā mel-
lis lib.j.& coquatur vſq̄ ad mellis ſpiſſitudinem.po
ſtea addatur puluis predictus & miſceatur cū ſpa-
tula ſalicis vel citri & aromatizetur cum.℈.ſ.muſci.
¶ Adhuc eſt hoc ex ſecretis galeni.℞.ſeminis aniſi
charabe:corali cōbuſti:xiloaloes puri: ſeminis corlā
dri ſicci:margaritar tritar:vt alchool:foliorū roſ.
ſpodij maſticis oīum añ.auī.iij.mirabolanor indo
rū:cheb.citrinor mūdator a ſuis nucleis añ.auī.
x.turbit albi auī.xij.agarici auī.viij.zedoarie: doro
nici añ.auī.ij.zuchari tabarzet ad pondus omniū te
rantur oīa & fiat puluis.doſis multis dieb⁹ cū aqua
frigida vſq̄ ad.ʒ.v. ¶ Item ad educēdum melācoliā
℞.aloes.ʒ.vij.maſticis.ʒ.iiij.agarici:carthami: poli
podij:epithimi añ.ʒ.ij.folij:caſſie lignee:ſpice añ.ʒ.
j.terant̃ & cribellent̃ & conficiātur cum melle diſpu-
mato.doſis auī.j.cum vino ſi non impedit febris.

Confectio.

¶ Item confectio hec propria ad timorem.℞.triū
piperum ſeminis peonie: galange:zinziberis: ſpice

inde ⁊ romane: ſeminis leuiſtici: carpobalſami: xilobalſami: gariofilorum: aſſari: cimini: cinamomi: ozimi maioris ⁊ minoris: corticum citri ſiccorum: añ. ℥. j. been al. ⁊ rub. zedoarie: doronici: ameos: radicum liquiritie. margaritarum tritarum: vt alchool: charabe corallorum: lapidis lazuli. abluti: ſandaracce: croci: nucis muſcate: lace ariſtolo. ſeminis portulace: ſeminis apij: coriandri: ſete crude inciſe añ. ℥. ʒ. macis: fauf. l ⁊ eſt auelana inda: galie. añ. quartam partē ℥. j. muſci ʒ. ij. terantur ⁊ cribellent ⁊ liniant cum. ℥. ij. olei de amigdalis ⁊ cōficiat cum melle diſpumato doſis ei dic eſt. ʒ. iij.

Capitulum. 9. De debilitate cerebri.

Et dixit Raſis auctoritate Gal. quod cerebrū galinarum multū valet contra tremorē cerebri ⁊ ſepum ipſarum addit in ſenſum. Et dixit Auicen. xiloaloes valde confert cerebro ⁊ conforṫat ſenſus. Et ex ſecretis quidem eſt hoc ⁊ ex experimētis. R. ſalis gēme ſalis maſſe: ſalis nitri combuſti: ſpume maris: baurach albi omnium añ par. j. ellebori albi par. ʒ. condiſi ſtafiſagrie: ſinapis: tartari combuſti añ. par. j. ſulfuris roſ. ſumach: gallarum: alchāne: ſquinātī: praſſij gūmi arabici: olibani: gariofilorum: xilobalſami: lilij: arſenici: aluminis folij: ſpice: nucis muſcate añ par. ʒ. terantur ⁊ cribellentur ⁊ ſoluantur in aqua ſaponis aut in aceto vini antiqui ⁊ conficiantur omnia in mortario ſimul fortiter agitando ⁊ ſit acetum bulliens quando ſoluitur cum ſapone ⁊ fiant trociſci. ʒ. v. vnuſquiſque ⁊ exicetur in vmbra cum ergo trahuntur ad vſum teratur vnus ex eis ⁊ ſoluatur cum aqua calida ⁊ abluatur ex eo caput: ⁊ caueatur ne ex eo cadat aliquid in oculum. ⁊ ſit natura leuis hec etiam conſumit vapores ad cerebrum aſcēdentes ⁊ impugnat catarro.

Cerebrū galline.

Xiloaloes.

Sal. maſſe ⁊ tōc idem.

Ars aſermetis ⁊ eſt ſpēs lilij ſiluēſtris

Capłm. 10. De paraliſi ſpaſmo ⁊ ſimilibus.

Quia ſicut cerebro accidunt egritudines nocentes principaliter cogitatiue virtuti de quib⁹ dictū eſt ſupra. Ita etiam ei cōtingunt egritudines nocētes motiue virtuti ſicut ſpaſmus: paraleſis: mollificatio

Anacardi.

tortura: ⁊ hm̄oi ideo de oib⁹ his dicet. Et de anacardis aūt dictuʒ eſt ꝙ cum ſua calefactione appropietate ſenſus acuūt ⁊ laxationi neruoꝝ cōferunt:

Lac pauceda di ⁊ quid eſt.

Ad oēs egritudines neruoꝝ cōfert multū lac paucedani ⁊ eſt feniculus porcin⁹ ſiue agreſtis bibitum ſiue ſemen eius vel ſuffumigatio ex eis. vel etiā inūctio facta cum lacrima eius ⁊ aceto ſimilr ⁊ ſucc⁹ ei⁹ cum oleo roſ. ⁊ aceto mixtus maximū eſt preſidiuʒ.

Febrē facientia:

Ad inflamandū ſubito corp⁹ ⁊ febrem inducēduʒ ſumat ex aſſa fetida ad quātitatē fabe mane ⁊ ſero. Quod ēt ſubito totū corpus calefacit eſt vſus piperis ⁊ piretri: ſed de pipere quideʒ ſcriptum eſt ꝙ ei nō eſt par ſicut in gūma rute ſilueſtris in calefaciēdo nō eſt par. Ad idem oēs quaſi cōcordati ſunt nigellam eſſe vltimū farmacū.

Purgantia capꝰ ⁊ neruos.

A neruis aūt ⁊ capite educit materias appropietate mirabili que eſt in eo agaric⁹. Idem facit cepe appropietate que ē in ipſo ſolo ſimplici odoratu. Hoc idem facit ſternutatoriū factum ex ciclamine mixto cū melle. Similiter quoq3 operat gargariſma factū ex cortice radicum capparis cocto in aceto ⁊ melle aut ſi cortex ēt maſticet. Et ſi ex radice ⁊ ſemine ſumat vſq3 ad ʒ. ij. cuʒ vino mirifice ſanant. Ad paraleſim multū cōfert euforbiū cum aliquo oleoꝝ iuunctū. Infantes aūt ꝯtritos ſaluberrime ſanat ſemen ſpine albe potui datuʒ. Oleum ēt de maiorana ſcribit eſſe medicamen eius: ſicut ⁊ in tremore oleū de cinamomo eſt mirabile. De iunipero ſcriptuʒ eſt ꝙ nihil eo melius reperit. Ad oēs autē frigidas egritudines neruoꝝ dicit Auli. ꝙ ſirup⁹ de ſticados ē magis

Agaricus.
Cepe odor.
Ciclamen.
Gargariſma
Euforbium.
Semen ſpine albe.
Oleuʒ de maiorana.
Iuniperus.
Sirupus de ſticados.

fumatiu⁹ quare oꝫ aſſidue vti eo qui hꝫ debiles nervos ⁊ qui ex frigiditate in ipſis patitur. ¶ Ad torturam aũt ſpãliter accipiaꝛ nigella ⁊ infundaꝛ ꝑ noctẽ in aceto ⁊ mane teraꝛ ⁊ fiat caputpurgiũ ⁊ teneaꝛ ẽt proxima ſic infirmo vt per nares illaꝫ ſentiat. ¶ Ad idem facit caputpurgiũ cũ roba multũ ꝯfert. ¶ Patiens aũt torturã in domo moreꝛ tenebroſa. ¶ Omnibus aũt egritudinib⁹ predictis ⁊ ſpaſmo cõfert ſerapinũ ⁊ ſcriptum eſt de ipſo ꝙ eſt vna ex melioribus rebus. ¶ Ex expertis aũt proprijs ad paraleſim eſt aſſumptio radicis vitis albe a.ʒ.j.vſq ad.ß. ad plus cum ydromelle. ¶ Ad paraleſim que eſt in vtroq latere cũ nocumẽto ſenſus radix rubee contrita in potu ꝓpineꝛ. ¶ Ad idem aũt eſt mundificatio corporis facta cum cõfectiõe ſerpentarie ſcripta ſupra cap. de ſoda circa fineꝫ. ¶ Et ſuperius ꝓmiſimus ſcribere anacardinã perutileꝫ in hoc caſu qua ẽt cõtinue vtimur que eſt. ℞. zinziberis:piretri:nigelle:coſti:piperis:macropiperis:acori aũ.ʒ.x.foliorum mirrhe rubee:aſſe:gentiane:ariſtolo.bacharuꝫ lauri:caſtorei:aſſe:ſinapis aũ.ʒ.v.mellis:anacardi.ʒ.v.⁊ tertiã inuoluanꝛ oĩa cum oleo nucuꝫ ⁊ cõficianꝛ cum melle doſis ſit granũ lauri. ¶ Experientiã etiã habemus ꝙ aqua roſmarini ſublimata ſm oẽm modum adminiſtrationis multum confert.

Nigella ad torturam.

Ars rob ⁊ e muſtũ coctũ ad ſpiſſitudinem.

ſerapinum.

Radix vitis albe.

Radix rubea.

Anacardine deſcriptio.

Aqua roſmarini.

¶ Capl'm. II. De reumate ⁊ catarro.

Omnis quideꝫ fluxus a quacunq ꝑte ⁊ ad quãcũq partẽ fluat põt dici catarrus appellatiõe cõi lꝫ ſm loquentes catarrus ꝓprie ſit qui a capite defluit ad ꝑtes inferiores ⁊ maxime ad pulmonẽ ⁊ pect⁹. Fluxus vero qui eſt ad nares dr ꝓprie coriza ſicut qui ad fauces diciꝛ brãch⁹. ¶ Ex his enĩꝫ que ꝓferuntur ſi catarrus ⁊ reuma eẽt antiquus eſt vt linianꝛ nares ex myrrha cũ pẽna. ¶ Fu-

De quib⁹ catarrus diciꝛ. ad epi.

mus quoq ſtoracis liquide eſt multum vtilis: licʒ
in corriza ſit vtilimus ſm Auicē. ¶ Storax aūt ſicca
facit ad deſceſum catarri appropriatate antē deſic-
cat catarruʒ. ¶ Sandaraca etiā eſt vehemens. ¶ Ad
idem eſt gargariſma factuʒ cum ſucco foliorū ebuli
Loch. ſm dictum Auic. ¶ Loch hmōi eſt iuuatiuū bonuʒ.
℞. capita papaueris quāta vis ⁊ coquant cū aqua
pluuiali vſq ad cōſumptionē medietatis aq̄ ⁊ ꝯſum
ptioni admiſtreẽ mellis q ſufficit ⁊ coquat iterʒ vſq
Bolus ar. ad iſpiſſationē ⁊ aq̄ ꝯſūptōeʒ ⁊ fiat loch. ¶ Boluʒ āt
armenuʒ affert iuuamētuʒ maximuʒ ſi detur non fe-
brienti cum vino parum limphato febricitanti vero
cum vino multū limphato. ¶ Cum aūt catarrus eſt
Radix dra- cum grauedine: thoracis: radix draguntee: maximuʒ
gontee. confert iuuamētuʒ ⁊ effectum: ⁊ tumorem thoracis
curat nō amplius reuerſuruʒ ⁊ maxime ſi aſſa vel co
cta fuerit accepta. ¶ Ideʒ facit puluis eius radicis
Fum' aſpalti. cum melle mixt'. ¶ Fumus quoq aſpalti multū eſt
vtilis. ¶ Ad reuma quoq ⁊ ſquinātiam ariſtolo. ro.
exhibeat. ¶ Ad oē etiā reuma eſt perutilis fumus
Fum' nigel- nigelle torrefacte ⁊ retente in pāno lineo. ¶ Simil'r
le torrefacte autē ad omne reuma vtilis eſt theil eſt autem theil
Gramen. gramen. ¶ Qđ autē corrizā certiſſime maturat ſunt
Auellāe aſſe auelane aſſe cū pauco pipere. hoc aūt experti ſum'
optimū nā cibātes infirmū de ſero cum eis tantum
ſemel inuenimus ſanatum ſine alio auxilio. ¶ Ex
Suffumigiū proprijs autem noſtris eſt ad corrizam ſuffumiga-
ex lino ad ma tio facta cum lino q etiam valet ad prefocationem
tricis pfoca- matricis. ¶ Ad idem vtimur ſolo odoratu ſtoracis
tionem. que multum confert. ¶ Eandem quoq ſanat flos
Storax. edere coctus cum oleo vel rodano. ¶ Ad exiccan-
Flos edere. dum autem catarrum cum. ℥. j. manne diſſolute eſt
vino facimus caputpurgium quod etiam valet ad
cerebri ventoſitates. ¶ Utimur etiam linimentis di-
Loch đ ſebe ctis ſupra capitulo de debilitate cerebri. ¶ Ad ſe-
ſten ad catar dandum catarrum calidum acutum ſiccum. Su-
rum cali. matur ſebeſten ⁊ coquatur ⁊ fiat loch cum zucharo

lenit enim pectus ⁊ tollit ardorem eius ⁊ catarruꝫ. ¶ Nos autem mendoſe coacti per vnam noctem cu rare occultauimus dantes in hora ſomni vſq; ad .ij. vel .iij. ex pillulis huiuſmodi. ℞. ſtoracis: myrrhe: opij: an̄. cum melle diſpumato fiant pillule ſicut pi per. ¶ In catarro ex flegmate ſalſo inueni peruti le ſuffumigium factum ex ambra: ⁊ etiam eius reten tio in naribus. ¶ Et ad hoc proprie valet imediate receptio pillularum predictarum. ¶ Gargariſma etiam tale operamur. ℞. foliorum plantaginis: oli uarum: endiuie: radicum liquiritie: an̄. coquãtur in aqua decoctione perfecta ⁊ fiat gargariſma.

Pillule.

Suffumigiū ex ambra ad catarruꝫ fleg maticū ſalſuꝫ

Gargariſma

¶ Additiones.

¶ In reſoluendo catarrum recepta poteſt eſſe ta lis experta: vt dicit magiſter. ℞. laudani puriſſimi; quartū .j. maſticis .ʒ. vj. milij .ʒ. ij. pulueriʒanda pul uerizentur prius ⁊ conquaſſanda cōquaſſentur cuꝫ piſtello calido omnia malaſſando cum oleo camo millino ⁊ fiat emplaſtrum ad quantitatem medij pal mi in longitudine ⁊ in latitudine .6. digitorum ⁊ ex tendatur ſuper alutam ⁊ ponatur in parte anterio ri capitis ſuper cōmiſſuram.

Emplaſtruꝫ.

¶ Contra frigidū reuma vel ad alias paſſiones fri. capitis. dentur tres pillule ex pul. caſſielig. ⁊ lauda no confecte intre cerebrum confortant.

¶ Medicamen valens ad fluxum hu. cali. a capite ad pec. ⁊ membra ſubiecta ſtringēdum. ℞. ſeminis papaue. al. coriandri: draganti infuſi: amili: ſucci li quiritie an̄. ʒ. ij. conficiãtur cum ſiru. mirtino ⁊ fiant pillule ⁊ teneantur in faucibus hincinde ⁊ potiſſimū quando dormiet: q: tūc magis reumatiʒat. Et ſi ma teria eſt fri. ℞. maſticis: thuris: myrrhe: nucis cipſſi: ſtoracis: calamite: liquiritie munde: v uarum paſ. in ſubarum an̄. ʒ. j. conficiant cuꝫ ydromelle ⁊ fiant pil lule ⁊ teneantur in ore vt ſupra.

¶ Tractatus tertius pͥmi ſermonis. De diſpōnibus palpebrax̄ ⁊ oculox̄ cōtinet capitula.xiij.

¶ Cap.pͥmū. De recuperatiōe pilox̄ palpebrax̄.

Icemus igitur tam de diſpōnibus coopertorij ꝙ oculi. A cooptorio tanꝙ ab extra magis exiſtenti initiū faciētes ⁊ pͥmo de recuperatione pilox̄ in palpebris circa q̄ mul ta de his que dicta ſunt ſupra capl'o de pilis requirantur. ¶ Et ex prelaudatis pͥo eſt lapis lazuli qm̄ in hoc hꝫ ꝓprietateꝫ. Et ipſum ēt azul bonos efficit illo ⁊ prolongat approprietate quam hꝫ ⁊ in hoc eſt vltimū. ¶ Fumus quoꝙ eleuatus a ligno pini multum cōfert ⁊ experti ſumus de maiori pino. ¶ Cum aūt rubedo ⁊ duritiēs exiſtūt in palpebris ad pilos ipſoruꝫ reſtaurādos bene facit fum⁹.medicinarū ca lidaruꝫ ſicut ſtoracis;ſpice;picis;⁊ alchitram. ¶ Ex cōpoſitis aūt ē h̄.℞.antimonij.ʒ.vj.nuclei dactilox̄ cōbuſti.ʒ.ij.fellis muli.ʒ.ʒ.terant ⁊ cribellent ⁊ adminiſtrentur. ¶ Et dixit Raſis ꝙ ſplen aſini aſſus ⁊ tritus in modū colirij ⁊ liquefactus cum ſepo vrſi ⁊ oleo donec fiat in ſpiſſitudinē mellis ſi ex eo ſupponatur cilio depilato naſcūtur pili. Idem autem videtur de palpebra.

Lapis lazuli

Fumus ligni pini.

Alia lra habet' ātimonij ʒ. vj. nuclei dactilox̄ cōbuſti.ʒ.j.mellis ſolis.ʒ.ʒ.

Splen aſini.

¶ Capitulūꝫ.2. De prohibitiōe generatiōis pilox̄ palpebrax̄ ⁊ rectificatione orbiculi naſcentium.

Icimus aūt ꝙ inūctio facta cum ſanguine boyⁿe vel cū ſan.ranax̄ viridium prohibet ortuꝫ pilox̄ euulſoruꝫ. ¶ Idem facit ſanguis ſerpētis inunct⁹. ¶ Sumat etiā cinis cochliū paruax̄ antiquax̄ ⁊ miſceatur cum alchitrā ⁊ locus inungat ⁊ dūt carnes adurt ⁊ nō teſta. ¶ Oua aūt formicax̄ ⁊ rubigo ferri prohi

San.ranax̄ ⁊ ſerpentis.

Oua formicarum.

Rubigoferri

hēt pilos generari appꝛopꝛietate. ¶ Et Rirādus di- San. veſper-
xit ꝙ hoc facit ſanguis veſpertilionis inunctus. Et tilionis.
ētfel mergi cuꝫ cedria inunct⁹. ¶ Et qñ oꝛbicul'r na- Fel mergi.
ſcitur pilus ponatur cū ſtillo mucilago limatiarum
naꝫ cōglutinat ⁊ rectificat oꝛtuꝫ eius. ¶ Idē quoqꝫ
operatꝰ albumen oui ⁊ maxime mixtuꝫ cum olibano
pingui ⁊ hoc cōfirmat Gal. ¶ Quecūqꝫ autem dicta
ſunt de pilis palpebꝛaꝝ ad pilos ſupcilioꝝ adaptē-
tur adducantꝰ aūt hic ea que adducta ſunt ſupꝛa ca.
de pꝛohibitione piloꝛum.

¶ Gloſa.

a ¶ Accipitꝰ mucilago limatiaꝝ ſic. perfoꝛa carnes ipſarum cum cultello acuto: qꝛ cuꝫ hoc facies exire ab eis humiditatē multuꝫ viſcoſuꝫ que eſt vtilis ad euelleñ pilos palpebꝛaꝝ ⁊ vtere in emplaſtris q̄ ponuntur in fronte ad pꝛohibēduꝫ humoꝛes ad oculos peruenientes.

¶ Additio.

¶ Euellatꝰ pilus additus aut inuerſus in palpebꝛa deinde inungatꝰ locus cum ſang. rane aut pediculi aut catuli canis aut fiat cum ouis foꝛmicaꝝ cōtritis aut rubigine ferri ⁊ ſaliua aut cuꝫ iſto. ℞. ſpume maris ſalis ar. vngule aſine aduſte miſceantur iſta cum aceto foꝛti ⁊ mucilagine: ſemis lini ⁊ locus illiniatꝰ.

¶ Capitulum. 3. De aſperitatibus palpebꝛarum ſcabie ⁊ oꝛdeolo.

Commune quidē eſt in aſperitatib⁹ palpebꝛaꝝ in cura ipſaꝝ vt fricentꝰ cuꝫ teſta ſepie quouſqꝫ ſanguis egrediatꝰ: naꝫ poſtea alie medicine efficacius operantur. ¶ Et ex pꝛelaudatis auxilijs eſt lapis ematitis teratꝰ autē ſubtiliſſime hoc vult Gale. de lapide cū ad vſum deductꝰ. miſceatꝰ aūt cū melle ⁊ lacte mulieris ⁊ fiat inunctio. Gal. dixit ꝙ eo ſolo vti poſſum⁹ aſperis factꝫ palpebꝛis ⁊ ſiquidē ſiones

Teſta ſepie.

Lapis ematitis.

ſint facte per omnē remiſſionē facies vel magis ꝑ decoctionē fenugreci. Si vero ſine flegmone ꝑ aquā vitellum oui crudū cum lana impoſitū palpebris inflatis flegmonantibus eſt vltimū.

Radix albech.

¶ Et radix etiā albech: ałs altee illos reſoluit.

Flos eris.

¶ Similr quoq; ⁊ ē flos eris ſiue viride eris diſſolutū cum aqua mellis aſperitates aufert: ſ; tunc ſpōgia cum aqua calida ſupponat̄ oculo. ¶ Idem operatur ⁊ ſquama eius ſimiliter preparata. ¶ Gal. dixit ꝙ cōgrue ꝑ ipſum cōficientes collíria .ſ. ꝑ florē eris mundificam⁹ ⁊ cōſumimus magnas aſperitates palpebraꝝ.

Sinapis.

¶ Sinapis trita ⁊ mixta cū melle ⁊ aqua illas ſanat. ¶ Si vero vlceratio ſit ſcabioſa in palpebris emplaſtrū ſuper oculo fiat ex camomilla decocta.

Ad ordeolū.

¶ Ordeolū vō qđ eſt apoſtema ſimile ordeo qđ ſit in palpebra optime

Serapinum.

ſanat ſerapinum cum aceto diſſolutū ⁊ inunctum.

Formice.

¶ Et dixit Ricardus cōes formice decapitate ⁊ atrite ⁊ in palpebris poſite ordeos ſanāt. Silr autem ⁊ cāpeſtres que frumētum comedunt celeriter ſanāt.

¶ Cap. 4. De liuoribus circa oculos factis ꝓpter percuſſionem vel aliam cauſam.

Aloes.
Aſſa.
Ciminum.
Maiorana.

Aloes mixtum cū melle ⁊ ſuꝑlinitū tollit liuores. ¶ Idem operat̄ aſſa mixta cū oleo ⁊ ſuppoſita. ¶ Ciminū quoq; coctum cum melle ⁊ paſſulis tollit optie illas maſticantes miſcēdo ¶ Maiorana cum melle trita ⁊ ſuperemplaſtrata ſanat.

Ameos.
Rafanus.
Pulegium.
Alleum.

¶ Ameos mixtum cum melle ⁊ paſſulis ſanat. ¶ Rafanus ſimiliter mixtus ⁊ ſuperpoſitus idem facit. ¶ Pulegium coctum cum ruta ⁊ ſuperemplaſtratū ſanat. ¶ Alleum eodem modo ſuperemplaſtratum ei ſanat. Idem facit ſi cum melle miſcet̄. ¶ Liuorem etiam ſi ſit in oculis propter ſanguinem curat yſo-

yſopus.
Auripigmētū

pus in aqua coctus ⁊ ſuꝑemplaſtrat⁹. ¶ Sanguinē etiam qui eſt ſub oculis mortuum tollit auripig-

mētum. ⁋ Alkitrā autem ſolum linitū tollit illos. ⁋ Caſeus recens aſſatus ſuppoſitus ſanat. ⁋ yſop⁹ cocta ⁊ ſuꝑemplaſtrata ſanat. ⁋ Sal quoq; vſtus ⁊ ſuꝑlinitus cum melle liuores tollit ⁊ vīr remouet nigredinē ſanguinis in quacūq; parte ſit corporis. Auic. teſtāte. ⁋ Acetū quoq; mixtū cū melle idē operatur tñ eius ſuꝑfluus vſus viſum debilitat.

Alcbitram. Caſe⁹ recēs. yſopus. Sal vſtus. Acetum.

⁋ Capitulū quintū. De ꝯfortando viſū noctilope.

Attendētes de diſpōnib⁹ viſus tractare ⁊ oculi primo quidē bonificātia viſū dicem⁹ poſtea de egritudinib⁹ q̄ fiunt in oculis ſequētes Gale. pceptum ꝙ ſemꝑ inchoandū eſt ab eo ꝙ melius eſt. ⁋ Et ſuccus quidē acori ⁊ eſt gladiolus imiſſus oculis oculum clarificat ſiue viſū: ⁊ abſtergit omne qđ corā pupillis aggregat ⁊ tollit obſcuritatem viſus ⁊ viſū acuit. ⁋ Succus cucumeris maioris coctus cū melle i vaſe eneo ⁊ colirizat⁹ in hoc valde confert. ⁋ Ad acuendū aūt viſū ſuccus feniculi ſiue herbe ſiue ſeminis ſiue radicis eſt magni iuuamēti. ⁋ Idem oꝑatur ſi quotidie ſumat betonice. ʒ. aꝛ. ʒ. j. cum aqua tepida ieiuno ſtomacho. ⁋ Gariofili ⁊ cinamomū valde conferunt: ⁊ hoc appropetate agūt: ſicut ⁊ marchaſita abſtergēdo: ⁊ hec hꝫ ꝓprietate. ⁋ Ruta comeſta acuit viſum ⁊ magis operatur ſuccus eius mixtus cum ſucco feniculi colirio inde facto. ⁋ Cōfortat aūt viſum coliriū factum ex ſucco cuiuſlibet ſolatri preterꝙ ſolatri mortalis que communiter vocatur faba inuerſa. ⁋ Cum autem eſt obfuſcatio viſus propter ſanguinem congelatum in oculo ex ſale mele ⁊ oleo fiat emplaſtrū aut ex cinere alei mixto cum melle: melius oī alio eſt ſuccus ſalicis vt teſtat Gale. Imo obfuſcatiōes que fiūt corā pupilla abſtergit optime humiditas que egreditur a ſalice cum

Gal. c.ñ. Acorus. Succ⁹ cucumeris maioris. Succ⁹ feniculi. Betonica. Gario. Cinamomū. Marchaſita. Ruta. Solatrū. Solatrū mortale faba inuerſa a nonnullis dicit. Succ⁹ ſalicis ⁊ gumi eius.

incidit ⁊ in hoc eſt gũmi eius cõferens valde. ¶ Et dixit Raſ. ꝙ collyriũ factum ex ſepo capꝛaꝝ ſilueſtrium cõfert patientib⁹ tellã oculoꝝ. ¶ Et idẽ facit fel capꝛaꝝ domeſticaꝝ. ¶ Deinceps autẽ experta noſtra ponãt ⁊ caliginẽ ⁊ debilitatẽ viſus iuuat ſi oculus colirizatur ex felle taurino. Raſ. dixit ex felle vacce nigre quare hoc puto melius. ¶ Aut ſi ex puluere facto ex quodã duro ſimili amilo ꝙ inuenit in chꝛiſti fellis ipſum naribus inſufflet. Nam idem operat loco cuius hoc modo in vſuz ponim⁹ duplum fellis. Juuamus autẽ caliginẽ que ꝓuenit ex ſuꝑflua humiditate cum collirio ex oleo antiquo ⁊ melle facto. ¶ Sanauim⁹ autẽ debilitatẽ viſus factam ex diſgregatione ſolum ex collirio huiuſmodi. ℞. humiditatẽ epatis yrci aſſati in furno demũ. ℞. puluerez ſubtiliſſimi: piperis longi: ſucci roſmarini exiccati aũ. partẽ tertiã: acatie: ſief memithe aũ. partẽ quartã infoꝛmet ſief diſſoluat ſuꝑ cotte aut ligno olibani cũ aqua roſa. ⁊ lacte aut ſucco extremitatuz vitis clarificate ꝓut meli⁹ poterit fieri ⁊ colirizet. ¶ Exacuit autẽ viſuz hoc. ℞. gariofilate betonice feniculi herbe adil oium. aũ. zuccari quãtum ſufficit ẽm quãtitatẽ vini citonioꝝ qd debet miſceri. ¶ Ad idẽ. ℞. feniculi: rute: domeſtice: ⁊ agreſtis: eufragie: berbene: celidonie: capilli ve. endiuie aũ. ℳ. j. aque roſate vrine pueri virginis vini albi clari ⁊ aroma. quãtũ ſufficit terant terenda ⁊ miſceant cum alijs ⁊ ponantur in elambico ⁊ ſublimetur ide aqua que ſic diſtillata ſeu ſublimata. ℞. aloes ſuccotrini tutie coꝛticum ꝓugir aũ. ℥. ʒ. fit aũt repꝛeſſa tutia nouez vicibus fiat puluis qui miſceatur cum pꝛedicta aqua: poſtea teneatur ad ſolẽ per nouem dies ⁊ ꝑ nouem noctes ad ſerenum ⁊ poſtea in colirijs vſui reſeruetur. ¶ Colirium ad idẽ. ℞. tutie pꝛeparate ꝑtes. ʒ. aloes ſuccotrini boni ſarcocolle aũ. par. cuj. poꝛoſe par. quartaz cãphoꝛe par. vj. aque roſa. quadruplum omnium miſceantur ⁊ agitentur

Sepũ capꝛarũ ſilueſtr. ũ.
Fel capꝛarũ domeſticarũ.
Fel thauri ⁊ vacce nigre.
Collirium bonum.
Adil. i. eufragia.

tentur ꝛ teneantur in ſole ꝛ vſui reſeruentur. ¶ Ad
idem multū v3 aqua nr̄a experta que infra dicetur
quādo de reſtauratione lachrimarū dicetur.

¶ Gloſa.

a ¶ Eufragia herba cali. ꝛ ſic. ꝛ h3 ꝓprietatē ꝙ qn̄
pul. ei⁹ cū ru. ouorū recipitur vel vino facit oculum
iuueneſcere ꝛ ꝓdeſt viſui debili ꝛ fidedigni fecerūt
in ſeipſis: q̄ vix videre poterant: poſtea peruene-
runt vt minimas litteras legerent ꝛ vinū ipſius ſi-
ne dubio non h3 par in viſum confortando.

¶ Capl'm ſextū. De ꝓhibitione fluxus materie-
rum ad oculos.

Ex his eſt caro melonis fronti empla- Caro melōis
ſtrata materias eā defluentes repercu
tit. ¶ Si aūt ſumaē ſucci radicū grami
nis vini ꝛ mellis. aā. par. j. myrrhe par.
ʒ. piperis ꝛ olibani. aā. par. iij. ꝛ coquaē
ꝛ teneatur in vaſe eneo multum cōfert. ¶ Cōfert ēt
ſi colirizetur. poteſt etiā ipſum gramen decoqui cū
melle ꝛ vtriuſq; ſint partes equales ꝛ miſceatur cū
ꝑdictis ꝛ fiat colliriū vel emplaſtreē. ¶ Confert etiā
hoc ad oēs cauſas oculi. ¶ Oēm etiam fluxū humo
rū ꝓhibent mucilagies limatiarū mixte cū aloe myr Mucilago li
rha vel olibano vel cum oībus vel pluribus ex his matiarum.
vel etiā ſole timporib⁹ applicate. ¶ Panis quoq;
cum pauca raufedie maſticatus ſiſtit ꝛ maxime hoc
in corporibus mollibus optatur. ¶ His autē ꝑdcis
nr̄a experimēta admiſcemus cōia ſtiptica: ſicut aca-
tia bolū ꝛ ſilia: ꝛ nō minus. imo magis inuenimus
iuuatiua. ¶ Kirandus dixit. ℞. ſucci corrizole ꝛ litij
indici. aā. ʒ. vj. mirrhe croci thuris optj. aā. ʒ. iiij. aca
tie nigre. ʒ. xij. aque pluuialis vel vini ꝙ eſt melius
ʒ. v. terantur terenda ꝛ miſceantur ꝛ teneatur ī va-
ſe vitreo. hoc enim ad oē reuma ꝛ oēs oculorū paſſio
nem ꝛ hebetudinem viſus eſt precioſum.

¶ Additiones.

¶ Aqua pro oculis ſm magiſtrū Angelū. ℞. aque celidonie aque roſ. aq̄ feni. aque eufragie: an̄. ℥. iiij. deſ pa. rubedinē ſiue grauedinē nō multum fortem ⁊ hoc cū dolore vel ſine ⁊ quibus non poſſunt lucem videre.

¶ Maſtix ⁊ olibanum bulliāt in vino al. ⁊ aliquantulum ſtip. ⁊ in olla bene coopta ⁊ cū argilla vel paſta bene ſigillata ne fum⁹ euaporet facta vehementi decoctiōe diſcoperiatur olla ⁊ pa. inclinato capite ⁊ vndiq̄ copto fumum recipiat ipſi ēt vino lauentur oculi ⁊ tota facies irroret hec eadē valent contra dolorem oculoꝝ ex fri. cā factū probaui in. d. Aloyſia cui lachrimabant valde oculi ⁊ maximum honorem adeptus fui.

¶ Aqua ad ſtringēdū lachrimas ⁊ leuamen ſang. ℞. cāphore: tutie: an̄. ʒ. ij. aluminis: zucharini: cupri roſe: aloes: epatici an̄. ʒ. j. pulueriſent hec ⁊ ponant in duob⁹ ciatis vini boni albi ⁊ clari deinde pone i oculis: ſed prius pone ad ſerenū per dies tres.

¶ Capitulū. 7. De dolore oculorum.

Coriandrum. Ex hijs que cōferunt in magno ⁊ pulſatiuo dolore multū eſt coriandrū imiſſū cum lacte qd̄ ſm Serap. facit ꝑꝑ multā
Abſinthium. virtutē que ſibi in repercutiēdo adeſt. ¶ Multū ēt ad idem vz abſinthiū coctū cū paſſis ⁊ ſupemplaſtrū ⁊ hoc ſepe ꝓbauimus. Et ēt euaporatio facta cū decoctiōe eius ſolū cū
Lachrim⁹ mādragore. vino. ¶ Emplaſtratio ēt eſt vtilis qn̄ cum ſolo vino coquit. ¶ Lachrimus ēt mandragore mixtus cum alijs medicinis ad hoc cōuenientibus ſedat dolorem
Pulmo leporis. ſuperfluū. Qd̄ idē operat emplm̄ factum ex folijs eius teſtante Aui. ¶ Pulmo leporis ſuperpoſitus
Caro pepōis ⁊ ligatus mirifice illum tollit. Et dixit Kirandus q̄ ēt tumores oculoꝝ tollit minutiꝫ inciſus. ¶ Caro pe-

ro peponis alligata fronti mitigat miro mō. ¶ Folia quoꝗ betonice trita ⁊ emplāta ſuꝑ frontē mirabiliter ſanāt: imo ⁊ oībus vicijs oculoꝝ poſita ſunt cōferentia. ¶ Cum autē dolor eſt a ꝑcuſſione vitellū oui cum attramēto ⁊ oleo roſ. eſt optimū. ¶ Et hoc quidez nos experiētes iam pauco tꝑe magnū dolorem a ꝑcuſſione ſanauim⁹ ſic miſcē(n)tes vitellū. ¶ Ad idem valet qđ infra ſcribit cap. de cura albuginis de teſticulis gruis auctoritate Raſis ⁊ ēt valet ad plagam ipſoꝝ. ¶ Si autē pupilla ꝑcuſſa fuerit: aqua ⁊ fruct⁹ ſalicis ſuꝑponant ⁊ ſanant. ¶ Experti quoꝗ ſum⁹ ſuccuz coriādri mixtuz cum lacte mulieris aut ipſius aquā ſimil' preparatā coltirizatam oculorum dolorem vehemētem pulſatiuū ſedare.

Folia betonice.

Teſtes gruis

Succus coriandri.

¶ Capitulum octauum. De optalmia ⁊ lippitudinibus oculorum.

Acatia.

AD oēs tumores ⁊ vulnera cōfert acatia qñ cum alijs medicinis miſcetur oculi ſicut ēt circa oēs egritudines tutia confert. ¶ Pulegiū deſiccatū ⁊ puluerizatū ⁊ oculis coltirizatū ⁊ maxīe montanū nimium confert. Et hoc experti ſumus frequenter. ¶ Reſoluitur autem obtalmia ſi ſuper decoctionem ſticados arabi, oculus vaporetur ꝙ eſt vtile ⁊ experimento didicimus. ¶ Et dixit Raſis ꝙ vrina pueri virginis ſi calida ⁊ cum bombace ⁊ more emplaſtri ſuperponatur oculo quuz patitur quaſi apoſtema aut rubiginem mitigat. ¶ Et ex exꝑtis noſtris eſt vt folium coquatur cum vino ⁊ cum eo calido apoſtema liniatur. ¶ Molificamus autem apoſtemata calida oculi taliter. ℞. ſucci melliloti ⁊ rob añ. coquant adinuicē ⁊ oculus fomētet. Qđ ſi ſedatōez maiorē volum⁹ addim⁹ vitellū oui. Et ſic adhuc magis: addim⁹ ſemē papa. Qđ ſi magis ad mollificationem intēdim⁹: fenugrecuz ⁊ ſemen lini ⁊ pulue-

Pulegium.

Sticados ar.

Urina pueri virginis.

Folium.

rem molendini. hoc quidem vꝫ in apoſtematib⁹ teſticuloꝛuꝫ lꝫ in illis foꝛtioꝛib⁹ egeam⁹. preſupponimus autē non tantuꝫ in cura apoſtematū: ſed in oī egritudine cōueniēs regimen per dietā. ⁊ vꝭes purgationes: vel eñones coꝛpoꝛis ꝑ medicinas. hic aūt

Can. cōis.

fit canon cōis in cura cuiuſlibꝫ egritudinis taꝫ preterite ꝙ future. Et qꝛ lipitudines in obtalmia ſequunꝭ: ideo in cap. codeꝫ de ipſis dicam⁹. ¶ Plus aūt alijs medicis lipitudinē expellit ſarcocolla nutrita ⁊ maxime mixta cuꝫ amilo ⁊ zucharo albo ſiꝭ ⁊ inde fiat alchool. Nutrimus autē ipſam ſic opantes ponentes ipſam in lacte aſine ⁊ quinq; dieb⁹ dimittentes ipſam ibidē quacūq; die lac permutātes: aut ēt in albumine oui ſimiꝭr preparantes terimus aūt ipſam ſarcocollam prius.

Sarcocolla ⁊ modus eā nutriendi.

¶ Caplm. 9. De cura vlceris ⁊ veſice oculi.

Sanat autē oīa vlcera ⁊ veſicas pompholix ſm Gale. in. 9. ¶ Ex propꝛijs autē eſt quū eſt vlceratio in coꝛnea vt ſumaꝭ gūma ruthe agreſtis conficiaꝭ cuꝫ melle ⁊ colliriꝫeꝭ oculus. abſtergit enim ⁊ exiccat ⁊ pꝛohibet ſuperfluitates ad ipſum. ¶ Idem operaꝭ lac lactuce agreſtis ⁊ abſtergit. Et lac domeſtice eſt ei pꝛopinquū. Dictū eſt ſupꝛa qūo camomilla decocta ⁊ oculo emplaſtrata ſanat ſcabiem oculi vlceroſam.

Pompholix ē fuligo tectis adheſa vbi metalla funduntur.

Gūma ruthe agreſtis.

Lac lactuce. agreſtis.

Camomilla ſca. ocu. vlceroſam ſanat.

¶ Caplm. 10. De cura albuginis ⁊ aliarum macularum oculi ⁊ egreſſu oculi ⁊ toꝛtura.

Et quia albugo eſt veſtigiuꝫ vlceris poſt cōſolidationē decet poſt curā vlcerū de ipſius cura dicere. ¶ Quod ergo abſtergit oēs maculas ⁊ cicatrices que fiunt ī oculis ēt a ꝑcuſſionib⁹: ⁊ eas q̄ remā-

ferunt poſt cōſolidatiōez vlceꝝ cornee: eſt vt admi-
ſceatᷣ alkitrā in colirijs cōuenietib⁹. ¶ Ad hoc idez
facit ziniar: ſed lacrimas ꝓuocat. ¶ Gal. dixit in. 7.
ꝙ flores ieſemini ſbtiliāt oēs cicatrices ocloꝝ. ¶ Et
Kirādus dixit ꝙ ſolus ſucc⁹ brāze vrſine albuginē
tollit. ¶ Hoc idem facit lac endinie. ¶ Et ꝓprietas
acori abſtergit ⁊ eā ſubtiliat. ¶ Idez facit ſterc⁹ yrū
dinuz ⁊ eſt mirabile. Et ſterc⁹ ſtellionis ⁊ lacerti ⁊ co
codrilli. ¶ Et Raſ. dicit ꝙ lūbrici iuncti in corpore
hoīs ſiccati ⁊ ꝯtriti: in oculo poſiti. tollūt albuginē.
¶ Et dixit ſi meſtruū mulieris anteq̄ virū cognoſcat
miſceatᷣ cū ſpermate viri ⁊ īponatᷣ: albuginez tollit.
¶ Et dixit ꝙ ſterc⁹ primū pueri cū ſtatim eſt natus
ſiccū ⁊ inſufflatum idem facit. ¶ Et dixit ēt ſtercus
pueri ſiccuz cōtrituz ⁊ cū ſalgēma mixtū ⁊ cum mu-
ſco inſufflatū oculos beſtie ſanat de albugine: ⁊ idez
ēt ſine illis per ſe ſoluz opatur. ¶ Ad idem ēt ope-
ratur cinis oīs oſtrachi cum carne ſua vſta ablutus
⁊ eniz illā delet. Et idez de groſſitudine palpebraꝝ.
¶ Veſtigia quoq̄ oculoꝝ itaq̄ ēt aīalium. Flos pa-
paue. cāpeſtris abſtergit veſtigia que exiſtūt ſub la-
crimali. ¶ Raſani aqua imiſſa delet ⁊ viſuz ꝯfortat.
¶ Citrinitatē ⁊ hictericā ipſoruz tollit acetoſitas ci-
tri ſi ex ipſa oculus colirizatus ſit. ¶ Pānum autez
tollit ſi piper longū aſſature epatis capͬ miſceatur ⁊
fiat colirīū immo talis aſſatura comeſta ⁊ inclinatio
ſup vaporē eius cōfert. ¶ Egreditᷣ quoq̄ pupilla: ⁊
ēt oculus ⁊ tūc fiat empl'm cuz farina fabaꝝ: roſis:
thure: ⁊ albumine oui. ¶ Ad idem aūt ⁊ ex proprijs
ēſt fomentuz factū ex ſucco folioꝝ oliue ⁊ precipue
ſilueſtris aūt cū aqua decoctiōis ipſoꝝ. ¶ Et q2 cō
tingit oculos quandoq̄ eſſe tortos maxime etiaz in
infantibus addimusq̄ in caſibus huiuſmodi fiat al
chool cuz antimonio ⁊ roba. ¶ Ex proprijs ad ve-
ſtigia vlcerum que poſt cōſolidationē remanent eſt
vt ſuccus foliorū dragontee depuretur ⁊ ex eo ocu
lus colirizetur.

Alkitrā.
ziniar.
Flos ieſemi.
Suc. brā. vr.
Lac endiuie
Acorus.
Sterc⁹ yrūdi.
⁊ ſtellionis.
Lūbrici iuuē
ti in corꝑe ho
minis.
Meſtruum
mulierꝫ ⁊ ſp-
ma viri.
Sterc⁹ pueri
nouiter nati.
Cinis oſtra-
chorum.
Flos papa.
cāpeſtris.
Aqua raſani
Acetoſitas ci
tri ad citrini-
tatem oculi.
Epar capͬ aſ
ſuz cū pipe.
Conferentia
ad oculi ⁊ pu
pille egreſſū.
Succ⁹ folioꝝ
oliue ſilueſtrꝫ
Ad oculi tor
turam.
Ad veſtigia
vlcerum.
Succus fol.
dragontee.

¶ Additio.

¶ Exꝑimētū vrſonis ad extrahēduꝫ ſan. ⁊ maclaꝫ ⁊ pānuꝫ de oculo. Accipe ꝑſicariam ⁊ diſiūgas mē-bratim per nodulos ſuos ⁊ per noctem in albo vi-no dimittas ⁊ vinum de nodulis exprimas in oculō ſuper parte pa. donec ſanetur.

¶ Capl'm II. De pruritu oculi ⁊ lachrimis.

Succus cepe

Pruritum igit̄ oculi qui fit a flegmate ſalſo ſedat ſuccus cepe mixt⁹ cum tu-tia ⁊ impoſit⁹ in quo mirifice prodeſt acatia mixta cū medicis oculi. ¶ Mul-tum autē prodeſt corroſionib⁹ lachri-malibus fum⁹ eleuatus a ligno pini.

Fumus ligni pini.

Aloes.

¶ Pruritū ēt tollit aloes cuꝫ vino mixtū ſm quoſ-dam: exicat eniꝫ oēm humiditateꝫ eius. ¶ Contingit autē qñq3 fieri tales aſperitates: ⁊ pruritus cū apate calido: ⁊ tunc quidē ꝑceptū eſt vt fricet̄ ſup cotte la-

Lap. ematitis

pis ematitis cū albumine oui ⁊ imponat̄. ¶ Si autē pruritus ⁊ aſperitas ſint ſine apate. fricet̄ cuꝫ aqua tempate quantitatis ⁊ ſi infirm⁹ bene tollerat ſemꝑ ponat̄ ſpiſſius: in fine aūt ſic ſpiſſiuꝫ ponat̄ vt poſſit

Ad fluxuꝫ lachrimaꝝ puluis corali ru.

ſtillo colligi. ¶ Lachrimaꝝ aūt fluxui eadeꝫ ꝯferunt ſꝫ hec puluis corali rubei fortiter opatur ⁊ ſtringit. ¶ Nos aūt mirabilē expientiaꝫ in hoc habem⁹ caſu cū aqua cū qua paucis immiſſionib⁹ more colirij ⁊ la-chrimas ſtringim⁹ ⁊ rubores abſtulim⁹ ⁊ prurituꝫ ⁊

Aqua mirabilis.

fuit mirabilis effect⁹ eius. ¶ Sumat̄. n. herba que dr̄ pes columbin⁹ ꝯtundant̄ ipſius tres manipuli de-ſuper ꝓijciat̄ pulueris tutie. ℥. ij. ſalis cōis albi trī-ti pulucrizati. ℥. j. vini boni clari due fiale cōquaſſen-tur ⁊ vſui reſeruet̄ hoc virtute ſua inter ſecreta nr̄a

Urina pueri.

ſeruam⁹. ¶ Cōfert ēt in hoc caſu vrina pueri ſicut de ea ſcriptū eſt ſupra cap. de obtalmia. ¶ Experti aūt ſum⁹ ſubito fore iuuatiua in pruritu ⁊ lachrimis ⁊

Sticados.

in lippitudine euaporationē factam ex ſticados de-

toctione quā in nobis ⁊ alijs experti ſumus. ¶ Ex-
perti quoq; ſum⁹ ꝙ ablutio infuſionis aloes in vi- Aloes.
no aut aqua roſ. aut ſucco feniculi ꝑparati abſter-
git oculos: viſum addit: ⁊ ſtringit lachrimas.

¶ Capitulū. 12. De deſcenſu aque ad oculum.

Omnia que dicta ſunt de deſcēſu reu-
matis ad oculos ſunt cōia in hoc ca-
ſu: iuuatiua tñ vt moris eſt nūc expo-
nemus laudata ab auctorib⁹ deinde
ꝓpria. ¶ Cum igiť aqua deſcendit ad
oculos ⁊ maxime ꝓꝓ groſſos ⁊ viſcoſos humores ſe- Serapinum.
rapinuꝫ eſt vna ex melioribus medicinis. ¶ Ad hoc
idem cōfert colliriū factū ex ſucco ciclaminis diſſolu- Succus cicla
to cū melle ꝙ ēt viſum acuit. Ideꝫ ēt operať ſternu- minis.
tatoriū cum eo factū. ¶ Confert aūt colliriū factū ex Succus roſ-
ſucco roſmarini diſſoluto cuꝫ melle. ¶ Idem etiam marini.
operať caputpurgiū factuꝫ ex ſucco hireos vel eius Succ⁹ hireos
oleo cū nigella: ſed hoc maxime cōfert in prin. egri-
tudinis. ¶ Valet ēt ſuccus cepe qđ comediť cū mel- Succus cepe
le mixtus ⁊ colliriȝat⁹. ¶ Si quoq; fiat alchool ex ce-
rebro yrūdinis ⁊ melle ⁊ hoc in prin. egritudis ſimul Cere. yrūdis.
tum cōfert: ⁊ hoc expert⁹ ſum. ¶ Idem operať cere- Cerebrū veſꝑ
bruꝫ veſꝑtiliōis ⁊ ſiľr ꝑparatū. ¶ In hoc ēt caſu fel tilionis.
ſcorpionis marini aut teſtudinis marine eſt magne Fel ſcorpiōis
virtutis colliriȝat⁹. ¶ Ex noſtris autē expimētis eſt marini ⁊ teſtu
caputpurgiū factū ex felle thauri ⁊ ſucco ficle aut ſo- dinis.
lus puluis cuiuſdā duri inuenti in kiſti fellis thauri Caputpurgiū
naribus inſufflatus. ¶ Hoc quoq; caputpurgiū fa- nrm expertum.
cimus. ℞. ſucci blitis: ſucci radicum acori: ſucci ru- De duro in
the omnium depuratoruꝫ aā. ⁊ ex eis fiat caputpur- kiſti fell' thau
gium. ¶ Sacellationibus quoq; talibus vſi ſumus ri inuento.
ad oculum. ℞. ſpice: aloes: macis: croci: ciperi: pipe- Sacculus.
ris: nucis muſcate: aā. fiat puluis groſſus ⁊ saccu-
lus impleatur quo oculus ſacelletur. ¶ Colliriū no- Colliriū nrm.
ſtrum. ℞. ſucci feniculi: ſucci radicum acori: ſucci ra-

dicum roſmarini omniu3 depuratoꝝ añ. aggregētur cu3 tanto melle diſpumato quātū ipſa ſunt ⁊ fiat coliriu3. ¶ Qđ ſi caliditas aliqua apparet in oculo addebam⁹ albumen oui cu3 ſucco pomi ⁊ aqua roſa.

Secretum Gal.

¶ Secreto vtiq Gale. vtebamur hmōi. ℞. epithimi aur. x. ſeminis pꝛaſſij: ſticados: myrrhe: ellebori nigri: camedreos: macropiperis: oium añ. ʒ. iij. ſquille aſſate: euforbij: aloes: croci: gentiane: petroſilij: armoniaci: oppoponacis oium añ. aur. j. polij: cimini: ar cinamomi: myrrhe: ſpice: folioꝝ ſquinanti: calamēti fluuialis: ariſtolo. lon. oium añ. aur. ij. terant terenda ⁊ cribellent ⁊ gume in vino boni odoris diſſoluant ⁊ conficiant cum melle diſpumato q ſufficit ⁊ recondat in vaſe vitreo ⁊ ſumat antiq̄ti. doſis huius medicine eſt aur. iiij. ⁊ plus ⁊ minus ſm quantitatem virtutis.

¶ Additio.

¶ Aqua ad catarractas. ℞. aque pꝛo oculis deſcripte ſupꝛa ca. 6. ℥. ij. in ea decoquant gar. ſarcocolle rubee añ. ʒ. j. piperis. ℈. j. fellis bouis. ʒ. j. ʒ. ſerapini. ℈. ʒ. ⁊ bulliant ſit ⁊ colet mane ⁊ ſero oculis imponat.

¶ Capitulum. 3. De fiſtula lachꝛimali.

Solatrum. Lac lactuce ſilueſtris. Folia maluauiſci cū ſale.

ET dixerunt quidā veteres q ſolatrū illas fiſtulas ſanat ⁊ nō dubitamus quin velit q poſt expꝛeſſionē ipſaꝝ ſucc⁹ ſolatri clarificatus imittat. ¶ Ad qđ confert lac lactuce ſilueſtris imiſſe. ¶ Nos pꝛecipim⁹ maſticare folia maluauiſci cū ſale ⁊ ſuppont ⁊ multū cōtulerūt. ¶ Expert⁹ quoq fui in cōite goritie q patiebat hāc egritudinē ⁊ cū hac cura pſeruatus eſt longo tpe. ⁊ pſeruat quilibet vtens ac ſi ſanus ſic cōputat q ſanus ſit. pmat ſanies cu3 digito quouſq tota ſanies videat egreſſa deinde in lachꝛimali tres vel quattuoꝛ gutte infraſcripti medicamis imponant; ſpaciū vero paruū inter guttā ⁊ guttam

ponētes ⁊ infirm⁹ poſt immiſſionē iaceat p duas vel tres horas ⁊ cōtinuet hoc p vnā ebdomadā: exiccabitur.n. fiſtula vt ſana videat. ⁊ multis menſibus ſic manebit. ⁋ Modus aūt medicine. ℞. aloes: thuris ſarcocolle: ſan. draconis: balauſtie: antimonij: aluminis zucharini oīuʒ aā. ptes equales ʒiniar ꝯtum eſt quarta ps vni⁹ ſiat ex eis tritis ⁊ cribellatis ſiet quā neceſſe fuerit diſſoluat ex eis in aqua ⁊ vſui aptet vt dictum eſt. ⁋ Infra etiaʒ aliqua vtilia inuenient vbi ſermo fiet de fiſtulis.

¶ Tractatus quartus pmi ſermonis eſt. De diſpoſitionibus narium ⁊ cōtinet capitula. iiij.

¶ Capl'm primū. De fetore ⁊ vlceribus narium.

Reauit igitur de⁹ olfatiue virtuti vel potētie ſicut ceterī potētijs ſenſitiuis organū ꝓpriū ſ. capita mamillaria cerebri que ſupra foramina narium ſunt debite collocata vt olfabilis qualitas ſimul attracta cum aere inſpirato ad ea veniēs pcipiat p illa. ⁋ Et ſcitū quidē eſt ꝙ colliriū factū ex ſucco radicū hireos fetorē nariū tollit. ⁋ Confert aūt vt patiēs os plenū aqua teneat ne aliquid medicaminis ad ipſum trāſeat ⁊ tunc naribus inſuffleẽ ʒiniar cū ſale armoniaco alumine ⁊ aceto ꝙ ētidem ſanat vlcera mali moris in ipſis. ⁋ Confert aūt fetori nariū ⁊ oī putredini que in illis exiſtit ciperū inſufflatū. ⁋ Aloes quoq pulueriʒatuʒ ⁊ naribus inſufflatū vlcera nariuʒ ſanat ⁊ cōfert etiā cōcuſſioni nariū. ⁋ Cancroſa aūt vulnera ⁊ corroſiua nariuʒ ꝓhibet ſucc⁹ vue ſerpētarie immiſſus naribus cuʒ lana vel ſpongia. ⁋ Idem aūt opaẽ ⁊ eius ſemen. ⁋ Gale. dixit ꝙ vrina aſinoꝝ eſt ex melioribus lauacriuis ⁊ infuſionib⁹ ad fetorē nariū. ⁋ Nos aūt expti ſum⁹ ꝙ ſi tollat ſucc⁹ folioꝝ ⁊ extremitatū ede

Succ⁹ radicī hireos.

Caū. cōis ⁊ ē ab Aui. qnta tertij. cap. 3.

Aloes.

Succus vue ſerpentarie ⁊ ſemen.

Vria aſinoꝝ.

Succ⁹ folioꝝ edeẽ arboree.

[library stamp]

re arbozee faciētis nigrū ac magnū ſemē ⁊ trahaẗ in nares cōfert in vlcerib⁹ veteratis in eo ⁊ ſilr in aurium vlcerib⁹. ¶ Multa aūt ad iſtud capl'm poterūt trahi de his que dicenẗ in cap. de vlcerib⁹ vel tractatu. ¶ Ex ſucco quoqꝫ cucumeris aſinini cū pauco lacte ꝓpꝛie caputpurgiū facimus nam plurimas ſuꝑfluitates educit ex cerebꝛo ⁊ fetoꝛi ēt confert.

¶ Capitulum. 2. De obſtructionibus narium ⁊ polipo ⁊ recuperatione.

Obſtruunẗ ſepe nares aliquibus aut cū excreſcentia carnis cuiuſdā ſuꝑaddite pꝛeternaturā aut ſine. bꝛeuiter dicēdū eſt de vtriſqꝫ. ¶ Et creditum ꝙ ſuccus dragontee imiſſus naribus maxime confert obſtructioni ⁊ polipo. ¶ Quē autē foꝛtiter apit nares opilatas ex viſcoſis ⁊ groſſis humoꝛib⁹ eſt oꝛimū garioſilatū qđ operaẗ ſolo olfatu ⁊ ēt in cibis frequēter datū. ¶ Idem operatur lac paucedani ⁊ eſt feniculus agreſtis attract⁹ ꝑ nares. Idem facit decoctio radicū eius attracta ꝑ nares vel ſuffumigatio eius recepta. ¶ Semen vrtice eſt ex foꝛtiter aperiētib⁹ pꝛecoquim⁹ autē ipſum in aqua ⁊ decoctōē calidā attrahi iubem⁹ ꝑ nares. ¶ Idē facit ⁊ ſilr ꝑparatū abꝛotanū. ¶ Cudex aẗ caudex aūt ⁊ eſt radix ellebozi vel cōdiſi appꝛopꝛietate illas tollit ſeu apit: ⁊ vētoſitates nariū ꝓſoluit. ¶ Mē aūt fel inſufflatū narib⁹ apit illas. ¶ Si aūt nux cipꝛeſſi foꝛtiter teraẗ cū ficub⁹ ⁊ cū licinio narib⁹ imittaẗ ſanat carnē ſuꝑadditā q̄ ē polip⁹: Aui. teſtāte. ¶ Et nos ēt expti ſum⁹ piretrū: vehemēter colatoꝛiū ⁊ nares apit ſicut ⁊ ſucc⁹ ciclamis imiſſus. ¶ Silr aūt nigella ⁊ ſinapis vehemēter apiunt. ¶ Scriptū eſt de lactuca ꝙ ipſa ē medicamē opilↄonis facte ī narib⁹. ¶ Euapoꝛatio facta cū aceto calↄo foꝛtiẗ apit. ¶ Silr ↄgaẗ euapoꝛatio decoctōis ſticados. ¶ Expti ſum⁹

Succus dragontee. Oꝛimū garioſilatum. Lac paucedani. Semē vrtice. Abꝛotanum. Cudex. Fel. Nux cipꝛeſſi. Piretrum. Succus ciclaminis. Nigella. Sinapis Lactuca Euapoꝛatio aceti ⁊ ſticados.

ꝙ multũ ꝓfert polipo p̄luis ſemis dragõtee narib⁹ inſufflat⁹.¶ Et qñ olfat⁹ diminutio maxie accidit ab obſtructõe colatoꝛij ppea q̄cũq; dicta ſr ad cola toꝛiũ apire ẽt olfatui ꝓſunt.¶ Sʒ ex ſimplicib⁹ mul tuʒ ẽ laudata rutha ⁊ olfata ⁊ caputpurgio attracta. ¶ Et ſilr ſerapinũ ⁊ nigella ⁊ maxie quũ eſt in aceto infuſa ⁊ trita ⁊ inſufflata narib⁹ ⁊ ꝓp̄ie cũ oľo anti quo mixta ⁊ impoſita eſt.n.mirabilis verũtñ cũ im mittiť patiẽs teneat os ſuũ plenũ aqua ⁊ illã ſugat ſupius ꝙplus põt.¶ Moꝛdicationes vero que ab hmõi caputpurgijs fiunt tollit attractio olei roſ.p nares ⁊ ẽt decotio ſulfuris ſilr attracta.

Semẽ dragõ tee.

Rutha.
Serap.
Nigella.

Cañ.ꝑnotat⁹

¶ Capl̄m.3 De fluxu ſang.narium.

Dixerunt antiqui ꝙ ciminũ tritũ cũ aceto ſtatiʒ frãgit ſine ſolo olfatu trahať odoꝛ ipſi⁹ ſiue cũ licinio narib⁹ imittať.¶ Di xerũt q̄dã ꝙ ſucc⁹ herbe liſimachion ⁊ eſt herba hñs folia ſilia ſalici fronti illinit⁹ ſtatiʒ ſtringit.¶ Succ⁹ aũt cuiuſlʒ vrtice trite imo folia trita ſiſtũt ſanguinẽ nariũ.Pũcto aũt fronti ap plicata ⁊ h̄ maxie appꝛoꝑetate ꝙ a ꝓpꝛone cõi.Naʒ teſtaſ Dyaſ.ꝙ folia vrtice narib⁹ imiſſa ſanguinem fluere faciũt.¶ Olibanũ i h̄ caſu multũ ꝓfert.¶ De rutha dcm̃ ẽ ꝙ ſi teraſ cũ aceto ⁊ intromittaſ ipa vľ ſucc⁹ ei⁹ſtatiʒ flux⁹ ſang.abſcindiť.¶ Inſuffleť ſter cus aſini vel cap̄ vſtũ ⁊ ſiſtit.¶ Et dixit Ra.ꝙ ſterc⁹ equi odoꝛatũ idẽ facit ⁊ ſilr vſtũ ⁊ inſufflatũ cũ ace to.¶ De ſanguine ãt.colũbi dcm̃ ẽ ꝙ hũc fluxũ ab- ſcindit.¶ Obſtracha ſi teranť cũ carne ſua ⁊ appli- ceni fluxũ ſiſtũt.¶ Experti q̄deʒ ſum⁹ ꝙ puluis indi ci narib⁹ iſufflat⁹ flux ñ ſan.ſiſtit:imo ẽt a q̄cũq; pte coꝛpis fluat talis p̄luis loco ſupponaſ.¶ Sumaſ ẽt cinis coꝛnu cer.vľ bouis ⁊ cũ re aliq̃ ſumaſ i potu ⁊ cũ aceto.frõti ẽpľeť aut narib⁹attrahať ſan.ſiſtit. Et idẽ de cinere roſ.ꝓbauim⁹.¶ Uʒ ẽt ẽpľʒ ex ſe

Ciminum.

Liſimachion ſuccus.
Succ⁹vrtice.

Olibanuʒ.
Rutha.
Sterc⁹aſini ⁊ capꝛe vſta.
Sterc⁹ equi.
San. colũbi.
Obſtracha.
Indicum.

Cinis coꝛnu ceruí vel bo- uis.
Cinis roſaꝝ.

cretis Gal. ſcriptuꝫ infra cap. de fluxu ven. circa fi. ¶ Expertum quoqꝫ eſt ſi tollat ſuccus arnogloſe ⁊ cū eo pili leporis ⁊ fuligo more emplaſtri miſceat ⁊ fronti ⁊ timporibꝰ applicet ſepius inouādo ꝙ hūc fluxuꝫ ſan. mirabilr ſtringit. ¶ Ligni quoqꝫ cāpane ſi teneat in manu patientis ſiſtitur ſubito ſanguis hoc fuit expertum.

Succꝰ arnogloſe.

Lignum cāpane.

¶ Additio.

¶ Expertum ad fluxum ſan. na. ℞. ſtercoris aſini qđ vis ⁊ pone ſup tegulā cal. ⁊ recipiat pa. fumū p naſum ſanabitur indubie.

¶ Capitulū. 4. De ſternutatione.

Sternutatiōnes ꝓuocātia in cā cali.

Roſa.

ET dixerunt antiqui ꝙ oīa fere acuta p os aſſumpta ſternutationē incitant ce pe: aleum: porrū: ſinapis: ⁊ ēt vinū forte: ⁊ ſimilia. ¶ Et ex odoratis quidem eſt roſa: ⁊ dicit Auic. ꝓpterea ꝙ groſſum vaporē retinet. Et folia mirti cum aceto: ⁊ succꝰ vitis olfatus ⁊ agreſta ⁊ cāphora qñ cum oleo onfacino naribꝰ inſufflat ⁊ opio: ⁊ nenufar odoratuꝫ: ⁊ ſolatruꝫ ⁊ vapor aceti naribus attractꝰ ⁊ ſuccꝰ memithe que oīa meo iudicio ſicut dixi de roſa ſternutationē promouēt. ¶ Ob hoc eniꝫ tacere nō poſſuꝫ ꝙ in cā cali. iſta valent. ¶ Sternutationē in cā frigida mouent hec mezereon: elleborus: piper: oleander: oē fel: caſtoreū: panis porcinꝰ: cucumer aſininꝰ: ꝫinꝫiber: piretrū: ſanſucꝰ. i. maiorana: nigella: infuſa in aceto: pulpa colo q̄ntide: gallia: ſinapis: ⁊ ſilīa. ¶ Sedat aūt ē ſternutatio cū patientis animꝰ ſubito deſtruit aliquo accīte animi ſubito aduenien te vt gaudio: ira: ⁊ ſollicitudine vt ſepe probaui: timore ⁊ ſilibus. ¶ Et dixit Meſue qñ ſternutatio eſt frigida odoratiōes calide ⁊ īiectiōes oleoꝝ calidoruꝫ ad caput ꝯferūt: ⁊ ſilr odoratōes ſimpliciū caloꝝ vt gallie: camomille ⁊ ſiliuꝫ. ¶ Et iterū dixit olea cala

Sternutatiōnes ꝓuocātia in cā frigida.

Ingeniū delitioſum ad ſternutatiōeꝫ ſedandam.

ſine moꝛdicatōe ponunt in aures ⁊ ſternutatōes ſedant.¶ Et iteꝝ dixit q̄ñ cā ſternutatōis ē caľa olea frigida narib⁹ attracta aut capiti infuſa aut naribus miſſa ſicut ē oleū roſ. ⁊ ol'm mixtū de ſalicib⁹ ⁊ olꝫ de cucurbita ⁊ ſiľia illaꝫ tollūt.¶ Et dixit Iſaac ſuccus baſilici illas appꝛopꝛietate ſedat.

Succus baſilici.

¶ Tractatus quintus. De diſpōnib⁹ aurium ⁊ eſt quintus pꝛimi ſermonis ⁊ cōtinet capľa. vj.

¶ Capitulum pꝛimū. De doloꝛe auris.

DIxerunt veteres q̄ ol'm coctū in cōcaua radice aſfodilou ⁊ tepidū auri immiſſuꝫ eſt ſingulare remediū doloꝛi auris.¶ Sit āt canon cōis in oī egritudie aurīū q̄ remedia nō ſint calida nimis: nec nimis frigida: ſed ſint tepida: q: auris hec nō ſuſtinet. loquar aūt d' his que intra aurē mittunt.¶ Adeps aūt collect⁹ ex pulmone vulpis ⁊ immiſſus mirifice ſanat.¶ Et Raſis dixit ſiľr de ſepo vulpis recēti ⁊ ēt ſi fuerit ſalſuꝫ eſt ad hoc magni iuuamēti.¶ Cōtingit āt q̄ñq̄ ꝓꝑ caſuꝫ ⁊ ꝑcuſſionem factā in aure doloꝛē accidere in quo laudat⁹ eſt puluis anīſi triti diſſoluti cū oleo roſ. ⁊ intromiſſi i quo caſu cinis poꝛri ſiľr ꝑparat⁹ aut cū aceto intromiſſus auri laudat.¶ Si aūt ſucc⁹ rutbe tollat ⁊ calefiat in coꝛtice granati ⁊ auri intromittat doloꝛē aufert.¶ Nitrū diſſolutū in aqua vel vino in aurē miſſum doloꝛē ſedat ⁊ vētoſitatē reſoluit.¶ Diſſoluat myrrha in vrina thauri vel capꝛe ⁊ ex hac ſbtiľr diſtillet ī aurē.¶ Sola ēt vrīa capꝛe cōfert īpoſita.¶ Ad idem oleuꝫ de cinamomo.¶ Sal quoq̄ cōfert doloꝛi auris: ſi ēt cuꝫ aceto moꝛe emplaſtri ſupponat auri.¶ Antiquos aūt doloꝛes tollit ſuccus pꝛaſſij imiſſus mūdificat eā ⁊ apit meat⁹ audit⁹ Gal. hoc teſtāte.¶ Galbanuꝫ autē cum oleo de lilio ſedat doloꝛē

Oleū coctū ī radice aſfodi. Gal. ⁊ ē Aui. q̄rta tertij. c.5
Adeps pul. vulpis.
Sepū vulpis
Cura doloꝛis a caſu ⁊ ꝑcuſſione.
Pul. aniſi.
Cinis poꝛri.
Succ⁹ rutbe calefactus in coꝛtice ğnati
Nitrum
Myrrha diſſoluta ī vria thauri ľ cap
Urina capꝛe
Oleū de cinamomo.
Sal
Succ⁹ pꝛaſſij
Galbanum.

frigidum ſine īpedimēto ⁊ reſoluit apoſtemata au/
Bace lauri. rium. Bace autē lauri ⁊ oleū ipſoꝝ dolorē auriuꝫ
tollunt ⁊ cōfortant auditū: ⁊ cōferūt tinnituī. In
Sinapis. omni autē dolore auris ſinapis tanꝙ iuuatius in/
ſtilletur. Quacūꝗ cā: ſiue calida: ſiue frigida ſit do/
Oleū de per/ficis. lor: oleū de perſicis cōfert. Galē. dixit in tra. 7. d̄
ſimplici medicina: ꝙ ſuccus ſeīs canapis intromiſ/
Succ⁹ ſemis canapis. ſus auri dolorē ſedat qui ſit ab obturatione eius.
Inſuꝑ bulliatur ſuccus folioꝝ ſalicis cū oleo roſ. in
cortice granati ⁊ diſtilletur in aurē ꝙ idem facit de/
coctio ipſoꝝ recentiū. Ex expertis autē ſepi⁹ eſt
Cinis calid⁹. vt tollatur cinis ⁊ ligetur in petia calidus auri valde
ſupponatur. Cōfert autē cuꝫ cā eſt frigida oleuꝫ de
Oleum ſcor/pionum. ſcorpionib⁹ factum ſm̄ artē ⁊ curat ēt opilationem
que ſit in aure. Similr̄ tollimus laudanū ⁊ diſſol
Laudanuꝫ. uimus in hidromelle ⁊ diſtillamus in aurē. Cū dolor
a frigida cā fuerit. Si vō a cā cali. eſſet ipꝫ cum oleo
roſa. diſſoluimus ⁊ tepidū īſtillamus. Adidē tol
Succ⁹ ed. re. limus ſuccū extremitatū funis pauꝑuꝫ q̄ eſt edera
⁊ dr̄ cuſſus: ⁊ olei de hireos. añ. miſcemus ⁊ auri im
mittimus: cōfert ēt inācbris q̄ cōfluūt ad ipm̄. Ad
dolorē aurium qui ſit ꝑ caſum vel ꝑcuſſionē tollat
ſal ⁊ miſceatur cuꝫ furfure ⁊ melle ⁊ ſuꝑemplaſtret.

Capl̄m. 2. De humiditatibus aurium ſanie ⁊ vl ceribus ⁊ exitu ſanguinis.

Flos edere. Dicemus ꝙ ex laudatis ad reuma auriuꝫ
eſt flos edere que dr̄ cuſſus: ſi eīn coqua
tur cū oleo dulci aut rodono aľs rodino
Olꝫ canapis ⁊ aurib⁹ imittatur illa ſiſtit. Oleū cana/
pis tepidū auri imiſſum appropriatate
Nitrum exiccat ſicut ⁊ nitrū diſſolutū in aq̄ vel vino imiſſuꝫ
Pul. calcāti. aurib⁹: vt ſuꝑius dc̄m eſt. Si vero ſanguis fluat
Squama oꝫ frigi in ſarta/gine ⁊ extin/ puluis calcanti qui imiſſus ſanat. Si ēt fluxus ſa
niei ſit antiquus teratur cacatura ferri prius com/
buſta: ⁊ cum aceto commiſceatur ⁊ imponatur. Ga

lenus dixit tract.9. de ſimplici medicina hunc ſermonẽ loquens de ſcoria ⁊ eſt cacatura ferri. Ea vero que eſt ferri maxime ⁊ ſubtiliſſimã faciens eã in aceto acerrimo ac demũ faciẽs coquens ad aures ſaniẽ manãtes diutius vtor medicina exiccatiua vt mirati fuerũt qui viderunt eã cõfici ⁊ deſiderãt ante experientiã aures poſſe pati hmõi medicinã. ¶ Ad ſaniẽ autẽ auris maxime cuius vlcera ſunt recẽtia diſtilletur in aure fel tauri cum lacte caprino vel lacte mulieris nam curat idẽ. ¶ Idem facit fel hircinũ ⁊ ſimiliter preparatũ. ¶ Ad hoc autẽ capitulum addatur vinum mirtinũ ſcriptũ infra cap. de decoratione tracta. ſecũdo cap. pzio. ¶ Qd autẽ valde cõfert eſt vt per aliquos dies intromittatur liciniũ vnctum ex melle ⁊ inuolutum in puluere ariſto. ro. nam abſtergit ſordes ⁊ cõfortat auditum ⁊ prohibet ſordes que generant in aure. ¶ Ulcera autem aurium ⁊ ſordes delet ſuccus alchechingi auri immiſſus ſicut ⁊ ſuccus cuſſus. i. volubilis maioris de quo dictum eſt ſupra: ⁊ hoc eſt ex noſtris expertis. ¶ Ad tales autẽ ſorditie s radix vitis albe ⁊ nigre ferentis vinum eſt ex ſumma medicinarum. ¶ Ad idem eſt radix herbe yrcine ⁊ ſimiliter radix ſerpentarie. ¶ Sanat autẽ vlcera ⁊ ſaniem ⁊ delet dolorem myrrha quando cum ſit cum ſtihe: opio: ⁊ caſtoreo adminiſtratur. ¶ Calcantũ in hoc caſu eſt ex ſumma medicinarum ſm Auic. nã mũdificat aures: ⁊ vermes interficit. ¶ Illud aũt in hoc caſu ẽ magis vltimũ ꝙ ſucc⁹ foliorum ſalicis. ¶ Gal. dixit. 8. de ſim. medicina ꝙ ſucc⁹ centũnodie iuuat vlcera auriũ ⁊ ſi pus ſufficiẽs in eis fuerit exiccat illud.

gui quindecies
I aceto ſemp
inouãdo aceetum ⁊ totiẽs
frigi ⁊ ſic preparatur.
Cacatura fer.
Fel thauri ⁊
hircinum.
Uinum mirtinum.
Succus alkekingi ⁊ cuſus
Radix vitis
al. ⁊ nigre.
Radix herbe
hircine ⁊ ſerpentarie.
Myrrha.
Calcantũ aures mũdificat
⁊ vermes occidit.
Succus fol.
ſalicis.
Succus centũnodie.

Additio.

¶ Medicamen contra ſuperfluas humi. aurium. Rx. ſcoriam ferri ⁊ abluatur cum aceto deinde deſiccetur poſtea fortiter conteratur ⁊ ita fiat nonies: deinde bulliat in aceto donec ad ſpiſſitudinem mellis deuenerit ⁊ vna gutta auribus inſtilletur aut in licinio intromittatur.

¶ Cap. tertium. De vermibus aurium.

Sucus fol. ebuli.
Pul. calcāti.
Oleū amig. ama.
Urina hoīs ī coꝛtice granati calefacta
Uria thauri.
Urina hoīs ieiuni.
Oleum ſcoꝛpionum.
Succꝰ rutbe ī coꝛtice granati calefactꝰ.
Succꝰ cētñnodie.
Calamentum montanum.
Succus capparis.
Elleboꝛꝰ albus.
Aſſūgia poꝛcina.

SI igitur auri patienti vermes inſint ſuccus folioꝛuꝫ ebuli imittať illos interficit. ¶ Puluis quoq; calcāti imiſſus idē operatur. ¶ Idem ⁊ oleum de amigdalis amaris facit. ¶ Idem vꝛina hoīs ſi pꝛius in coꝛtice granati calefacta intromittať. ¶ Idem operať vꝛina tauri cum myrrha mixta ⁊ impoſita. ¶ Extrahit autē eos vrina hoīs ieiunť in aure poſita ſtatiꝫ eos educit. ¶ Ad hoc autē eſt oleum de ſcoꝛpionibꝰ ex melioꝛibus medicis ⁊ ſublimioꝛibus. ¶ Succus autē rute calefactꝰ in coꝛtice granati ⁊ auri inſtillatus mundificat eam: ⁊ ſedat doloꝛes. ⁊ tinituꝫ ⁊ ſonituꝫ: ⁊ vermes interficit. hoc teſtante Aui. ēt dicit ꝙ ſuccus centūnodie operatur imiſſus ⁊ alia que dicta ſunt in fine precedentis capłi. ¶ Hoc idem teſtatꝰ eſt Gal. de calamēto ⁊ maxime montano ꝙ ſuccus eius impoſitꝰ illos interficit ſicut ⁊ ſuccus folioꝝ capparis etiā imiſſus. ¶ In hoc autē caſu diſtillatio facta in aure ex decoctione elleboꝛi albi cocti in vino eſt experta. ¶ Expertum quoq; eſt vt patiētis auris aſſungia impleatur poꝛcina ⁊ patiens in ſole iaceat ſuꝑ aure patiente ⁊ pānis caput cooperiať ⁊ ibi diu moꝛeť cūq; ſurget ex aſſungia eleuabunť vermes ⁊ egreſſi inuenientur ⁊ adherebunt aſſungie.

¶ Cap. quartū. De ſurditate ⁊ ō debilitate auditꝰ.

Elleboꝛꝰ niger.
Succꝰ cepe.
Nitrum.

EX prelaudatis apud famoſos eſt vt ponatur in aure elleboꝛus niger ⁊ dimittatur in aure tribus diebꝰ. nam tollit ſurditatē ⁊ reddit auditū: ⁊ hoc ſumꝰ experti verum opꝫ ſm exigētiā vt coꝛpus ante mundeť. ¶ Succus cepe diſtillatꝰ in aurē debilem audituꝫ adiuuat. ¶ Ad hoc idē valꝫ nitrū

ſi ſit

ſi ſit diſſolutum in aqua vel vino ꝛ auri etiã immiſſuꝫ. ¶ Antiquaꝫ ſurditateꝫ delet flos eris albus ſi teraẗ ꝛ diſtilletur in aureꝫ. ¶ Radix vitis albe ꝛ nigre ferentis vinum eſt in hoc caſu medicina ſumma medicinarum. ¶ Euapoꝛatio aceti calidi aliter calefacti ꝛ melius: confert ꝛ auditũ acuit: ſonitũ reſoluit. ¶ Experti ſumus ſuccum radicuꝫ dragontee immiſſum in aureꝫ cõferre: ꝛ hoc quãdo paſſio eſt a cauſa que cã opillat. ¶ Et dixit Meſue ꝙ pulpe colloquintide aut ſucco cucumeris aſinini aut radicuꝫ eius ineſt pꝛopꝛietas mirabilis ĩ hoc caſu qñ in aliquo ex his aut eis immiſceẗ ſicut eſt oleuꝫ coſtinum aut nardinum ꝛ pꝛopꝛie oleum balſami. ¶ Et pꝛeter purgatiões cõmunes in hoc caſu colaudata eſt purgatio hec tanꝗ mirabilis. ℞. ſalis armoniaci: piperis añ. ℥. ij. euforbij. ℥. j. detur ex hac a. ℥. iiij. vſqꝫ ad. viij. ſm ꝙ virtus tollerat cũ hidromelle aut ouo ſoꝛbili ꝙ ẽt mirabiliꝛ vertigini ꝛ epilepſie vꝫ ꝛ mulieribus mẽſtrua potẽter educit. ¶ Kirandus autẽ dixit ꝙ fel lepoꝛis cum adipe vulpis ſurditatem tollit ꝛ ſanat. ¶ Et Raſis dixit ꝙ cerebꝛuꝫ leonis aẗ bouis cum oleo liꝗfactuꝫ ꝛ in aurẽ inſtillatuꝫ auditũ ſurdo reuocat.

Flos eris. Radix vitis albe ꝛ nigre. Acetũ calm. Succ⁹ radicis drangontee. Pulpa colloquintide. Succ⁹ cucu. aſini. Purgatiuuꝫ mirabile. Fel lepoꝛis. Cerebꝛũ leonis.

¶ Capitulum. 5. De ſonitu ꝛ ſibillo.

Tuba ꝛ ſonitus ab eiſdeꝫ fiunt cauſis quibus ꝛ ſurditas vt in pluribus qꝛ a repletione groſſa ꝛ viſcoſi humoꝛis ꝛ coartatione ventoſitatis. Differũt aũt in hoc qꝛ maioꝛ coartatio facit ſibilitudinem: ꝛ minoꝛ tubaꝫ ꝛ ſonitũ quare que ſupꝛadicta ſunt poſſunt hic ꝯuenienter adduci. ¶ Et ideo per veteres eſt narratum ꝙ ſucc⁹ folioꝝ ebuli immiſſus tollit ſibiluꝫ ꝛ tinnituꝫ: licet hoc ſit ex noſtris expertis. ¶ Idem facit ſuccus ſambuci diſtillatus in aurem: hi autẽ ſucci vermes interimũt. ¶ Idem operatur alkitrã diſſolutum in aqua deco-

Succus fol. ebuli. Succus ſambuci. Alkitrã.

Oleū hireos
Caſtoreum.
Oleuꝫ amig. ama.
Succ⁹ ⁊ oleū raphani.
Elleb. niger.
Fel thauri.

ctionis yſopi: ⁊ auri inſtillatū ꝙ ſi cū bis miſceatꝭ acetum vermes necat ⁊ hoc ē nr̄m exptuꝫ. ¶ Operatur idem oleuꝫ de hireos imiſſuꝫ aurib⁹ cuꝫ aceto ⁊ ꝓhibet fluxum materierum ad aures. ¶ Nihil autem eſt ꝙ ſic ventoſitates diſſoluat que ſunt cā eius ſicut modicū caſtorei diſſolutū in oleo nardino ⁊ intromiſſuꝫ. ſit aūt caſtoreū quātuꝫ lens vna. ¶ Idem operatꝭ oleuꝫ de amigdalis amaris ⁊ oēs eius ꝓprietates ſunt circa aures. ¶ Confert aūt valde in reſoluenda vētoſitate: ſucc⁹ raphani ⁊ eius oleū vt dicit Auicē. ¶ Si coquatꝭ elleborus niger cū aceto ⁊ inſtilletur in aurē acetū: ſibiluꝫ tollit: ⁊ vigorat audituꝫ. ¶ Experti quoqꝫ ſum⁹ ꝙ ſi due vel tres gutte fellis thauri inſtillenꝭ in aurē tinnitui ⁊ ſibilo cōferunt.

¶ Capitulum. 6. De apātibus ⁊ attritōib⁹ aurium.

Mucilago limatie.
Sterc⁹ ouis.
Sang. ⁊ cinis muſtelle.
Cinis teſtudinis

Contingit quādoqꝫ aures apoſtemari ⁊ ꝓpter percuſſiones attritiōes pati de quibus oībus nunc ſimul narrabimus. ¶ Soluūt aūt apāta difficilis reſolutionis que fiunt ꝓpter caſuꝫ vel percuſſionem mucilaginoſa limatie quādo cum ſuo cortice teruntur ⁊ ſuperponunꝭ: naꝫ exiccāt ea: quāuis ſit in eis humiditas groſſa ⁊ viſcoſa: ſed ibi dimittunꝭ donec per ſe cadant. Utile eſt aūt ⁊ ipſas miſcere ⁊ bene terere cuꝫ aloe: myrrha: ⁊ olibano donec fiant ſicut mel aut cuꝫ omnib⁹ vel pluribus vel cū aliquo ex eis ⁊ applicare loco. ¶ Idem operatꝭ ⁊ mucilago limatiaruꝫ ⁊ ſola applicata ⁊ cuꝫ predictis mō ſimili preparata. ¶ Et dixit Raſ. ꝙ apoſtemati tarde venienti in radice auris cōfert emplaſtruꝫ factum ex ſtercore ouis cū ſepo aut anſeris vel galline mixto. ¶ Et dixit etiā ꝙ apoſtemati poſt aureꝫ cōfert ſanguis muſtelle inunctus ⁊ ſimiliter cinis eius cōbuſte mixtus cuꝫ cera liquefacta ⁊ oleo de lilio. ¶ Et dixit ꝙ omnis cinis teſtudinis confert apoſtemati

bus peruenientibus in parte auriū ꝛ maxime quā do ſumitur cum aqua mellis ꝛ intelligit per teſtudinem limatias. ⁋ Cõfert autē ad pᷓdicta apoſtemata ꝛ bene ſi coquaẜ granatuʒ dulce ſicut in vino deinde totum ſimul teratur ꝛ ex eo ſuper loco fiat emplaſtrum. ⁋ Si auteʒ apoſtema ſit poſt aures ꝛ proprie in corporib⁹ mollibus ſicut ſunt infantes ꝛ mulieres ſolum butirruʒ illa ſanat: appoſituʒ ꝛ proprie butirum antiquū crudum. ⁋ Multa auteʒ infra dicentur de apoſtematibus que huic capitulo erunt vtilia ſicut de attritionib⁹ dicetur. ⁋ Attritiões autē ſanat emplaſtrum factum ex bulbis aꝶ lumbricis ꝛ ſauich aut cū ſulfure mixto cū melle vel vino. ⁋ Sumatur etiaʒ olibanuʒ ꝛ miſceaẜ cū pice vel oleo vel lacte vel vino de vuis paſſis ad attritiones valde cõfert. ⁋ Sulfur quoqꝫ vinuʒ cuʒ melle ꝛ aceto emplaſtratuʒ cõfert. ⁋ Ex proprijs eſt myrrha cum memithe opio ꝛ caſtoreo emplaſtrata concuſſioni auris Auicen. teſtante.

Granatum dul.

Butirum.

Bulbus.

Olibanuʒ

Sulfur.

⁋ Tractatus. 6. primi ſermonis. De diſpõnib⁹ laborum: dentiū: gingiuaꝝ: oris: lingue: vue: ꝛ cāne pulmonis: ꝛ continet capitula. ix.

⁋ Cap. primuʒ. De puſtulis labioꝝ ꝛ eoꝝ ſciſuris.

DIcit Kirandus ꝙ cerebruʒ anſeris domeſtice cum medulla cerui na inunctum labijs: eorum ſciſuris conuenit. ⁋ Ad puſtulas autem labioruʒ tali vtebatur vnguento. ℞. ciperi aluminis galle: myrrhe: arſenici: plumbi vſti: omnium aā. cum modico oleo roſ. ꝛ cera fiat vnguentum ꝛ loco applicetur. ⁋ Ego vero de hoc vnguento mirabilem vidi effectuʒ plures vt vnica impoſitione per vnam noctem difficiles ſciſuras labiorum ſanauerim ꝛ nunquam egui pluries ꝙ terna impo-

Cere. anſeris domeſtice.

Unguentum.

Unguentum exptuʒ ꝛ optimum.

ſitione ipſius ⁊ eſt hoc. ℞. litargirij: argenti: myrrhe ʒinʒiberis ana. pulueriʒetur ſubtiliter ⁊ cum cera vitḡinea: melle: ⁊ oleo cõmuni ꝙ ſufficit fiat vnguentũ. Cum autẽ imponim⁹ prius ſaliua locus infirm⁹ bene madefiat poſtea cum petia applicef vnguentum que totam ſciſſuraʒ intus ⁊ extra cõtineat. Experti etiaʒ ſumus ꝙ in nocte vna magnas ragadias papillarum mamillaꝝ ſimili mõ appoſituʒ ſanaui cuʒ eodem vnguẽto. Experti etiã ſumus in ragadijs manuum ſolum ſine ſaliua fricantes ⁊ nõ ſolum illas citiſſime ſanat: ſed manus etiã decorat. Et in ragadijs virge ⁊ ani ⁊ aliaꝝ partium corporis intẽdim⁹ experiri. Suſcipe igitur mi dñe hoc inter maiora ſecreta. nunꝙ̃ enĩ defeci in eius ope ſepe iſtud ꝓbantes. ¶ Et dixit ꝙ radix portulace ſicca ꝯtrita mixta cũ melle ⁊ ſuppoſita more vnguẽti illas ſanat.

Radix portulace.

¶ Capitulu͂ʒ. 2. De dolore dentium.

Dicimus ꝙ dolor dentiuʒ quãdoq̃ eſt cũ corroſione ipſoꝝ: ⁊ quãdoq̃ ſine: ⁊ qñq̃ cum vermibus: ⁊ qualitercũq̃ accidat ſit de omni in eodeʒ dicaf capitulo. ¶ Preſeruat autẽ perpetuo a dolore dentiuʒ ⁊ nõ ſinit eos corrodi limatura cornu cerui qñdo cuʒ aqua in olla cruda coquitur ⁊ ex ea fit ſepe colutio. ¶ Et ſuccus quideʒ affodilloꝝ imiſſus in aurẽ contrariam dentis dolentis dolorem ſedat ⁊ ꝓprie dentis molaris. ¶ Si vero dens ſit corruptus ponatur in loco corrupture illud qđ inuenif intra gallitã aut gumi oliue ſilueſtris ⁊ ſedabif dolor. ¶ Idem facit lac ſiue ſuccus paucedani. i. feniculi agreſtis in loco corroſionis poſitũ: nam ſtatim tollit doloreʒ. Idem autẽ facit etiã ipſius radix. ¶ Colutio autẽ facta ex aceto decoctiõis radicuʒ capparis ⁊ ꝓprie recentiũ aut idem cortex maſticat⁹ ⁊ ſimiliter ſemen. dolorẽ tollit ⁊ hoc experti ſum⁹ cuʒ dens eſt ſanus nõ cor-

Limatura cornu cerui.

Succus affodillorum.

Inuentũ intra gallitam.

Gumi oliue ſilueſtris.

Succus paucedani.

Radix capparis.

roſiis coquentes in aceto ⁊ in aqua.¶ Idem ⁊ ſimi-
liter per oīa faciunt cortices radicuƺ mori qđ idem — *Radix mori ernagloſe.*
facit radix arnogloſe ⁊ eodeƺ modo preparata ſicut
dictum eſt de cortice radicuƺ capparis.¶ Aſpaltum
autē denti īpoſitū dolorē eius tollit.¶ Cornu quoq; — *Aſpaltum.*
cerui.in aceto decoctuƺ ⁊ ori retentuƺ dolorem tollit — *Cornu cerui.*
⁊ hoc operatur in dentibꝰ corroſis ⁊ in molaribus.
¶ Colutio quoq; facta ex aceto decoctionis radicū
titimalli:illud tollit.¶ Et dixit Gale.ꝙ curat talis — *Radix titi-*
colutio dolorem factuƺ ꝓpter corroſionē ⁊ nos ex- — *malli.*
perti ſumus. Et ſi guta vna lactis titimalli ponaƭ
in loco corroſionis ſtatim doloreƺ tollit.ſed obtinea-
tur bene ibi cum cera vel alio ſimili.nam ſi egredere- — *Nota.*
tur ⁊ caderet ſuꝑ gingiuā vel linguā vlceraret illaƺ.
¶ Si quoq; alkitrā in loco corroſionis ponaƭ den-
tem frangit:⁊ dolorem ſedat.¶ Colutio facta ex de- — *Alkitrā.*
coctione piretri in aceto vel vino dolorem frigidum — *Piretrum.*
tollit vt vult Gal.¶ Meſue dicit ꝙ acetū decoctio-
nis ſpoliȷ ſerpentis eſt mirabile approprietate que — *Spoliuƺ ſer-*
eſt in eo.¶ Valde autē cōfert ad dolorem dentium — *pentis.*
radix acori.¶ Si vero vermes ibi fuerint ſuffumi-
getur dens cum ſemine porri ⁊ alkitrā:nam interfi- — *Radix acori.*
ciunt ⁊ educunt.Iuuamētuƺ ſandarace quū eſt ver- — *Semē porri.*
mis eſt magnū ⁊ vehemēs in ſedando dolorem neq; — *Sandaraca ⁊*
aliquid par ei inueniƭ ⁊ cōfirmat gingiuā. Impo- — *ei par nō exi-*
nitur aūt ſuper dentē puluis eius aūt ipſaƺ ſoluimꝰ — *ſtit Auicē.te-*
in aceto ⁊ aqua ⁊ colutionem iubemus fieri ⁊ hoc — *ſtante.*
eſſe vtile experimēto didicimꝰ.¶ Succus autē cuſ-
ſus nigri calefactus in cortice granati ⁊ inſtillatꝰ in — *Cuſſus.*
aurem ꝯtrarie partis dolentis dentis ſanat dolorē
⁊ hoc ſepe experti ſumus. Et etiā ex folijs eius con-
tuſis ⁊ oleo roſ.ſimiliter preparatis.¶ Caputpur-
gium factuƺ ex ſucco cucurbite.dolorē tollit.¶ Do- — *Succꝰ cucur-*
lorem aūt tollit molariuƺ colutio facta ex decoctio- — *bite.*
ne ſpine iudayce.¶ Eidem aūt dolori molariū cō- — *Spina iuday-*
fert approprietate ƺichar ⁊ dicitur capiſtrum auriƺ ⁊ — *ca.*
etiam borax:imo etiā ⁊ ad corꝰ pulſationē:corro- — *Capiſtꝝ auri.*

ſionem ex vermibus credita eſt habere ꝓprietatem
mirabilem. ¶ Aleuʒ quoqꝫ aſſatuʒ eidem cõfert ſuꝑ
poſituʒ. ¶ Omnẽ etiã doloreʒ tollit colutio facta ex
aqua ſinapis. ¶ Dolorem quoqꝫ dentis tollit radix
celidonie maſticata. ¶ Decoctio ſolatri eſt in hoc ca
ſu experta cum aceto. ¶ Et dixit Gale. ꝙ ſi teratur
aleum ⁊ ponat in palma in parte domeſtica ⁊ ꝓpriſe
in manu que eſt in ꝑte ſeu ex latere dentis dolentis
dolor ſedabit. ¶ Et Raſis dicit ꝙ qui habuerit do-
lorem dentium ⁊ poſuerit in parte vbi dolor fuerit
ex dentibus leporis aufertur dolor. ¶ Et dixit dens
hominis mortui ſuſpẽſus collo eius qui patitur do
lorem: tollit. ¶ Ex expertis aũt eſt cortex pinee ma
ioris in aceto coctus ⁊ ex eo os coluatur aut cortex
ipſe in aceto infuſus in ore teneatur. Idem autem
facit ⁊ fruſtuʒ ligni eiꝰ ſimiliter adminiſtratuʒ. ¶ Si
autem ex decoctione radicis ſpargi os coluat ſeda-
tur dolor. ¶ Ad dolorem etiaʒ molariuʒ cõfert aqua
infuſionis ciceruʒ qñ in ore tenet. ¶ Ad omnẽ etiaʒ
dolorem dentis etiã ſi dentes ſint putrefacti. tollat
herba que vulgariter dicit morella ⁊ eſt herba ortu-
lana que per cubitum creſcit folia eius petroſilio al
piretro ſimilia: ſed magna ⁊ in vnoquoqꝫ folio ꝑua
folia ſimilia petroſilio alꝰ piretro ſuñ odorem hʒ val-
de aromaticũ ⁊ acutum ⁊ eſt amarũ ſaporem habẽs
⁊ florem hʒ ſimilẽ camomille. frigatur ergo ſicut eſt
in oleo demum ponat in ſacculo ſic calidiſſima ⁊ lo
co applicetur ꝙ experti ſumꝰ ſepiſſime. ¶ Trociſci
de ſcamonea dicti ſupra circa fineʒ capituli de ſoda
liniti ſuꝑ denteʒ in hoc caſu ſunt experti ſepiſſime.
¶ Et quia congelatio eſt dolor dentiũ ſtupefactus:
ideo optime cadit in hoc capitulo eius cura ⁊ que
quideʒ hec operantur eſt portulaca maſticata que a
proprietate ⁊ non a cõplexione hoc hʒ. ¶ Amigdale
quoqꝫ amare maſticate: ⁊ cera: ⁊ caſeꝰ: ⁊ maſtix: ⁊ nux
⁊ auelane: ⁊ ſimilia ⁊ cum ſale fricata congelationeʒ
tollunt dentium. ¶ Et quia tales dentes corruptos

Aleuʒ ⁊ ifra.
Aqua ſinapi.
Radix celi-
donie
Solatruʒ.
Dens leporiſ
Dens homis
mortui.
Cortex pinee
maio.
Radix ſꝑgi.
Aqua cicerũ.
Herba morel
la ⁊ ab aliqui
bus dr vulgo
criſpolla ⁊ ſic
firmiter tenet
Tro. d ſcamo.
¶ De cõge-
latione dẽtiũ.
Portulaca.
Amigdale. a.
Cera.
Caſeus.
Maſtix.
Nux.
Auelana.
Sal.

qui quandoqꝫ ſunt cauſa doloris: frequenter eradicare oportet: ideo ſcribemus aliqua que decenter illos eradicant. Et dentiuꝫ quidem cōmotoꝝ ꝛ quorum etiam eradicationē volumus: corp⁹ rane ꝛ pinguedo ipſius maxime facit eradicationē facilē vult autem Auicen. ꝙ ſit rana petroſa non domeſtica illa que in hoc caſu eſt vtilis. ¶ Tollantur etiam folia ſilueſtrium oliuarum ꝛ bulliant in aqua agreſte donec fiat ſicut mel ꝛ liniatur dens corroſus: nam cadet per ſeipſum. ¶ Et experti ſumus hoc ideꝫ de amurca olei quando ipſa decocta aſſumitur ꝛ cum aqua agreſte tādiu bulliat donec fiat ſicut mel ex quo dens corruptus liniatur.

¶ Eradicantia dentes.
Corp⁹ ꝛ pinguedo rane.
Oliue ſilueſtres.
Amurca olei.

¶ Additio.

¶ Ad dentiuꝫ dolorem expertū mirabile remouēs in media hora. ℞. ſeminis apij gra. ij. opij: iuſquiami aā. gra. iiij cum ſirupo de papa. vel vino fiat pillula vna quā teneat itra dentes doloris tempore: ꝛ ſtatim ceſſabit dolor mirabiliter ꝛ firmiter.

¶ Capitulum. 3. De confirmādo dentes cōmotos ꝛ abſtergendo ꝛ eorum ortum facilitando.

Commotos quidē dentes maxie iuuare ꝛ corroborare: eoꝫ ꝛ corroboratos abſtergere ꝛ ortū facilitare ipſoꝝ. ¶ Et primū quidē pficit radix cameleōte nigre qñ cū tali ꝙtitate ſui ex pipere ꝛ cera miſcet ꝛ denti ſupponit calefacit quoqꝫ dentē: ꝛ dolorē aufert. ¶ Colutio aūt facta cū aceto ſqllitico ꝛ maxie qd factū eſt ex ſquilla ſicca. dētes. n. cōmotos corroborat: ꝛ oris. odorē bonū fac. Cōburat ēt alumē ꝛ cū aceto ꝛ melle miſceat: ꝛ dētes cōmoti fricent. ¶ Acetū quoqꝫ decoctiōis piretri ſi ex eo fiat colutio ꝛ teneat ī ore dētes cōmotos ſtrigit. ¶ Dētes ēt cōmotos: balauſtia fortes efficit. ¶ Silr ēt dētes cōmotos ēt ſi ſint molares atramētū rubeū ꝯfirmat. ¶ Coluit ēt os ex myrrha vino ꝛ oleo ꝛ cōfirmat dētes cōmotos valde

Radix cameleonte nigre.
Acetū ſquilliticum.
Alumen.
Piretrum.
Balauſtia.
Attramentuꝫ rub.
Myrrha.

⁊ phibet corroſionē eoꝝ ⁊ ſtringit eos ⁊ remouet hu
Cinis calcanei vace ⁊ cornu capre.
miditatē eoꝝ. ¶ Nos etiam cuꝫ cinere calcanei vace
aut cornu capre dentes motos fricantes ꝯfirmam⁹.
Experti quoq; ſumus vt tollãtur gallaꝝ partes. ij.
myrrhe ps. j. corticuꝫ granatoꝝ hireos añ. pars me
dia bulliant in aceto ex quo os ⁊ gingiua leſa fricet.
Lap̄ cornell⁹
Quod aūt dentes valde ſtringit eſt lapis cornellus
rube⁹ habēs intra ſe lineas albas quãdo ex eo pul
Margarite.
Sal vſtus.
uerizato fit dentifriciū. ¶ Quod ideꝫ faciunt marga
rite ꝯueniēter fricate. ¶ Idem quoq; facit ſal vſtus
quãdo ex eo dentes fricant maxime autē mixt⁹ cum
teſta oſtrachi aduſti ⁊ precipue cuꝫ obſtracho pur
Cornu capre ⁊ cerui.
Pumex.
¶ Facilitanda ortū dētiū
Cere. leporis.
Butirrum.
Cere. galline.
pureo aduſto. ¶ Cornu quoq; capre vel cerui vſtum
fortiter dentes abſtergit. ¶ Simili quoq; mō valet
pumex vſtus ⁊ fricatus abſtergit. ¶ Facilitat autem
ortum dentiuꝫ in infantib⁹ approprietate que eſt in
eo: cerebruꝫ leporis coctuꝫ ⁊ ſuperfricatuꝫ ⁊ ſine do
lore facit eos naſci. ¶ Butirum cuꝫ melle mixtuꝫ ⁊
fricatū eſt optimuꝫ: aufert quoq; dolorē ⁊ mordica
tioneꝫ quã tunc habēt infantes. ¶ Et dixit Kiran
dus ꝙ cerebrū galline fricatū dentes naſci facit ſine
Dens canin⁹ leonis.
Dens pulli eq̄ni.
dolore. ¶ Et dixit Raſ. dēs canin⁹ leonin⁹ collo pue
ri ſuſpēdat añq; dētes ei naſcant ſecurū eū reddit a
dolore dentiuꝫ in natiuitate eoꝝ. ¶ Et dixit iterum
dentes pulli equini vnius anni ſuper puerū ſuſpē
ſi cū egrediunt dentes eius faciunt egreſſum abſq;
Ocul⁹ cãcri.
dolore. ¶ Et idem dixit de oculo cancri ſuper pue
ro ſuſpenſo.

¶ Capituluꝫ. 4. De omni diſpōne gingiuaꝝ ⁊ phi bitione ſaliue puerorum.

Poſſunt ad hoc capitulum adduci qñ
ſermonē facimus de gingiua laxa om
nia que dicta ſunt ſupra de confirma
tione dentiuꝫ motoꝝ ſicut ⁊ hec etiaꝫ
ibi poſſunt adaptari. ¶ Dico ꝙ illud
qđ ab omni querela gigiuas tuetur ē

aſſiduatio colutiōis facte cū vino decoctiōis pruni ſilueſtris: nam vehemēter prodeſt. ⁋ Colutio quoqꝫ facta cum vitriolo ꝓhibet omnē defluxū humorꝫ ad fauces. ⁋ Saliua autē puerorꝫ prohibet ſi mus aſſetur ꝛ exiccetur ꝛ detur ſibi ad eſuꝫ. ⁋ Ad idem rob lentiſci valde cōfert. ⁋ Dicunt autē quidaꝫ ꝙ ſanſucus idem operat ꝛ affert iuuamētuꝫ. ⁋ Ad gingiuā autē ad quaꝫ fluūt multe humiditates ꝛ inde laxat multuꝫ prodeſt anthera puluerizata ꝛ ſuperpoſita. ⁋ Colutio quoqꝫ facta ex aceto ſquillitico maxime facto cum ſquilla nō ſicca ſanat laxaꝫ gingiuaꝫ. ⁋ Idē autē operat colutio facta cuꝫ maſtice. ⁋ Eaſdē autē quib⁹ multa fluit ſaliua abſtergūt oīa alumina ꝛ maxime alumen iamenū. ⁋ Quod aūt eſt ſummū in cōfortādo gingiuas ē puluis corali cōfrificat⁹. ⁋ Laxa etiaꝫ gingiua cōfricet cum cinere teſte obſtrachorū cum ſale. ⁋ Utimur autē in hoc caſu ex ꝓprijs cinere calcanei vace aut cornu capre cōfricato ſup gingiuam: ꝛ dolorē etiā dentiū mitigat: vt dixit Raſis. ⁋ Ad gingiuā autē ſanguinolentā bona eſt balauſtia ꝛ colutio facta cum oleo de oliuis ſilueſtrib⁹ cō firmant etiam hec dentes motos. ⁋ Nihil eſt qꝺ ita ſanguinē a gingiua ꝛ oībus partibus corporis reſtringat ſicut facit terra ſigillata. ⁋ Decoctio antem abrotani ſanguinē gingiue ſtringit. ⁋ Cortex radicū vitis ſilueſtris cuꝫ melle mixtus ſanguinolentā gingiuam ſanat. ⁋ Apoſtematib⁹ gingiuarꝫ multū prodeſt alumen. ⁋ Et dolorē etiā gingiuarꝫ inflatarꝫ tollit cinis cornu capre vel cerui quādo tantū comburitur donec albeſcat. ⁋ Succus etiā rubi ꝛ foliorꝫ ei⁹ ſanat dolorēꝫ eius. ⁋ Ulcera quoqꝫ gingiuarꝫ ꝛ alcola ſanat liciuꝫ ꝛ ſimiliter cicer impatoris ꝛ eſt tribuli marini. ⁋ Quod aūt eſt in predicta intentione mirabile. nam ſanguinē ſiſtit; ꝛ oēm putredinē ꝛ oīa vlcera etiā totius corporis ꝛ herpeſtiomenū eſt hoc medicamen. ℞. vtriuſqꝫ arſenici ꝛ rubei: ꝛ citrini: calcis gallarꝫ: aluminis omniuꝫ aū. partes equales ꝛ ex

Prunū ſilueſtre.
Uitriolum.
Mus aſſus.
Rob lentiſci.
Sanſucus.
⁋ Ad gingiuas laxas.
Anthera.
Acetū ſquillīticum.
Maſtix.
Alumē iſre
Corallus.
Oſtrachoruꝫ teſte.
Cinis calcanei vace ꝛ cornu capre.
Balauſtia ad gingiuā ſanguinoſam.
Oleū oliuarū ſilueſtrium.
Terra ſigilla.
Abrotanum.
Cortex radi. vitis ſilueſtrſ.
Cinis cor. cerui ꝛ capre.
Succus rubi
⁋ Ad alcola
Licium.
Tribuli marini.

bis pulueriʒatis ⁊ cuꝫ aceto mixtis fiant parui trocisci. Cum aūt neceſſe eſt ſumatur ex eis. ℈. j. ⁊ cōfricētur cum eo gingiue ⁊ ſic maneat parum donec purgetur deinde oleum roſ. in ore teneatur.

¶ Capl'm. 5. De vlceribus oris.

Succ⁹ ſe. rubi
Aloes.
Alumen.
Salmura piſcium.
Betonica ad cancruꝫ.
Cinis yrūdis
Succ⁹ fol. vitis al.
Lumbrici terreni.
Radix ciperi ad vlcera piretrum.
Camphora.
Baſili. porci.
Cubebe.
Rub⁹ canis.
Altea.
Alcāna.
Coriandrum ſiccum.
¶ Ad alcola infantium.
Ligua bouis
Fel teſtudis.
Staſiſagria.
Galle.
Rob lentiſci.

D omnes cauſas oris ſucc⁹ ſeminis rubi maturi vtiliter adhibeť. Ulcerationes autem oris mire iuuat aloes qn̄ cum vino vel melle miſceť. ¶ Colutio autē fcā cum alumine eſt optima. ¶ Etiā valꝫ colutio facta ex ſalmura piſciuꝫ maxime anguille ⁊ piſciuꝫ paruuloruꝫ. ¶ Ulcera aūt oris ⁊ cancrū maxie iuuat colutio facta ex vino d̄coctōis betonice. ¶ Et dixit Kirandus ꝙ cinis yrūdinis cū melle inūctus vlcera que ſunt in lingua ⁊ gutture ⁊ oīa depaſcētia ⁊ cancrenas pfecte ſanat. ¶ Et dixit ꝙ cancrū lingue imo linguā marcidaꝫ vidit curari ſolo ſucco folioꝝ vitis albe cum melle. Et dixit ꝙ lumbrici terre cum melle triti cancrenas ſanāt. ¶ Ad vlcera aūt difficilia radix ciperi mirabilis eſt ⁊ optima. ¶ Piretrum autē ad ipſa. ¶ Camphora quoqꝫ vehemēter cōfert. ¶ Ad idem aūt cōfert baſilicū porcinū de quo dictū eſt ſupra. ¶ Cubebe valde cōferunt ad putridas vlcerationes. ¶ Hoc ideꝫ operať rubi canis maſticat⁹ ⁊ eſt rubeus eius fruct⁹. ¶ Maſticatio auteꝫ altee ⁊ ſunt radices maluauiſci etiaꝫ ſanat. ¶ Et alcāna maſticata idem facit. ¶ Idem autem facit puluis coriādri ſicci ſuperaſperſus aut colutio facta ex ipſo humido. ¶ Infantium ꝓprie alcola. lingua bouis remouet ⁊ tollit inflationes oris eorum. eſt autem lingua bouis bugloſa. ¶ Fraudulenta autē vlcera puerorum fel teſtudinis ſanat. ¶ Eadem auteꝫ mala ſtafiſagria cum melle ſanat. ¶ Ad puerorum autem alcola galle cū aceto coquantur ⁊ fiat colutio. ¶ Rob quoqꝫ lentiſci valde confert fluxui oris ⁊ ad vlcera

oris. ⁋ Tutia ſm Gal. in vlceribus oris eſt medicina perutilis ſiue per ſeipſam ponatur ſiue cũ melle diſpumato. ⁋ Gal. autem vult ꝙ lac decoctum cum lateribus aut ferro ignito ꝙ melius eſt: vltimũ fit nõ ſolum ad vlcerationes oris: ſed etiaȝ ad flegmones. ⁋ Solum autem butirum appoſitum ſufficit ad ſanationem perfectaȝ et ſm Gal. in corporibus mollib⁹ ſicut ſunt corpa pueroꝝ ⁊ mulieꝝ ⁊ ad oẽs flegmones ⁊ paſſiones eorum poſtea dicentur multa de vlceribus que conueniũt hic. — Tutia. — Lac calibeatum. — Butirum.

¶ Capitulũ. 6. De diſpõnibus lingue ⁊ ranule.

Prius dicemus que ad grauedineȝ ⁊ mollificationẽ lingue cõferunt: radix ciperi multum confert. ⁋ Hueg ⁊ eſt acorus eſt medicina conuenlens ſm omneȝ moduȝ adminiſtrationis eius. ⁋ Et ſimiliter anacardina ↄfectio ſcripta ſupra cap. de paraleſi linita ſuper linguam ⁊ intra aſſumpta: ⁊ etiam ad caput poſterius more emplaſtri ſuperpoſita. ⁋ Experti ſumus in hoc pillulas huiuſmodi. ℞. oppoponacis nucis muſ. aſſe dulcis omniuȝ añ. partem vnam teranẽ donec fiat ſicut paſta ⁊ informẽtur pillule ſicut cicer ⁊ ponanẽ ſub lingua vna poſt aliã, ⁊ ſuganẽ ⁊ aſſiduetẽ gargariſma cũ ſinapi ⁊ balneatio cũ aqua ſalſa. ⁋ Trabãtur multa ad hoc capl'm que dicta ſunt ſupra cap. de paleſi. ⁋ Ragadias lingue ſanam⁹ ex pientia ꝓpria ſic fiat decoctio ordei paſſularuȝ pſilij ⁊ liquiritie donec ad inſpiſſationeȝ deueniãt ⁊ ex hac primo fiat frequẽs ablutio poſt hoc teneatur in ore mucilago pſilij cũ aqua roſ. permixta ⁊ albumine oui ⁊ oleo roſ. continuato añ hoc pluríb⁹ dieb⁹ ponaẽ hoc medicamẽ ſup linguã. ℞. mucilaginis pſilij, mucilaginis draganti gũmi arabi. añ. ptes eq̃les ſiru. violati ptes. ij. tamaridoꝝ ptes. iij. ſe. portu. aſſe ptẽ. j. ſpodij ptis — Radix ciperi — Acorus. — Anacardina. — Pillule. — ¶ Ad ragadias lingue.

vnius tertiã cãphore vnius octauã terant cõtritõe vltima quousq; bene adinuicẽ misceant ⁊ ministre tur. Aſpredines aũt lingue ſanat mẽta fricata aut adeps galine. Et ei⁹ dolorẽ tollit decoctio radicuꝫ pentaphilon. Caules vero linguã deſiccãt. Ranulaꝫ aũt lingue que eſt nodus ſub lingua nat⁹ ſanat attramẽtuꝫ ſi mixtũ cuꝫ hermodactilis appliceatur. In ipſius aũt principio cũ ſale armoniaco ⁊ gallis fricet qꝺ eſt ẽt vtile. Si aũt inueterata ſit ranula tunc ex medicamine qꝺ ſupradixim⁹ in fine capĩi de diſpõnib⁹ gingiuaꝝ curet ⁊ confert eis. Fraudulentis vlceribus ⁊ curetur eodeꝫ modo quo ibidem deinde eſt.

Ad aſpredineꝫ lingue. Menta. Ad dolorẽ lingue pẽtaphilon. Caules. Ad ranulam.

Capitulum. 7. De fetore oris.

Psum autẽ tollit ⁊ putredinẽ aufert colutio facta cuꝫ aceto ſquillitico ⁊ ꝓprie facto ex ſquilla nõ ſicca. Idem autẽ põt ⁊ alumen iamenũ in colutionibus mixtũ. Apium aũt domeſticũ efficit valde oris bonuꝫ odorẽ maſticatũ ⁊ deglutitum. Myrrha quoq; in ore retenta fetorem oris aufert ⁊ bonũ oris efficit odorẽ. Idem aũt facit ⁊ xiloaloes maſticatũ. Sabane remouet fetorẽ q̃ fit a corruptiõe aliqua exiſtẽte in ſtõ ⁊ abſtergit humiditatẽ ſtõaci ⁊ exiccat eaꝫ. Eſt aũt ſabane ſalſamẽtũ factuꝫ ex piſcib⁹ ſalitis ⁊ nucib⁹ ⁊ oleo ⁊ aliquibus ſpẽbus. De auro aũt ſcriptũ eſt ꝙ retentio ei⁹ in ore fetorẽ remouet. Nos aũt experti ſum⁹ ꝙ vinum decoctiõis abſinthij cũ corticib⁹ citri fetorẽ remouet qui eſt ꝓp̱ reꝫ putridã exiſtẽteꝫ in ſtõ. Et de folio ſitr ſcim⁹ ꝙ ipſuꝫ ſub lingua retentũ bonũ efficit oris odorem. Pãnos etiaꝫ a corruptione preſeruat ſicut ⁊ abſinthiuꝫ. Fetorem autem oris qui contingit ex vſu aleoꝝ ⁊ ceparum aufert rutha maſticata ⁊ poſtea ꝺglutita poſtea parũ aceti ſumatur.

Alumẽ iamenum. Apiuꝫ domeſticum. Myrrha. Xiloaloes. Sabane ⁊ q̃d ſit. Aurum. Expertum. Folium. Ad fetorẽ comeſtibiliuꝫ Rutha.

¶ Siſr etiã tollit coriandrum maſticatũ ⁊ deglutitũ ſiue ſit ſiccum ſiue humidũ: maſticeť autẽ fortiter. ¶ Idem autẽ poſſunt fabe ⁊ lentes aſſate. ¶ Similiter ʒedoaria maſticata ⁊ deglutita.

Coriandrum. Faba. Lens. ʒedoaria.

¶ Additio.

¶ Fiant ẽt pillule ex puluere caſſie lignee ⁊ ſtorace calamita ⁊ bona eſt que manibꝰ malaxari poteſt.

¶ Cap. 8. De diſpoſitionibus vue.

De vua pauca dicemus. aſſerimus autẽ primo ꝙ ſuchaa ſm omnem diſpoſitionẽ eius ⁊ in radice ⁊ in folijs ⁊ in fructu confert dolori eius ſicut caſum eius ſanat acetum. ¶ Sal autem armoniacum vuam cadentẽ reſtringit. ¶ Sed ex prelaudatis in caſu eius maxime eſt vt teranť duo granata ſicut ſunt cũ totalitate ſue ſubſtantie ⁊ ex ſucco fiat gargariſma. ¶ Idẽ facit gargariʒatio diamoron a quacunqꝫ cã fiat. ¶ Puluis etiã expertus. ℞. balauſtie. ʒ. ij. aluminis ſameni. ℥. j. croci ⁊ cãphore añ. ʒ. j. tertiã ⁊ fiat ex eis puluis ſubtiliſſimus ⁊ appliceť cum paruo cocleari ⁊ hoc fiat poſt gargariſmum ex aceto ⁊ diamoron facto. ¶ Alius in cauſa cali. eſt hic. ℞. cinamomi: ʒinʒiberis: piretri: balauſtiarũ: corticum granatorũ: foliorũ roſ. ſeminis caulíũ teranť vt alius puluis ⁊ ſimiľr poſt gargariʒatiõeʒ applicetur.

Suchaa. Sal armoniacum. Granato. Dyamoron. Puluis. Pul. alius.

¶ Cap. 9. De clarificanda voce ⁊ aſperitate cãne pulmonis.

Vox igiť clarificať ſtatiʒ ſi ſquilla bulliať cũ mĩta aq̃ mellis. debet aũt ſm Auič. prius gargariʒari poſtea parũ deglutiri: ⁊ tunc ſtatim vocem clarificat. ¶ De alleo autem ſcriptum eſt qualitercunqꝫ comeſtum ſiue crudum ſiue coctum vocem clarificat; tñ Auicẽ.

Squilla. Alleum.

Loch. vult ꝙ coctum ſit melius. ¶ Loch autem factum ex
Cubebe. auripigmento ⁊ melle vocem clarificat. ¶ Idem fa
Caules. cit cubeba in ore retenta. ¶ Caules etiā vocē clarifi
cant ⁊ ſi virides deglutiant. ¶ Et ſcitu3 quidē eſt ꝙ
Storax ſtorax vocē clarificat cu3 lenitate venienti arterie.
Cicer. ¶ Cicer quoqꝫ comeſtu3 voce3 clarificat. ¶ Et dixit
San. eritij. Raſ. ꝙ ſanguis eritij mixtus ⁊ gargarizatus cum
aqua cal. remouet groſſitiem vocis ⁊ raucedinem.
¶ Tollit autē exaſperationē cāne ⁊ vocem clarificat
Myrrha. myrrha ſi ſub lingua teneat ⁊ eius aqua deglutiat
Petaphilon. ¶ Ide3 operat gargariſma factum ex decoctiōe pē
Anguilla. taphilon. ¶ Anguilla ēt ſiue recēs ſiuē ſalita come
ſta tollit exaſperationē cāne. Antiquā autē aſperi
Sinapis. tatem ex canna pulmonis tollit ſinapis ſi teratur
Semē altee. ⁊ cum aqua mellis bibatur. ¶ Semen autem altee
proprietatem habet in aſperitate canne tollenda.
¶ Galenus dixit in octauo de ſimplici ꝙ ſimphiti
Sinphitum. maſticatum ſanat aſperitatem huiuſmodi. ¶ Eſt au
tem ſimphitu3 conſolida: ⁊ ita tunc patet. ¶ Dixit
Ouum. etiam ꝙ ouum ſorbile ⁊ eſt illud qđ ſolum calidum
eſt in aqua ſanat aſperitates gutturis que fiunt ꝓ
pter clamorem vel propter humoris acrorem non
ſolum intus ſumptum ſed etiā extra cataplaſmatu3
nam propter ſuauitatē ſubſtantie ſue mitigat ⁊ ſa
nat illas partes. Et ſm hanc etiam rationem ⁊ aſpe
ritates ſtomaci ventris inteſtinoru3 lriſtis ⁊ veſice
idem ouum ſorbile ſanat. ¶ Et Kirandus dixit ꝙ
ouū crudū hoc facit: nam arteriam attenuat ⁊ cla
rificat ſiue ſplendificat. ¶ Cum autem vox deficit ex
Siru. ad voc3 defectum ex catarro. catarro tali vtebantur ſirupo. ℞. capilliueneris en
diuie: ſparagi: bruſci: paſſularum: liquiritie munde
epithimi: amigdalarum añ. ℈. j. ſeminis aniſi: feni
culi: yſopi ſicce. añ. ʒ. ij. medulle dactilorum pingui
um ſeminis malue añ. ʒ. ałs. ʒ. iij. coquantur omnia
in lib. ij. aque vſqꝫ ad lib. j. ⁊ cum zucchari ⁊ mellis
diſpumati quantitate ꝙ ſufficit fiat ſirupus.

¶ Tractatus.7.primi ſermonis. De diſpoſitionibus gule ⁊ continet duo capitula.

¶ Capl'm.1.De ſquinantia ⁊ apātibus gutturis.

Et de ſquinātia puerorꝝ quidem dcm̄ eſt ꝙ flos viole cum aqua cal'a bibitus appropzietate ꝯfert. ⁋ Si v̄o elacterium diſſoluat̃ cum mele vel oleo vl' felle thauri ⁊ emplaſtret̃ maxime iuuat. ⁋ Decoctio ficuū ſiccarū gargarizata ē valde vtilis medicina. ⁋ Et ſil'r ſuccꝰ ebuli gargarizatus. ⁋ Si quoq; ſtercus infantis ſumat̃ qui per tres dies panē ſi comederit dl'cozatū aut carnes gallinarꝝ elixatarꝝ ⁊ exiccetur illud ſtercus ⁊ miſceatur cū melle ⁊ liniat̃ cum eo guttur ⁊ palatū aut ſoluꝫ cum digito applicet̃ palato cōfert in hoc caſu magno ⁊ mirabili iuuamēto:ita ꝙ ēt a flobotomia excuſat:⁊ in hoc breuiter ſic laudātes cōcordes ſunt Gal. Auic. ⁊ Serap. ⁋ Idē autē opatur ſtercus canis comedētis oſſa applicatū palato. Gal. aūt vult ꝙ debeat miſceri cū alijs medicinis ꝯueniētibꝰ ad hec. ⁊ hoc dicit in.10.lib.de ſimplici medicina. ⁋ Ad ſquinātiā autē ⁊ pfocationē:folia mori ſunt vtiliſſima ⁊ eſtimo ꝙ ſit ſuccꝰ eorum gargarizatus. ⁋ Confert autem cinis hirūdinum ſi cum ipſo tangat̃ palatum. ⁋ Circa apoſtema gutturis ⁊ vue ſcribit Auicen. auctoritate Gale. iuuamētum mirabile ⁊ ē hoc Intingant̃ plurima fila ex ſanguine muris ⁊ cū eis vipera ſtranguletur ⁊ poſtea inuoluatur vnum eorum in circuitu colli patientis ⁊ fiet per ipſum mirabile iuuamentū. ⁋ Et Kirandus dixit ꝙ ſi per os muris acuꝫ cū filo miſſeris ⁊ per eius foramē. filum traxeris ſanitatem collo dabit. ⁋ Et dixit ꝙ ſtercus aquile femine cum melle mixtum ſquinanticos curat perfecte. ⁋ Et dixit quod tres nidi yrundinum

Flos viole.
Elacterium.
Decoctio ficuum.
Ebulus.
Stercꝰ ifantꝭ.
Stercꝰ canis.
Folia mori.
Cinis yrundinum.
Filum tinctū in ſan. muris.
Stercꝰ aquile femine.
Nidꝰ yrūdinum.

cum aqua ſoluti ⁊ collo emplaſtrati infantiū tumo-
Sal napticus res ⁊ ſquinātias pfecte ſanāt. ¶ Cōfert autē ſqui-
nātie ⁊ gauonib⁹ ſi ex ſale naptico cū melle liniatur
palatū. ¶ Ad apata autē facta in vtraq; pte radicis
lingue in muſculis .ſ.q̄ eā mouēt fiat linitio cū aloe
Bdeliū cū ſa vino ⁊ melle. ¶ Apoſtemata autē facta in canna pul
liua hominis monis: bdelium diſſolutū cū ſaliua hoīs ieiuni mirí
ieiuni. fice diſſoluit. ¶ Ex expertis autē ⁊ pprie ad apa
gutturis calīm ⁊ ſuffocatiōis eſt vt ſumatur aq̄ ſola
Caſ.cū aqua tri ⁊ in ea caſ.fiſtula diſſoluaſ ⁊ gargarizeſ. ¶ Item
ſolatri. diſſoluaſ caſ.fiſtula in aqua coriādri humidi poſtea
miſce totū cū mucilagine pſilij ⁊ fiat gargariſma.
Emplaſtrū. ¶ Emplaſtro hoc vtimur applicato ad gulā. Rx. ſter
coris cāis comedētis oſſa: mellis: cineris ordei om
nium.añ.cocleariū vnū ſalis modicū fiat emplaſtrū
Quid coclear eſt autem coclear.ʒ.j.ſ.

¶ Capl'm.2. De ſanguiſugis ⁊ adherētibus gule.

Et ſucco quidē ſalicis ieſt ppietas in
Succ⁹ ſalicis extrahēdo eas. ¶ Et dixit Raſ. ſi cū
Lingua capri lingua ſicca capreoli ſiue dyane per fi-
oli ⁊ dyane. ſtulā ſuffumigeſ guttur: cadit ſangui-
Acetum. ſuga. ¶ Acetū quoq; calīm demū ex-
Aſſa. trahit eas. ¶ Idem autem operaſ aſſa in aceto diſ-
ſoluta ⁊ gargariſma ex ipſa factū vbicūq; adheſerit
Aleum. ſanguiſuga ⁊ nō ſolum in gula. ¶ Aleū applicatum
ſiue comeſtū expellit. ¶ Educit autē illas ⁊ interfi-
Medula citri cit medula citri quādo cū aceto decoquiſ ⁊ ex illa in
Cura gñalis bona quātitate ſumitur. ¶ Generalis cura adherē-
eſt vomitus. tie oſſis ſpine ⁊ boli: gutturi eſt vomitus. ¶ Sed ex
¶ Ad ſpinā ppriis ad ſpinas eſt vt deglutiatur fruſtum carnis
⁊ os gutturis bouine pelliculoſe cocte nō ſuperflue: ſed prius cum
ingenia. filo forti ⁊ longo ligeſ demū cum filo ſubito extra
hatur ſurſum adherebit enī ſpina vel os ⁊ egredieſ
hoc voluit Gal. ¶ Idē autē facit bolus ſpōgie ſiīr
deglutitus ⁊ tractus aut etiā ficus ſicce ⁊ pigues.
¶ Ex expertis

¶ Ex expertis eſt vt tollatur candella cerea equa-
lis groſſitiei ⁊ ſufficientis longitudinis ⁊ calefiat in
aqua calida vſq ad ſufficientē mollificationē cere ⁊
in gula leuiter p̄mat ⁊ demū extrahatur impin-
git. ⁊ hoc etiā bolum detētū in ore. ¶ Sed ex pro- ¶ Ad boluꝫ
prijs ad bolum detentū in ore eſt vt ꝑcuſſiones poſt in ore infixuꝫ
percuſſiões fiant ſuper collo ⁊ iniectiones alicuius
impingentis bolum leuis duri inſtrumēti ſicut cor-
nu aut ligni ſic enī bolus inferius impingetur.

¶ Tractatus.8. primi ſermonis. De diſpoſitionib⁹ pectoris ⁊ membrorum que ſunt in eo ⁊ continet octo capitula.

¶ Capitulum primū. De egritudinib⁹ pectoris in vniuerſali.

Ex hijs que circa vitia toracis omnia laudata ſunt: ē caſſia ligneа. fertur enim ꝙ ſit vltima. ¶ Eiuſdem autē paſſionis radix ſiſeleos trita mirifice ſanat ſeu curat. ¶ Dragontea ē ſcriptum ꝙ radix eius maximū preſtat effectum: ⁊ tumoreſ toracis nō reuerſuruſ curat: maxime ſi cocta vel aſſa fuerit accepta. Ideſ facit puluis eius cū melle mixtus. ¶ Ad omnes egritudines pectoris ⁊ pulmonis que fiunt ab humoribus groſſis ⁊ viſcoſis multuſ cōfert lac paucedani cum vino bibituſ ⁊ per nares ⁊ per ſuffumigiuſ attractuſ. Idem poteſt ⁊ radix eius ⁊ eſt feniculus agreſtis ſiue porcinus. ¶ Ad antiquas autes egritudines radix raffani ſilueſtris vel planta coquatur cum kiſt.j. ⁊ eſt lib.j.ʒ.ordei vſq ad diſſolutionē ⁊ detur in potu: nam in hoc habet maximaſ efficatiam.

Caſ. lignea.
Radix ſiſeleos.
Dragontea.
Lac paucedani.
Radix raffani ſilueſtris.
Quid kiſt.

¶ Capitulum.2. De dolore laterum.

Cinis tirſoꝝ cauliuꝫ.

Cum igr ſine febꝛe eſt doloꝛ:ſumaf cinis tirſoꝝ cauliũ ⁊ miſceaf cuꝫ q̃rta pte aſſungie poꝛcine veteris ⁊ locus inungatur. nã dyaforeſim facit ⁊ doloꝛeꝫ mitigat. ⁊ i hoc oẽs ꝯueniũt q̃ ⁊ nos frequẽter experti ſumus ponẽtes aſſungiã nõ ſalitã ⁊ ꝯtulit nõ ſolũ in hoc caſu:ſed ẽt in oĩ doloꝛe. ¶ Sinfitũ autẽ ⁊ eſt ꝯſolida cũ oximelle bibitũ ſaluberrimuꝫ eſt in doloꝛe lateꝝ. ¶ Si ẽt bibaf. ʒ. j. gẽtiane cũ aq̃ cõfert. ¶ Antiquũ autẽ doloꝛẽ tollit inunctio facta cũ tapſia. ¶ Stercus aũt apꝛi ſiccũ ⁊ bibitũ cũ aqua ⁊ vino doloꝛẽ laterũ ruſticoꝝ tollit. Idẽ autẽ opaf cum aceto diſſolutuꝫ ⁊ ſuppoſitum loco. ¶ Oppoponacũ autẽ ꝯfert ẽt ſi ſit in vtroq̧ latere:cũ doloris frigida exiſtente. ¶ Confert autẽ calamẽtum aſſumptuꝫ cũ ficub⁹ doloꝛi laterũ ⁊ ꝓpꝛie qđ eſt mõtanum. ¶ Emplm̃ factuꝫ ex farina oꝛdei melliloto ⁊ coꝛtice papaueris illum tollit. ¶ Confert doloꝛi vtriuſq̧ lateris ſi bibatur pondus aur. j. affodilloꝛum cum vino. ¶ Scoꝛdeon ⁊ eſt aleum ſilueſtre ſanat doloꝛes ex obſtructione ⁊ frigiditate factos. ¶ Cum autem pꝛopter caſum vel percuſſionem pectus vel latera dolent:bibatur mumie kirat. j. cum duobus danich boliarmeni ⁊ danich. j. croci. ¶ Eſt auteꝫ danich pondus. viij. granoꝝ oꝛdei. ¶ Ego quidẽ expertus ſum exhibitioneꝫ ſolius agarici quando maſticatur ex eo a. ʒ. ij. ℈. ⁊ poſt ipſum bibitur modicuꝫ vini ſubtilis cum aqua ſubito doloꝛem tollit. ¶ Itẽ expertus ſum ⁊ maxime in doloꝛibus calidis q̃ roſa ⁊ aqua eius mira ſedatione illos ſedat. ¶ Radicem autem vitis albe teneram in oleo decoquimus vſq̧ ad diſſolutionem ⁊ lateribus inunctis cuꝫ illo doloꝛ ſedatur. ¶ Ex tiriacha quoq̧ ſcripta ſupꝛa capitulo de ſoda. in fine damus cum decoctiõe camomille.

Conſolida.

Tapſia ⁊ a nõ nullis pꝛo rubea tintoꝛum habetur.

Stercus apꝛi

Oppoponacum.

Calamentuꝫ.

Affodilli.

Scoꝛdeon.

¶ A caſu ⁊ percuſſione.

Mumia.

Quid danich

Agaricus.

Roſa.

Radix vitis albe.

Tiriacha.

¶ Cap. tertinm De tuſſi.

Dixerunt antiqui ꝙ farina frumenti mũdi cocta cũ vino maximũ eſt preſidiũ. ⁊ Et ſi addatur butirũ ⁊ menta aſperdines pectoris tollit. ⁊ Scordeon ⁊ eſt aleum ſilueſtre maximũ eſt preſidium. ⁊ Cum aũt eſt tuſſis cum catarro radix dragontee maximũ eſt preſidiũ ⁊ tumorez thoracis curat non reuerſurũ ſi aſſa vel cocta fuerit accepta. Idem autem facit ⁊ puluis radicis eius cum melle mixtus. ⁊ Ad idem autẽ multũ facit electuariũ factum ſolum ex melle ⁊ bacis lauri. ⁊ Tuſſim autẽ antiquam ſanat loch factum ex capitib⁹ papaueris. ⁊ Et ſcriptum eſt ſupra cap. de catarro ⁊ in hoc eſt valde bonum loch factũ ex ſola colofonia ⁊ eſt pix greca frãgibilis eſt magni iuuamẽti. ⁊ Aleum etiã qualitercunq; comeſtũ multũ cõfert: ⁊ etiã ſtorax liquida per ſuffumigiũ ſumpta. ⁊ Antique etiã tuſſi ſuccus auripigmẽti cõfert mixtus cũ reſina pini ⁊ attractus p os p canulam. ⁊ Tuſſim autẽ puerorum qua cõtingit eos vomere: fruct⁹ nil aſſumpt⁹ confert. Eſt autẽ nil indicũ quo pãni tingunt. ⁊ Et dixit amech ꝙ ſi lapis ſpõgie ſuſpẽſus in collo pueri tuſſientis preſtat magnũ ꝑſidiũ. ⁊ Confert autẽ tuſſi ſerapinũ multũ: ⁊ mundificat pectus a groſſis ⁊ viſcoſis humorib⁹ in eo. ⁊ Similr ꝯuenit raffan⁹ decoctus. ſ. cũ humor groſſus in pectore generat ⁊ tuſſim ſedat antiquã. ⁊ Aui. aũt dixit ꝙ gummi tenub: ⁊ eſt pix ſilueſtris eſt in hoc caſu magni iuuamenti. Opinor autẽ ꝙ ſit colofonia de qua dictũ eſt ſupra. ⁊ Ex exptis eſt vſus ariſtologie ipſa enim ſm oẽm modũ admĩſtratiõis ꝯfert ⁊ ꝑprie rotũda: ita ꝙ ẽt ſuffumigatio attracta p embotũ multũ ꝯfert. ⁊ Loch noſtrũ ſedãs tuſſim ⁊ mũdificãs pect⁹ a materieb⁹ frĩdis que generant i ipſo ex ſemine lini ⁊ ꝑpꝛie aſſo cũ melle fiat loch multum ꝯuenit. ⁊ Loch valens ad tuſſim puerorũ. ℞. amigdalas ⁊ coque

Faria frumẽti
Scordeon.
Dragõtee radix ad tuſſim catarralem.
Electuariũ.
Ad tuſſim antiquam.
Loch capitũ papa.
Loch ex colofonia.
Aleum
Storax liquida.
Succ⁹ auripigmenti.
¶ Ad tuſſim puerorum.
Fructus nil ⁊ quid ſit.
Lap ſpongie
Serapinum.
Raffanus.
Gummi tenub ⁊ quid ſit.
Ariſtologia.

cum zucharo in aqua feniculi ſublimati vſq ad ſpiſſitudinē ⁊ detur: educit autē tales materias groſſas ⁊ putridas que in pectore continētur. ⁊ tuſſim ſedat. ¶ Noſtrum bonum ⁊ expertum electuarium quod eſt. ℞. ſeminis lini aſſi: paſſularum enucleatarum an. ℥. iiij. amigdalarum dul. ⁊ amararum granorum pini an. ℥. ij. auelanarum aſſatarum: yreos: glutinis: albotiz an. auſ. ij. thuris: maſticis: myrrhe: croci an. auſ. j. teranẜ ⁊ fiāt trociſci cuz lacte aſine poſtea exiccentur poſtea teranẜ ⁊ cum melle fiat electuarium. doſis. ʒ. j. in mane cuz modico vini ſubtilis ⁊ in ſero cuz infirm⁹ vadit dormituz aliquid ſub lingua teneatur. ¶ In preſenti vtimur autem ſirupo huiuſmodi apiente materias aſs vias. ℞. ficuuz pinguium. xx. numero iuiubarum. lx. numero capilliuene. nec ex pximo collecti nec exiccati. 𝔐. ij. paſſularum enucleatarum 𝔐. j. coquanẜ omnia in lib. iij. aque vſq ad medietatem ⁊ cum zucha. ⁊ penidijs an. ℥. vj. fiat ſirupus. doſis eius ſit. ℥. ij. cuz aqua decoctiōis ſpargi. ¶ Si autē cum tuſſi fluxus adſit vtebamur puluere hmōi ℞. gumi arabici ſpodij boliar. mirtilli omniuz an. fiat puluis detur autē ſm diuerſitatē exigentie diuerſimode vſq ad. ʒ. iij. de eo omni die. ¶ Confert autem ⁊ eſt ſecretuz viſitatum a nobis ſcriptuz infra caplo de opillatione ſplenis.

Electuarium noſtrum. — *Sirupus.* — *Ad tuſſim ⁊ fluxum.*

¶ Capitulum. 4. De aſmate ⁊ diſnia.

Aſmatis autē ⁊ diſnie que ē difficultas anhelitus cōſequēter curam dicim⁹ ſciētes qꝫ fere oīa que dictā ſunt ſupra cap. de catarro. ⁊ tuſſi cōferunt etiam in hoc caſu. ¶ Scriptuz eſt de radice cētauree maioris qꝫ ſi ex ipſa bibantur. ʒ. ij. à nō febriente cuz vino: ⁊ a febricitāte cuz aqua eſt ſingulare preſidiū. ¶ Omnino prodeſt aſmati ⁊ vicijs toracis os ſepie ſi tritum aqua bibatur. ¶ Eſt etiaz hoc iuſculuz ſin-

Cētaurea ma. — *Os ſepie.*

gulare preſidiuz aſmati. Sumatur capo vnus ⁊ eui ſceretur ⁊ auferant intranea deinde ponatur in cotilis.xx.aque. Et eſt cotila pondus.14.vnciarũ ⁊ coquatur donec redeat ad cotilas.vj. ⁊ bibatur: ⁊ põt addi cum iuſculo medi.ad hoc conuenientes. ⁋ Cõfert eidem ortomie electuariuz factum ex bacis lauri ⁊ melle. ⁋ Difficile autẽ aſma iuuat ſemen abrotani coctum in aqua vel infuſuz ⁊ bibituz. ⁋ Cõfert autẽ loch factuz ex auripigmẽto cuz melle. ⁋ Ad difficile autẽ aſma detur ex boloarme.nõ febrienti cuz vino ſube ſubtilis moderate limphato. Febriẽti vero cum vino valde limphato ⁊ qui hac medicina nõ ſanatur nulla alia ſanabit in qua oẽs nobiles medicine cõcordant. ⁋ Et nos quidez pluries experientes iam in viris ꝙ in mulieribus ſenibus ⁊ quã iuuenibus mirabilẽ inuenimus effectuz ⁊ non falacez quare confidas in ipſo: nec hoc a cõpſone cõmuni hz cuz boluſarmenꝰ ſit frig. ⁊ ſic. ⁊ potius cõſtrictiuꝰ ꝙ dilatatiuꝰ: ſed hoc hz approprietate mirabili ⁊ diuina que exiſtit in eo. ⁋ Aſmati autẽ ⁊ orcgmoni ⁊ tuſſi antique valde cõfert ſquilla ⁊ proprie eius acetum. ⁋ Ariſtologia ſm omnẽ moduz adminiſtrationis eius cõfert ita ꝙ ſuffumigiuz eius attractuz per embotuz. ⁋ Confert autẽ vehemẽti aſmati ⁊ dilatat anhelituz euaporatio facta cuz coloquintida. ⁋ Aſſumptio calamẽti montani ⁊ maxime cuz ficubꝰ cõfert ⁊ eſt forte in extractione humoruz viſcoſorum. ⁋ Nunc vero experta noſtra dicẽtur. ⁋ Et ex hiis q̃ conferunt aſmati ⁊ tuſſi eſt hoc. Sumat ex condiſi ⁊ eſt radix ellebori albi ⁊ ſemine apij ⁊ cõficiant cum melle. ⁋ Ad idez autẽ eſt vt ſumat magna quãtitas lacce ⁊ cuz ficubus ⁊ ſemine apij ⁊ paſſulis enucleatis ⁊ capilliuene. ⁊ ſemine malue fiat loch cum melle ⁊ ꝓpinet. Et ſi ex pulmone vulpis aliquid addatur erit melius. ⁋ Purgationez quoqꝫ corporis premittamꝰ ſemper cum pillulis hmõi. ℞. agarici.ʒ.vj. birco ſ paſſij ã.ʒ.ij. turbit hierepigre ã.ʒ.viij. co-

Quid cotila.
Bace lauri.
Semen abrotani.
Boluſarme. ⁊ non.
Squilla.
Ariſtologia.
Colo q̃ntida.
Calamentum monta.
Loch bonuz.
Purgatiuũ.

Joquintide ſarcocolle añ.ʒ.iiij.cõficianť pillule cū rob.doſis ſm ꝗtitatē virtutis a.ʒ.j.vſq ad.ij. Aut etiam cū pillulis de ſarcocolla purgabamꝰ que infra ſcribētur capľo de dolore iūcturaꝝ in vľi. ¶ Unguento vtebamur hmõi.℞.pinguedinis galline bu tiri vacini:pinguedinis anatis: olei de lilio: olei de amigdalis dulcibꝰ oium añ.cū ceraq̄ ſufficit fiat vnguentū. ¶ Sirupꝰ noſter in aſmate catarrali.℞.capilli veneꝛ.iuiubarū paſſulaꝝ:radicū ſpargi:ꝛ feniculi añ.℈.ʒ.dactiloꝝ pinguiū ficuū añ.numero.v.ſeminis malue:radicū lilij:ſeminis apij añ.ʒ.ij.coquātur in aque fontiū lib.ij.vſq ad cõſumptionē medietatis poſtea coleť ꝛ colature addať mellis ꝛ zuchari añ.ʒ.iiij.fiat ſirꝰ.doſis mane.ʒ.ij.cū decoctōe malue cāpeſtris ꝛ enule. ¶ Caputpurgiū nřm ad idē ℞.radicum lilij blitis añ.coque in aq̄ q̄ ſufficit vſq ad medietatē ꝛ attrahať p nares. ¶ Sacellatio ſup caput ad idē.℞.camomille thuriſ meliloti: ſpice ro. añ.ex his ꝯtritis fiāt ſacelli. ¶ Loch ad idē.℞.dactiloꝝ pinguiū paſſulaꝝ enucleataꝝ añ.℈.j.fenugreci:ſemis aniſi añ.ʒ.ʒ.coquanť in duabꝰ lib.aq̄ vſq ad cõſuptionē medietatis ꝛ cū mellis diſpumati ꝛ zuchā.añ.ʒ.iiij.coquanť donec ad ſpiſſitudinē mellis reducanť. ¶ Damꝰ aūt in aſmate ex tyriacha ſcripta ſupra cap.de ſoda cū bono vino. ¶ Secretū Gal.q̄ vtimur.℞.yſopi:ſicce:ozimi:capilliue.praſſij.liquiricie ꝺcoꝛticate.oiū añ.ʒ.vj.coquanť i aq̄ q̄ ſufficit vſq ad medietatē;deinde coletur ꝛ infundať ſup ipa coclear vnū mellis ꝛ ſumať in potu omni mane.

Unguentum. Sir.ad aſma catarrale. Caputpurgiū. Sacculus capitis. Loch. Tyriacha.

¶ Cap.5. De pleureſi ꝛ peripleumonia.

Quod aūt in ꝑipleumonia maximū efficit effectū ē yſopꝰ ſicca cocta cū caricis melle ꝛ myrrha ꝛ bibita. ¶ Cõcoꝛdati ſunt oēs veteres in vtraq paſſiōe ꝙ butirū mixtū cū melle ꝓfert iuuamēto mag no ꝛ ſi ſum-

Butirum.

ptuȝ eſt magis maturatiuũ mãeꝝ q̃ ꝯtinent i pecto
re ⁊ pulmone ꝙ excreatiuũ. Si vͦ butiro ⁊ melli ad-
dant amigdale amare ē forte in excreãdis mãebus
eiſdē debilꝰ tñ in maturãdo. ⁋ Qͦ aũt pectꝰ ⁊ pul
monē mũdificat a mãebꝰ groſſis viſcoſis ⁊ ſanioſis
ꝯtẽtis i eis ſunt grana pinee maio. ipſa. n. i h̃ valde Grana pini
ꝯferũt. Et vlr oĩa grana pini. Et ſilr cortex ⁊ lignũ maio.
eius. ⁋ Scriptũ aũt eſt ꝙ ſi bibat alkitrã vſq ad. ℥. Alkitrã.
j. ʒ. ſanat ea ⁊ ꝯfert tuſſi antiq̃. ⁋ Folia aũt ⁊ ſemen Trifolium.
trifolii cũ aq̃ bibita vt ſupradictũ eſt cap. de aſmate
ēt mulũ ꝯferũt q̃ſi oĩa q̃ dicta ſunt ſupra ca. de tuſſi
⁊ aſmate ꝯferũt in h̃ caſu: qꝫ tam pauca ſcripta ſunt
in loco iſto ſiue caplo quibus ſum cõtentus.

¶ Cap. 6. De ſputo ſan. ⁊ ꝯgelatõe eiꝰ in pectore.

OPortet ſanguinē emanãteȝ ex ptibꝰ
pectoris ⁊ pulmonis cũ ſputo: reſtri
gere nã pducet ad vlceratõeȝ ⁊ ptiſiȝ
q̃nq ⁊ ſanguinē dẽtiũ in pectore: oȝ
puocare p ſputũ ⁊ ð h̃is nũc dicẽ. ē
⁋ Et dixerũt veteres ꝙ ſuccꝰ portulace mirifice ſtri Portulaca.
git: imo portulaca ſm oẽm modũ admiſtratiõis eiꝰ
in h̃ hꝫ ꝓprietatē. ⁋ Fructꝰ aũt ſiue flos rubi pulue Rubus.
rizatꝰ. ad h̃ ē vltimũ remediũ. ⁋ Radix ãt cẽtauree Cẽtau. ma.
maio. eſt ſingulare p̃ſidiũ q̃n de ea bibunt. ʒ. ij. cũ vi
no a nõ febriẽte ⁊ a febriẽte cuȝ aq̃. ⁋ Coclearia duo Cornu cerui.
cornu cerui cõbuſti maximũ ſunt p̃ſidiũ. ⁋ Ad ideȝ
aũt corallus mirifice ſubuenit. Preparet aũt h̃ mõ
℞. coralli rubei aduſti ⁊ abluti. ʒ. j. gumi ara. triti da Corallꝰ ⁊ mo
uic. j. ⁊ miſceat cũ albumie oui ⁊ bibatur cum aqua dus p̃parãdi.
frigida. ⁋ Confert autem amilum in hoc caſu bibi- Amilum.
tum. ⁋ Semen plantaginis cum vino bibitum mi- Semen plan.
rifice prodeſt: ⁊ ſilr plantago ipſa cuȝ vino vel aceto Gumi amig
decocta vel ꝓpinata. ⁋ In hoc caſu gũi ligni amig- dalarum.
dalarum ſaluberrimũ creditur. ⁋ Thus etiaȝ bibitũ Thus.
eſt ſingulare preſidiuȝ. ⁋ Si autē betonica cũ mel- Betonica.

le miſceat more electuarij ꝛ ſumat maxime conue
Semiā porri. nit. ¶ Semina quoqꝫ porri tertia cuꝫ myrrha ꝓſunt
mirifice. ¶ Idem ꝫ.5.ij.eiuſdeꝫ ſeminis cum granis
Gumi pſici. mirti ꝛ nos dedim⁹ ex eis partes equales cuꝫ aqua
Ferula. arnogloſe vel portulace. ¶ Gumi perſici in hoc ca-
Sterc⁹ apri. ſu miro modo conuenit. ¶ Ferula in hoc caſu maxi
mum preſtat auxilium. ¶ Stercus inſuper apri ſiccū
Litium. ꝛ tritum eſt ſingulare preſidium cum aqua vel vino
bibitum ſicut ꝛ litium cum aqua ſumptum. eſt etiaꝫ
Cortex glan- ſingulare preſidiū. Dedimus ipſum quādo cū tuſſi
dis. erat ſputuꝫ ſan. ¶ Cortex autem glandis medius vt
cortex arboris medius qui.ſ.eſt inter lignum ꝛ cor-
ticem exteriorem maximuꝫ preſtat auxiliuꝫ ꝛ mirifi
Uirga paſto- ce ſtringit. ¶ Confert auteꝫ ꝛ virga paſtoris bibita ꝛ
ris. maxime ſuccus eius. ¶ Confricatio lapidis ematitis
Lap̄ ematitꝫ. ſup̄ cotte bibita cōfert iuuamēto magno. ꝛ ſi ſit ſpu
tum antiquum. ¶ Ad idem cuꝫ exaſperatione vene
coquatur lib.j. ſanguinis edi cuꝫ tantūdeꝫ aceti for
tis ꝛ bulliant tribus bullitionib⁹ aut plus parum:
Butiruꝫ ꝛ in- deinde fiant tres partes ꝛ in tribus diebus qualibꝫ
fra. die in ieiuno ſumatur pars vna. ¶ Scriptū eſt autē
Karabe. ꝛ de butiro ꝙ ipſum mixtuꝫ cum melle cōfert. ¶ Ka
Sā. diſcoagu rabe autē confert valde. ¶ Sanguinē auteꝫ coagu-
lantia. latum in pectore omne coaguluꝫ ſumptū diſcoagu
Coagulum. lat ſed precipue leporinum. ¶ Ad idem autē poteſt
Melicratuꝫ. butirum cuꝫ bibitur: nam liquefacit ꝛ extrahit etiaꝫ
ſanguineꝫ. ¶ Experientia autē didicim⁹ ſolum me-
licratuꝫ potui ſumptuꝫ coagulatuꝫ ſanguinē in pe-
ctore educere per ſputū. Sed de talibus adhuc mul
ta dicentur vbi de ſoluta continuitate tractabitur.
¶ Nunc vero ponem⁹ experiētias noſtras ſputi ſan
guinis reſtrictiuas. Et trociſci de karabe in hoc caſu
Tro. de kara ſunt vltimi ꝛ ſunt hmōi. ℞. karabe aur. vj. cornu cer
be deſcriptio ui adusti: coralli adusti: dragantis: acatie: hipoquiſti-
dos: balauſtie: maſticis: lacce: papaueris nigri aīā:
aā. aur. ij. thuris: croci: ciperi aā. aur. j. ʒ. fiant troci
ſci cū mucilagine pſilij ꝛ ſit quilibꝫ.ʒ.j. nō ſoluꝫ hūc

ſanguinem ſtringūt: ſed etiā a quacūq parte corporis fluat. ¶ Sumatur etiā floris ſauinanti aur. j. et cum ſiſt ordei et eſt lib. j. ℥. offeratur. ¶ Item ſumatur pulueris ſandarace. ℥. ℥. et cū aqua arnogloſe ꝑpinetur in potu. ¶ Similiter autē dam⁹ in potu nucē cipreſſi recentē quātum eſt poſſibile aut ex fumitatibus eius cū vino. ¶ Suffumigiū quoq ex ſandaraca factum nō ſolum ſanguinē fluentem per ſputū ſed vndecūq fluat ſiſtit. ¶ Sumatur quoq coriandri torrefacti et cōtriti optime a. ℥. ij. vſq ad. iij. et cū aqua plantaginis vel ſucco eius detur in potu ſiſtit enim ſanguinē vndecūq fluat ab intra. ¶ Hoc etiā ſecreto Gal. vſi ſum⁹ in ſputo ſanguinis et ſaniei. ℞. ſucci praſſij. ℥. vj. vini al. boni. ℥. j. coquantur in olla donec due partes ſiue due tertie cōſumātur poſtea addatur mellis. ℥. j. bulliant lento igne vſq ad ſpiſſitudinem mellis poſtea ſuperadde puluerē harum ſpecierum ℞. myrrhe: piperis electi: thuris: omnium ana. ℥. j. miſceantur et ponantur in vaſe vitreo. doſis cocleare. j. da ad bibēdū in ieiuno lābēdo. ¶ Ad ſputū āt ſanguinis et fluxum vētris ſimul hoc ſecreto vtebamur ℞. karabe marini aduſti abluti: coralli aduſti: acatie ablute: gumi arabi. ſpodij: roſ. rub. oliū ana. ℥. x. apij ℥. ſ. maſticis. ℥. ℥. terantur et cribellentur et cum muccilagine granorum citoniorum fiant trociſci. doſis. ℥. j. cuius doſis ſit trociſcus vnus cū aqua fri. apud ſomnū et ſi aliquib⁹ diebus manſerint ſic facti erunt meliores in ope. ¶ Ad idē eſt emplaſtrū ex ſecretis Gal. qđ infra ponitur capl'o de fluxu ventris.

Flos ſauināti.
Sandaraca.
Nux cipreſſi
Suffumigium ex ſandaraca.
Coriandrum torrefactum.
Secretum Gale.
Trociſci ad ſputū ſang. et fluxum ven.

¶ Additiones.

¶ Deū teſtor ꝙ multos curaui hoc mō. ℞. dragāti gumi ara. ſan. dra. boliar. ſimili. ſpodij ana. ℈. iij. emarıtis ſucci plan. papa. mumie: acatie: hipoquiſtidos ana. ℥. iij. ſirupi roſ. ꝙ ſufficit et fiet electuarium.

¶ Ad ſang. collectum in pec. ex vulnere vel ruptura vene. ℞. camedreos optime piſtetur et infundatur in aqua ſcabioſe et optimo vino poſtea extrahatur ſuc

cns ⁊ detur calidus ad bibēduz mirabil'r curat ⁊ eſt ſecretū magiſtri Hectoris de manfredis.

¶ Capl'm.7. De ptiſi.

Ptiſis ꝓprie q̄ eſt corpis ꝯſumptio cadens ex vlcere pulmonis ſ3 ꝙ voluerunt veteres nō ſanaſ: viuūt p mēſes ⁊ ānos ſ3 ꝙ debitū eſt regimē i dieta. ¶ Attn̄ ad eos qualitercunqꝫ ſubleuan. q̄daz ſcripſerūt ſpcipua ꝑter cōia tradita in curis ipſoruz ⁊ cōuenerūt in hoc ꝙ betonica mixta cū melle more electuarij ſumpta ſubueniat maxie. ¶ Idem aūt opaſ electuariū factū ex bacis lauri cum melle. ¶ Eiſdē aūt ⁊ oib' hītib' ſaniē in pectore: auripigmētuz datū cuz aqua mellis aſſerūt cōferre mirifice. ¶ Ricard' dixit ꝙ cor ⁊ pulmo anſeris ſilueſtris ptiſicos ſanat. ¶ Et dixit ꝙ eſus ſpiniti.i. papagalli ptiſicos ſanat. ¶ Et dixit Raſ. ꝙ ſepū capraꝝ montanaruz cū pulnerib' datū ꝯfert pulmoni vlcerato. ¶ Cōcordati aūt ſunt oēs in bolo ar. ꝙ ipſuz ſumptuz in potu eſt exiccans vlcera pulmonis ipſoꝝ ita ꝙ non tuſſiūt: dūmō nō errēt in dieta aut aer ad corruptionem ꝑmutetur iuuant iuuamēto magno. ¶ Et nos experti ſum' in vlcerib' que fiunt in pectore ⁊ pulmone hmōi loch. ℞. granaꝝ pinee maioris recentia tere ⁊ cum rob ⁊ melle diſpumato quoqꝫ quouſqꝫ ad mellis ſubſtātiā reducanſ ⁊ propineſ ex eo diſſoluto cum aqua calida vſqꝫ ad.3.iij.aut lambatur ad modum loch.

Betonica.

Auripigmentuz ad ſaniez pecto.

Cor ⁊ pul. anſeris ſil.

Caro papagalli.

Sepū capraꝝ montanaruz.

Bolus ar.

Loch noſtrū.

¶ Cap.8. De diſpōnibus cordis.

Cor nō patiſ egritudies magnas tpe lōgo ⁊ ſpcipue ꝯtinuitatis diſſolutōez: ſed nūc dicem' d hijs q̄ ſibi ſunt ꝓpria ſicut eſt tremor: triſtitia: ſincopis. ¶ Et oēs quidē aſſerūt ꝙ in oi diſpōne cordis ꝯferat auruz.

Aurum.

¶ Ad cardiacā aūt ⁊ eſt tremor ei⁹ dicūt margaritas appropriatate cōferre ſicut ēt muſcū dicūt ad idem ꝯferre ⁊ cor ēt ꝯfortare ⁊ ſanare. ¶ Cū vo frig⁹ eſt in cā tremoris calamētū hirci multū ꝯfert ⁊ eſt calamētū mōtanū. ¶ Et Raſ. dixit ꝙ cor ſymie aſſuȝ deſiccatū potatū ad pōdus.ʒ.j. cū mellicrato antiquo corroborat cor ⁊ auget acuitatē ⁊ audatiā ⁊ remouet puſillanimitatē ⁊ pulſuȝ cordis: ⁊ acuit intellectuȝ: ⁊ ꝯfert ꝯ̄ morbū caducū. ¶ Tremorē āt calīm remouet acetoſitas citri: ⁊ ēt coriādri. ¶ Et nos quidē ſum⁹ expti ſi tollaṫ puluis coralli rubei ⁊ croci ⁊ cum vino ſubtili bibaṫ ſtatiȝ tollit. ¶ Ad ſincopiȝ aūt eius ſi a caliditate ꝯtingat cucumer magn⁹ odoreṫ: nam appropriatate cōfert. ¶ Eius quoq debilitatiq̄ dormire nō pmittit meliſſa in ieiuno comeſta appropriatate ꝯfert. ¶ Cor āt letificat ⁊ triſtitiā remouet appropriatate lingua bouis ⁊ eſt bugloſa. ¶ Ad anguſtiā aūt a caliditate ipſi⁹ poma odorifera comeſta ſunt magni iuuamēti ⁊ cor ꝯfortāt. ¶ Ex exptis nr̄is ad pulſuȝ cordis ſincopiȝ ⁊ triſtitiā ſine cā eſt electuarium narratum ſupra capitulo de melancolia quod diciṫ electuariuȝ de lapidibus precioſis. ¶ Ad releuationeȝ autem virtutis vtimur hoc ſecreto Gale. ℞. coſti: folij: calami aromatici: gariofiloruȝ electorū omniuȝ aā.℥.j. galle: acatie: folioꝝ roſ. ſpodij: fauſel: thuris maſculi aā.℥.ʒ. terantur ⁊ cribellentur ⁊ conficiantur cum rob citonioruȝ eſt eniȝ optima medicina. doſis autem ſit quātitas nucis. ¶ Ad cordis quoq tremorē ⁊ cōfert etiam melancolie magno iuuamēto huiuſmodi vtimur qđ ex ſecretis eſt Gal. ℞. thuris: roſ. xiloƀalſami: gariofiloruȝ: ſpodij: ſandalorum rub. karabe marini: ſandarace: aluminis: iameni omnium: aā.ʒ.j. terantur ⁊ cribellentur cum aqua roſ. aut aqua malorum ⁊ ponatur ſuper cor ⁊ ſtomachuȝ. Poſſunt ēt trahi ad iſtud capl'm multa ex his que dicta ſunt capitulo de melancolia.

Margarite.
Muſcus.
Calamentum hirci.
Cor ſymie ad epi.
Acetoſitas citri.
Coriandrum.
Corallus rub.
Cucumer magnus.
Meliſſa.
Bugloſa.
Poma odorifera.
Electuariuȝ.
Epithima.

¶ Tractatus.9.primi ſermonis. De diſpõnib⁹ mā
millarum ꝛ cõtinet capitula tria.

¶ Cap.primū. De ꝓhibitiõe excreſcētie mãmillaꝝ.

Teſte ouorū perdicis.
Sa n.mēſtru⁹ prim⁹ v̄ginis
Cicuta.
Fricatura ferri.
Unguētū veſpertilionis ꝛ ſang.

Dixit Kirandus ꝙ teſte ouoꝝ per-
dicis trite cū cera citrina val
de cõmixte ꝛ inūcte mãmillas laxas ꝛ ca
dentes erigunt. ¶ Et dixit Raſ. ꝙ ſi ex
primo ſanguine mēſtruo virginis vngā
tur capita mãmillaruꝫ alicuius virginis nõ creſcūt.
¶ Et ex hiis que paruulas in puellis faciūt ꝛ earū
augmētuꝫ prohibēt eſt cicuta: ipſa qū tota cū foliis
ꝛ ſemine terif ꝛ ex ea emplaſtratio aſſiduaf. ¶ Ideꝫ
quoq; facit fricatura ferri ſuper cotte qū cum ipſa
ↄtinuaf inūctio. ¶ Unguētuꝫ āt veſpertilionis ſuꝑ
ipſis vſitatū operatur ad ideꝫ. Et de ſanguine eius
dictuꝫ eſt illud ideꝫ accidere. Quecūq; igitur prohi
bent teſtes augeri prohibent etiā mãmillas de qui-
bus infra dicetur.

¶ Cap.2. De multiplicatiõe lactis ꝛ ei⁹ abſciſione.

Lactuca ꝛ infra.
Succus brionie.
Aqua or.cuꝫ ſe.feniculi.
Criſtallus.
Folia ꝛ ſemē altee.

Ex hiis que mãmillas mulieris implent
lacte eſt lactuca ipſa.n.ī hoc vehemēter
operaf. ¶ De ſucco aūt bachaꝝ brionie
ideſt vitis albe ſi cū frumēto bibaf co-
cto ꝛ hoc experti ſum⁹ facit lac exuberare
Idem aūt eſt brionia ꝛ vitis alba. ¶ Aqua quoq; or
dei in qua coctū eſt ſemē feniculi facit abūdare lac.
¶ Et Albert⁹ dixit ꝙ ſi criſtallus cū melle potef dat
lac mulieri ꝛ certe veꝝ ē. ¶ Exuberare faciūt ꝛ faci
litāt lac folia ꝛ ſemē altee.i.malua viſci qū bibunf ēt
aniſuꝫ multū auget lac. ¶ Nos aūt hec ſimplicia po
ſuim⁹ ꝛ īuenim⁹ mirabile ſicut lactucas coctas ī aq̄
ordei ī potu ꝛ miro mõ lac excreuit ꝙto mag ſi alia
ↄſilia miſceanf. Mãmillas q̄ꝙ blãdis manib⁹ fricaf

lact; effic multitudinē. ⁋ Et dixit Riradꝰ ꝙ lũbrici terre cũ vino bibiti lac ĩ nutricibꝰ educũt. ⁋ Et dix̃ Raſ. ſi des in potu oĩ die ex ſemine pſilij trito.ʒ.j. ʒ. cum vino fiet lac multum. ⁋ Ex expertis noſtris ꝓuocantibus lac ⁊ roborãtis corpꝰ lactãtis eſt vnguis pedis anterioris vacce cũ vritur ⁊ cinis eiꝰ daf in potu ⁊ hoc affirmat Raſ. ⁋ Exiccamus autẽ lac faciendo multiplicare mentã in eſu. ⁋ Et ſimilr cũ fomẽtatiõe vmõi. Coquanf caules in aqua ⁊ ſuper eis calidis ſuffumigẽtur mãmille aut etiã eedẽ eiſdem emplaſtrenf. ⁋ Circa hoc multa ſcripſerunt auctores ⁊ ſimplicia ⁊ cõpoſita. nos autez vt ꝓmiſſum eſt ſolum prelaudata ſimplicia ⁊ experta noſtra in his ⁊ alijs ſcribimus.

Lũbrici terreſtres. Semẽ pſilij. Cinis vnguis pedis anterioris vacce. Exiccãtia lac Menta. Fomentum.

Additio.

⁋ Si capita tm̃ mãmillaꝝ liniant ex ſucco plãtaginis fit ſiccatio ſubito lactis ⁊ hoc habeas pro magno ſecreto.

⁋ Cap. 3. De apoſtemate mãmillaꝝ coagulatõe lactis in eis ⁊ doloribus ⁊ ragadijs papillarum.

Simul autẽ dicemus de apoſtematibus mãmillarũ ⁊ coagulatiõe lactis in eis: ſepius eteniz a lacte coagulato apoſtemantur mãmille. Ad flegmonez igitur mãmillaꝝ ⁊ tumores maximũ eſt preſidium lenticula in aqua marina decocta emplaſtrata ⁊ ꝓprie ſi flegmon veniat ex ꝯtritione lactis in eis ꝙ ſumꝰ experti. ⁋ Ad calida aũ apoſtemata mãmillaꝝ ⁊ maxime ſi lac coagulatũ eſt in eis: valde iuuatiuũ eſt emplaſtruz factuz ex farina fabarum ⁊ ſauic ordei.i. ſucco. dixit aũt Gal. hũc ſermonẽ in ſermone de fabis ẽt ad apata teſticuloꝝ ⁊ mãmillarũ eſt bonũ cataplaſma. ⁋ Amant eniz hec particule moderate infrigidari cũ flegmonant ⁊ maxĩe quãdo ex lacte in eis caſeato mãmilla flegmonat ⁊ enim lac extinguit ab hmõi caliditate als cataplaſ-

Sudoꝛ ꝯpul. hominis exercitati.

Sterc⁹ capꝛe.

Sterc⁹ muris

Ad inflationes.

Uitellum oui crudum.

Ad dolores.

Ad duricies. Herbus.

Camepitheos Diſſoluentia lac.

Canabit.

mate ꝛ in eodem recto caſu cõuenit menta emplata ꝛ ſedat etiã apata earum. Apoſtemata aũt mãmillarum curat curatiõe pfecta ſudoꝛ exercitati cũ puluere exercitij mixtus. Gal. aũt dixit hunc ſermonem de tipo. i. ſudoꝛe in. 10. de ſimplici medi. Optima vero ſanatio flegmonis vberũ ẽ ꝛ. n. igneitatẽ eoꝛum extinguit ꝛ inflationes repcutit: ꝛ diafoꝛat: cõponitur enim ex puluere ꝛ oleo ꝛ humano tipo. i. ſudoꝛẽ hois. puluis aũt emplaſtica infrigidãtia ꝛ repcuſſiua. Oleum aũt mollificatiuũ: ſudoꝛ aũt ꝛ tipus diafoꝛetic⁹. Aui. aũt dixit ꝙ oꝫ admiſceri cum oleo de alcãna ꝛ ſi fit ibi lactis coagulatio cum oleo roſaceo miſceat. Et Kirandus dixit ꝙ ſi ſtercus capꝛe cum veteri vino coquat ꝛ ſuperponat tumoꝛib⁹ vberum: perfecte ſanat: ꝛ ſiẽr genitaliũ ꝛ articuloꝝ. Et iterum dixit ꝙ ſtercus muris cum aqua diſſolutũ ꝛ inunctum doloꝛem: duritiem: ꝛ tumoꝛẽ vberum perfecte diſſoluit. Et dixit Raſ. ſi fenugrecum cõquaſſatum in aqua ꝛ moꝛe emplaſtri ſuperponat mãmillis: lac nõ coagulat. Ad mãmillas inflatas ꝛ doloꝛem: vitellũ oui crudum cũ lana impoſitũ eſt vltimum. Ad dolores autem ipſarum thus cum oleo roſ. ꝛ chimolea eſt ſingulare pſidium. Ad apoſtemata quoqꝫ: ex radice affodilloꝛum cum fece vini fiat emplaſtrũ. Ad duritiem aũt herbus pꝛopꝛie valet ꝛ eſt oꝛdeum ſine coꝛtice ſm Serap. Eaſdem autem durities: camepitheos emplaſtrata diafoꝛat. Coagulationẽ autẽ lactis mirabiliter diſſoluit coagulum lepoꝛis diſſolutum cum aceto ꝛ ſuperpoſitum. Si quoqꝫ tria grana cere in modum fabe deglutiantur lac coagulatum dixit Dyaſ. ꝙ diſſoluit. Ad flegmones vlceroſas mãmillarum optima medicina eſt vnguẽtum ex fricatura plumbi cum oleo. Ad idem eſt emplaſtrum factum ex folijs canabis ꝛ eſt caulis imperialis. Ex noſtris autem ad conſtrictionem lactis ꝛ ſanguinis in mãmilla eſt vt tollatur rutha ꝛ ſulfur ꝛ coquãtur ſimul cum modico aceti ꝛ fiat emplaſtrum. Ad apa

pute; calidū mām̄ille v; ſulfur aꝫ furfur infuſum in vino ꝛ emplaſtratu;. ¶ Ad apoſtemata autem dura mām̄illarum ſumatur fecis vini pars.j.ſalis ꝑs tertia terantur adiuuicem ꝛ fiat emplaſtru;. ¶ Quecunqꝫ autem conferunt ad apoſtemata teſticulorum, de quibus infra dicitur: hic conueniunt. ¶ Et q̄ ad ragadias que fiunt in papillis expertiſſimaʒ habemꝰ experientiaʒ de noſtro vnguēto ſcripto ſup̄a caplo de ſciſſura labiorum.ꝛ infra de ragadijs multa dicētur: ideo propter breuitatem tacemꝰ multa de hijs. Dixit Raſis ꝙ ad ſciſuras vlcerum mulieru;: ꝛ ventris: ꝛ femoris comburaꝫ tarcuta marina ꝛ miſceatur cum albumine oui ꝛ lacte aſine ꝛ inunganꝫ loca. ¶ Ad ragadias.

¶ Gloſa.

a ¶ Nota ꝙ ſi calefactio fiat a frigido reſoluaꝫ cu; calidis.ſicut ſunt ſuccꝰ apij: blete: rute: fenugrecū: aniſum: ciminu; ſiſeleos abrotanu;: ꝛ ſuccꝰ feniculi. Accipe ergo vnū iſtoꝝ aut plura ꝛ cum farina lupinorum: myrrha: ꝛ croco ꝛ vino al.fiat emplaſtrū ꝛ ſuper mām̄illam apponaꝫ vel imponanꝫ pāni intincti in predictis ſuccis ꝛ tepidi ſuperponanꝫ. Si autem caſeatio fiat a calido tunc. ℞.ſucci caulīū: ſucci mandrelle: ſucci coriandri: ſucci portulace aā.tunc iſta cū oleo roſa.ꝛ aceto forti ꝛ farina ordei miſceanꝫ ꝛ fiat emplaſtru;: ꝛ poſſumꝰ modicaʒ quantitatē myrrhe ꝛ croci vt meliꝰ valeat penetrare addeꝛ ꝛ ſupponaꝫ actu cal. ¶ Illud autē qd̄ in vtraqꝫ cā reſoluit caſeationeʒ dolorē ꝛ tumorē mām̄illarū ſuppoſito bono regimine ſunt acetu; vinum album; ꝛ aqua calefiant igitur ꝛ proijcianꝫ ſuper mām̄illam ꝛ fiat completa eorum reſolutio.

¶ Additiones.

¶ Ad duritiē nodos ꝛ glandulā mām̄illaꝝ. ℞.dragaganti gūmi arabi.vitella ouoꝝ oleum viola.ꝛ miſceātur ꝛ fiat emplm̄: ſi fortiꝰ operari volueris liq̄fiat cera ꝛ pix i olo ro.ꝛ addaꝫ modicū fellis ꝛ ſtercoris colūbini ꝛ fecis vini atiq̄ ꝛ fiat emplm̄ ē.n.optimū.

¶ Additiones.

¶ Ad fiſtulas mãmillaꝝ lauet quotidie cum vino puro cali. vbi bulliert myrrha: poſtea ſiccet deinde ℞. ſarco. ⁊ aloe puluerizẽtur ⁊ miſceantur cũ melle ⁊ inuoluatur tenta ⁊ in fiſtula intromittatur eſt de ſecretis contra fiſtulam.

¶ Serap. recitat de maioꝛana: ⁊ pꝛopter hanc cãm ponentes ventoſas adminiſtrant ſuccum eius vnguen. locum ventoſatũ ne cicatrices appareant: ⁊ ſic ad pꝛopoſitum poſſumus adaptare.

¶ Tractatus. 10. De diſpoſitionibus ſtomachi continet capitula ſex.

¶ Caplm. 1. pꝛohemiale.

Erum quia ſemper aliquid ſuperfluũ reperit in cibo cuius pꝛeſentia nõ eſt idonea mẽbꝛis dotauit natura ſingula mẽbꝛa expulſiua virtute que qđ ſuperfluũ eſt ab eis expellat: quo circa oꝛdinatũ eſt mẽbꝛum quodlibet virtute quadruplici. ſ. attractiua: retentiua: digeſtiua: ⁊ expulſiua: nutritiua: cõia inter cetera membꝛa ſunt ſtomachus ⁊ epar.

¶ Caplm 2. De debilitate ſtomachi ⁊ eius cõfoꝛtatione ructis: acidis: ⁊ ſiti.

Vinũ ď paſtinacha⁊ mod⁹ ſiendi.

Onemus ſtomachos debiles habentes qui magis in actu digeſtiue virtutis ledunt ꝙ alicuius alterius ꝙ licꝫ a plurib⁹ cauſis poſſit accidere: frigiditas tñ magis eſt cã ſiue ſit ſola ſiue cum materia flegmatica ꝯtenta in ſtomacho: ponemus tam in cã calida ꝙ frida remedia neceſſaria. ⁊ Et vinum quidẽ de paſtinacha ponit

in hoc

in hoc ſingulare preſidiū quādo homo vtitur illo ⁊ fit hoc modo. Tollanť radices paſtinace iu vno modio muſti ⁊ ponatur ex eis. M. j. ⁊ dimittať p̄ tres menſes poſtea coletur ⁊ vſui reſerueť. ¶ Succ⁹ gētiane cum aqua bibitus ſtomaticis maxime prodeſt ¶ Caſſialignea vero ſtomachū debilem confortādo fortificat. ¶ Pulegiū confert debilitate ſtomaci ⁊ maxime mōtanum. ¶ Confert ad malitiam ſtomaci valde betonica quando maſticať ⁊ deglutitur ⁊ poſtea parum vini calidi deglutiať vel bibatur. ¶ Semen autem graminis omnino conuenit ſtomacho. ¶ Confortat autem a proprietate enula: maxime autem vinum factum cum ea. ¶ Ad idem ſcriptum eſt ꝙ ſmeralgdus cōfert ſuperligatus ſtomacho etiam portatus in digito ⁊ hoc ſibi a proprietate ineſt. ¶ Defectioni autem ſtomaci mirifice prodeſt puluis radicis vitis ſilueſtris ⁊ ſimiliter flores eius verum hoc eſt quando a cauſa calida ſtomachus deficit. ¶ Debilitati ſtomaci ⁊ eius molificationi conuenit vinum vel aqua in quibus ferrum extinguitur. Auicen. dixit ꝙ cortices olibani confortant ſtomachum ⁊ ſtringunt eum ⁊ ſunt magis calefaciens ⁊ magis iuuans eum in digeſtione ⁊ cortices magis colligunt ſtomachum mollificatum. ¶ Ex expertis noſtris. ℞. nucis cipreſſi partem. j. partē. ʒ. olei dulcis quantum ad intentionem ſufficit fiat emplaſtrum. ¶ Succus autem cuſcute trite in vino potus facit ſtomachum fortem. ¶ De meliſſa autem ſcriptum eſt in ſtomacho frigido ⁊ humido. Meliſſa in ieiuno comeſta confert ⁊ facit digeri groſſū cibum ⁊ aperit opillationes cerebri ⁊ proprietas ei⁹ eſt conferre debilitati cordis que non ſinit dormire nos damus illam ſiccaꝫ cum melle ⁊ eſt vltimum. ¶ Calere autē facit ſtomachū fortiter ⁊ cōfortat inūctio facta cū oleo decoctiōis abrotani. ¶ Corroborat ⁊ mūdat corruptas ēt expellit ab eo lignum aloes qū ex eo ſumiť. ʒ. j. ʒ. ¶ Qđ aūt abſtergit ſtomachū p̄

Succ⁹ gētiāe
Caſſia lignea.
Pulegium.
Betonica.
Semen graminis
Enula.
Smeralgdus
Uitis ſilueſtris.
Uinū ⁊ aqua calibeatis.
Cortex olibāi
Succus cuſcute.
Meliſſa.
Oleum abrotani.
Lignū aloes

Cappares ſa-
liti.

ſeceſſum a flegmate qd in eo eſt ſunt cappares ſali
ti nō abluti ante cibū ſumpti: ſaliti aūt ⁊ abluti an
te cibū aſſumpti digōnem cōfortāt ⁊ appetitū rele

Saturegia.
zinziber con-
ditum

uant. ¶ In quo eodē caſu ſaturegia ꝓprietatē hꝫ ⁊
digōneꝫ cōfortat. ¶ zinziber antē cōditum ⁊ ꝓprie
cū melle appoprietate cōſumit ſuꝑfluitates q̄ ſunt
in eo maxie que generate ſunt ꝑ fructꝰ humidos:
ſicut ſunt melones ⁊ ſimilia. ¶ Ad appetitū cōfortā
dū ⁊ ad debilitatē ſtomaci remouēdaꝫ eſt calamen

Calamentum

tum. ¶ Qd autē corruptionē digōnis ⁊ eius mali
tiam remouet ⁊ flegma groſſuꝫ qd eſt in eo ⁊ in in-

Vinum ſquilli
ticū ⁊ modus
fiendi.

teſtinis deponit eſt vinū ſquilliticū quod ſic fit. R̷.
ſquille inciſe ⁊ mūdate cuꝫ cultello ligneo manas
quattuor ⁊ ponanť in anfora plena vino ⁊ dimittā-
tur ſex menſibꝰ poſtea coleť vinuꝫ ⁊ dimittať in va-
ſe. ſquilla eniꝫ multū cōfert ad digōnem cōfortan-

Siru. camepi
theos

dam. ¶ Quod autē multuꝫ digōnē cōfortat eſt ſiru
pus de camepitheos ſumptus in ieiuno ⁊ quanto
erit antiquior tanto erit melior. ¶ Si autē bibatur

Succꝰ abſin-
thii.
Quid ciatus
Decoctio ci-
tri.

decem diebus quacūq die ciatus vnus ex ſucco ab
ſinthii appetitus ꝓuocatur ⁊ in hoc eſt mirabilis.
Eſt aūt ciatus. ℥. i. ʒ. ¶ Appetitū ꝑgnātiū corruptū
ſedat ⁊ ſtomachū ſanat ⁊ ꝯfortat decoctio citri. ¶ Et
exꝑti ſumus q̄ talem appetitū falſum ſanat ſuccꝰ

Succꝰ fol. vi
tis domeſtice
Acetoſa.

foliorꝫ vitis domeſtice aut capreolorū eius cum vi-
no ſtiptico preparatꝰ in potu. ¶ Eundē appetitum
pregnātium ſanat acetoſa quādo in vino pōtico co
quitur ⁊ potui dať. ¶ Confortat autē digōnem: ⁊ di
gerit cibum: ⁊ ſedat inflāmatiōes: ⁊ eſt bona ſtoma

Radix ſiſele.
Sir. citonioꝝ

cho radix ſiſeleos in cibo vel potu ſumpta. ¶ Siru-
pus etiā de citoniis ſtomachuꝫ valde calidū cōfor-
tat. ¶ Ex ꝓpriis autē laudatis in mūdādo ſtoma-
chum ⁊ corpus ⁊ ſtomachū ꝯfortat hoc eſt vt ſumať
citoniū ⁊ euellať totū qd eſt i medio vbi ſunt ſemia
⁊ impleať ſcamonea ⁊ inuoluať poſtea ⁊ coquať in

Vinū artificia
le ſolutiuum.

furno ⁊ poſtea abiecta ſcamonea comedať pomuꝫ.
¶ Vinū nobiliſſimū quo vos vti cōſulo ſtomachus

cōfortat:ſenſus exacuit: bonū colorē facit:ꝛ bonuꝫ oris odorē:ꝛ confert tremori cordis.℞.mirabolanorum oīum añ.℥.j.piſtenf bene.deinde.℞.q̄ttuor fialas vini rubei boni ſtiptici ponātur iu eo ꝛ ferue ant ſferuore magno.deinde ℞.cinamomi maſticis añ.℥.j.galange.℥.ʒ.macis.ʒ.j.ʒ.piſtenf optime ꝛ addantur ꝛ dimittantur per dies.8.Doſis eſt.℥.v. vſq ad.℥.ix.ſm q virtus exigit.⁋ O venerande domine huic vino noſtro experto te adhereas cum indiges ſolutiuo vbi neceſſitas alia imineret faciet ꝛ eū reuiuiſcere ſenſus tuos.⁋ Confectionem etiam qua nunc vtimur tanq̄ vtilem in bonificādo ſtomachum frigidum ſcribam ꝛ eſt.℞.triumpiperum añ. auf.v.zinzibe.aſſe aniſi añ.auf.ij.ſpice ameos amomi añ.auf.j.caſſie lignee ſeminis apij ſiſeleos aſſari enule ſicce añ.auf.ʒ.ꝛ conficiantur cum melle diſpumato.⁋ Electuariũm inſuper de ſcoria ferri vſitatum eſt ex eis que ſtomachum vehemēter confortant:ꝛ bonum colorem corpis ꝛ faciei reddit.⁋ Hoc autem noſtro experimento ſtomachum vigoramus ℞.cuſcute:ſemis apij:ꝛ feniculi:cinamomi:piperis albi ꝛ longi oīum añ.zuccari q̄tum omnia fiat puluis.Doſis eſt a.ʒ.j. vſq ad.ʒ.iij.cum aqua calida. ⁋ Quod autem acetoſitateꝫ ſtomachi ꝛ puncturas tollit que cauſantur a frigido eſt electuarium huiuſmodi qđ aſſumpſimus multotiens ex ſecretis Gal. ℞.mirabolanorum nigrorum beliricorum kebulorꝫ ꝛ emblicorum nutritorum in lacte añ.aur.x.terantur ꝛ cribellentur ꝛ liniantur cum oleo de amigdalis dulcibus.deinde ſumatur maſticis zinziberis cinamomi:capparis:aſſari:croci.añ.aur.iij. coſti dulcis:piperis: macropiperis : ſetaragi indi:corticum caſſie lignee:omnium añ.auf.iij.nuciſmuſcate: macis:cardamomi:xiloaloes indi:cubebe:calami aromatici omnium ana.auf.ij.terantur ꝛ cribellentur ꝛ liniantur cum oleo balſami ꝛ conficiantur cum melle. Doſis eſt aureus vnus. Loco autem olei

Confectio.

Electuariuꝫ de ſco.ferri.

Eliꝫ ex ſecretis Gal.

de balſamo vtimur oleo anetino. Emblici autẽ ſic nutriuntur in lacte fundaẽ: ſuper emblicos lac dulce ⁊ muteẽ mane ⁊ ſero ⁊ hoc fiat per triduũ poſtea ſiccentur in vento ⁊ vmbra ⁊ vſui reſeruenẽ. ¶ Nos autem noſtro experimẽto didicim⁹ in hoc caſu mirabiliter mologatas al's melegetas ſumptas iuuare.

Melegeta.

¶ Eandem autẽ acetoſitatẽ ⁊ ructus acidos ſanat noſtrũ experimẽtũ. Gal. ℞. omniũ piperum añ. ʒ.iij. xiloaloes. ʒ.j. ſpice: amomi añ. ʒ.j. liq̃. ʒʒ. ſeminis apij: ſiſeleos ro. caſſie fiſtule mũde: enule: aſſari omniũ añ. ʒ.j. teranẽ ⁊ cribelleñ ⁊ conficiãtur cũ melle diſpumato. doſis eſt ſicut caſtanea. ¶ Ad idẽ autẽ cum decoctione abſinthij ſpicã propinam⁹ in potu. ¶ Conſequẽter grana pinee maioris retenta cũ ſucco portulace aut aqua decoctionis eius ⁊ propinentur. ¶ Uſnen etiam ſumptũ cum vino vel aqua decoctiõis maſticis corruptas ructuatiões tollit. ¶ Et q: ſtomach⁹ nõ minus a cauſa calida ꝙ frigida debilitaẽ bonũ eſt ponere que illũ corrigant. ¶ Portulaca enim cum aceto comeſta mire ſanat ardorem ſtomachi. ¶ Si autẽ ardor ⁊ ſitis eſſent propter flegma ſalſum qđ eſſet in ſtomacho: aleũ comeſtũ ap propꝛietate tollit. ¶ Ad ſitim autẽ colericã: confert vehementer mucilago pſilij cum oleo roſ. ſumpta. ¶ Endiuia quoq̃ ⁊ maxime ſilueſtris eſt de melioribus medicinis ad ſtomachi caliditatẽ. ¶ Emplaſtrũ quoq̃ factũ ex folijs ⁊ capitibus vitis ⁊ maxime ſilueſtris cum ſaučh ⁊ eſt ſuccus ordei multũ cõfert. ¶ Sirupus noſter ad idem qui eſt ex ſecretis Gale. ℞. ſucci baſilici: ſucci granatorũ dulciũ ⁊ acetoſorũ aque cucumeris ſarraceni: tamarindoꝝ: aque caſſie fiſtule: aque citrulli: aque malorũ citonioꝝ omniũ añ. lib.j. rob vue vere dulcis lib. viij. coquantur vſq̃ ad ſpiſſitudinẽ preſeruantẽ a malitia: ⁊ poteſt addi zucharũ ⁊ fit ſirupus. doſis cũ aqua frigida coclear vnũ hic ſirupus nõ ſolum inflãmationi calide ſtomachi cõfert: ſed etiã nauſee: ⁊ malitie digeſtionis:

Electuarium noſtrum.

Spica.

Grana pinee ma.

Uſnen.

Ualentia' in cã calida.

Portulaca.

Aleum.

Mucilago pſilij.

Endiuia ſilueſtris.

Emplaſtrum

Sirupus nr.

⁊ vere ſiti. ⁋ Eandem autē calliditatē ⁊ ſitim extinguūt vehemēter trociſci huiuſmodi. ℞. ſeminis citrulli: ſeminis portulace: liquiric mūde: omniuꝫ añ. ℥. viij. dragaganti. ʒ. iij. terant̄ ⁊ conficiant̄ cum melle pſilij ⁊ fiant trociſci. ʒ. j. ⁊ admiſtrent̄. ⁋ Ad hoc ideꝫ ſunt trociſci noſtri extinctiui ardo: s vrine de quibus infra dicet̄ capitulo de ardore vrine. ⁋ Apozima autē iſtud eſt de mundificātibus ſtomachū valde in quo eſt fiducia magna. ℞. mirabo. nigrorū belliricorum ⁊ emblicorꝝ: radicum apij: feniculi: ſquināti: cimaruꝫ ſquināti: capitis lilij omniū añ. ʒ. x. ſpice: maſticis: calami aromatici oiuꝫ añ. ʒ. iij. ſucharaa bedeguar ambor ꝝ añ. ʒ. v. coloqntide ĩterioris. ʒ. ij. coquātur omnia in. v. lib. aque donec a lib. j. deueniat poſtea proiiciat̄ ſuper eo aloes ſuccotrēſis. ℥. j. ⁊ ponatur in ſole. doſis eſt ab. ℥. j. vſ ad. ℥. ij. ſcdm ꝙ virtus tollerat.

Marginalia: Trociſci. — Apozima.

⁋ Capitm. 3. De vomitu.

Vomitus ſicut ⁊ alie diſpoſitiones ſtomachi preter naturā corrigēdus eſt: niſi creticus exiſtat ⁊ motu nature fact⁹: tūc eniꝫ eſſet prohibitio eius nociua niſi ſuperflueret. ⁋ Et vomitū quideꝫ flegmaticum ſedat appropriatate menta ſola ſilueſtris bibita aut cum aqua ſiſimbrij. ⁋ Cuſcute cum aceto bibita illum ſedat. ⁋ Experimento quo ſcitum eſt ꝙ ſal vſtus in ſacculo poſitus ⁊ ſuperpoſitus illum ſanat. ⁋ Puluis autē mororuꝫ ſiccorꝝ quando ſunt viridia ſtatim ſtringit. ⁋ Mollificatum autē ſtomachum multitudine vomitus tamarindi ſtringunt ⁊ coadunant. ⁋ Ad vomitum autē ſang. ſumant̄. ʒ. iiij. ſerpilli cum aceto. ⁋ Contingit quādo oppoꝛtere prouocare vomitū qđ facimus prouocādo vomitū flegmaticuꝫ dantes ex radice betonice cū hidromelle. ⁋ Et deinceps experta noſtra ſcribamus. Illud

Marginalia: ⁋ Abſcindētia vo. flegmaticum. — Menta ſilueſtris. — Cuſcute. — Sal vſtus. — Pul. mororꝝ. — Tamarindi. — Prouo. vomitum. — Radix betonice.

autē cum quo nauſeā tollim⁹: ⁊ vomitū: ⁊ appetitū prouocam⁹ eſt hoc. ℞. lupinoꝝ dulcoratoꝝ ⁊ cū aceto ꝑpineñ ꝙ ſi calefacti ōis adſit neceſſitas: addimus modicū vini: ſi autē retētiōis ⁊ ſtipticitatis neceſſitas modicū vini granatoꝝ aut citonioꝝ admiſcemus. Utile autē eſt hoc in empl'is apponere nō minus ꝙ̄ intra. ¶ Ad vomitū autē cum ſignificationibus frigidis tollat cardamomū matus cū capitibus ſuis ⁊ bibat cum vino decoctiōis maſticis ligni aloes ⁊ ſucco mente ſi ſit cū ſigno calíditatis in matur cū vino granatoꝝ. Si autem diſpō ſit media ad ſuccū granatoꝝ addat modicū ſucci mētē. ¶ Ad nauſeā quoqꝫ ſumat floꝛum ſqninātī ⁊ piperis añ. fiat puluis de quo detur auř. j. vſqꝫ ad auř. ij. cū vino aromatico. ¶ Ex his añt expertis que nos Gal. docuit eſt hoc nō ſolū vomitui valet: ſed etiā debilitati ſtomachi ⁊ ſolutioni ven. ℞. granatoꝝ acetoſorum citonioꝝ amboꝛū añ. xx. numero piroꝝ zuzulearū iuiube amboꝛum añ. numero. c. ſumach auř. lx. granoꝛum mirti auř. cc. terantur omnia ⁊ ponantur in vaſe vitreo ⁊ ſupponat aque lib. xxx. ⁊ decoquat decoctione bona ⁊ exprimat fex ab eis poſtea ei qđ clarum eſt mellis lib. ij. bulliant vſqꝫ ad ſpiſſitudinē mellis ⁊ recondat. doſis eſt coclear. j. cum aqua frigida. ¶ Uomitū quoqꝫ infantiū ⁊ flegmaticū pꝛecipue cito ſanamus cū huiuſmodi puluere. ℞. ruthe ſicce partem. j. olibani parte3. ʒ. miſceantur ⁊ detur ex eo ſm ꝙ neceſſitas ꝓuocat quādoqꝫ cum ſirupo roſ. quādoqꝫ cum aqua quādoqꝫ cum vino mixto. ¶ Sirupus quē pater compoſuit religioſo noſtro cuius etas erat fere. 40. annoꝝ cui acciderat vomitus ſanguinis in quātitate magna fere lib. xv. ex ipſius aqueitate ⁊ multitudine circa totum. ℞. radicū quinqꝫ: ſuchea: bedeguar: camepitheos: capillivē. ſcolopen. añ. ℈. ʒ. ſucci eupatoꝛij: reubarbari añ. ʒ. ij. ař. ʒ. j. caſſie: ſpice: ſpodij: cuſcute: maſticis: corticū thuris: añ. ʒ. j. ʒ. paſſularum non enucleatarum. ℥. j.

Cardamomū

Sedantia nauſeam.

¶ Ad vomitum infantiū.

Siru.

roſ.ʒ.ʒ.ſquinanti.ʒ.iij.fiat ſirupus cum zucharo ⁊ aromatizetur cuꝫ ambra.ʒ.ʒ.iuuatiuus eſt ergo ꝑ ipſum.¶Confert etiam ſecretum Gal.quod infra ſcribitur cap.de fluxu ventris.

¶Capl'm.4.De ſingultu.

Pauca dicemus de ſingultu per inanitionem.non enim recipit curam niſi vix.¶Ad eundem auteꝫ qui de repletione:cōmuniter omnia dicta ⁊ dicenda calefaciētia ſtomachuꝫ ſunt iuuatiua.¶Cum ergo eſt cum dolore ſtomachi ſingultus: detur ſuccus aneti in potu ſm ꝙ infra ſcribet capitulo de dolore ſtomachi.naꝫ anetū approprietate tollit ipſum. Succ⁹ aneti. ¶Ciminū ēt cū aceto bibitum ꝯfert:etiā ſi torſiones adſint. Ciminum. ¶Aufert auteꝫ ſingultum ſerpillum cum vino bibitū. Serpillum. ¶Ad idē aūt ſi bibatur ſiſimbriū cum vino ⁊ proprie ſemen eius. Siſimbrium. ¶Eundem autem ⁊ ſi ſit flegmaticus tollit ſemen rutbe quando de eo in potu ſumitur a.ʒ.j.vſqꝫ ad ʒ.ij. Semē rutbe. Experti ſumus ꝙ ipſum tollit fortes imaginationes ſubito impreſſas ⁊ etiam retentiones anhelitus vſqꝫ ad ſuffocationem.

¶Additio.

¶Aloe per ſe datuꝫ optimuꝫ eſt remediū in ſingultu de repletione:platearius ⁊ experto credite.

¶Capitulum.5.De dolore ſtomachi.

Quāuis omnis dolor virtutem proſterniat ⁊ auferendum ſe indicet.dolor enim ſtomachi eſt ex maxime deficientibus virtutem tam propter ſenſibilitatem ſui quam habet propter duos neruos groſſos deſcendentes ad os eius a cerebro ꝙ̄ propter cōtinuitatē quaꝫ habet cum corde vnde citam ſincopim parat⁹ eſt accidere quare de ipſo tractādū

eſt. ¶ Et ſcriptum quidē eſt ⁊ nos experti ſumus ꝙ ſuccus aneti in aqua coctus ⁊ bibitꝰ vſq; ad ciatos tres miro modo releuat doloꝛez ſtomachi qui eſt cū nauſea ⁊ ſingultu. ¶ Coꝛallus autē bibitus cū aqua pluuiali iuuat ⁊ eſt expertuȝ in cauſa calida. ¶ Sumitates quoq; palme nouelle cum pꝛimo naſcitur ſumpte in potu appꝛopꝛietate tollunt: ⁊ in cā cal'a magis. ¶ Doloꝛem autē oꝛis ſtomachi tollit ſemen naſturtij ſi cum lacte capꝛino bibat. ¶ Tollat quoq; interioꝛ pelliſcula ſtomachi galine ſiccet ⁊ detur in potu: ſtomachi doloꝛē aufert. ¶ Idem autē poteſt oīs pellicula interioꝛ ſtomachi, cuiuſlibet auis, ſed ī hoc caſu excellētiam hȝ hec. ¶ De lacte aūt mulieris ſcriptum eſt ꝙ illum tollit. Omne auteȝ aliud lac inflat ſtomachū. veruȝ ſi modicū ſalis miſceat cum eo confert. ¶ Abſinthiuȝ cum oleo roſ. vel cuȝ roſis illum tollit. Et nos ipſi experti ſumus bulliſentes ipſum cum roſis in vino ſtiptico: ⁊ fomētantes ipſuȝ aut ſi ſolum ipſum bullimꝰ: ⁊ poſtea ſi ſm exigentiā plus vel minus admiſcemꝰ olei roſ. ⁊ fomētamꝰ. Aut buccellam panis aſſi in vino infundimꝰ ⁊ ſtomacho applicamꝰ ⁊ peroptimū inuenimꝰ etiā in antiquis doloꝛibus. ¶ Ius autē galloꝛuȝ in hoc caſu multū cōuenit. ¶ Idem ⁊ andacocha ⁊ oleuȝ eius. Eſt auteȝ andacocha trifoliuȝ. ¶ Doloꝛeȝ ⁊ moꝛdicationeȝ ſedat ſemen peonie ⁊ cōfoꝛtat ſtomachū ⁊ phibet materias effundi ad ipſuȝ quādo cuȝ ſirupis datur ſtipticis. Nos autem damus ex granis eius. xv. nigra aut ex radice eius quātum eſt auellana vna ⁊ idem operatur. ¶ Contingit autē ꝙ quādoq; doloꝛ fit ꝓ percuſſionē ⁊ caſum: ⁊ tunc ſumat mumie gra. j. cū duobus dauich boliarme, ⁊ dauich. j. croci. Eſt autē dauich pondus. 8. granoꝝ oꝛdei. ¶ Doloꝛē aūt ſtomachi ſedat aqua que iuenit in oſtrachis crudis bibita cum aperiunt. ¶ Et licet quedam experta ſint tacta nunc ſeriatiȝ alia dicemus. ¶ Ad doloꝛeȝ auteȝ ventoſum. ℞. extremitatū abſinthij partē. j. ſiſelcos

Marginal notes:

- Succꝰ aneti.
- Corallus.
- Palma nouella.
- Semē naſturtij.
- Pellicula interioꝛ ſtomachi galine.
- Lac muliebꝛe
- Lac oē ſtōm inflat muliebꝛi excepto niſi ſal ei admiſcetur.
- Abſinthium.
- Ius galloꝛū.
- Andacocha.
- Semen peonie.
- ¶ A cāu ⁊ ꝑcuſſione.
- Quid dauich
- Aqua oſtrachoꝝ crudoꝝ
- ¶ A vētoſitate.

ſpice celtice:añ.partē.ʒ.terant̄ ⁊ coquant̄ in aqua ⁊ propinent̄ in potu.⁋ Ad dolorē qui eſt cuꝫ acetoſa eructuatione.maſticet infirm⁹agaricuꝫ a.ʒ.j.vſq₃ ad ʒ.ß. ⁊ poſtea deglutiat ⁊ poſt ipſuꝫ bibat modicū vini permixti aut cuꝫ iulep vt exigit diſpoſitio.⁋ Ad idem puluis florum vitis ſilueſtris facientis vuuas propinet̄ in cibo pro cōdimēto hoc hꝫ verū in cauſa calida.⁋ Materias autē effundi ad ſtomachuꝫ que ſunt cā doloris prohibet nux cipreſſi recens quātū poteſt eſſe aut ſumitates eius recētes propinate in potu cuꝫ vino.⁋ Si autē ꝑpter apoſtema dolor eēt tunc ꝑmiſſa euacuatiōe per flobothomiā ⁊ aliis neceſſariis.Cauda cabalina emplaſtrata ⁊ bibita multum prodeſt in quo caſu maſtix etiaꝫ prodeſt. Et ſecretum Gal.ſcriptum infra capitulo de opillatione ſplenis eſt vtile.

Flos vitis ſilueſtris.

Nux cipreſſi

Ab apāte

Cauda cabalina.

Maſtix.

¶ Capitulum.6.De congelatiōe lactis vel ſanguinis in ſtomacho.

Coagulationeꝫ ergo lactis in ſtomacho diſſoluit aſſa mixta cuꝫ ſerapino quādo cuꝫ aqua ⁊ vino mixtis ſumunt̄.⁋ Sanguinem cōgelatuꝫ diſſoluit ſuccus foliorum ebuli bibitus.Eundeꝫ autē ſanguinem congelatuꝫ diſſoluit lixiuiuꝫ huiuſmodi q̄ñ ex eo bibitur.ʒ.j.ʒ.cum pauco oleo.℞.extremitatū ficus domeſtice vł ſilueſtris ⁊ per prius comburatur ⁊ tollatur cinis ⁊ infundat̄ in aqua aliquibus horis poſtea coletur ⁊ ī colatura ponat̄ ali⁹ cinis ⁊ fiat vt prius ⁊ hoc pluries fiat ⁊ in fine adminiſtret̄. Huic autē lixiuio eſt propinquuꝫ lixiuū factum ex cinere quercus quādo ſimilitet fit.⁋ Coagulū aūt leporis eſt bezaar in coagulatiōe lactis in ſtomacho:⁊ ſimiliter omne coaguluꝫ:ſed leporinū fortius:⁊ hoc dicplacuit Gal.Et hoc idem cōfert ad ſang.congelatum. ⁋ Et dixit Raſ.ꝙ coagulum parui catuli cuꝫ vino

Aſſa cum ſerapino.

Succus folio. ebuli.

Lixiuium.

Coagulum leporis.

Coagulū parui catuli.

bibitum diſſoluit coagulata ſolutione leui ⁊ aleuiat ipſa hora qua potat. Lac inſuper ⁊ ſanguinē coagulatū in ſtomacho diſſoluit cinis yſopi humide in potu ſumptus. Eſt aūt yſopus humida humiditas q̄dam que a pillis ⁊ lana que eſt circa pudibunda arietum aſſumit. Et mirū eſt de lacte ficus optime liq̄facit ſanguinē ⁊ lac ⁊ coagulata ⁊ que ex eis liquefacta ſunt coagulat ⁊ hoc teſtatur Auic. Nos aūt experti ſumus ⁊ in rege raſie fecimus acetum. nam illud datum paruū bibere aut cū modica aqua valde ſtatim vomere facit lac coagulatū in ſtomacho.

Cinis yſopi humi.
Lac ficus.

Additio.

Quidam paſſus eſt fluxū ſan. na. ex quo ad ei⁹ ſtomachū fluxit ſan. multitudo ⁊ coagulat⁹ in ſtomacho accidit ven. īflatio quare dedi mel cū ſucco apij ⁊ euomuit ſan. coagulatū ⁊ liber factus eſt.

Tractatus. II. primi ſermonis. De diſpoſitionibus epatis ⁊ continet capitula quinq̄.

Capitulū primū. De epaticis ⁊ epatis debilitate.

Epar creauit de⁹ tanq̄ anchorā in corpe: alligare. n. oēs vene ad ipſū ſine ponderoſitate trahuntur ⁊ ſic apte pmanēt ad trāſitū nutrimenti per eos: ipſū aūt eſt ex nutritiuis membris cōib⁹ vt minera nālis virtutis qd eis in ſtō ē digeſtū ſtatiꝫ vadēs ad epar ibi ſtatiꝫ pfectā ſcdaꝫ digōnem recipit ⁊ mutatōes in q̄ttuor hūores q̄re de ipſo merito poſt tractatū de ſtō ē dicēdū. Dicem⁹ igit nūc de hūtib⁹ epar debile quos vocam⁹ epaticos. Et epaticis quidē maxie pdeſt ſucc⁹ gētiane q̄n cū aq̄ bibit. Ad idē āt eſt maximū pſidiū camomilla cū aq̄ calida ēt ſi febres exiſtāt. Ad oēs epatis iniurias mala maciana maxie pnt ſubueīre: ſicut ad oēs ei⁹ egritudines cōfert multū epar lupi ⁊ lignū albū

Succ⁹ gētiāe
Camomilla.
Malua maciana.
Epar lupi.
Lignū albū.

multũ confert ei in oĩ eius diſpõne. ¶ Ad epaticos aũt eſt ſingulare remediũ vinũ de paſtinaca ⁊ eius vſus cui⁹ doctrina poſita ē ſupra ca.2.trac.de diſpõne ſtõachi. Gal.aũt dixit in libro ſuo de nutrimẽtis ꝙ vſus piſtachioꝝ epar bonificat. Vinũ de paſtinace. Piſtachia.

¶ Capl̃m.2. De opilationibus epatis.

Strictura viaꝝ que eſt in epate maxia cã eſt vt frequẽter opil'ones cadant i ipſo quoꝝ curã nũc dicem⁹. ¶ Et ad opil'ones epatis cẽtaurea minor ē ex nobilioribus medicinis ⁊ nõ ſolũ in opil'onib⁹ ſed in victeritia. Et dixit Gal.in.7.ꝙ cẽtaurea mi.ē optimũ farmacũ empl'ata. ¶ Ad idē aũt valde ꝯfert taraſacon ⁊ eſt endiuia ſilueſtris ſiue ſit interi⁹ comeſta ſiue exteri⁹ empl'ata ſeu applicata. ¶ De cubebis aũt ſcriptũ eſt ꝙ fortiter opil'ones apiũt. ¶ Et i aptiõe eaꝝ rubea tinctoꝝ ꝓprietatē hꝫ. ¶ Apiunt aũt vias cibi fic⁹ ſicce qñ mane ſtõ ieiuno comedunt cũ nucib⁹ ꝙ meli⁹ eſt aut cũ amigdalis ⁊ in hoc caſu ſunt mirabilis iuuamẽti. Et Gal.dixit i 2.tra.d nutrimẽtis.ꝙ idē opat ſi cũ pipe aut calamẽto ſumant. Et nos q̃dē cũ pipe dam⁹:nã cuꝫ ꝑdicta vtilitate quã faciũt:abſtergũt ſtõm ⁊ ipſuꝫ ꝯfortãt. ⁊ hoc pro ſtõ nr̃o laudo. ¶ Aduertẽdũ tñ ꝙ oĩa q̃ dicunt de victeritia in hoc cãu ꝯueniũt ⁊ eꝯ:ſꝫ hec magis approprietate victilla vo ibi q̃re alternatiꝫ pmutare licebit auxilia. ¶ Expti q̃dē ſum⁹ ꝙ ſemē cuſcute ē ex meliorib⁹ medicis ⁊ fortiorib⁹ reb⁹ i apiendo venas puas ⁊ magnas ꝑcipue qñ cuꝫ bono ſuc. admiſtrat. ¶ Utimur ãt in h̃ caſu tyriaca nr̃a ſcripta ſupra ca.de ſoda.dãdo eã cũ ꝺcoctõe abſinthij ⁊ maxime circa finē egritudis. ¶ Ex expti pñis ē vt tollat farina lẽticule excorticate vſq; ad coclear vnuꝫ ⁊ cũ aq̃ feni.ʒ.ſſ.⁊ vrine ifantis nõ poluti.ʒ.j.miſceat ⁊ q̃libꝫ mane bibat. Eſt.n.potẽs nõ ſolũ in h̃ cãu:ſꝫ ẽt in aptiõe opil'onũ ſplenis ⁊ omniũ nutritiuoꝝ.

Cẽtaurea minor. Taraſacon. Cubebe. Rubea tinctorum. Ficus ſicce. Semen cuſcute. Tyriaca. Exptũ pñã

¶ Capitulꝫ.3. De hicteritia ꝛ inflatione epatis.

Icteritia eſt fedus coloꝛ totius qui vtplurimum ſequit̃ opillationē epatis quecūq; ſit illa ꝛ tunc eſt hicteritia citrina quādoq; vero opillationē ſplenis: ꝛ tunc fit nigra. Gratia igitur bꝛeuitatis de vtraq; dicemꝰ. Et qꝛ quecūq; opillationi cōferunt cōueniunt in hoc caſu ideo ꝛ pꝛedicta de cura opillationis poſſunt adduci pꝛopꝛie hicteritie que nunc ſcribemus. ¶ Et ex eis que illam tollunt eſt ſuccus pentaphilon. eſt enim maximuꝫ pꝛeſidiuꝫ quādo ex eo tolluntur tres ciati. Eſt aūt ciatus.ʒ.j.ʒ. ¶ Electuariū autē cum lacte naribus imiſſuꝫ eſt pꝛeſidiuꝫ ſingulare. ¶ Semen quoq; roſmarini cuꝫ pipere ꝛ vino datum eſt ſingulare remedium. ¶ Confert autē in hoc caſu decoctio folioꝝ raffani. ¶ Confectio de amigdalis in hoc caſu eſt vehemens medicamen que eſt. ℞. amigdalaruꝫ amararum.ʒ.ß.gētiane.ʒ.iiij.aniſi.ʒ.ß.abſinthij pontici.ʒ.j. ſimul terant̃ ꝛ cribellent̃: ꝛ ex hoc puluere det̃ coclear vnum cuꝫ aqua. His autē qui timent amaritudinem detur cuꝫ mulſa.i.aqua mellis. ¶ Mirifice ēt facit ad hicteritiā iecur erithij ſiccum quādo pꝛopinatur in potu. ¶ Scriptū eſt ꝙ camepitheos cōfert ſuper omnia medicamina ꝛ maxime recēs: ꝛ hoc qn̄ floꝛes eius bibunt̃ ſeptē diebus cū vino ꝛ etiā eius decoctio bibita ſepteꝫ diebus ſanat illam. ¶ Idem autem facit camedreos. ¶ Ad hicteritiā quoq; decoctio ſtipitum affodilloꝝ eſt maxima medicina cū in potu ſumit̃. ¶ Nigraꝫ autē hicteritiaꝫ ſanat litiū bibitum de foꝛis ſpleni illinitum. De ramis arboꝛis eius eſt ſcriptuꝫ ꝙ cōferunt vltime in hicteritia oī. ¶ Aqua aūt decoctiōis cuſcute bibita eſt mirabilis. ¶ Eandem aūt curant vene rubee tintoꝝ ſumpte ꝛ maxie cuꝫ aniſo i vino al. hoc aūt ſm quoſdaꝫ eſt rubea tintoꝝ. quidaꝫ aūt dicunt ꝙ ſunt radices grane.

Succꝰ pētaphilon.
Quid ciatus
Elacterium.
Semē roſmarini.
Folia raffani.
Deſcriptio ꝯfectiōis ꝺ amigdalis.
Iecur erithij.
Camepitheos
Camedreos.
Affodilli.
¶ Ad nigrā hicteritiam.
Litium.
Cuſcute.
Uene ru, tin.

¶ Confert aũt ad vtrãq₃ bicteritiã valde decoctio ca
lamenti bibita ⁊ balneũ etiã decoctionis eius. ¶ Ad — Calamentum
idem autẽ bibãtur tres auſ. ſolum buchoꝛ marſen; ⁊
eſt panis poꝛcinus cũ vino aut mellicrato ꝑmixto — Panis poꝛ.
aqua ⁊ ſanant. ſed patiens pãnis cooperiat ⁊ ſudet
multũ ⁊ ſudabit ſudoꝛe colerico. ¶ Dicit aũt Gal.
7. de ſimplici medicina. op₃ aũt puto bibitã eẽ aquã
eius vſq₃ ad. 3. lij. ⁊ reliqua que dicta ſunt ſubdit: ⁊
dixit Meſue. 3. lij. eius bulliant diſſolute cu₃ zucha
ro vſq₃ ad tertiã partẽ ⁊ bibant mane ⁊ fiat ſicut di-
ctu₃ eſt ⁊ eſt medicina experta quã nos etiam expti
ſumus datur etiã cum mellicrato. ¶ Bibantur autẽ — Lumbꝛici ter
lumbꝛici terreſtres cu₃ vino ⁊ bictritiã ſanãt. ¶ Ra- — reni.
ſis dixit ꝙ ſi bibãtur ex felle leonis dauich nouem — Fel leonis.
curat bicteritiã pꝛima vice. ¶ Et dixit ſterc⁹ ouis bi — Sterc⁹ ouis.
bitum ad pondus. 3. ʒ. cu₃ oximelle curat bicteritiã.
¶ Et experti ſumus ꝙ ſi detur in potu ex ſtercoꝛe
ouis cu₃ oximelle ⁊ aqua decoctionis ſpargi aut ca
mepitheos ꝙ cõfert valde. ¶ Hoc q₃ vtimur Gal. — Secretũ Ga.
ſecreto. ℞. eufoꝛbij: epithimi: aloes: ſulfuris: ſemis
apij: oiu₃ añ. ptẽ vnã terant ⁊ dentur ex eis. 3. ʒ. cũ
aqua caſei. eſt eni₃ vltimũ in auferẽdo bicteritiã to
tius coꝛpoꝛis qñ nõ eſt a cã calida. ¶ Et ſilr vtimur
ſecreto ipſi⁹ ſcripto cap. de moꝛphea ⁊ albaras. ¶ Cũ — Ad epatis in
aũt epar inflãmari icipit tũc ex pꝛelaudatis eſt aqua — flationes.
granatoꝝ acetoſoꝝ ꝓpꝛie qñ cã inflatiõis eſt vinu₃ — Aqua grana-
h₃. n. ꝓpꝛietatẽ in hoc. ¶ Ad caliditatẽ quoq₃ eius — toꝝ acetoſoꝝ
endiuia eſt ex melioꝛib⁹ medicinis: ⁊ ſilr ei⁹ epithi- — Endiuia.
ma qđ fit ex aqua eius cũ ceruſa ⁊ aceto. dicit enim
Auicẽ. ꝙ eſt mirabile epithima infrigidãdo illud cu
ius infrigidatio queritur.

¶ Capitulu₃. 4. De hydropiſi.

Hydropis pꝛelaudata remedia ponũt
⁊ l₃ eius tres ſint ſpẽs: attñ quecunq₃
laudata in vno ponem⁹ capl'o. ¶ Et
dixerũt quidã antiqui ꝙ radix ebuli — Radix ebuli.

In vino cocta ꝛ bibita eximiuꝫ eſt remediũ. ¶ Carnes quoq; erićij trite ꝛ cũ oximelle bibite ē ſingulare remediũ. ¶ Succ⁹ quoq; folioꝝ ꝛ radicũ vmblici veneris eſt ſingulare ꝑſidiũ ꝛ maximũ. ¶ Polliũ aũt dixerunt eſſe ꝑſidiũ maximũ. ¶ Cauda aũt eq̄na bibita ꝛ empl̄ata multũ cōfert. Decoctio q̄q; maiorane maxime cũ paſſio eſt in p̄n. ꝓdeſt multũ. ¶ Et dixit Richardus ꝙ ſi de ſanguine coturnicis bibanť duo coclearia hydropicos ꝑfecte ſanat. ¶ Urina quoq; caprarꝫ ꝛ ꝓprie montanarꝫ cũ ſpica bibita oī mane aut cũ pipere aut cinamomo vſq; ad q̄titatē. ℥.j.ʒ. curat hydropē expellēs humiditatē eoꝝ ꝑ fluxuꝫ ven. ꝛ renes ꝙ expertus ſum ꝛ pauperculos multos ſanaui: ſed in plurib⁹ ipſaꝫ dabā cũ ſpica. ¶ Et de ſtercore ipſius capre ideꝫ aſſeriť ſiť ꝓpinato ꝙ ſi vētres cuꝫ eodē ſtercore empl̄enť aut ſtercore bouino ī ſole attenuat ven. ꝛ aquaꝫ reſoluit ꝛ cōfert iuuamento magno. Et Raſ. auctoritate Gal. addit huic empl̄o acetũ. Et iteruꝫ dixit Raſ. ꝙ vrina ouis rubee aut nigre poſita al̄ potata multũ cōfert hydropiſi carnoſe. ¶ Et idē dixit de ſtercore ei⁹ cuꝫ melle bibito. ¶ Dicunt quoq; ꝙ ſanguis porcin⁹ aut hyrcin⁹ cũ melle mixt⁹ ꝛ ſumpt⁹ curat hydropiſim. ¶ Uinũ de oppoponaco q̄d ſcriptũ eſt infra cap. de opilľonib⁹ ſplenis cōfert. ¶ Taraſacon. i. endiuia ſilueſtris multum cōfert. ¶ Si ſupponať quoq; vnguētuꝫ factum ex obſtractis ꝛ maxime ſilueſtrib⁹ tritis cũ cōchilijs ſuis ꝛ dimittať donec attenueť ꝛ cadat per ſe iuuat multũ. ¶ Mēbra auteꝫ eoꝝ frigore vexata betonica trita ꝛ īpoſita mire ſanat. ¶ Ponem⁹ nunc laudata per ipſos in eductōe aque ipſoꝝ: demũ circa hydropeꝫ nr̄a ponem⁹ exp̄ta. ¶ Dixerūt aũt ꝙ in eductione aque hydropicoꝝ radix hyreos ꝓprietatē habꝫ. ¶ Remelſir aũt ꝛ dr̄ ꝙ eſt ſpēs oppoponacis nōbꝫ par in ſoluēdo. ¶ Purgatio aũt facta cũ cucumere aſinino mirabiľr cōfert ducēdo aquā ſine nocumēto q̄n datur in potu de radice eius aur. j. ʒ. aut q̄ñ

Margin notes: Carnes eritij. — Umblic⁹ ve. — Cauda eq̄na. — Maiorana. — San. coturnicis. — Urina capre. — Sterc⁹ capre ꝛ bouis. — Urina ouis rubee ꝛ nigre — San. porcin⁹ ꝛ hyrcinus. — Uinuꝫ oppoponacis. — Taraſacon. — Unguētum. — Betonica. — ¶ Educētia aquā citrinā. — Radix hyreos. — Remelſir. — Cucumer aſininus.

decoquit media libra eius cũ duob' kiſt vini ⁊ dat ĩ potu ex illo omni die a trib' annulaſat vſq ad q̃nq. Idem aũt facit ſi bibat cũ aqua mellis cõfert vehemẽter ſine leſione ſtomachi. ⁋ Aui. aũt dixit ex hiis que faciũt ſolutionẽ que ei fit bona eſt vt ſucco eius duplũ ſalis admiſceat deinde fiant pillule ſicut ozobus ⁊ bibant in aqua. ⁋ Et vnguẽtũ ẽt infraſcriptũ arthanite cap. de ꝓuocatiõe fluxus ven. eſt vtile in hoc caſu inũctuz vt infra ibidem dicet. ⁋ Ex noſtris autẽ experti in eductiõe aque hydropicoꝝ ſunt huiuſmodi pillule mirabiles ⁊ ꝑcioſe. ℞. folioꝝ mezereon partes .x. carnis citonioꝝ elixatoꝝ in aceto zuchari tabarzet ⁊ vini aũ ptes .lxx. tereniabĩ ptes 40 aque coſti ĩfuſiõis agarici ptes .30. olei almezereon partes .xij. diſſoluatur zucharũ ⁊ terẽiabin in aqua coſti predicta ⁊ miſceatur cum carne citonioꝝ decoquatur cum facilitate vſq ad mellis ſpiſſitudinẽ ⁊ inuoluatur puluis folioꝝ almezereon cum oleo iam dicto ⁊ cõficiant oĩa. ⁋ Ego mirabilez in hoc caſu experientiaz habui ⁊ eſt vt tollat buffo ſilueſtris qui in nemorib' inueniẽt ⁊ ſcindat totus per ventrẽ ⁊ ſuper renes ligetur educit enim mirabiliter aquoſitatem per vias vrine ⁊ cum volumus amplius ipſuz educere renouamus ⁊ hoc multotiens ſum expertus. ⁋ Tollatur etiam ex radice vitis ſilueſtris ferẽtis vuam ⁊ coquatur decoctione perfecta in aqua ⁊ ſumatur ex ea cum vino confecto cum aqua marina in potu. ⁋ Ad idem aũt eſt vt tollatur ſuccus vſnee a duabus partibus lib. vſq ad vnam ⁊ ſit ex eo ꝙ naſcitur in ſterquilinijs addatur ſibi aliquantulum pulueris fumiterre aut aqua decoctõis eius ⁊ modicum zuchari rubei ⁊ propinetur. Solus etiam ſuccus ſumptus a quarta parte lib. j. vſq ad tres partes idem operatur ⁊ facit detumeſcere ventrez proprie aſcitem ſumatur etiam floꝝ ſquinanti ⁊ piperis ana. terantur ſubtiliſſime cum aliquo aperitiuo calido aut cum vino ſubtili detur.

Unguentum arthanite. Pillule. Buffo ſilueſtris. Radix vitis ſilueſtris. Succ' vſnee.

ab aur.j.vſq ad aur.ij. ¶ Emplm etiam exiccans ventrem in hydropicis. ℞. ſtercoꝛis bouini quãtitatem quã vis ⁊ cum aceto boni vini ⁊ aqua cucurbite diu in moꝛtario miſceant̃ ⁊ vẽtri applicetur. ¶ Puluis pꝛo cõdimento in hydropicis ⁊ ꝓpꝛie hypoſarcha. ℞. aniſi feniculi cuſcute ſquinanti.añ. partes.j. cinamomi partes.ij. fiat puluis: poteſt autem addi piper ⁊ ſpica. ¶ Pillulis ẽt his vtebamur que ſunt ex ſecretis Gal. ℞. ſpice inde ⁊ romane amboꝝ.añ. ʒ.iiij. agarici: ariſtologie: amomi: croci: eris vſti: epithimi: maſticis: hypericon: coſti: camedreos omniũ añ. ʒ.iij. kerſe.i. cinamomi ſquinãti titimali oiũ añ. ʒ.ij. aloes.ʒ.viij. terantur ⁊ cribellentur ⁊ ꝯficiantur cum aqua ⁊ fiant pillule doſis.ʒ.ij. cum vino ꝯmixto. Eſt etiam vtile ſecretum noſtrũ Gale. ſcriptum capitulo de oppilationibus ſplenis in fine.

Emplaſtrum exiccatiuũ.

Puluis.

Pillule.

¶ Additiones.

¶ Platearius narrat ꝙ quedã vetula coxit in olla ſuccuꝫ plan. ad medie. ⁊ dedit hydropico de cã cali. ad bibendum quotidie: ⁊ ſic curatus fuit.

¶ In hydropiſi hypoſarcha curauit innumerabiles purgãdo cũ electuario facto in hũc modũ: accipiatur ſucci fructus cucumeris aſinini tẽpoꝛe dieruꝫ canicularium ⁊ ad ſolẽ ſiccet̃ ſemꝑ ꝓijciẽdo aquaꝫ que ſupnatat donec ſiccet̃: ⁊ tunc. ℞. eiuſdem ſucci ſicci.ʒ.j. bdellij.ʒ.j. maſticis.ʒ.ʒ. ſaliſgẽme.℈.ij. icoꝛpoꝛent̃ ſimul ⁊ cum volueris dare foꝛma pillulam vnã ad modum ciceris vel fabe ⁊ da in ſero eunti doꝛmitũ vnã ſolã ⁊ videbis mirabilr opari. Genti.

cucumer asini.

¶ Caplm.5. De doloꝛe epatis.

Par quidem dolere poteſt a cã intrinſeca ⁊ extrinſeca. extrinſeca vt ꝑcuſſio ⁊ caſus intrinſeca vt ventoſitas ⁊ apoſtema vel hmõi. ¶ Cum ergo doloꝛ eſt ꝓpter ꝑcuſſionẽ vl caſuꝫ: tunc ſumat̃ mumie

¶ A cãu ⁊ ꝑcuſſione.

mumie·gra.j.⁊ cum danic.ij.boliarme.⁊ danic.j.cro
cicum aqua ſolatri vel caſſieſiſtu.detur in potu.nam
apꝙꝛopꝛietate ꝯfert.¶ Ad doloꝛes ītraneos:betoni ca bibita cum aqua confert.¶ Cerotum ēt factū ex abſinthio cū oleo de alchāna cōfert.¶ Oleū laurinū quādo ex eo cū vino odoꝛifero bibitur vſq ad.3.ij. confert.¶ Idem autē ⁊ gentiana facit qñ de ipſa bibitur vſq ad.3.ij.¶ Idem ēt facit coꝛtex grani lauri quando cum vino odoꝛifero bibit vſq ad auſ.j. ¶ Et dixit Raſ.auctoꝛitate Gal.ꝙ epar lupi exiccatū ⁊ tritū nimis ſi ex eo bibatur coclear.j.cū vino dulci vȝ doloꝛi epatis:cuiuſcūq fuerit male cōplexionis:qꝛ in eo eſt ꝓpꝛietas ꝯueniēs ei epati īfirmo. ¶ Si autē apāta adſint cauda equina empſata ⁊ bibita multum ꝓdeſt:in quo caſu ēt maſtix multū ꝓdeſt.¶ Ad apoſtemata autē dura epatis ficus ſicce cum ſubtiliatiuis multum conferunt.¶ Ex exptis autem noſtris ad frigida apoſtemata epatis eſt flos ſquinanti tritus cum ptiſana ſi cuȝ vino detur ī potu.¶ Si autem doloꝛ ſimpliciter ſit a cauſa frigida detur in potu a.3.j.vſq ad.3.ij.epatis leonis vt ēt vult Raſis cum vino.nam pꝛima vice aufert doloꝛem.¶ Ad doloꝛem quoq epatis antiquum ⁊ hypocūdrioꝛum ſumatur abſinthium ⁊ ferueat cum vino poſtea illi vino addatur oleum de alchāna vel oleū nucum ⁊ ex eo poſtea fiat fomentum cum oleo ꝺ fiſticis ſiue de nucleis fiſticoꝛum vel etiam potetur:⁊ loco eius ponitur oleum nucum cum oleo de ſpica ⁊ tunc tollitur doloꝛ epatis qui eſt pꝛopter groſſam humiditatem.¶ Trociſci vltimi cuȝ quibus iaȝ plurics ex aſſumptione vnius:doloꝛem ſedaui.℞.reubarbari boni.3.x.ſeminis apij:abſinthij:aſſari.aā. 3.j.amigdalarū amararum.3.ij.ℨ.fiant trociſci quoꝛum quilibet ſit auſ.j.dabam autem vnum ex eis mane ⁊ ſero ante auroꝛam cum decoctione rerū aliquarum ex his ex quibus ſunt confecti.

Betonica. Cerotum. Oleum laurinum. Gentiana. Coꝛtex grani lauri. Epar lupi. ¶ Ab apāte Cauda eq̄na. Maſtix. Ficus ſicce. Flos ſq̄nāti. Epar leonis. Trociſci.

¶Additio.

¶Unguentum quo vtebatur Gale. pro puero ſuo menſium .xvij. ad duritiem epatis cuȝ hictericia. ℞. olei roſ. ℥.j. ʒ. ſucci extremitatū abſin. olei nardini ⁊ maſticini an̄. ℥. ʒ. pul. extremitatuȝ: ſquinanti: ſpodij caſſie lignee: caude caballine. an̄. ʒ.ij. cere quantum ſufficit: ⁊ fiat vnguentum quo vngatur epar cuȝ manu prius balneata in aceto ⁊ ad ſtomachū cū manu vncta in oleo maſticino ⁊ curatus fuit puer.

¶Tractatus .12. primi ſermonis. De diſpoſitionibus ſplenis ⁊ continet duo capitula.

¶Capl'm .1. De opillationibus ⁊ duritieb' ſplēis.

Galenus dixit ꝙ facta generatiōe humoꝝ i epate creatū eſt ſplen vt humorē melancolicū ſuperfluentē attraheret ad ſeipſū ꝑ multas vtilitates totius corporis ⁊ mēbroꝝ aliquoꝝ: ⁊ quia ſui groſſitie penetrare nō poſſet ad ſplenē admiſcet ipſum natura cū ſubtili ſanguie qui ſua ſubtilitate ipm̄ penetrabilē facit: ex quo poſtea ſplen nutritur q̄re in decoctione ipſi' remanet molle ſicut epar qđ ex groſſiori nutrit̄ ſanguine ſui decoctiōe remanet durū. aperte ergo poſt tractatū de epate pōat̄ tractat' de opillatiōib' ſplenis ⁊ duritieb' ipſi' pariter de eius dolorib'. ¶Et ad opillationē ⁊ duritiē ſplenis confert confectio de amigdalis ſupradicta ca. de hictericia. ¶Et in hoc caſu ē vehemēs ſi ex radice celidonie bibatur ʒ.j. cū aceto ſentitur preſidium ſingulare. ¶Et Raſis dixit ꝙ calcaneus vacce combuſtus calefactus cum melle bibitus ſplenem inflatum curat. ¶Item dixit ſi ſplen exterius inungatur ſtercore eius combuſto attenuatur eius magnitudo. ¶Obolus inſuper vnus radicis bronie ſi quolibet die bibatur triginta diebus

Confectio de amigdalis.

Radix celidonie.

Calcaneus vacce.

Bronie.

continuis ſplenem ſiccat. Eſt autem obolus pondus trium kirat. ¶ Armoniacū quoq; bibitum cū aceto ſplenem diſſoluit: ſit autē doſis eius vſq; ad 3.ij. Idem autē operatur ⁊ deforis emplaſtratum. ¶ Cortices radicū capparis plus valent omni alia medicina emplaſtrati exterius cum farina ordei vł aliquo ſimili aut aſſumpti interius triti ⁊ ſiccati cum aceto ⁊ melle vel cocti in aqua quando ex eis ſumuntur. 3. ij. vſq; ad. 30. dies tunc enim fortiter ſplenem attenuant. ¶ Radix etiam centauree minoris vel ipſa herba ſiue extra poſita fuerit ſiue intus mirifice confert ⁊ hoc confirmauit Gale. in. 7. ¶ Aſſarū in hoc multum confert. ¶ Agnus caſtus emplaſtratus multum iuuat. ¶ Uinum autem oppoponacis valde confert qđ ſic fit. ℞. oppoponacis ʒuſ. x. ponantur in duobus vrceolis muſti ⁊ dimittatur per duos menſes: poſtea cum clarificatū eſt vinum tollatur ⁊ vſui reſeruetur. ¶ Polium cū aceto ad idē ⁊ apoſtemata ſplenis eſt epithima cōueniēs. ¶ Radix quoq; acori multū attenuat ſplenem. ¶ Ariſtologia rotunda cum aceto ſuperpoſita confert valde. ¶ Si autem fiat oximel cum aceto ⁊ decoctione ſcolopendrie ⁊ bibatur quadraginta diebus confert magnifice ⁊ delet ſplenem. ¶ Rami quoq; licij ſi cum aceto coquantur ⁊ bibantur vltime conferunt. ¶ Ficus autem ſicce ſi cum ſubtiliatiuis date fuerint conferunt valde apoſtematibus duris ſplenis. ¶ Et Kirandus dixit ⁊ perfecte multi prudentes concordant ꝙ ſi tollatur ſplen capre in nomine patientis ⁊ ſuperponatur ſpleni patientis ⁊ tantū vna die ſit infaſſiatus ⁊ poſtea ſub latus ⁊ infirmus ſuſpendat ipſum ad fumum vel ad ſolem vel ad ventum in quātum ſplen capre deſiccabitur intantum ⁊ ſplen patientis minuetur. ¶ Iterum dixit ſi ſplen canis ſpleni ſplenetici ſuponatur ſanabit. ¶ Et dixit etiam ꝙ ſplen vulpis

Quid obol⁹. Armoniacū. Cortex radi. cap. Centaurea minor. Aſſarum. Agn⁹ caſtus. Uinū oppo ponacis ⁊ modus fiendi. Poliū. Radix acori. Ariſto. ro. Oximel Licium. Ficus ſicce. Remediū ſuperſtitioſum. Splen capre Splen canis ⁊ vulpis.

Epar vulpis — geſtatus: ſpleneticos perfecte ſanat. Et ſimilr epar
Radis ebuli. — eius ſiccu3 ꝛ tritum cū melle bibitū. ¶ Radix quoq3
ebuli cocta in aqua vſq3 ad conſumptionē duarum
partiu3 ꝛ bibita ſpleneticu3 perfecte ſanat ꝛ mire ꝙ
experti ſumus. ¶ Fructus aūt ſuccus etiā ciclaminis
bibitus cū duobus ciatis vini albi pluribus dieb⁹
ſanat ſpleneticu3 mouens vrinā cum ventre ſubdu
Vnguētū no ſtrum exptū. — cens ſicut dicit Gal. tractatu. 7. ¶ Adeſt autē tem
pus ponendi noſtra experimēta ꝛ eſt ex p̄imis vn
guentu3 hoc. ℞. ſucci ciclaminis mucilaginis q̄ egre
ditur ex radice filicis añ. lib. ʒ. ſucci extremitatū ta
mariſci. ℥. ß. olei hyrini. lib. ß. yſopi humide. ℥. iß. ace
ti. ℥. ß. bdelij: armo. añ. ℥. j. ʒ. cere citrie. ℥. vj. bulliāt
ſucci ꝛ acetu3 cum oleis in duplici vaſe vſq3 ad con
ſumptionē aceti ꝛ ſuccoꝛu3 ꝛ poſtea addanť reliqua
ꝛ fiat vnguētum. hoc eni3 vnguētu3 reſoluit apoſte
Oleum nrm. — mata dura ſplenis ꝛ ſcrofulas. ¶ Oleum etiā noſtrū
quo ſplen vngiť cum doloꝛe eius ꝛ duritie. ℞. radi
cum rubeꝛ radicu3 capparis añ. cum oleo ꝛ ī modico
aceti bulliant in cepe albo concauo: tollanť inſuper
folia edere que diciť cuſſus ſiue funis pauperum ꝛ
coquātur in aceto ꝛ ſuperponātur aut cruda teranť
ꝛ miſceantur cum aceto ꝛ ſuperponātur ꝛ remouēt
Emplaſtru3. — doloꝛem ſplenis. ¶ Ad idem autē ꝛ adiuuat etiā hy
dropicos. ℞. abſinthiu3 ſiccu3: nitrum ꝛ farina3 lolij
omnia ſimul trita aggregētur ꝛ addito aceto modi
Aliud. — co fiat emplaſtrum. ¶ Emplaſtrū quoq3 fiat ex ſuc
co extremitatū vitis albe perfectaꝝ aut ex puluere
eius cum medula ficuū ꝛ ſuperponať. ¶ Idem autē
facit puluis eius cu3 aceto permixt⁹ ꝛ bibitus ꝛ cū
Aliud. — oximille facto ex puluere illo dato. ¶ Item. ℞. folia
cuſſus. i. volubilis maioꝛis coquātur in aceto ꝛ ſu
perponātur: hoc eni3 emplaſtrū opilationes aperit
Pul. rub. tin toꝛum. — ꝛ aperta reſoluit. ¶ Puluis quoq3 rubee tintoꝛum
ſumpt⁹ cum ſirupo acetoſo ꝛ aqua ſcolopendrie iu
uat. ¶ Trociſci iuuatiui valde, ſumpti cū decoctio
Trociſci. — ne alicuius vel aliquoꝝ p̄dictoꝛu3. ℞. coꝛticu3 ra

capparoꝝ īfuſoꝝ in aceto ⁊ excorticatoꝝ.ʒ.viij.ſe
minis agni caſti:ariſtologie lon.ſcolopen.omniū anā.
ʒ.iij.oppoponacis.ʒ.iiij.radicū liquiritie.ʒ.viij.terā
tur ⁊ conficiant cum aceto ⁊ fiant trociſci aur.j. ⸿ Se
cretū Gal.expertū.℞.ſpice inde:coſti:corticū caſ **Electuarium**
ſie lignee omniū anā.ʒ.ſʒ.feniculi.ʒ.iij.piperis:ſemi
nis apij:trifolij:hireos:xilobalſami:omniū anā.ʒ.iiij.
radicū capparis.ʒ.v.paſſularū enucleatarū.ʒ.x.te
rantur ⁊ conficiātur cum melle diſpumato ⁊ ſuman
tur ex eo omni die.ʒ.iij.cum decoctione capparis ⁊
calamenti in ſecheniabī pauci aceti ⁊ ꝯfert hoc apo
ſtematibus epatis:⁊ doloribus ſtomaci:renū:tuſſi:
⁊ aque citrine.

⸿ Additio.

⸿ In pueris habētib⁹ duritiē ſplenis apoſtemoſa:
vel nō:pōt fieri tale iuleb ⁊ ē vʒ vermib⁹.℞.corticū **Julep.**
radi.capparoꝝ.℥.j.camepitheos camedreos ſcolo.
polij folioꝝ cū ſumitatib⁹ tamariſci ſemis portula.
anā.℥.ſʒ.hireos paſ.lupuloꝝ:centauree minoris:cala
menti:liquiritie:raſe ⁊ cōtuſe:radi.acori:agari.na
ſturtij:nigelle:ſeminis apij:feniculi anā.ʒ.ij.hec oīa
ſpargant aceto ſquillitico ⁊ ſic dimittant ꝑ diē ⁊ no
ctē vel ꝑ noctē vnā ⁊ fiat tunc fortis decoctio in aq̄
ſufficiēti vſq; ad medietatis cōſumptionē ⁊ colet q̄
clarificet ⁊ dulcoret exhibēdo.℥.iij.zuchari vel oxi
mellis ſquillitici pro lib.decoctiōis ⁊ ita vtitur exhi
bendo potum copioſum.

⸿ Capitulū.2.De dolore ſplenis.

Quoniam dolor ſplenis cōmuniter proue
nit ab opilationibus ⁊ ventoſitate que
fiunt in eo quibus conferunt omnia que
dicta ſunt ſupra.ideo pauca ſcribemus.
⸿ Propria tamē ad dolorē ſplenis ſunt
vt ſumatur gramen decoctū ⁊ teratur cū **Gramen**
flore eris ⁊ ponatur in pāno lineo ⁊ ſuperponatur:

Betonica. Radix byreos. Gētiana. ¶ A cāu p
cuſſione. Mumia. Folia ſalicis.

nam ſtatim infirmus ſentiet beneficiū. ⁋ Conferūt autem folia betonice ⁊ eum tollit: radix byrcos bibita cum aceto. ⁋ Idem autē facit gentiana quādo ex ea bibuntur. ʒ. ij. ⁋ Si autē dolor ſit ꝓpter percuſſionem bibatur mumie kirat. j. cum aqua zuchari ⁊ tollit dolorem. ⁋ Et Kirandus dixit ꝙ folia ſalicis trita cum ſale ⁊ ſuperpoſita ſplenij: illico tollit dolorem.

¶ Tractatus. 13. primi ſermonis. De diſpōnib⁹ renum ⁊ cōtinet capitula tria.

¶ Capitulum primum. De doloribus renum ⁊ vlceribus eorum.

Radix ⁊ ſem peonie. Daucus. Reub. Iecur erithi ⁊ carnes. Quid ſechanīabin. ¶ Ab obſtructione ⁊c. Meu. Ameos.

CReanit altiſſim⁹ renes iuxta epar vt ſuperfluitatē aquoſā a qua cibus iuuatur in trāſitu ſuo a ſtō ad epar per vias ſtrictas ipſi⁹ ad ſe attrahāt ꝙ faciunt per venas quaſdam que emulgētes dicunt alligatas ad cōnexū ipſius epatis iuxta venā cōcauā magnā aſcendentē ad cor de quoꝝ nocumēto nunc dicem⁹. Et prio de dolore eoꝝ. Et dixerunt antiqui omne tepidum aſſumptum mirifice ſanare dolorē renū ꝙ vtile ſum⁹ experti. ⁋ Radix peonie femīe in vino elixa ⁊ bibita valde cōfert ⁊ de ſemine idē experti ſum⁹. ⁋ Daucus cum vino tollit omnē dolorem qui nō eſt cum vlcere. ⁋ Et ꝙ reubarbaꝝ dolori renū eſt maximum preſidiū. ⁋ Iecur quoqꝫ hyrci ſiccū in ſole ⁊ comeſtum mirifice ipſum tollit. Idem aūt carnes ei⁹ ſiccate cum ſechanīabin ſumpte. Eſt autē ſechanīabin ſirupus factus ex aceto ⁊ aqua. ⁋ Cum autem dolor eſt ex obſtructōe ſuperfluitatū, radix meu trita ⁊ abluta prius ⁊ cruda cū aqua bibita ipſū tollit. ⁋ In hoc autē caſu ameos penitus vē: itaqꝫ ſuccus eius ⁊

ſemen bibita diebus.x.continue illud ſanant. Doſis ʒ.iij.cum vino. ¶ Ad idem decoctio ſemperuiue cū ipſa ſemperuiua ſumpta. ¶ Ego iam pluries ipſam cum aliquibus ſupradictis miſcui. ipſa enim eſt fortiter frigida ⁊ inueni operationē mirabilem in dolore renum. ¶ Si autem dolor eſſet a cauſa ſimpliciter calida non dubito ipſam maximū afferre pſidium: ſicut etiam lamina plumbea appoſita ſuper renes que fortiter ipſos infrigidat. ¶ Nouit enim tale facere cū infrigidare vult renes qui nouit. virtutes eorum in hoc tanguntur capitulo. pluriū autem proprietas eſt in auferendo dolorem renum caſuadar ⁊ eſt galenga. ¶ Experti autem ſumus in dolore renum facto ex ventoſitate ⁊ materia flegmatica radicem ſpargi quando illam coquentes in aqua propinamus in potu. ¶ In hoc etiam caſu confert tyriaca noſtra ſcripta capitulo de ſoda in fine. quādo ex ea aſſumitur cum aqua decoctionis camomille. ¶ Confert etiam dolori renum ſecretum Gale. ſcriptum ſupra capitulo de opillationib⁹ ſplenis in fine. ¶ Et dixit Kirandus ꝙ ſtercus leporis tritum cum pipere ⁊ bibitum nefreticos ſanat. ¶ Idem dixit ꝙ interior pelicula ſtomachi que dicitur cornea i vino mixta ⁊ ſiccata ⁊ trita cum ſale potataq; cum vino vel cum cōdito: nefreticos perfecte ſanat. ¶ Et iterum dixit ꝙ oua gallinarum imperfa ſi cum vino elixentur ⁊ eſſentur nefreticos ⁊ colicos mirifice ſanant. ¶ Ego ſanaui iuuenem cui frequenter accidebat dolor renum cum ſenſibili frigore ⁊ intollerabili circa locum in quo iam fuerat vulneratus cū ſola vnctione facta duobus diebus continuis cum oleo de cinamomo: ⁊ oleo cōmuni cum cera mixtis vnguento facto. Recepta olei de cinamomo. Rx. cinamomi boni lib.j.teratur groſſe ⁊ ponātur in lib. j.olei ſiſamini ⁊ lib.ß.boni vini ponatur ad ſolem per dies.xv.demum in duplici vaſe bulliant tribus vel quattuor horis tunc colla oleum a cinnamomo

Semperuiua. — ¶ A cā calid. — Lamine plūbea. — Galenga. — ¶ A cā frigi. ⁊ vento. — Radix ſpgi. — Tyriaca. — Sterc⁹ leporis. — Oua galline imperfa. — Deſcrip. olei de cinamomo

⁊ extrahe cõprimẽdo: ⁊ adde iterum de alio cinamomo. ⁊ iterum bullias vt primo: ⁊ hoc fiat bis vel ter ⁊ poteſt addi predicte compoſitioni ex folijs lauri cordumeni ⁊ ſpice ide ⁊ calami aromatici ſexta ps

Ad vlceribus.

vnius ⁊ fieri vt predictũ eſt. Si dolor eſſet cũ vlceribus tunc intentio eſt ad vlcera. Et vnguentũ quidem factuz ex radice ancole ſiue calcatrepe cuz cera ⁊ oleo eſt valde vtile. Et elixatura quoq; grami-

Gramen.

nis bibita optime cõfert: ⁊ vrinaz ꝓuocat: ⁊ lapidez

Grana brionie ma.

extrahit. Ad idez autez appropriam⁹ grana brionie maioris ſola cum rob aut cuz ſemine cucumeris pmixta.

Ad ardorem vrine.

Si ardor in vrina adeſſet: vtimur ẽt in hoc caſu: ⁊ ẽt in vlcerib⁹ veſice trociſcis exptis alkekengi quorum receptio erit in cap. de vlceribus veſice.

Capitulum .2. De lapide renum.

Serapio dixit maior cauſaruz ⁊ magis vincens in generatiõe lapidis ẽ groſſitudo materie ⁊ vrine. Caliditas aũt ſufficit vt ſit temperata in generatõe lapidis. Et ꝓpter primuz dicemus q̃ ſunt que euacuant lapillos ⁊ ſabuluz ⁊ vrinam groſſam ex renibus. Et ex mora cuius generatio lapidis nõ fiat in eis deinde autez dicemus cõmunia generationi lapidis in renib⁹ ⁊ veſica. Vl-

Educẽtia arenam ex renibus.

timo autẽ ponam propriam curam lapidis renum. Euacuant autez arenam a renibus ficus ſicce qñ frequẽtat̃ vſus eorum ⁊ propter lac ficus cum aqua

Ficus ſicce ⁊ lac.

caſei quãdo lac ficus diſtillatur in lacte ⁊ agitat̃ lac pariſper cum ligno ficus. Experti autẽ ſumus q̄

Succ⁹ paritarie terreſtris.

ſuccus paritarie terreſtris cuz vino albo bibitus in ieiuno mirifice renes a lapillis mundificat. Pillule

Pillule.

℞. eruce ſilueſtris: millifolij: aniſi: ameos: carui: añ. ℥. j. ſeminuz cõium mundatoꝝ. ℥. ß. caſſie lignee: caſtorei añ. ℥. j. ſpice pond. deñ. j. cinamomi: cubebe: capparoruz añ. ℥. j. ſeminis armel ⁊ eſt cicuta. ℥. ʒ. et

peri.ʒ.j.ſerapini:bdellij:oppoponacis an̄.ʒ.ſ.reub. ʒ.ij.agarici.ʒ.j.ʒ.maſticis.ʒ.j.gūme diſſoluant cum vino ⁊ reliqua ex eis conficiant ⁊ fiant pillule. ¶ Si autem volumus ꝙ ſoluant ventrem addatur aloes ſuccotrini ad pondus omniū. Doſis a.ʒ.j.vſqꝫ ad.ʒ.ij. ¶ Scripſerunt autē cōmuniter circa lapides renum ⁊ veſice ꝙ ipſos frangit carui quādo cum ipſo ſumuntur in potu.ʒ.ij.cum cortice radicum lauri. ¶ Expellit autē ipſum cum vrina condiſi cū oppoponaco ⁊ cum radice capparis ſumptū. ¶ Ad idem autem vitrum aduſtū cōfert valde. ¶ Baſce al' baſer frangit lapidem in renibus ⁊ veſica bibitum cum oliibano baſce eſt tribuli marini vel cicer imperatoris. ¶ Si autē bibatur au.j.granorū lauri frangit lapidem ⁊ proprie cortex granorū lauri. Gal.autē dixit hunc ſermonē in.7.tractatu de ſimplici medicina. Proprietas enī grane al' gūmi ceraſi vera eſt quam ſcribit ꝙ quādo cū vino bibitur cōfert lapideitatē patienti:ineſt enī ei quedam ſuperſtipticitatis virtus. ¶ Nos vero in vtroqꝫ experti ſumus ꝙ ſi ex milio ſolis ſumant.ʒ.ij.cum vino albo in potu frangit lapidem renum proprie. ¶ Dixerunt cōfert proprie lapis iudaicus quū ſuper cotte fricat ⁊ eius fricatura datur in quātitate den̄.ij.⁊ in hoc debꝫ eſſe fortis operationis. Dixit autē Gal.limatura illa lauetur ⁊ detur cum aqua ſal.⁊ eſt valde fortis ⁊ mirabilis operationis. ¶ Succum etiā.fiſtule paſtoris ipſum frangere dixerunt. ¶ Experti autē ſumus ꝙ lacrimus vitis domeſtice qui coagulat ſuper palmites quādo diſſoluit cum vino ⁊ propinat in potu lapidem renū ſoluit. ¶ Item. Re.radicū pimpinelle: ſpargi:malue campeſtris: an̄.M.j.bulliāt omnia in duabus lib.aque vſqꝫ ad medietatē. Si ergo omni mane ex hac decoctione ciatus vnus bibatur ieiuno calculum ſanat. ¶ Sed pater meus magiſter Bertolomeus in hac egritudine fuit ſollicitus valde ⁊ multa adinuenit vtilia in hoc caſu:qꝫ ⁊ putantem

Carui.
Condiſi.
Uitrū aduſtū
Baſce vl' baſer ⁊ q̄d ſit.
Grana lauri.
Granū ceraſi
Miliū ſolis.
Lap.iudayc⁹
Succus fiſtule paſtoris.
Lacrimus vitis domeſtice.
Decoctio.

ꝑ:enidebāt ꝛ egrotuȝ ſanabāt conterētia lapidem
ꝛ per vrinaȝ expellentia ꝛ nos oīa illa ſumus exper
Eltū. ti:q: omnia nunc ſcribem⁹. ¶ Ex ꝓpꝛijs quidē eſt
confectio hmōi. ℞.dauci:carpobalſami:ſpice:aſſari:
petroſilij:aniſi:cimini in aceto infuſi añ.ʒ.iiij.ſangui
nis hyrci:lapidis iudaici:cineris nitri:fimi galli añ.
ʒ.iij.ſeminis iuſquiami: ſemīs malue: ſucci liquiri-
cie:cineris ſcoꝛpionū:paſſularū enucleatarū.añ.ʒ.j.
℈.milij ſolis:pentafilon:ſeminis vꝛtice: nucleoꝛū ce-
reſoꝛū:ſeminis naſturtij:petroſelini alexādrini: tar
tari albi:cipꝛeſſi:bdelij:ſerapini:balſami.añ.ʒ.j.ſemi
num cōluȝ mondatoꝛū:diagredij.añ.ʒ.℈.cicadarum
ablato capite ꝛ pedibus ꝛ allis.ʒ.ij.pul. galāge.℥.j.
triuȝ piperū.ʒ.iij.oīa pꝛeter balſamū pꝛius trita in-
fundant in tribus partib⁹ ſucci ſaxifragie ꝛ quarta
parte olei nardini ꝛ gūme pꝛeter balſamū in modico
aceti ſquilliticí diſſoluātur deinde omnia adinu ceȝ
temperentur ꝛ fiant trociſci qui deſiccati ſub diuo
fuerint conficiantur cuȝ zuccharo ꝙ ſufficit diſſoluto
in ſucco ſaxifragie clarificato. Doſis ē a.ʒ.ij.vſq ad
ʒ.iij.cum vino ſubtili in mane ꝛ pꝛecipue poſt bal-
neum:frangit enī lapideȝ hoc electuariū ꝛ per vias
Puluis nr. vrine educit. ¶ Ad hanc autem intentioneȝ vȝ pul-
uis noſter huiuſmodi.℞.ciner lepoꝛis: cineris coꝛ
ticum auellanaruȝ:gūmi amigdalaruȝ añ.partem.j.
cineris ſcoꝛpionum pars.j.℈.ſeminis malue ꝛ apij
iuſquiami añ.partē tertiā:ſanguinis hyrci facti ſm
artem par.ij.omnia cū oleo balſami liniātur ꝛ fiat ex
eis puluis ſubtiliſſimus ꝛ ſumat ex eo a.ʒ.j.vſq ad
Eltū noſtrū. ʒ.ij.mane cuȝ vino albo ſubtili. ¶ Ad ideȝ electuariū
noſtruȝ.℞.hyreos:camedreos:ſemis feniculi:apij:
aniſi:meu:aſſari:gentiane:ſucci ſticados:ſucci marru
bij:añ.℥.℈.ȝinȝi.carui:floꝛuȝ camomille.cinamomi:
dauci:ſpice:añ.ʒ.ij.mellis ꝙ ſufficit fiat electuariuȝ
ꝛ ſumatur cuȝ aqua decoctionis aſſari:ſquināti:fe-
niculi:aniſi:ꝛ coſti:ꝛ cuȝ ipſum volumus habere ſo
lutiuum addimus agarici ꝛ reubarbari añ.ʒ.j. ¶ Cō

fert etiam in hoc caſu tyriaca ſcripta ſupra capitulo de ſoda in fine. ſumpta cum decoctione radicum lilij celeſtis. Et ſimiliter electuariũ qđ infra ſcribetur capitulo de colica qđ in vtroq; caſu eſt vtile. Et quia doctrina ſanguinis hyrci eſt vtilis ad premiſſa. ideo hic ſcribatur vbicunq; enim fit ſermo de ipſo ſemper debet eſſe paratus ſm artem fit ergo ſic. quãdo vua icipit denigrari ſumatur olla noua figuli ꝛ ferueat aqua in ea donec tota terreitas abijciatur inde deinde colletur hyrcus ſuper eam ꝛ tollatur nõ primꝰ nec vltimus ſanguis qui egreditur: ſed medius ſinatur ergo coagulari per ſe in olla poſtea fruſtatiʒ incidatur in ea minutim ꝛ cooperiatur olla cum pãno raro ꝛ dimittatur in radijs ſolis ꝛ lune donec bene ſiccetur ꝛ caue ne aliqua humectatio adueniat ſibi ex rore. Debet autẽ eſſe hyrcus iuuenis vt ſit circa quattuor annos. Et dixit Serap. ꝙ ſi detur ex iſto ſanguine ſolo cum vino dulci coclear. j. ante horam quietis doloris mirabuntur effectũ eius in fractõe lapidis ver ꝑꝑ orribilitatẽ ſaporis eiꝰ poſſumꝰ ſibi admiſcere aromatica ſicut foliũ indũ: amomũ: ꝛ ſpicaʒ.

Tyriaca.

Modus ꝑparãdi ſan. hyrci

Additio.

Ad calculũ frãgẽduʒ in renibꝰ ꝛ veſica. Puluis factꝰ de ſecũdina mulieris ſi ſumatur in potu frangit adeo calculos ꝙ nunq̃ remanet veſtigium.

Capitulum. 3. De diabete.

Expertiſſimũ eſt Gal. ſecretuʒ q̃ nos vſi ſumꝰ ꝛ eſt. Re. ſpodij: xilobalſami: coſti: ſandalorum: ſeminis portulace: draganti: gũmi: amili: terabit ꝛ eſt radix rubee: berberis: ſeminis et diuie: boliarme. omniũ añ. ʒ. iij. zuchari. ʒ. j. terantur ꝛ cribellentur ꝛ conficiantur cum geleniabim ꝛ eſt mel roſatum collatum ꝛ reponatur ꝛ ſumatur ex eo omni mane. ʒ. j. ꝛ dorſum cum tyriaca ꝛ aqua roſata emplaſtretur.

¶ Laudat Gal. aquã ordei in potu ⁊ rob fructuū. ¶ Dico breuiter circa hanc egritudinē ꝙ cum cā eſt ſit propriiſſima ſupfluitas caliditatis ⁊ ſiccitatis in renibus qua fit attractio potus tanta vt virt' attractiua renum nequeat releuare vnde ex hoc corpus ad ethicam diſponitur ꝙ voluerunt auctores medicine ꝙ queccūq frigida conſtringunt vrinam: conferunt in hoc caſu tam intus ſumpta ꝙ̄ extra de quibus ſermo copioſus infra habetur. ¶ Et laudauerunt ex ſimplicib' vitis extremitates ⁊ citonia ⁊ mala granata ⁊ extremitates ſalicis ⁊ portulacaꝫ ⁊ virgam paſtoris ⁊ ſemperuiuā ⁊ hiis ſimilia. ¶ Trociſci

Trociſci. qui iuuamēto magno conferunt in diabete. ℞. acacie. ʒ. ii. roſ. rubearum ſiccarum. ʒ. iii. balauſtiarum. ʒ. iiii. gūmi. ʒ. ii. dragantī. ʒ. i. terantur ⁊ cribellentur ⁊ conficiātur cum mucilagine pſilii ⁊ dētur cuꝫ aqua

Emplaſtrum frigida. ¶ Emplaſtruꝫ ad idem. ℞. farine ordei infundatur in oleo roſ. quātuꝫ ſufficit ⁊ modico aceti poſſunt aūt addi ſemina portulace ⁊ raſura cucurbite ⁊ ſolatruꝫ ⁊ alia ſimilia ſemina frigida. frigidum tantū apponat ⁊ nō calidum. veruꝫ nō dubito ꝙ vnguentuꝫ noſtruꝫ cōueniat qđ infra ſcribetur cap. de retentione menſtruorum.

¶ Tractatus. 14. primi ſermonis. De diſpoſitionibus veſice ⁊ cōtinet quattuor capitula.

¶ Capl'm primū. De prouocatione vrine.

CReauit animali fundanti vrinam ſapiētia pria ſacculum qui vocatur veſica ⁊ collecta ibi voluntate poſtea animalis fundat. niſi enīꝫ ſic coligeret in ſacculo ſemp in perplexione cōtinua ⁊ anguſtia cōtinue effuſionis vrina animal eſſet qui nō fuit neceſſari' egeſtioni: ſuppleuit enīꝫ natura ſacculuꝫ per multitudinē reuolu

tionum inteſtinoꝝ. Dicemus ergo nunc de diſpo
ſitionibus ſacculi ꝓpter hoc ſcientes ꝙ queciꝗ ſibi
cōferunt ſiue in dolorib⁹ ſiue in vlceribus ſiue in la
pide ſiue in quocūꝗ alio cōferūt etiam poris vriti
dibus quare ſermonē eoꝝ dicemus quādo de di
cto ſacculo fiet ſermo. incipiem⁹ autē a diſpoſitio-
nibus vrine ꝓpter quaſ creatus eſt ſacculus demū
dicemus de aliis. Et primū quidē de hiis que vri-
nam prouocāt quādo preternaturā detinetur i ſac
culo vnum cōmune preceptū preponētes ꝙ ſi vri- Cañ.
na a multitudine ſua detineť in veſica tutius eſt il-
lam per extrinſeca ꝓuocare ſicut per balneū vnctio-
nes ⁊ hmōi ꝙ̄ per prouocātia intra data. fertur enī
illa tunc nō parum nocere. Aliter autē ad ꝓuocātia ¶ De diure
tranſeundū quoꝝ copiam nō ſcribem⁹. ¶ Et ſcri- ticis.
ptum eſt de gladiolo ꝙ maxime in ſtranguriā opi- Gladiolus.
tulatur. Oportet autē ipſū coquētes dare in potu
decoctionē ⁊ coquať vſꝗ ad cōſumptionē duarum
partiū aque ⁊ per triduū ſumatur. ¶ In hoc autē Centinodia.
caſu radix centinodie cū aqua bibita maximū ꝑſtat
effectū. ¶ Flos autē cimini ſilueſtris vel caruiali bi- Ciminum ſil-
bitus cum decoctione apii eſt ſingulare preſidium. ueſtre.
¶ Squilla autē ⁊ eius acetum vrinā fortiter prouo Squilla.
cant. ¶ Quod vrinā fortiter prouocat itaꝗ etiā ſan Rubee tinto
guinē niſi caute detur: eſt radix rubee tinctoꝝ. ¶ Mi rum radix.
liū autē ſolis bibitū eſt mirabile in hoc caſu. ¶ Se Miliū ſolis.
men autē graminis datū in potu fortiter vrinā ꝓ- Semen gra-
uocat. ¶ Infantiū autē vrinā prouocat radix meu minis.
qn̄ trita pectini eoꝝ ſuperponiť. ¶ Si autē ſemen Radix meu.
hireos ſumať ad pondus den̄. iii. in oībus ꝓuocat Semē hireos
vrinam fortiter. ¶ Scriptū eſt etiā in hoc caſu ꝙ ſe Semē dauci.
men dauci eſt fortius omni medicina. ¶ Ciperi autē Ciperus.
proprietatem habēt in cōfortādo veſicam debilem
frigidam ⁊ ꝓuocat in ea vrinā qn̄ diſtillādo egredi
tur. ¶ Elixatura autē radicū lappe in vino cocte bi Radix lappe
bita prouocat vrinā multam fetidā: ⁊ ex hoc aufert
fetorem totius corporis. ¶ Folia autē myrti ⁊ fru- Myrtus.

ctus: ⁊ ſemen ſilueſtris que facit cububas quaſdam ſilueſtres ⁊ multū oritur inter frumēta maxime in partibus lumbardie multū confert.

Apium. Semen oīs apij ⁊ maxime hypoſelini coctū in aceto ⁊ aqua bibitū vrinā ꝓuocat.

Serpillum. Semen aūt ſerpilli ⁊ maxime ſilueſtris ad diſtillationē vrine cōfert in ꝓuocando vrinaꝫ.

Trifolium. Semē ⁊ folia trifolij cum aqua bibita ſunt ſingulare remediū cuius doctrina eſt poſita ſupra cap. de diſpōnibus ſtomachi cap. I.

Abrotanum. Semen quoqꝫ abrotani cum cōdito eſt ſingulare ꝑſidiuꝫ.

Cameleōta alba. Mixtura cameleonte albe in vino bibita maxime ꝓdeſt.

¶ Prouo. ſan. coagulatum. Et q2 qñqꝫ ꝯtingit nō ſoluꝫ vrinam: ſed ēt ſanguinem cōgelatū ꝓuocare per vrinā: ideo de illo hic dicamus.

Coagulatum omne. Et in hoc oē coagulū diſſoluit illud ⁊ ꝑcipue coaguluꝫ leporinū.

Cinis yſopi humi. Idem aūt operatur cinis yſopi humide.

Pulegiū matricale. Idem ēt ⁊ pulegiū matricale forti ter eniꝫ ꝓuocat vrinaꝫ ⁊ eliquat. Et dixerūt quidam ꝙ ſit cotilla fetida Auic. autē vocat eaꝫ veben: ſed certificatū eſt ꝙ ſit illa que matricalis vocaꝛ cōiter. debet aūt dari cum aqua mellis. Nos aūt experti ſumꝰ hoc ſuffragiū in ꝓuocatiōe vrine ⁊ eſt vehe mens in hoc.

Puluis maxillaꝝ luciuꝫ. ℞. ſpinas maxillarū luciorꝫ ſalſorum fiat ex eis puluis aduſtus vel nō aduſtus ⁊ detur in potu cuꝫ vino ſubtili. Item ad idem. ℞. oppoponacis corticuꝫ ⁊ radicum capparoꝝ condiſi omniuꝫ ān. fiat puluis ſicut alcohool ⁊ ſubtiliſſimꝰ ⁊ deꝛ cum aqua ciceruꝫ.

Paritaria. Expertus quoqꝫ ſum in egro ⁊ propꝛie in infantibꝰ vt tollaꝛ paritaria ⁊ frigaꝛ in oleo ⁊ demuꝫ pectini ſupemplaſtreꝛ. potens eniꝫ eſt multum in ꝓuocatiōe vrine.

Filipendula. Urinaꝫ autē ꝓuocat filipendule radix cuius experiētiā habemꝰ qñ cum vino coquiꝛ ⁊ illud vinuꝫ in potu ꝓpinaꝛ.

Cucurbita. Experti autem ſumus in infantibus vt tollatur cucurbita q̄ eſt antiqua in retinendo oleum ⁊ caleſiat aqua ferventi ita ꝙ aqua non ponatur in ea calida per os ipſius infantis ponat virgam ⁊ calorem retineat. In proiectis videmus hoc conferre ⁊ dolorem illarum

partium mitigat. Tollatur etiam cantaridarũ cõ buſtarum cum vino a. ℈.j.vſq; ad.℈.iſ.ʒ.⁊ faciunt etiam non combuſte.verũ vſus earum fit vltimus ⁊ cum alia remedia nõ proſunt: prouocant enim vl-ceratiõem veſice. Ego autem parum dedi: quia vnam ſolam ſine capite aliis ⁊ pedibus ⁊ ſufficit ve rum illam miſcui cum decoctione aliorum prouo-cantium. Cantarides.

Capitulum.2. De retentione vrine ⁊ mictu ſan-guinis ⁊ ardore.

Et ſcriptum eſt ꝙ puluis radicis ſilue-ſtris vitis cum duobus ciatis vini ſum me facit. Dyaſ.autem dicit hoc idem de vite ſimili dicta hypoquiſtidos vri-nam vehementiſſime ſtringit. Ad idẽ corallus rubeus bibitus cum aqua confert iuua-mento magno manifeſto. Vſus autem enule mul-tum confert. Ad diſtillationem autem ⁊ inſenſi-bilitatem egreſſus vrine vinum in quo multotiens ferrum extinguitur ardens illam retinet. Litargi-rium illam fortiter retinet.ſed oportet vt detur cũ cautela: quia eſt venenum. Ad puerum autem qui mingit in lecto confert valde caro critij terre-ni adeo ꝙ aſſiduatio comeſtionis facit fortaſſis vt vrina cum difficultate egrediatur ſicut dicit Auicẽ. Quandoq; vrina egreditur ſpiſſa ⁊ aſpera: ⁊ tunc radix papaueris agreſtis in aqua cocta vſq; ad con ſumptionem medietatis ⁊ bibita: prodeſt. Ex-perti autem ſumus ꝙ ſi tollantur cipreſſi nuces aut ſumitates eius aut grana myrti añ.terãtur ⁊ mi ſceantur cum rob ⁊ detur in potu diſniã ſanãt ⁊ cõ-ferunt opem veſice ad quam ſuperfluitates currunt. Et ſcriptũ eſt ꝙ ſola folia cum vino bibita idem fa ciunt. Et dixit Raſis ꝙ ſi tollis criſtam galli ⁊

Vitis ſilue-ſtris. Corallus ru. Enuula. Vinũ ferratũ Caro critij terreni. Papa. agre. Nuces cipſſi Myrtus. Criſta galli.

ſiccas eam ⁊ miſceas in lecto eius qui mingit in le-
Hypoquiſtidos. cto ipſo neſciente:curabit. ⁋ Si autē ſanguis egre-
diaꝛ cū mictu ypoquiſtidos vehemētiſſime con-
Mumia. ſtringit. ⁋ Eundē autē ſanguinē ſtringit mumia
quādo ex ea bibiꝛ vſq ad grana tria cū vino. ⁋ Si
vero ardoꝛ ſit cum vꝛina:decoctio radicū altee cō
fert. ⁋ Ego ſanaui virum patientē ardoꝛem intolle
rabilē vꝛine ⁊ impotentiā retentōis vꝛine ita ꝙ be
ne 60. vicibus mingebat in nocte cū trociſcis inuē
tis induſtria pꝛopꝛia ex aſſumptione duoꝛum ex eis
Trociſci. duobus diebus ⁊ ſunt. ℞. ſeminū citruli ⁊ cucurbi
te excoꝛticate añ. ʒ. iiij. ſeminis lactuce ſeminis poꝛ
tulace añ. ʒ. ij. ſucci liquiritie. ʒ. j. roſa. ʒ. ʒ. glandiū
ʒ. j. mirtiloꝝ lentiū excoꝛticataꝝ añ. ℈. j. teranꝛ cū
ſucco poꝛtulace aut mucilagine pſilij fiant trociſci:
ſit quoq trociſcus quilibet. ʒ. j. ⁊ doſis. j. verum in
magnis coꝛpoꝛibus augeꝛ doſ ſicut in minoꝛibꝰ mi
noꝛaꝛ. ⁋ Experti autē ſumus ad ardoꝛem maxime
quādo eſt ꝑpter acumen colere. Quod ſi patiens
Sebeſten. cōtinue vtaꝛ ſebeſten ſanabiꝛ. ⁋ Adidē autē eſt ſi
ſumaꝛ granoꝝ pinee maioꝛis ſeminū cōium mun-
datoꝝ añ. coquaꝛ cū rob quantitate que ſufficit ⁊
ſumaꝛ ex eo a. ʒ. iiij. vſq ad. ʒ. v. diſſoluto cū aqua
Trociſci alij. zuccbari. Et hos etiā trociſcos inueni mirabiles. ℞.
ſeminū citruli ⁊ cucurbite añ. partes equales ſemi
nis lactuce ſeminis poꝛtulace añ. cuiuſlibet partē
mediā ſucci liquiritie pini quartā partē illius terā
tur omnia ⁊ cū ſucco poꝛtulace aut mucilagie pſi
lij fiant trociſci quoꝝ quilibet ſit. ʒ. j. ⁊ detur mane
cum aqua mellis aut zuccbari aut decoctōe ſeminis
lactuce ſm ꝙ diſpoſitio magis idicat. ſunt ⁊ hij tro
ciſci vehemēter extinctiui ſitis.

Additiones.

¶ Ad ſtranguriā ex humiditate ⁊ mingentibꝰ in le
cto ⁊ ad paraleſim veſice. ℞. terrā illā inuentā ſub
mola fabri deſiccetꝛ ⁊ pulueriʒeꝛ ⁊ cum. ʒ. glandium
offerat eſt enim expertum.

¶ Mictui

¶ Mictui ſanguinis a renib⁹ quidā exhibuit troc. alchechingi cuȝ aqua plan. in mane videlȝ. ℥. ij. ʒ. cū vno troc. ⁊ liberatus eſt.

¶ Pul. ſe. lactucaꝝ ⁊ portu. cum zucharo eſt medicina experta maxime cuidā Bonoñ. cui omni anno iſte cōtingebat ter vel quater ⁊ liberat⁹ eſt in duob⁹ dieb⁹ ⁊ eo vtat̃ in omni cibo ⁊ potu in quātitate magna: ⁊ ipſe erat ānoꝝ. ʒo. cal. ⁊ ſic. cōplexionis ſm totum: ⁊ ſi cōtingat excoriatio in capite virge fac ſtuellum infuſum in aqua roſa. in qua liqueſiat opium ⁊ ſtatim ceſſabit dolor.

¶ Cap. tertiū. De dolorib⁹ veſice ⁊ vlceribus.

Soluerūt antiqui circa dolores veſice faciētes ſermonē qñ de ſimplicib⁹ tractabāt ꝙ oē tepidū ſumptū mirifice opat̃. ¶ Elixatura peonie femine cocte in vino maximū affert pſidiuȝ ꝙ expti ſum⁹ illā dantes in potu. Peonia.
¶ In hoc autē caſu flos cimini ſilueſtris cū elixatura apt bibit⁹ ē ſingulare pſidiū. Flos cimini ſilue.
¶ Si ēt folia lauri coquāt̃ in aqua ⁊ ponant̃ in ſacculo ⁊ ſup eis calidis ſedeat patiēs multū cōfert ⁊ hoc expti ſum⁹: Folia lauri.
¶ Tollit eundē radix raffani ⁊ nenufaris ſupemplaſtrata ſȝ forti⁹ eius ſemē. Radix raffa.
¶ Cum aūt nulla alia medicina ꝯferat ⁊ nō alr̃ pſumendū eſt ex hiſbeat̃ cātaris vna verū apud me eſt vt nō ſit dolor cū vlcere cū ꝓprietas cātaris ſit vlcerare veſicā. forte aūt magis ꝯfert cū eſt a ſupfluitatib⁹ groſſis aut vētoſitatib⁹ in ea exiſtētib⁹. ¶ Si aūt vlcera ſint ī veſica: tūc elixatura graminis multū cōfert vrinā ēt ꝓuocat ⁊ lapidē extrahit. ¶ Ad veſice vlcera. Gramen.
¶ Et nos habem⁹ in hoc caſu expta cū quib⁹ iaȝ. x. dieb⁹ iuuenē vlceratū ſanaui ⁊ ex his eſt. ℞. granoꝝ alchechingi. ʒ. iij. ſeis citruli cucumeris ⁊ cucurbite añ. ʒ iij. ʒ. boliar. gūmi: thuris: ſanguis draco. papaueris albi: amigdalaꝝ amararuȝ: ſucci liqritie: dragāti: amili: granoꝝ pini añ. ʒ. Trociſci.

Bolus idem eſt qꝫ terra ſigillata.

vj.ſeis apij:karabe:boli:iuſquiamt:opij añ.ʒ.ij.fiāt trociſci quoꝝ quilibet ſit.ʒ.j.ꝛ def ex his vnꝰ mane cū iulep aut aqua mellis aut lacte caprino ſicut neceſſitas poſtulat. Unguētuꝫ ad idē quo vtimur. ℞.litargirij:ceruſe:plūbi:terre ſigillate:ſucci liquiritie:corticū thuris:cētinodie añ.ptē.j.gallaꝝ:corticum mādragoꝛe añ.pteꝫ.j.ʒ.pulueriʒenf ſubtiliſſime ꝛ cū albumine oui ꝛ lamina plūbea ꝛ cū piſtello plūbeo diutius agitef ꝛ cū ſiringa mittaf ſup veſicā ꝛ virgā. Fomentuꝫ fiat ex aqua decoctiōis roſ.corticum papaueris ꝛ conſolide vtriuſqꝫ ꝛ renibꝰ cerotum eius continue applicetur.

Unguentuꝫ.

Additiones.

Medicamē bonū ſit ēe tro.de alchechingi.℞.qtuoꝛ ſe.fri.mūdatoꝝ:ſe.papa.al.ſe.malue:ſe.bōbacis:ſe.poꝛtu.ſe.citonioꝝ mirtiloꝝ:dragagāti:gūmi ara.pineaꝝ mūdataꝝ:iuiubaꝝ ſiſticoꝝ cādi penidiarū:liqritie mūde:oꝛ.mūdi:mucilagīs:pſilij:amigd.dul.añ.ʒ.j.boliar.ſan.oꝛa.ſpodij:ro.myrrhe:añ.ʒ.ij.ꝯficiant cū ydromelle ꝛ fiāt tro.ꝛ cū vti volueris diſtēperef vnꝰ cū lacte ꝛ exhibeaf ꝛ ſi fuerit vlceratio in veſica diſtēpef vnus cū lacte ꝛ ꝓijciaf p ſiringā. Lac caprinū qñocūqꝫ ſumptū ceteris ꝓualet: ꝛ maxie ſi ſumaf cū vno tro.alchechengi.nā vir qdaꝫ nobilis erat annoꝝ.60.vel circa ꝛ ſolo hoc medicamine liberatus eſt ab vlceribus colli veſice.

Cap.4.De lapide in veſica.

Frangit oēꝫ lapidē i veſica fractōe foꝛti nitrū qñ tritū bibif cū vīo ſubtili qꝺ idem dicunt facere fruſtum adamātis qñ p ſiringā imittif. Cortex aūt lapꝑ cū vino ſubtili albo ſumptꝰ manifeſte frāgit ipm ſicut dicit Gal.i.xj.tracta. Ad idē ē ſecretū Gal.qꝺ ifra ſcribif vbi ad augēdū libidinē ſermo erit. Raſ.aūt ꝓlaudās hāc cōfectionē dicit ſe fregiſſe i minoꝛi ſpatio.xl.dieꝝ lapidē magnū i veſica ꝛē.℞.ſe.raſſani;ſe.macedonici;carpobalſami;coꝛti

Nitrum.

Adamas.

Lappa.

cū radicū oppopona. corticū radicū caparoꝝ: amig dalaꝝ amararū: bacce lauri: ſquinātī: cipi: ſpice ide: caſſie lignee: ſatyri: al's ſataragi indi: harmel: gētia ne: ariſtolo. rotun. aſſari: cordumeni: armoniaci: ſe rapini: bdelij: piperis: oīum añ. partes equales gū me ſufficiētī: balſamo diſſolute malaxent̄ ⁊ ex eis alie ſpēs ꝯficiant̄ ⁊ fiant pillule. doſis. ʒ. j. in die cū apozimate de ſemibus qꝺ eſt. ℞. ameos: cheyſim: carui: origani: nigelle: oīum añ. ℈. j. coquantur in tribus lib. aque vſq; ad conſumptionē medietatis. Qñq; poteſt ꝑdictis admiſceri. vj. pars cineris ſcor pionū qui fit hoc modo. ℞. ſcorpiões ⁊ pone ī olla noua ſtricto orificio ⁊ pone in furno nō minus calo ⁊ dimitte per. vj. horas: ⁊ tunc aduſtos. ℞. ⁊ tere ⁊ vſui reſerua: poteſt autem ſolus cinis dari ⁊ maxīe ſm doctrinā Ser a. ſcriptā ſupra ca. de lapide renali.

Setaregi pro tapſia exponitur.

Cinis ſcorpionū ⁊ modus fiendi.

¶ Additio.

¶ Puluis expertus ⁊ optimus. ℞. ſaxifragie aniſi petroſilij piperis apij milij folis ſe. ſparagi, añ. terā tur ⁊ cribra ⁊ cum melle miſce: ⁊ da bibere coclear vnum cum aqua calida.

¶ Tractatus. 15. primi ſermonis. De diſpoſitioni bus inteſtinoꝝ ⁊ vētris: ⁊ cōtinet capl'a quinq;.

¶ Caplm. I. De doloribꝰ inteſtinoꝝ q̄ dicūt̄ colici.

Altitudinē inteſtioꝝ creauit altiſſimus in corpe hūano ſibiīuicē reuolutoꝝ: vt cū cibꝰ digeſtus deſcēdit a ſtō: q2 ꝑ totū trāſitū inteſtioꝝ a meſeraicis exucet̄ ⁊ nihil inde inuamēti ꝑdat̄ nec vt ī plꝰibꝰ inteſtinoꝝ ſunt alligate meſaice vt ne fex ēt ſine mora deſcendat a ſtomacho: ⁊ ſic homo in cōtinua perplexitate egerēdi feces eſſet; q2 tardat̄ fecum deſcēſus ex reuolutionibus multis. Sunt autem inteſtina multi ſenſus: q2 cū cauſa dolendi vehementer affuerit eis

vehemēter dolent ⁊ ſiquidē in groſſis fuerit inteſti nis ⁊ inferioribus vocam⁹ colicum dolorem. Si ve ro in ſubtilibus ⁊ ſuperiorib⁹ illiacaꝫ appellamus. ¶ Dicemus aūt ⁊ de vtroꝗ ſimul. prius tamē dicen tur omnia que dolorib⁹ intraneis cōueniūt ⁊ quare ex defluxu materieruꝫ ad inteſtinā dolor quaſi ſem per accidit. Dicam⁹ primo que tales materiei deflu xus prohibent. ¶ Concordati ſunt quidam ꝙ cortex glandis medius vel etiam arboris: coctus ſm neceſ ſitatem dico in vino vel aqua ⁊ bibitus maximū pre ſtat auxiliuꝫ. ¶ In quo caſu decoctio vngule caballi ne cum vino vel aqua bibita fortiſſimuꝫ eſt ꝓſidiū. ¶ Aliter remediū dicūt in hoc ꝙ lac aſininuꝫ eſt opti mum in potu ſumptuꝫ ⁊ ꝙ ouinuꝫ caprinū ⁊ bubali num minime prodeſt: ⁊ maxime ſi in eis ſint extincti lapides fluuiales ſiue poſtea lac bibatᷣ ſiue per infe rius immittatᷣ. ¶ Gal. autē prelaudat extinctionē fer ri potius in lacte ꝙ calculi. ¶ Ad omnes autē dolo res intrinſecos ⁊ ven. tormenta dixerūt efficaciſſimū fore corticē arboris pini coctuꝫ in vino ⁊ bibitū. Et ego dico hic ꝙ nō eſt inutile ſcire qđ dixit Raſis ꝙ ſtercus hominis calidūꝫ ⁊ diſſolutū cum aceto pro iectum in ore beſtie ſtatim doloreꝫ ſedat. ¶ Dixerūt quoꝗ ꝙ agaricus ſumpt⁹ in potu cū aqua vel vino vel ſquiniabim vel melicrato ſm ꝙ expedit cōditio ꝯfert. ¶ Et qđ vtiliſſimū experiētia vidi aniſuꝫ ſm om nes qualitercunꝗ ſumptuꝫ operatᷣ idem. ¶ Serap. aūt dixit neꝗ aliquis ꝯtradixit. Camomilla eſt vna ex fortiorib⁹ medicinis cōuenientibus in ſedando do lores ⁊ ex meliorib⁹ molitiuis ex medicis cōuenien tibus mēbris itrinſecis que ſunt poſt mirach. ¶ Cō fectio autē Kirandi ſcripta ſupra cap. de fluxu mate rierum ad oculos in balneo illinita eſt magnum re mediuꝫ ad omnes dolores. ¶ Iterum dixit ꝙ ſterc⁹ leporis cū vino calido ſumptuꝫ colicos ſanat. ¶ Sꝫ omnes pungitiuos dolores tollit decoctio aneti cū beurach ſicut ⁊ ardores inteſtinorum tollit ⁊ al

Cortex medi⁹ glandis.

Ungula caba llina

Lac aſininū.

Cortex pini.

Sterc⁹ hois.

Agaricus.

Aniſum.

Camomilla.

Stercus le poris.

Anetuꝫ.

tee decoctio.¶ Et omnẽ intraneã pulſationẽ ſedat cuꝫ eſt fortis ſuccus coꝛiãdri quãdo cũ lacte bibit. ¶ Ad omnes aũt doloꝛes fri. ⁊ ventoſitates confert enula.¶ Doloꝛes aũt inteſtinoꝝ colicos tollit cõfectio de amigdalis ſcripta ſupꝛa capitu. de victeritia. Semper aũt ſit ſermo noſter ne cuꝫ apoſtemate ſit doloꝛ. ille eniꝫ ſibi ꝓpꝛia indiget euacuatõe.¶ Scriptum eſt ꝙ cãbꝛia ⁊ eſt ſpecies cauliuꝫ i inſculis co meſta eſt ſingulare pꝛeſidiuꝫ.¶ Saluberrime curat doloꝛes colicos ciminuꝫ agreſte quando cum melle aqua ⁊ paſſis aſſumit: ⁊ ſimilr inteſtinoꝝ inflatiões. ¶ Dicunt aũt ꝙ in hoc caſu poꝛruꝫ datum res mirabiles efficit.¶ Pꝛopꝛie aũt ꝯfert ſemen ſileris ſumptum.¶ Et ius galli veteris cuꝫ polipodio ⁊ aneto cõfert valde.¶ Ualet etiaꝫ hypericon in potu vel cibo ſumptuꝫ.¶ Semen quoqꝫ apij hipoſelini ⁊ ſimiliter apiuꝫ petroſelinũ coctũ cum aceto mixto aqua ſimul vel diuiſim ⁊ bibita cõferunt: nam pꝛopꝛietas ſileris montani eſt laxare ventrẽ ⁊ ſic cõferre.¶ Serpillum eſt bonum in hoc caſu ⁊ eius ſemen ⁊ maxie ſilueſtre quãdo cuꝫ vino ſumitur.¶ Rutha autẽ dicitur ꝙ eſt ex rebus maxime cõferẽtibus.¶ Serpillum aũt infuſum cuꝫ aqua mellis aut fenugreci ⁊ bibitum ⁊ clyſterizatuꝫ appꝛopꝛietate cõfert.¶ Saturegia ẽt appꝛopꝛietate cõfert ⁊ ſimiliter radix roſmarini ſicca ⁊ cum vino bibita.¶ Confert autẽ multuꝫ ⁊ betonica ſuperemplaſtrata.¶ Cum autẽ a ventoſitate eſt doloꝛ: aleuꝫ plus omni alio medicamine reſoluit: ⁊ in hoc caſu ponitur tanqꝫ tyriaca.¶ Sedat auteꝫ oẽs tales doloꝛes ſedatione forti ⁊ moꝛdicationes ventris pinguedo anatis ⁊ poſt hoc pinguedo poꝛci.¶ In colica autẽ confert multuꝫ caro alaude qñdo ex ea multũ comeditur vel eius iuſ. ⁊ hoc cõfirmat multuꝫ Gal. ⁊ dixit Raſ. in ea eſt ꝓpꝛietas ſoluere ven. ⁊ cõfert colice.¶ Cum autẽ pũctio ẽ cuꝫ vẽtoſitate ⁊ doloꝛe calcaneus poꝛci aduſtus donec albeſcat tritus ⁊ bibitus ꝯfert: ⁊ hoc cõfirmat Gal.

Succꝰ coꝛiãdri.
Enula.
Confectio de amigdalis.
Cambꝛia ⁊ qd ſit.
Ciminũ agreſte.
Poꝛrus.
Semẽ ſileris
Ius galli veteris.
Hypericon.
Apium.
Serpillum ⁊ infra.
Rutha.
Saturegia.
Radix roſmarini.
Betonice.
Aleum.
Pinguedo anatis.
Caro alaude
Calcaneꝰ poꝛci.

xj.terapen. Et ego certe experientiã inueni mirabi-
Uinū de paſtinaca.
lem. ¶ Similiter inflationib⁹ vinuz de paſtinaca eſt
ſingulare preſidiuz cui⁹ doctrina eſt ſupra tracta. de
Harmel.
diſpoſitionib⁹ ſtomaci cap. primo. ¶ Confert autem
virtuoſe harmel bibita ꝛ linita. Et dicunt quidaz ꝙ
ſit ſpēs ruthe. quidaz autē ꝙ ſit cicuta. Ego autem
dico ꝙ ſi ſit rutha ſilueſtris de quo puto directe cau
ſe frigide ꝛ ventoſitati appoſita tollit dolorem: cicu
ta autē mendoſe ꝛ ſemp ſtupefaciēdo magis. ¶ Ad
Coloqntida.
humidaz colicã ꝛ ventoſam coloquintida valde con
fert ſicut ad dolores pungitiuos ven. cōfert deco-
Maiorana.
ctio maiorane. ¶ Siſeleos ēt ꝛ etiã radix eius dolo-
Siſeleos.
res pungitiuos ꝛ vētoſos reſoluit. ¶ Ad eundem ꝛ
inflãmationes: bibat piper cum melle ꝛ folijs lauri
Radix pipis
recentib⁹ ꝛ radix etiaz piperis dolores colicos ꝛ vē
toſitates fridas appropietate tollit. ¶ Ex nr̄is aūt
proprijs que colice conferūt ſunt pillule hmōi que
Pillule dolori vētoſo matricis.
etiaz ventoſitati cōferunt matricis. ℞. caſtorei: ame
os: cimini: nigelle: turbit: myrrhe aā ptē. j. ʒʒ. ſaliſgē
me: pulpe coloquintide aā. ptez mediam: corticum
mandragore: ſeminis iuſquiami: apij aā. partez ter
tiam croci: piperis: aā. partē quartaz fiant pillule ſi-
cut cicer cū ſucco ruthe. Doſis ſm fortitudinē virtu
Suppoſitorium.
tis a. ʒ. j. vſqꝫ ad. ʒ. ij. ¶ Suppoſitorio vtebaſi hmōi
℞. cimini: carmeni i aceto infuſi: ameos: ſiſeleos: ba
carum lauri: foliorū ruthe ſiccoꝝ: aā. partē. j. piretri
partē quartã: pulpe coloquintide: bauracb aā. ptez
tertiam: radicuz ariſtologie: gentiane: aā partē. ℥. te
rantur ꝛ fiat puluis: ꝛ ex eo cuz melle ꝛ ſucco cicla-
minis informent ſuppoſitoria ſitꝙ in quolibet ſup-
Electuariuz.
poſitorio. ʒ. j. ℥. ¶ Utebamur etiã hoc electuario qđ
eſt valde vtile ꝛ precipue quādo quis dubitat. vtrū
dolor ſit vere colicus vel ſit lapis. quoniaz in vtroꝙ
cōfert ꝛ eſt. ℞. turbit: ſpatane ꝛ eſt palma chriſti aā.
auſ. vj. cimini carui aā. auſ. j. agarici: radicū lilij ce-
leſtis: ariſtolo. aā. auſ. vj. origani: yſopi: aā. auſ. j. ma
ſticis ſquināti. ʒ. viij. cōficiant cum melle. Doſis ſit

anelana parua.¶ Confert ēt inunctio facta cū oleo
Gal.ſcripto infra cap.vniuerſali de doloꝛib⁹ iūctu
rarum.¶ Confert ēt tyriaca ſcripta ſupꝛa cap.de ſo Tyriaca.
da qñ ex ea accipit cū aqua decoctiōis camomille.
¶ Dictum eſt aūt ſupꝛa ꝙ roſa ⁊ aqua eius ⁊ oleū: Roſa.
doloꝛes colicos ſedant mira ſedatione.¶ Ego autē Enema acu-
experientia ꝓpꝛia multos ſanaui cū clyſteri acuto fa tum.
cto ꝙ ē.℞.cētauree minoꝛis:camomille:rutbe:aneti
añ.℈.j.ſeminis aniſi:feniculi:cimini:carui:ameos
bacarū lauri:añ.℈.ſ.coloquintide interioꝛis.ʒ.j.
ſaliſgēme.ʒ.ij.coque oīa ī aqua que ſufficit ⁊ coletur
tunc.℞.colature lib.j.ſ.diſſolue in ea olei rutacei.
ʒ.iij.benedicte.ʒ.j.⁊ vtere.¶ Electuarium de bacis Elm ď bacis
lauri qď vehemēter eſt vtile nō ſolum enī ſanat:ſed lauri.
pꝛeſernat vtētē quādo ex eo quolibet mane accipit
a.ʒ.j.vſq; ad.ʒ.iij.cum modico boni vini calidi. Et
ego cū eo ſolo plres plcs ꝑſeruaui amicos.℞.rutbe
ſicce.ʒ.x.ameos:cimini:nigelle:cbeyſim:oꝛigani:pe-
troſilij:amigdalarū amararū:piperis:calamēti:ma
cropiperis:dauci:acoꝛi:añ.ʒ.ij.bacaꝝ lauri:caſtoꝛei:
ſerapini añ.ʒ.iij.oppoponacis.ʒ.iij.ꝯficiāt cū melle
ei.n.nō eſt aliq̄ cōfectio par in ſpargēdo vētoſitatē.

¶ Additiones

¶ Pillule ex pul.caſſie lignee ſtoꝛace cala.valēt ad
omnē doloꝛē inteſtinoꝝ ex frigida cauſa factum.
¶ Ad oēs vē.doloꝛē ⁊ oīum mēbꝛoꝝ multū facit ſuf
fumigatio folioꝝ poꝛꝛi:lauri.ſaluie decoctis in vino
foꝛti ⁊ deoꝛſum facta ⁊ eſt pluries exꝑtū ⁊ optimū.

¶ Capitulū.2.De lumbꝛicis.

Ad lūbꝛicos q̄dē infantiū qñ ſunt maxie
cū feb.multū ꝯfert oleū vio.qñ capit ⁊ A
vmbilico ⁊ renib⁹ inūgit ⁊ certe nos mł
tū vtile inuenim⁹ ⁊ ſum⁹ exꝑti.¶ Inter Myrrba.
ficit ātōmes ⁊ ap ꝓpꝛietate expellit a coꝛpe myrrba.
¶ Uermiculos āt ꝑuos qui fiūt in ano vel in alia ꝑte Nepta.

corporis interficit nepta cum lana poſita ꝛ impoſi-
ta ꝛ ſimiliter aſpaltū ſimiliter appoſitum.¶ Aſcari-
Nux indica. des autē omnes nux indica appropꝛietate expellit.
Cornu cerui. ¶ Et Raſ. dixit ꝙ cornu cerui aduſtū ſi poteſt cum
Coſtus. modico melle expellit vermes.¶ Dixit quoq; Gal.
in tractatu.7.ꝙ coſtus bibitus cum aqua vel melle
lumbricos interficit latos.¶ Clyſtere factum ex chi-
tram magnos ꝛ paruos interficit.¶ Expellit autem
Sticados. omnes lumbricos leui laxatiōe decoctio ſticados cū
lentibus propinata in potu: ꝛ hoc eſt ex optimis in
hoc caſu vt ſepiſſime fui expertus. Et idem ſticados
emplaſtratū exterius interficit plures ꝙ abſinthiū.
Polium. ¶ Ad aſcarides autē polium eſt valde bonū vt aūt
interficiant: cicera fundant in aceto per noctē in ma
ne autē comedant in ieiuno ꝛ patiens abſtineat a ci
bo ꝛ potu per dimidiaꝫ diē.¶ Educit aūt oēs ver-
Semē leuiſti mes ſemen leuiſti. propinatum in potu.¶ Decoctio
Lupini. etiaꝫ lupinorum cuꝫ ſemine caulīuꝫ illos interficit.
Semē caulīū ¶ Et Gal. dixit in.7.ꝙ ſolum ſemen caulīuꝫ ꝛ maxi
me egiptiacorūꝫ illos interficit ꝛ educit.¶ Decoctio
autē corticuꝫ ꝛ radicuꝫ granati ꝛ dicunt cortices bu
zee ſm quoſdaꝫ in ieiuno facta ꝛ bibita: aut idem ēt
cortex cuꝫ vino bibitus omnes extrahit lumbricos.
Nigella. ¶ Nigella autē comeſta interficit ꝛ ſimiliter ſiſamū
ſuperemplaſtret.¶ Linitio etiā circa ignem cuꝫ bau
Calcane⁹ bo- rach interficit eos vētris.¶ Nos autem circa vermes
uis ꝛ vace. experti ſumus ꝙ ſi ſumat calcaneus bouis aut vace
ꝛ teratur ꝛ detur in potu cuꝫ lacte vel vino vel mel-
Radix nigra le vt dixit Raſ. interficit illos.¶ Radix etiam nigra
filicis. filicis data in potu interficit illos ꝛ educit. Sed me
lius educit quādo modicū ſcamonee aut elebori ni
gri admiſcetur cum ea.¶ Lotio etiaꝫ facta ex radice
eius rubea longos vermes interficit. Cum vero il-
los per inferius educere volumus facimus clyſtere
Sebeſten. ex aqua decoctiōis ſebeſten. Si vero per ſuperi⁹ il-
los educere volumus illam decoctionē dam⁹ in po-
tu.¶ Puluis etiaꝫ radicuꝫ ſecunde ſpeciei diptami

datus in potu in ieiuno cum aliquo liquoꝛe ꝛ pꝛecī
pue cum aqua cucumeris interficit ꝛ educit. Multum eſt añt de diptamo in ſclauonia.

¶ Gloſa.

a ¶ Unguentum fieri poteſt ex aloe oleo violato ꝛ cera ꝛ expertum eſt.

¶ Additiones.

¶ Succus radicis enule cum bono vino datꝰ mirabiliter necat oẽs vermes ꝛ eſt expimẽtuꝫ laycoꝝ.

¶ Emplaſtruꝫ optimuꝫ vbi fuerit feb. cõtinua cum vermibus ſicut ſepe cõtigit. ℞. farine oꝛdei. lib. j. ſucci graſſule maioꝛis. ℥. xij. aceti al. ℥. iiij. fiat emplaſtrum ꝛ ponatur ſuper vmbilicuꝫ. extinguit enim febꝛem ꝛ occidit vermes ꝛ eſt expertum.

¶ A nõnullis etiam dicitur lapis buffonis plurimum contra vermes valere.

¶ Unguentuꝫ familiare. ℞. ligni aloes: croci añ. ʒ. ij. farine lupinoꝛum. ʒ. ʒ. fellis thauri. ℥. j. hierepigre ℥. vij. olei amigda. amararuꝫ vel michaelis ſcoti. ℥. j. terre ſigil. coꝛnu cerui vſti ſumach añ. ʒ. j. cere. q. s. aceti foꝛtis. ℥. ij. ꝛ fiat vnguentum.

¶ Capl'm. 3. De fluxu ven. ꝛ diſinteria.

Fluxus ventris eſt ex hijs que frequẽter eueniũt ꝛ cuius diſpoſitio ſemper tractatur vbi de inteſtinoꝛuꝫ diſpoſitionibus fit ſermo. ⁋ In omni quideꝫ fluxu ven. ꝛ exitu cuiuſcunq; humoꝛis *Hypoquiſtidos* pꝛelaudant hypoquiſtidos tanq̃ habentem magnaꝫ virtuteꝫ in eis. ⁋ Corticẽ añt mediũ *Cortex glandis medius ꝛ infra.* glandis aut arboꝛis eius etiaꝫ coꝛticẽ mediuꝫ mirifice dixerunt ſtringere. ⁋ Moꝛa celſi acerba ꝛ deſiccata puluere facto ex eis ꝛ bibita retinent ven. foꝛti *Moꝛa celſi.* retentione ꝛ ꝯferunt omni fluxui hu. Et dixit Gal. q; dñt eſſe ſalita ꝛ exiccata ꝛ tunc ꝯferũt vehemẽter. ⁋ Omneꝫ etiã fluxuꝫ ſi ſit virtute catarri ſiſtunt coꝛ

ticces mediani rubei caſtaneaꝝ qñ in aqua coquũtur vſq̄ ad cõſumptionẽ duarũ partiũ aque: demũ reſiduum datur in potu. Aleum eniȝ ventrem refrenat ⁊ certe expertus ſum propter fluxuȝ factuȝ pro pter catarticũ ⁊ admiratus ſum effectuȝ eius. Lutum autẽ q̄d dicit magra ⁊ eſt lutuȝ quo carpẽtarij ſignant ligna ſua bibitum cuȝ ouis ſorbilibus confert valde. Ualent aũt ad omnẽ fluxum pira ſicca mirifice quãdo in aqua coquunt ⁊ bibunt. Herba ambroxia mirabiliter cõfert ⁊ dicunt quidã q̄ eſt apium ſaluaticũ. quidã autẽ artemiſiaȝ: ⁊ hoc eſt verius apud me. Azimi quoq̄ vuaruȝ ⁊ maxime aſſimire ſtringunt q̄ experti ſumus ⁊ maxime de azimis vuaruȝ acerbarum. Sorbe vero plus omni fructu ſtringunt. Omnes cõcordati ſunt q̄ aſſa abſtinẽt fluxum. Ego autẽ dico ſi fiat a cauſa frigida ſi cum fluxu ſanguinis egredit̄ ꝓprie cõfert coagulũ equi. Radix ydre ẽplaſtrata ⁊ bibita ſanat fluxũ. Et dixit Gal. in .6. q̄ cauda equina eſt validuȝ farmacum bibita cuȝ vino ſtiptico nõ febrienti: ſed febrienti cum aqua. Et dixit Kirandus q̄ ſtercus columbe cum oleo illinituȝ ſumme ventrẽ obturat. Et Raſis dixit q̄ eq̄ maſculi nõ caſtrati dẽtes poſiti ſub capite illius qui in ſummo egerit ꝓhibent. Cõſcriptis autẽ omnibꝰ in quibus multi errabit cauſas nõ noſcens ſcribamꝰ que in diſinteria cõferunt ſiue ipſa cum vlceribus inteſtinoꝝ exiſtat ſiue non. Et circa hoc ſcriptum eſt q̄ ſuccus croci orrenſis ſumptꝰ cum melle vel aniſo vel amigdalis cuius doſis fit circa .3. vj. in ptiſana vel iure pulli magnũ auxilium facit. Idem etiam facit ſucudis ſi ex eo vſq̄ ad .3. ij. ſumatur. Eſt autẽ ſucudis illud quod ꝓpter groſſitiem inferius remanet quãdo fit tutia que ex ſubtiliori fit ſic vult Dyaſco. Mirifice aũt diſinteriã ſtringit cortex glandis medius aut etiam cortex medius arboris quãdo propinatur in potu. Radix autem celidonie cum aqua bibita maximum preſtat

Marginal notes: Aleum. — Lutũ magra. — Pira ſicca. — Ambroxina. — Azimi vuaꝝ. — Sorba. — Coagulũ eq̄. — Radix ydre. — Cauda eq̄na. — Stercꝰ columbe. — Dens eq̄ maſcu. nõ caſtra. — Ad diſinteriam. — Succus croci orteñ. — Sucudis q̄d ſit. — Cortex glandis. — Radix celidonie.

effectum. ¶ Folia autem pruni ſilueſtris decocta ꝛ bibita vehementius cõferunt. ¶ Reubarbaꝝ in hoc caſu eſt mirabile. Et nos de ipſo infra dicemus vbi de ipſo experientiaȝ magnam habemus. ¶ Jteȝ lanceola cum equo pondere ſui ex dauco exhibita eſt ſingulare preſidiū. ¶ Succus inſuper maioris plantaginis per clyſtere imiſſus eſt optimū. ¶ Cum autē vlceratio eſt in loco decoctio ſeminis lini cum oleo per clyſtere imiſſa maxime prodeſt. ¶ Antiquā etiā diſinteriam cum vlcere plantago cocta cū ſale ꝛ aceto ꝛ comeſta iuuat ad hoc magis ſi cum lentibus comedatur. ¶ Fabe autem cum cortice ſuo cocte cum aqua ꝛ aceto comeſte in diſinteria ſunt ſingulare pſidium. ¶ Ad idem autem cõfert ſuccus lentiſci. dat⁹ enim cum puſca frigida eſt ſingulare preſidiuȝ. Eſt puſca ꝛ fanic ꝛ aqua ordei cocti vſqȝ ad diſſolutionē ꝛ colati. ¶ Jtem ſumach datum in omnib⁹ cibis confert autique diſinterie cum vlcere exiſtenti. ¶ Dicunt autē auctores plurimi ꝙ terra ſigillata data in potu aut per clyſtere imiſſa confert ad vlcera inteſtinorū anteꝙ̄ ſint putrida iuuamēto manifeſto. Sed primit⁹ pcedāt clyſteria lauatiua cuȝ melle facta cū aqua ꝛ ſale poſtea cum ſucco plātaginis detur etiā in potu cum aqua. ¶ Gal. autē dixit hunc ſermoneȝ in. 14. tracta. de ſimplici medicina. loquens de terra ſigillata. Scđm aūt eandē potētiā proſunt ꝛ emoroſagijs que ex matrice necnon illi qui fluxus mulcebris vocaꝭ qui etiam diſintericis vlceratõib⁹ poſtꝙ̄ vlcera cuȝ putreſcunt. Nos autē ꝛ fadegenicis vocant auteȝ diſpoſitiones nomas. i. paſcua ex hoc ꝙ putrefactio depaſciꝭ mēbra vicina corrūpens ea cū viciato primit⁹ mēbro in q̄b⁹ qūqȝ vſus ſuȝ lēnia. i. terra ſigillata ꝛ ꝯtulit palā imiſſa igne lotis vlcerib⁹ ꝑut ꝯſueuim⁹ facere. prio qdē melicrato puriſſimo ſcđo quidē aq̄ maris: fuit aūt miſſa ſup ſuccū arnogloſe ꝑ aquoſuȝ aūt oxicratū bibita fuit. ¶ Ad fluxum aūt antiquum ꝛ vlcera: ſanguinis hyrci ꝛ capre

Folia pruni ſilue.
Reubar.
Lanceola ꝛ ē plan. minor ſi ue maſculus.
Succ⁹ plan. clyſterizatus.
Semen lini.
Plantago.
Fabe.
Succ⁹ lētiſci.
Sumach.
Terra ſigilla:
Sāguis hyrci ꝛc.

⁊ lepoꝛis ⁊ cerui ꝯfert aſſatus primo ⁊ datus potui
Puluis. anteꝙ̃ vlcera putreſcant.¶ Hic puluis eſt perutilis cum quo etiã fluxum dyaricũ ĩ antiqua etate ſanaui dans illum cuꝫ vino ⁊ aqua decoctionis piroꝝ ſiccoꝛum.℞.cineris limatiarũ combuſtaꝝ cum coꝛticibus ſuis partes.iiij.gallaꝝ viridiuꝫ ptes.ij.Et Aui. dixit cinerem gallaꝝ viridiuꝫ piperis partem.j.Et Gal.dixit piperis albi teranꝰ ſubtiliſſime ⁊ fiat puluis.Confert autẽ magnifice hic puluis ſi in pulmẽto ſumatur aut cũ viuo ⁊ aqua.Et Gal.dixit ſumatur in pulmẽtis vel aqua vel vino acerbo.¶ Et dixit Ri
Splen capꝛe. randus ꝙ ſplen capꝛ comeſtus aſſus diſintericos ſa
Pſiliuꝫ. nat.¶ Ad diſinteriã ⁊ maxime infantiuꝫ.detur pſilij
Aqua cineris toꝛefacti cuꝫ oleo roſ.vſꝫ ad.ʒ.ij.¶ Aqua quoqꝫ ci
ficus. neris ficus bibita vel clyſterizata cõfert.bibatur aũt vſꝫ ad.℥.j.ʒ.Eius autem doctrina ſcripta eſt ſupꝛa
Semen lapa cap.de cõgelatõe lactis vel ſan.in ſtomacho.¶ Gal.
tij acuti. autẽ dixit in.7.ꝙ diſinteriaꝫ ⁊ diariam ſanat ſemen
Coꝛtex pini. lapatij acuti.¶ Et dixit ꝙ ſi coꝛtex pini dibatur:vẽ. detinet ⁊ nos experti ſumus ꝙ dꝫ eſſe coꝛtex pinee maioꝛis.Idem auteꝫ facit ⁊ lignum pinee minoꝛis.
Ouũ ĩ aceto. ¶ Ouum etiã coctuꝫ in aceto cõfert diſinterie. Et dixit Serap.ſi comedaꝰ. Et Gale.dixit ꝙ pꝛohibet reumata defluere ad ven.⁊ illa deſiccat.Et dixit ꝙ ſi ouum fricetꝰ ſuper pꝛunis vbi non ſit fumus ⁊ miſceatur cuꝫ eo aliquid ex ſtipticis cõferentibꝰ diſinterie vel colice fit aptiſſima medicina. Utilia auteꝫ ad mixtionẽ ſunt agreſta:ſumach:mala granata:galle: myrrha:neſpila:azimi vuaruꝫ:⁊ cinis cõchiloꝝ adu
¶ Ad ſang. ſtoꝝ ⁊ ficia.¶ Si aũt qꝺ per fluxũ egrediꝰ eſſet purꝰ
fluxum. ſanguis ſumatur caſeus aſſatus ⁊ miſceaꝰ cum oleo
Caſeus aſſus roſ.⁊ fiat clyſtere.¶ Ad idem decoctio radicũ maſti
Radix maſti cis ⁊ coꝛticũ eius ⁊ bibita ⁊ clyſterizata.¶ Tempus
cis. eſt ad noſtra experta deſcendere.Et ex his eſt nux
Nux cipꝛeſſi cipꝛeſſi recens quãtuꝫ poſſibile eſt aut recentes ſumitates eius quandoqꝫ cum vino bibunꝰ ⁊ ſiſtunt fluxum matericruꝫ ad ſtomachũ ⁊ ventreꝫ.¶ Ad eũ

qui a caliditate attingit. ℞. ſeminis ozimi garioſilati
auſ. j. teraẽ ꝛ cũ aqua frigida vel vino citonioꝛum
vel granatoꝝ detur in potu. ⁋ Stringit autẽ fluxuꝫ
ven. fex vini veteris quãdo exiccatur ꝛ tẽperaẽ cuꝫ
aqua myrti ꝛ ſuperponiẽ ventri. Sed ſi fluxus ſit a
ſuperioꝛib⁹ ponaẽ ſuper vmbilicuꝫ aut ẽt fuerit ex
matrice ꝛ ſit fex nõ aduſta. ⁋ Folia etiãꝫ lebleb ꝛ eſt
malua cocta cum oleo amigdalino data in cibo cõfe
runt vlceribus inteſtinoꝝ q꞉ purgant colerã ꝛ tuen
tur eoꝛuꝫ ſubãꝫ. ⁋ Decoctio ſeminis eupatoꝛij ſum
pta in potu iuuat. ⁋ Item ſumanẽ. x. grana ex cera
ſicut grana milij ꝛ bibanẽ ꝛ ꝓferunt. cum litio inſuꝑ
fiat clyſtere ꝛ cõfert. ⁋ Cum vlcera ſunt pꝛaua cũ de-
coctione candaruſij fiat clyſtere. ⁋ Ad ideꝫ decoctio
ſeminis aut radicuꝫ altee in vino aut aqua frigida ꝛ
ſumpta in potu aut clyſteriꝫata iuuat. ⁋ Et ſcriptuꝫ
eſt ꝙ decoctio altee bibita ſtatim iuuat. ⁋ Fluxũ mi
riſice ſtringit clyſtere factũ ex farina fenugreci per-
mixta cuꝫ oleo roſ. ⁋ Ad idem ſumanẽ. x. grana ex
cera vel myrrha rubea ꝛ ſoꝛbeanẽ cum ſoꝛbitiõe fa
cta ex milio aut riꝫo aut ſauic oꝛdei aut ſumatur ex
puluere folioꝛũ qui diciẽ funis pauperũ bis in die
quantũ duobus vł tribus digitis capi poteſt. ⁋ Ele
ctuarium quo vſi ſumus in fluxu qui eſt cum ſignis
caliditatis ꝛ pꝛopꝛie facto operatione catarri. ℞. gra
noꝛum myrti. ʒ. xij. tritoꝛuꝫ ſicut puluis; roſ. ſpodij
ſumach ſandaloꝛum omniuꝫ balauſtie gũmi añ. ʒ. j.
ʒ. granatoꝛum acetoſoꝛum aſſatoꝛum. ʒ. vij. coꝛian-
dri infuſi in aceto ꝛ aſſati. ʒ. iiij. ſeminis acetoſe ſe-
minis plantaginis; ſeminis roſ. añ. ʒ. ij. fiat boꝛum
contrituratio bona ꝛ frigatur cum ſucco agreſte vel
ſucco myrti ꝛ aceto ꝛ exiccenẽ deinde inuoluatur cũ
mius facta ex ſucco citonioꝛum ꝛ aceto. ⁋ Puluis
noſter in diſſinteria inteſtinali ꝛ etiam ethica. ℞. bo-
li armeni; terre ſigillate; nucis combuſte omniuꝫ añ.
ʒ. iiij. ſeminis acetoſe; ſeminis lactuce; ſemis iuſquia-
mi; ſeminis poꝛtulace; ſeminis endiuie; ſemis plan-

Fex vini vete ris.
Lebleb.
Semen eupa toꝛij.
Candaruſiũ.
Altea.
Elm nſm.
Puluis nſ.

taginis: ſeminis granoꝝ vue: omniũ añ. ʒ. j. toꝛreſiãt omnia ⁊ fiat puluis ſubtiliſſim⁹ quez poteſt aſſumere patiens in cibis ⁊ ſine cibis cum aliquo liquoꝛe ſtiptico. ⁋ Si autẽ ſit ꝑpter contuſionez fluxus: requirat ſupꝛa cap. de tuſſi in fine. ⁋ Si vero eẽt egeſtio nigra qualis ſanguis tunc eſt ſirup⁹ expertus.

Sir. noſter. ℞. totam receptionẽ ſirupi cõpoſiti deinde. ℞. ſucci endiuie: ſucci feniculi: añ. ℥. vj. ſucci apij. ℥. iij. eupatorij. ℈. ʒ. paſ. ℥. j. zuccbari lib. ʒ. reubarbari. ʒ. j. ʒ. ex oibus poſtea fiat vnus ſirupus. ⁋ Ad bunc etiez fluxum ventris eſt Gal. ſecretũ ſupꝛa cap. de vomitu: ⁊ ſi ſit cum ſputo ſanguinis circa finez quoniã eſt optimũ in vtroq; caſu. ⁋

Emplaſtrum Emplaſtrũ etiam bmõi qḋ eſt ex ſecretis Gal. ℞. myrrbe: thuris: aloes: zafrani omnium añ. ʒ. viij. opij: radicum ſpice: ſeminis iuſquiami añ. ʒ. iij. ſumacb: gallaruz. coꝛticuz granatorum ⁊ ſint ſolum ſumitates eoꝛuz omnium añ. ʒ. vj. aluminis luti ſigillati attramenti omnium añ. ij. terantur ⁊ cribellẽtur cum cribꝛo ſubtili ⁊ cõficiantur cum vino paſſularuz bono aut cum aceto vini permixto donec fiat ſicut mel. Ad ſputum ergo ſan. liniatur pectus ex eo. ⁊ ꝑ fluxũ ſanguinis nariũz liniatur caput. bꝛeuiter vndecũq; fluit ſanguis ibi liniatur ⁊ ſiſtit. ⁋

Aliud. Emplaſtꝝ aliud ex ſuis ſecretis qḋ linitum ſuper ſtomacbũ ſtatim ſedat vomitũ ⁊ fluxũ ven. ℞. citonioꝝ mundatoꝛũ decoctoꝝ in aceto lib. j. gallie al' galle: ſeminis myrti ſumacb: acatie: fructus vitis: myrrbe: maſticis omniũ añ. ʒ. iiij. toꝛtelarum de ſemi. ʒ. viij. ⁊ loco buius ponat biſcoctũ ſiccum terant bene ⁊ miſceant deinde addat olei roſacei aceti vini ⁊ aque roſ. quãtuz ſufficit fiat emplaſtrum ⁊ ſupponatur ſtomacbo. ⁋ Et iam ſanaui fluxum diaricum factuz in antiqua etate cum febꝛe exiſtente in vnica appꝛoximatione ſeu exbibitiõe. Electuarij bmõi cum aqua decoctionis piroꝛum ſiccoꝝ dans etiam in cibis ex puluere Gale. ſupꝛaſcripto q̃ ſit ex limacijs aduſtis, ⁊ electuariũ tale ẽ. ℞. ligni

aloes cinamomi reub.ſpicenardi:macis:cardamomi añ.cōficianť cum decoctiōe roſ. ⁊ nucis cipreſſi. Ego ēt addo zucharꝫ ⁊ fit electuariū. Doſ.a.ʒ.j.vſq ad.ʒ.ij. Ego aūt dico ꝙ precipue cura fluxus diſinterici eſt purgatio cōis cuꝫ mirabolanis ⁊ reubarbaro torefacto. Et ego iam infinitos ſanaui ſola purgatiōe facta nec clyſteri nec aliis egui. Purgatio mea eſt. ℞.mirabo.citrinoꝝ.℥.ij.cheb.emblicoꝝ añ.℥.j.⁊ oēs ſint torefa.ſpice:macis:maſti.ſqnāti:garioſiloꝝ añ.ʒ.ij.myrtiloꝝ:ſeminis lactuce:endiuie:vue:torefactoꝝ:ſeminis plātaginis añ.ʒ.iij.coquanť in aqua arnogloſe que ſufficit ⁊ coleť poſtea.℞.colature ab ℥.vj.vſq ad.vij.diſſoluať in ea reub.torefacti paꝝ a ʒ.j.℈.vſq ad.iij.ſm diſpōnē patiētis. Si vō eēt neceſſitas clyſterioꝝ vtebamur dictis ſupra.⁊ ēt hiis in ca.ſeq. Sirupo ēt meo myrtino poſtpurgationeꝫ vtebar q̄ mirabiľr ſiſtit ⁊ eſt.℞.myrtiloꝝ.M.j.vtriuſq plātagis.M.℈.ſemis cipreſſi:corticū mediani: glādis arboris ⁊ caſtaneaꝝ:azimaꝝ vuaꝝ torefactarūꝫ:ſumach añ.ʒ.iij.capitū papa.M.ij.citonioꝝ:neſpiloꝝ:⁊ ſorbaꝝ ſiccaꝝ añ.v.acatie.℥.j.coquanť oīa in ſucco hypoqſtidos aut aq̄ plātagis pfecte.poſtea coleť ⁊ colature addať zuchari ꝙ ſuffic̄ ⁊ fiat ſirupꝰ Doſ.ab.℥.j.vſq ad.℥.ij.cū aq̄ pluuiali vel ciſterne ⁊ pōt ſupponi cū bibiť modicū pulueris boliarmeni ⁊ terre ſigillate ⁊ eſt efficatior.

Caū.

Euacuatiuū.

Sir.nr myrtinus.

Capl̃m.4.De Tenaſmone.

Et qꝛ tenaſmon in gñe fluxuuꝫ reponiť: iō ɔñter de ipſo eſt dōm meliꝰ āt medicamen qđ fit ad ipſuꝫ eſt cortex arboris minoris pini emplaſtratꝰ. Carabe aūt proprietateꝫ hꝫ ⁊ ſanguinē in tenaſmone ſtringit. Experti aūt ſumꝰ puluerem ex cortice pini maioris factum quādo ſuperaſpgiť aut licinio intromittiť mixtꝰ cū albu.oui vel cū oleo myrtino. Ego autem ex pillulis iſtis cum licinio accepi ex

Cortex pini ⁊ infra. Karabe.

ſecretis Gal. ꝛ mirabilē effectuꝫ inueni in tenaſmo ne exiſtēte cū febꝛe quotidiana. Pillule. ℞. apij ani ſi amboꝝ añ. auř. j. ʒ. ſeminis iuſquiami albi. ʒ. iij. ſe minis apij. ʒ. viij. terantur ꝛ cōficiantur cum vino ꝛ fiant pillule ſicut cicer ꝛ exiccentur. Doſis eſt grana v. cum rob myrti ꝛ aqua. Ego autē dabam tres ex eis. ⁋ Modus vo licinij. ℞. myrrhe thuris maſculi ʒaphꝛani opij. añ. par. j. terantur ꝛ cribellētur cū vi telo ouoꝝ ꝛ fiant ſuppoſitoꝛia per que trāſeat filum longum vt cū neceſſe eſt trahať foꝛas filo trito: inun ge autem ea quādo vis vti cum oleo roſa. ꝛ impone apud ſomnū. ⁋ Dixit autē Raſ ꝙ clyſteria cōſtricti ua ſunt vtilia in hoc caſu ꝛ vtebatur tali clyſtere. ℞. pugillum. j. riʒi excoꝛticati pugillum. j. milij medu le glandis roſ. lentis excoꝛticate añ. pugillum. j. gal las. iij. funde ſuper omnia aque lib. iij. coquātur do nec veniat ad lib. j. tunc coletur ꝛ decolatura ſumā tur. ℥. vij. ꝛ ſoluatur in ea de trociſcis leuibus ꝛ foꝛ tibus ꝛ addatur iterum olei roſ. ℥. ʒ. ꝛ vitelus vnꝰ oui aſſati ꝛ clyſteriʒa: qđ clyſtere eſt etiam vtile in diſinteria ꝛ nos vtrobiꝙ experti ſimus. ⁋ Confectio etiam trociſcoꝛum leuiū qui in clyſteri ingrediūtur ℞. boli armeni ceruſe de plumbo gumi ſan. draco. acatie añ. partes equales fiant trociſci pondere. ʒ. iij. ꝛ ex eis diſſoluatur vnus in clyſteri. Jdem autē trociſci dicūtur foꝛtes quando eis additur charte cōbuſte ꝛ opij. añ. ʒ. j. Ego vero adinueni hoc clyſte re pꝛopꝛia inuentione neꝙ dubito hanc eſſe viaꝫ in cura tenaſmonis vt lauatiua clyſteria cōſtrictiua ꝓ cedant ꝛ tot imponantur eis donec vltimū clyſtere ita egrediatur mūdū ſicut ponitur ꝛ ſtatim poſt cly ſtere ponatur conſtrictiuum qđ patiens teneat ꝙtū poteſt ꝛ quacunꝙ die bis imponať in mane ꝛ circa veſperas. ſanaui nāꝙ plurimos a tenaſmone diffici lioꝛe in tribus vel quattuoꝛ diebus. ⁋ Clyſtere no ſtrum lauatiuū. ℞. plantaginis. M. iiij. oꝛdei cū coꝛ tice ſuo. M. ij. coquantur in aqua vel ſero capꝛino ꝛ coletur

Marginalia: Pillule. — Licinium. — Enema conſtrictiuum. — Trociſci. — Enema lauatiuum.

coletur poſtea colature lib.ß.diſſoluatur in ea zuccbari rub.℥.iij.ꝛ fiat ſicut iulep:ꝛ ex hoc tria vel q̄tuoꝛ clyſteria fiant.¶ Clyſtere cōſtrictiuū qđ ſequit̄ lauatiua.℞.duo poma granata cuꝫ coꝛticibus ſuis terātur ſimul in moꝛtario cupꝛeo poſtea ſuperiſunde aque roſ.ciatum vnum miſce bene ꝛ cola pōſtea ſuperpone colature hunc puluerē.℞.ſarcocolle nutrite i lacte mulieris pluribus diebus:ꝛ iteruꝫ pluribꝰ aliis ſi poſſibile eſt nutrire in ſucco rubi aloes myrrhe ſangui.dracōis antimonij:terre ſigillate:bo liarme.an̄.fiat puluis ſubtiliſſimus ꝛ miſceatur cum pꝛedicta colatura ꝛ clyſteriꝫetur.Et quandoꝙ cum vocat neceſſitas additur modicum opij.¶ Fomentum noſtrum ſedans expꝛeſſioneꝫ tenaſmonis.℞. caules coque parum in aqua:poſtea extrahe ab aq̄ poſtea frige eos in oleo roſato ſuper quibꝰ patiēs ſedeat ꝛ caloꝛem quam maioꝛem poteſt ſinat ꝑ locum aſcendere fumum.¶ Ad ideꝫ.℞.colofonie po natur ſuper pꝛunas ꝛ ſuperſedeat patiens pannis bene circundatis per inferioꝛa vt ſolum ad loca fumus feratur.¶ Balneum quoꝙ noſtruꝫ pꝛecioſum ad idem.℞.radicem cardoꝛum cum quibus panni parantur.ℳ.vj.coꝛticum granatoꝛum balauſtiarū coꝛticum radicum moꝛi:taſſi barbaſſi.an̄.ℳ.iij.coquantur in aqua que ſufficiat ad balneum in quo patiens ſedeat vſꝙ ad vmbilicum ꝛ effectum miraberis.

Enema conſtrictiuum.

Fomentū noſtrum.

Aliud.

Balneuꝫ noſtrum.

¶ Additio.

¶ In tenaſmone pluribus diebus durante dari poſſunt conſtrictiua ꝛ ſpecialiter athanaſie que cōſtringit ꝛ inducit ſomnum ꝛ aufert toꝛtionem ꝛ cito curat.ꝛ ſic poteſt in quolibet fluxu ventris fieri:vt patet.

BIBLIOTECA NAZ. VITT. EMANUELE ROMA

¶ Capitulum quintum. De pꝛouocatione fluxus ventris.

OPoꝛtet nos ſepius nō ſolū fluxum
cohibere: ſꝫ ēt ipm ꝓuocare. multi nā
qꝫ naturalr̄ ſunt ſtiptici ꝙ quotidia-
no egent auxilio: ⁊ multi ꝑ os nō pn̄t
aſſumere medicinalia quos alr̄ iuua
re opꝫ de quibꝰ nunc intēdimꝰ. Cum ergo volumus
Fella. ven. ꝓuocare ⁊ ꝓpꝛie in infantibꝰ ſciamus oīa fella
hoc facere qn̄ ſupponunt̄ ⁊ ēt ſi cuꝫ lana applicent̄
vmbilico. ⁋ Et Raſ. dixit ꝙ fel thauri mixtū cū mel
le ⁊ pulpa: colloqntide inunctū fundamēto inducit
Coꝛtex mediꝰ nucis. fluxū vētris. ⁋ Idē autē operat̄ coꝛtex mediꝰ nucis
qn̄ ab eſilibus euacuat̄ ⁊ implet̄ butyro ⁊ applicat̄
Ren vulpis. vmbilico ⁊ dimittit̄ ꝑ quattuoꝛ hoꝛas. ⁋ Et Kiran-
dus dixit ꝙ renes vulpis comeſti ⁊ bibiti ventrē im
Ius galli. pellunt ⁊ excitant. ⁋ Et dixit ius galli veteris ſol-
uit ventrem: ⁊ perfecte hoc eſt verum ⁊ expertum
multotiens ⁊ auctoꝛes medicine hoc volunt. ⁋ Et
Oua ꝑdicis. dixit etiā ꝙ oua perdicis ven. excitant. ⁋ Et dixit ꝙ
Piſcis ara-nea. elixatura piſcis qui dicitur aranea ſoluit ven. ⁊ re-
nibus pꝛodeſt. ⁋ Et dixit. ꝙ caro erithꝭ marini come
Caro erithꝭ marini. ſta ven. mollificat. ⁋ Et Raſ. dixit ꝙ aqua decoctio
nis cancroꝝ ven. cōmouet. ⁋ Et dixit ꝙ ſtercus mu
Stercus muris. ris cuꝫ oleo ⁊ ſale ſuperpoſitum natibus alicuius
ſoluit ventrem. ⁋ Ad idem eſt. ℞. foliorum blitis
malue mercurialis omniuꝫ an̄. coquantur decoctiōe
perfecta ⁊ cum adipe caſtrati vel arietis cōdiant̄ in
fine autem modicuꝫ addatur ſalis. Doſis in auroꝛa
Puluiſ ſolu. mane eſt lib. ſ. ⁋ Puluis autem ſoluens delicatos
cum facilitate. ℞. cinnamomi: ʒinʒibe. an̄. partem. j.
aniſi: ſpice: an̄. partē. ſ. epithimi partes. viꝭ. reub. ſe
ne an̄. partes. iiꝭ. ʒucchari media pars vel tertia vel
quātū oīa ſi expedit: doſ. quātuꝫ tribꝰ digitis capi
Trazea nr̄a. pōt mane cū aliquātulo bꝛodꝭ. ⁋ Trazea noſtra ad
idē. ℞. foliculoꝝ ſene viridiū abiectis ſeminibꝰ ⁊ co
ſtis. ℥. j. cinuamomi. ʒ. iiꝭ. croci. ʒ. j. ʒucchari ad pon-
dus omniū fiat trazea. doſ. eſt. ʒ. j. cū aliquātulo bꝛo
Pul. tartari. dꝭ ante cibū. Puluerē ēt tartari ſoluꝫ datū cū bꝛo-

dio mane. hoc idem ſcimus efficere. ¶ Et maximuꝫ fit preſidium fit ex caulibus parum coctis oleo cō ditis. ¶ Cū autē volumus ſoluere magis delicatos tunc qnq̄ vtimur triaſandali noſtro ſolutiuo quod eſt. ℞. ſandaloꝝ oīum roſ. zuccbari. añ. ℥. j. reubarb. ſpodij: ſucci: liquiritie: ſeis poꝛtulace: ſeis end. añ. ℥. ʒ. cāpboꝛe. ℈. j. ſirupt roſ. q. s. ad conficiendū. Et ſi ipſum magis volumus ſoluere admiſcemus ſcamonee. ʒ. ʒ. ꝛ tota cōfectio eſt pꝛo trib⁹ potionibus. ¶ Foꝛte autē quis delicat⁹ nihil pōt ꝑ os aſſumere ꝛ tūc hoc vnguēto vngim⁹ plātas pedū ꝛ ſoluit vē. ſiue palme manus inunganť cū populeon ꝛ eſt. ℞. eleboꝛi albi ꝛ nigri: bermodactili: acoꝛi: ſucci: ſempui ue bꝛionie ꝯficiantur cum aſſungia poꝛcina veteri ꝛ inunganť loca. ¶ Aliud quod eſt foꝛtius valde quo venter: ſumen ꝛ ilia inungantur ꝛ foꝛtiter ſoluit. ℞. ſucci artanite lib. iij. ꝛ eſt panis poꝛcinus: ſucci cucumeris aſinini lib. j. olei byrini lib. ß. butyri vaccini lib. j. pulpe colloquintide. ℥. iij. polipodij. ℥. vj. euforbij. ℥. ß. al'e. ℥. ʒ. terenda terantur ꝛ ſubmergantur in ſuccis ꝛ ponantur in vaſe vitreo ſtricti oꝛificij ꝛ obturetur ꝛ dimittatur per octo dies: demum totum bulliat bullitione vna ꝛ coletur: tūc pone ſuper colaturam ſerapini auŕ v. myrrbe auŕ. iij. pꝛius tamen ſint diſſoluta in aceto vini quantitate ſufficiēti aggregentur ſimul omnia ꝛ bulliant ſemper agitando cum fuſto vſq̄ ad ſuccoꝛum fere conſumptionem: ꝛ tunc imponantur. ℥. v. cere ꝛ ferueant donec cera liquefiat: tunc. ℞. ſcamonee: aloes: mezereon: coloquintide. añ. auŕ. v. euforbij. auŕ. ij. ſaliſgemme auŕ. iij. turbit. auŕ. v. piperis longi: zinzib. camomille: cinamomi: omnium añ. auŕ. ij. puluerigentur ꝛ miſceantur cū pꝛedictis in moꝛtario donec totum perficiať. ¶ Pomuꝫ qđ ſi teneať in manu ꝛ odoꝛeť cōſtipatū aſcellare facit. ℞. ſcamo. aloes: myrre nig. añ. ʒ. j. eſule coloq̄ntide. añ. ʒ. j. ʒ. pulueriꝫenť ꝛ cri-

Caules paruꝫ cocti.

Triaſandaluꝫ ſolu. nr̄m.

Unguētū ſol.

Aliud.

Pomū ſolu.

bellentur per pannum ſpiſſum ⁊ conficiantur cum ſucco coꝛiandri viridis ⁊ infoꝛment̄ur duo poma que patiens in manibus teneat ſemꝑ adinuicē permutando de manu ad manuʒ vt per motum caleſiant ⁊ aer foꝛtiter imutet: nam ſic laxabit foꝛtiter ⁊ nō dubito. Si coꝛiandruʒ deficeret loco eius poſſum⁹ ponere ſuccum cucumeris aſinini aut alterius plante foꝛtiter ſolutiue. Utile aūt erit ſi aliqua molitiua ꝑcedant taleʒ operationeʒ aut aliqua digeſtiua quod nō ſolum hic laudo: ſed etiam in vnguētis ꝑdictis.

¶ Tractatus.16.pꝛimi ſermōis. De diſpoſitiōibus matricis ⁊ continet ſex capitula.

¶ Capl'm.1. De iuuamento impꝛegnationis.

ARiſtoteles dixit mulier eſt maſculus oꝛbatus. membꝛa enim generationis q̄ ſunt in muliere ſunt ſimilia hiis que ſunt in viris per oppoſituʒ tamen ſituata vt ſi imaginemur collum matricis eſſe ſicut eſt virga in maſculo. matricem auteʒ imaginemur oſeum in quo non ſunt teſticuli etiam ſicut in oſeo maſculi: immo ſunt in angulis matricis ſituati quare eſt ſicut maſculus oꝛbatus: neq; enim a natura particulari que pꝛopter maſculum ⁊ perfectum intendit femina per ſe: ⁊ pꝛimo nō intendatur: ſed ſolum a natura vniuerſali intendit per ſe: ⁊ pꝛimo que q2 perpetuitatem querit in entibus que per actuʒ generationeʒ ⁊ pꝛolem acquirit: mulieres de neceſſitate intendit: ſicut enim etiā factoꝛ pꝛopꝛie ad ſui eſſe indiget ſic ⁊ determinata materia ⁊ loco ex qua ⁊ in quo fiant impoſſibile eſt maſculuʒ cuʒ vim actiuam in ſe habeat ⁊ ex ſui perfectione vt etiā paſſiuaʒ habeat quare creata eſt femella vt in ſe materiā paſſiuā ad generationeʒ habeat ⁊ locum generationi aptū vt ſuſce-

pro principio actiuo a viro in ſe generatio perficiaẗ ſic etiã in generatiõe eſt actiuũ principiũ ſperma qḋ a mare decidìtur paſſiuũ vero meſtruũ mulieris locus autē generationi aptus eſt matrix mulieris de cuius diſpoſitionib⁹ eſt nunc dicendū. Et quoniã matrix locus generatiõis exiſtit ⁊ q̃n̄q͂ a generãdo aliquo impedimẽto impediẗ. Dicem⁹ primo q̃ ſunt que ad generationē iuuant poſt illud autē de alijs. ¶ Et quidã ſcripſerũt ꝙ ſi ſuffumigeẗ mulier ſterilis cum ſtercore bouis magnū beneficiũ in impregnando ſibi facit. ¶ Et dixerunt ſi vir ſumat in potu maiorē teſticulū canis generat maſculū. Si vero mulier ſumat minorē generat mulierē. Eſt autē teſticulus canis planta quedã que vocaẗ caſtaneola ſm quoſdã catalanos ⁊ ꝙ teſticulus hũidus addat in coytu ſumptus i potu ⁊ teſticulus ſiccus abſcindit ipſum. voluerunt antē omnes ꝙ poſt purgationē meſtruoꝝ ⁊ etiã poſt balneũ mulier ſe diſponat ad impregnationē cum auxilio medicinaꝝ que ſibi ſupponunẗ ex quib⁹ eſt hec ℞. ſtoracis liquide: caſtorei: galbani: oppoponacis: carpobalſami: ſeminis benedicti: ſpice inde: bdelij añ. teranẗ ⁊ miſceanẗ cū vino ⁊ fiat aliquid ſimile glandi qḋ ſubijciat ſibi mulier per quattuor horas ante coytũ viri in actu coytus vir ſinat prius mulierē humiditatē ſuā effundere. poſtea autē ſemen eijciat ecõtra ſi fiat: vix aut vnq͂ fiet generatio. ¶ Experimẽtatores autē quidã dixerunt ꝙ poſt perfectã mundificationem meſtrui per. vij. dies mulier bene lauet collū matricis deinde ſubijciat vnam ex hijs pillulis per diē teneat poſtea vniatur viro ⁊ impregnabiẗ que ſunt ℞. gētiane: zafrani: folioꝝ myrti añ. teranẗ cū pilis arietis ⁊ oleo ſiſamino incorporentur ⁊ fiant pillule groſſe ⁊ ſubijcianẗ. ¶ Et dixerũt ꝙ ſi coquaẗ coagulũ leporis in lacte caprino ⁊ ex illo lacte bibat mulier cũ vadit dormitum ad virum que munda meſtruis maſculum cõcipit. Si vero imunda femellā concipit.

Iuuantia ad generationē.
Suffumigiū ex ſtercore bouis.
Teſticulus canis.
ſuppoſitorium
Pillule.
Coagulum leporis.

¶ Et dixit Rirandus q̄ ſi fel leporis cum ſucco mal ue vel altee in peſſario ponat̃ vel cū oleo cõceptio nem adiuuat. ¶ Et dixit ſi ſanguinē veſpertilionis quis in pãno ſuſceperit femina neſciente ⁊ poſuerit ſub capite eius iacuerit cū ea mox concipiet. ¶ Et dixit q̄ ſtercus vulpis cum oleo roſ. mixtū ⁊ per peſ ſarium impoſitū cõceptionē facit. ¶ Et dixit q̄ fel anſeris cum ſucco praſſij immiſſum in peſſario conce ptionē prebet: iuriū q̄ intenſionē. ¶ Et dixit Raſis ſi volueris generare maſculum duos teſticulos apri aſſos comedas ⁊ coquas eadē die ⁊ generabis. Et ſi vnum teſtem comedes naſcetur puer cū vno teſte. ¶ Et dixit etiã Raſ. ſi mulier que nõ concipit ſumat lac equinū ea ignorante ⁊ ſtatim coeat vir cū ea concipiet. ¶ Iterū dixit q̄ ſi duos teſticulos vulpis tritos mulier ſumat cõcipit ⁊ cõfirmat q̄ habe mus ab Amech q̄ ſtatim dicetur. ¶ Experti autē ſu mus frequēter vt tribus diebus ↄtinuis bibat mu lier omni mane ex ſerratura eboris coclear vnū ma gnum cum vino ſubtili ⁊ ſingulis diebus ſubijciat ſibi hec. ℞. coaguli leporis ſtercoris eius mollis mū di añ. miſceant̃ ⁊ ſubijciat ſibi mulier cum lana tri bus diebus poſtea vero facto balneo viro iungatur vt predictū eſt. ¶ Expert⁹ autē ſum ⁊ hoc quidem ab Amech ſumpſi. ℞. vtriuſq̄ teſticuli vulpis pon dus. ʒ. j. ʒ. fellis galli. ʒ. j. miſceantur ⁊ ſubijciat ſibi mulier tribus diebus cum lana ⁊ quarta die vadat ad virum. ¶ Semper tamen his diebus dabam ſer raturam eboris ⁊ iubebam fieri balneum quarta die. ¶ Et ex expertis paternis eſt vt ſumatur trifere ⁊ benedicte añ. miſceantur bene ⁊ ex hoc mulier in ma ne pluribus diebus ſumat in aurora quantum eſt auelana vna cum optimo vino ⁊ aliquantulum bo ne aque vite deinde pergat ad virum ſuum ⁊ ſup ponat ſibi vt ſupradictum ex cipero: ʒafrano: acoro ⁊ ſaturegia añ. ſicut eſt dictum ſupra.

Peſſarium.
San. veſpertilionis.
Stercus vulpis.
Fel anſeris.
Teſtes apri.
Lac equinū.
Teſtes vulpiſ
Serratura eboris.
Expertū paternum.

⁋ Additiones.

⁋ Cõfectio optima ad ipꝛegnationẽ magiſtri Raymundi. ℞. roſ. rub. maſticis: gario. gallie muſ. ſpice: cinamomi: nucis muſcate: cubebaꝝ: macis: galange añ. ʒ. ß. cardamomi: corticũ citri: aniſi: feniculi: carui: calamẽti: apij añ. ʒ. j. piperis lon. ⁊ albi: añ. ʒ. j. ʒ. muſci: ambꝛe añ. ℈. ß. zucchari albi. ℥. iiij. fiat confectio cum lib. ß. mellis puri ⁊ vtere.

⁋ Alia ad idẽ. ℞. ſpice nardi: nucis muſcate: gar. galange: cardamomi: piperis lon. roſ. ſtoracis: cala. alipte muſcate añ. ʒ. j. biſtoꝛte ad pon. oĩuꝫ ꝯfice cũ melle roſ. addendo muſci. ℈. ʒ. ⁊ fiat electuarium in bona foꝛma.

⁋ Capitulꝫ. 2. De pꝛohibitione impꝛegnationis ⁊ de expulſione fetus ⁊ ſecundine.

SE ꝑlandatis q̃ impꝛ̃gnatõeꝫ ꝓhibẽt ẽ alkitrã qñ in hoꝛa coytꝰ virga inũgit eo: ⁊ eſt ex melioꝛibꝰ ⁊ foꝛtioꝛibus medicis ad ꝓhibeñ. impꝛ̃gnatõeꝫ adeo ꝙ accidit ei q̃ vtit eo ſit oĩno ſterilis. ⁋ Siañt piꝑ ſuppõnat poſt coytũ cũ foꝛtitudĩe coꝛrũpit ſemen. ⁋ Ideꝫ añt ⁊ ſuccꝰ rutbe opat. ⁋ Et dixit Amech ſi tollant dentes pueri in ꝑmis anteꝙ terraꝫ tangant cũcadũt ⁊ ponant ĩ lamina argẽtea ⁊ ſuſpẽdat ſuꝑ mulierẽ ꝓhibẽt impꝛ̃gnari ⁊ parere: ⁊ ſi bibat mulier oĩ mane quantitatẽ. ʒ. j. cum vrina mule nõ cõcipit. ⁋ Et idẽ ſi ad quãtitatẽ fabe ex aſſa infuſa in vrina mule aſſumat. ⁋ Et ſi ſemen acetoſe liget in pãno ⁊ ſuſpendat ſuꝑ cꝑs mulieris ſiniſtrũ: nunꝙ ꝯcipiet donec aderit. ⁋ Et dixit idẽ de ſtercoꝛe lepoꝛis ſuꝑ mulierẽ ſuſpẽſo dum ſecuꝫ illud habet. ⁋ Cedra q̃ ⁊ eſt ſm Gale. olus quod a cedra ſumitur inuncta virge ſemen coꝛrũpit poſt etiaꝫ fetũ interficit Gal. teſtãte. ⁋ Dixerũt q̃dã ꝙ radix arthanite ⁊ ẽ panis poꝛcinꝰ ſi ſuſpendat collo impꝛegnationẽ pꝛohibet.

Alkitrã. Piper. Succꝰ rutbe. Dens pueri. Urina mule. Sem̃ acetoſe. Stercꝰ lepoꝛis ⁊ infra. Cedra. Radix arthanite.

Vngula mu-le.
¶ Idem aūt ⁊ vngula mule ſi ſuſpēdat᷑ in collo. Et
experimētatores dixerūt ꝙ dꝫ eſſe prima vngula ꝗ
inciditur ſi coligatur anteꝗ̄ terrā tangat ⁊ collo ſu-
Saltus.
ſpendatur. ¶ Saltus quoqꝫ ad poſteriora factus a
muliere poſt coytum ⁊ maxime ad decliuiuꝫ ſperma
virile abĳcit. ¶ Si quoqꝫ vir ab emiſſione ſperma-
tis nō abſtineat donec mulier prius emittat gene-
Nux cipreſſi
ratio interrūpitur. ¶ Facit ergo idem ſuffumigatio
Fel vacinuꝫ.
ex nuce cipreſſi. ¶ Fel etiaꝫ vacinū ſuppoſitū prohi-
Sumitates vi-tis.
bet. ¶ Et ſumitatuꝫ vitis ſuccus bibitus. ¶ Et ra-
dices narciſci ideꝫ operant᷑. ¶ Et ſcio mi domine ꝙ
Radix nar-ciſci.
fere omnia que meſtrua ꝓuocant ſunt vtilia in hoc
caſu. ¶ Rutha autē comeſta ⁊ olera acuta appropria-
Olera acuta.
tate generationem prohibēt. ¶ Et experti quidem
Succꝰ cauliū
ſumus ꝙ inunctio virge cum ſucco cauliuꝫ mire ge-
nerationē prohibet. ¶ Si etiaꝫ mulier poſt meſtrua-
Funis pau-perum.
tionem ſuffumiget᷑ cum .ʒ. ĳ. extremitatū ⁊ foliorum
funis pauperū impregnatio prohibet᷑. ¶ Solus ēt
Tranſitꝰ ſuꝑ meſtrua alte-rius ⁊c.
tranſitus mulieris ſuper meſtrua alterius mulieris
impregnationē prohibet. ¶ Et dixit Amech ſi min-
gat mulier ſuper vrinam adib. i. lupi nō concipiet.
Mictus ſuꝑ vrinā adib.
¶ Et dixit Kirandus ſi abſcindat᷑ teſticulus muſtel-
le in declinatiōe lune ⁊ portetur in corio mule incō-
Teſticulꝰ mu-ſtelle.
ceptiuus eſt ⁊ loquit᷑ de ſiniſtro ſi dimittat᷑ abire vi-
cia. ¶ Et dixit ſi cerumen auris mule in eiuſdeꝫ co-
Cerumen au-ris mule.
rio ligatuꝫ ad colluꝫ ſuſpendat᷑ incōceptiuū eſt om-
nino. ¶ Idem autē facit matrix cocta cuꝫ carnibus
Matrix mule
ſuis ⁊ data latenter comedere. Et ſimiliter illud ce-
rumen cum caſtoreo bibituꝫ eſt incōceptiuū. ¶ Et
Teſticulꝰ dex-ter leonis.
dixit Raſ. ſi dexter teſticulus leonis exiccatus cuꝫ
roſ. tritis detur in potu ſterilitatē inducit. Idē aūt
facit aſſum comeſtū vel crudum. ¶ Et iterum dixit
Raſ. auctoritate Ariſto. ſi mulier ſuſcipiat i vuluaꝫ
Sndor mule.
ſudorē mule cum bombace non concipiet penitus.
Teſtes gatti.
¶ Et dixit ſi duo teſticuli gatti cōtriti ſumpti in ꝑte
corĳ mule ſuſpendant᷑ ſuꝑ mulierē nō ꝯcipiet ꝗ̄diu
fuerint ſuꝑ eā. ¶ Et dixit ſi ſuſpendat᷑ ſuꝑ mulierē

ſtercus leporis nō concipiet donec ſuper ſe habue- Stere⁹ lepo-
rit.¶ Et idem dixit de calcaneo muſtelle aſſumpto ris.
ipſa viuēte donec ibi appenſuʒ fuerit.¶ Nunc autē Calcane⁹ mu
ſcribem⁹ que fetum interficiūt ⁊ educunt vnūʒ ſcien ſtelle.
tes ꝙ quecūqꝫ educūt meſtrua aut humiditates a ¶ Fetuʒ in-
matrice etiaʒ fetuʒ educunt de quib⁹ infra pꝛopꝛioꝛ terimentia.
ſiet ſermo ⁊ eadeʒ omnia partuʒ facilitant. Scripſe Semen lini.
runt autē ꝙ ad expelleñ. fetum ⁊ aquā nō eſt par ſe
mine lini. Dico autē ⁊ ſuppoſituʒ ⁊ bibituʒ ⁊ in ſeſ
ſione facta in aqua decoctiōis eius vt ſum⁹ experti.
¶ Expulſione autē foꝛti fetus expellit ſi ex condiſi Condiſi.
fiat naſcale appꝛopꝛietate que eſt in eo.¶ Myrrha Myrrha.
interficit fetū ⁊ expellit ſuffumigata ⁊ bibita.¶ Caſ Caſſia lignea.
ſia etiā lignea cuʒ foꝛtitudine expellit bibita.¶ Na Diptamus.
ſtale autē vel ſuffumigiuʒ cum diptamo factū fetuʒ
moꝛtuuʒ expellit.¶ Idem auteʒ operat decoctio fo Saluia.
lioꝛum ⁊ ſtipitum ſaluie ꝙ expertus ſum balneo fa
cto quāto magis ſi bibatur.¶ Si auteʒ potet vſnee Uſnee.
vſqꝫ ad.ʒ.v. fetus ſiue viuus ſiue moꝛtu⁹ expellet.
¶ Ex foꝛtioꝛibus etiā medicinis ad expellendū eſt
ciclamen ſiue per inferius ſiue per ſuperius mittat Ciclamen.
imo ſcriptuʒ eſt ꝙ ſolus decubit⁹ ſuper ipſum facit
aboꝛſuʒ. Eſt autem ciclamen panis poꝛcinus ⁊ ſuc-
cus eius in hoc eſt foꝛtioꝛ.¶ Si aūt pꝛemiſſa flōmis
ſaphene bibatur.ʒ.j. caſtoꝛei cum decoctiōe menta- Caſtoꝛeum.
ſtri ⁊ melle ſine nocumēto fetum educit ⁊ ſecūdinam
⁊ meſtrua.¶ Dermeſir ⁊ eſt ſpēs oppoponacis fe- Dermeſir.
tum eijcit virtuoſe neqꝫ in hoc cōpar habet.¶ Moꝛ-
tuum autē fetum ⁊ ſecūdinaʒ eijcit per traiectoꝛium
ſuffumigatio facta cum laudano.¶ Educit autē fe- Laudanum.
tum pulegiū factuʒ ⁊ ſuffumigatuʒ vel euapoꝛatum Pulegium.
vel ſuppoſitū: ⁊ eius ſirupus puocat ſanguinē par
tus.¶ Et dicunt quidaʒ ꝙ ſi mulier bibat de lotura Lotura ma-
manuū alicuius homicide aboꝛtit.¶ Et dixit Kiran n⁹ homicide.
dus ſi cerebꝛuʒ anſeris domeſtice cum oleo liliaceo Cerebꝛuʒ an-
miſceat moꝛtuos fetus educit.¶ Et Raſis dixit ꝙ ſeris.
ſudoꝛ equi mixtus cū vino ⁊ potatus a muliere eij- Sudoꝛ equi.

Herba filipendula coxe dextre alligata
mirum in modum partum adducit et in
pulverem redacta [illegible]

Stercus colūbarum. cit fetum. Et iterum dixit. stercus columbarū ſuffumigatū fetum expellit. Educit fetum viuū vel

Narciſcus. mortuum narciſcus & eſt lilium album quādo ex eo vſq ad.3.iij.bibitur cum aqua mellis. Interficit

Uitis alba. autem fetum vitis albe ſucci auẽ.j.bibiti & ſi ſupponatur facit aborſum. Et ſeſſio in decoctione ei⁹ mundificat matricē. Et nos experti ſumus encatiſma decoctionis eius vtile in hoc caſu. Fum⁹ quoq

Cordumeni. cordumeni fetum interficit. Suffumigiū quoq

Oſtracha purpu. ex oſtraco purpureo extrahit ſecundinā. Sed potenter folia & ſemen policarie tritum cum oleo fetū

Jeſeminū. interficit. Succus etiā yaſionini a ieſemini: bibitus vſq ad.3.ß. Gal. teſtante fetū interficit. Et experti ſumus q ſi poſt meſtruationē ſuffumiget mu

Funis pauperum. lier cum.3.ß.foliorū & ſumitatū funis pauperum & eſt edera impregnatio prohibet. Lactuca autē

Lactuca aſini aſini fetum interficit: & mortuū educit: & fortiter educit meſtrua. Doſis eius ad plus eſt auẽ.j.& bibita &

Cortex granorum lauri. ſuppoſita. Si autē bibatur cortex granorum lauri vſq ad kirat.ix.fetus moritur propter amaritudinē ſuā additā ſupra amaritudinē aliorum.

Capitulum.3. De prouocatiōe meſtruorū & acceleratione partus & mole.

D Iximus ſupra: & eſt verum q quecunq fetum educunt: meſtrua prouocāt & ecōtra quare conuenienter poterunt iſta capitula adinuicem permiſceri. verū propter eorum magnitudinē & vt ꝓpria ſeribantur vtrobiq feci duo capitula. Eadem aūt omnia partum facilitant & ſimiliter omnia curant molā eo q3 ſolum indiget his que aborſum faciunt & partum accelerāt: licet premiſſis mollificatiuis: iō quantū ad ipſā ea que hic dicunt & ea que in ꝑdicto ca

Lapis aquile pitulo dicta ſunt. Dicim⁹ ergo q lapis aquile ſuppoſitus ap proprietate accelerat partū & dolorē mi

A

nuit. Idem aūt facit ligat⁹ in petia ꝛ ſupligat⁹ coxe.
¶ Crocus etiā ſumptus in potu vſqꝫ ad .3. ʒ. partū accelerat. ¶ Et nos experti ſumus ꝙ ſi .xx. grana dꝛagontee ſumanť in potu cum vino partū accelerat imo ꝛ ſolus odoꝛ floꝛis eius aliquātulū ſubtilitati idem facit. ¶ Si etiā modicū fellis thauri cū aqua coloquintide recētis ꝓpineť in potu expletia ſcim⁹ ꝙ ptū accelerat. ¶ Et ſiľr radix ciclaminis ſi ligeť ſup coxa mulieris idē opať: ſꝫ tñ magis ifra trahatur ſm ꝙ fetus deſcendit. ¶ Expertus quoqꝫ ſum ꝙ ſi tollatur epar galine ꝛ ligeť ſuper coxa mulieris dextra: galina adhuc palpitante fetum accelerat. ¶ Et dixit Amech ſi ſpolio ſerpētis ſtringatur ancha mulieris illico pit. ſed cum parit illico amoueatur. ¶ Et ſi ſpuma maris ſup coxa ſiniſtra mulieris ſuſpendať accelerat. ¶ Et Girādus dixit ſi in partu eſt periculū teratur ſemen apertum peonie cū oleo ꝛ inungantur lumbi ꝛ pecten ꝛ abſqꝫ doloꝛe pariet. ¶ Et dixit ſi teneat in manu mulier radiculam oꝫimi ꝛ pennam yrundinis illico pariet ſine leſione. ¶ Item dixit ſi cū fimo vace ſuffumigetur ſubaſcella parturientis partū accelerat ꝛ ſecundinam educit. ¶ Et Raſis dixit ſi mulier modicum lactis catule bibat cum modico melle ꝛ vino equaliter fit partus facilis ꝛ efficitur fetus moꝛtuus. ¶ Et iterū dixit ꝙ teſticulus dexter leopardi ſi a muliere etiam ānoſa que meſtrua perdiderit ſumatur illa reuocantur. Et quecunqꝫ etiā dicta ſunt ſupꝛa capitulo de expulſione fetus ad hoc capitulum reducuntur.
¶ Pꝛouocat etiā meſtrua ꝛ educit ſecūdinā ſeſſio facta in decoctione ſtipitum ꝛ folioꝝ aleoꝝ ꝙ experti ſumus. Idem autē operatur cibus chꝛiſtianoꝝ qui talis eſt. coquanť ſimul oliua alea ꝛ nuces ꝛ comedantur in hoc valde opanť. ¶ Si autē lac ficus cū vitello oui ſupponatur matricē mūdificat ꝛ meſtrua ꝓuocat. ¶ Caſſia lignea eſt in hoc caſu idonea quando meſtrua detineať a multitudine ꝛ groſſitie

Crocus.
Dragontea.
Fel thauri.
Radix ciclaminis.
Epar galine.
Spolium ſerpentis.
Spūa maris.
Semen peonie.
Radix oꝫimi.
Fimus vace.
Lac catule.
Teſti. dex. leopardi.
Aleum.
Cib⁹ chꝛiſtianoꝝum.
Lac ficus.
Caſſia lig.

Flores poli- ſuperfluitatum. ¶ Potenter autē educunt meſtrua
carie. flores policarie quādo triti cum folijs ſuis ⁊ mixti
Miliū ſolis. cum oleo dant in potu. ¶ In hoc caſu miliū ſolis
Saluia. eſt mirabile bibitum. ¶ Idem autem facit decoctio
Aſſa. foliorum ⁊ ſtipitum ſaluie bibita. ¶ Aſſa quoqꝫ bi-
bita cum myrrha ⁊ pipere illa imperat. ¶ Fortiter
Abſintium. autem prouocat illa abſinthium cum hydromelle
Squilla. ſuppoſitū. ¶ Idem autē facit ſquilla ⁊ eius acetū.
Oua anſeris ¶ Scriptū eſt ꝙ oua anſeris tepida cum oleo diſtil
lata in matricem illa prouocāt poſt quattuor dies.
Hypericon. ¶ Educit aūt ea appropriétate hypericon. ¶ Semē
Semen leui- autē leuiſtici illa prouocat virtuoſe: ſicut etiam pu
ſtici. legium. ¶ Sucudus etiā ſi ſubijciat illa prouocat.
Pulegium. Dixit aūt de eo ſic Dyaſco. quādoqꝫ ſublimat cli-
Sucudus. mia ⁊ ſublimat in tutia bona ⁊ qđ remanet inferius
eſt climia que vocat ſucudus. ¶ Si autem de radice
Peonia. peonie quātū eſt vna amigdala ſumat mundificat
ſuperfluitates que ī partu ſunt educēde. Nos aūt
bene illā conterētes damus cū melicrato in potu.
¶ Experti etiā ſumus ꝙ ſi mulier peſſarizet ex ſpi
Spica. ca nardi: ⁊ etiā ex ea bibat meſtrua ꝓuocat. ¶ Om
Ariſtologia. nis etiā ariſtologie ſpecies prouocat meſtrua ⁊ fe-
tum eijcit ⁊ matricē mundificat. ¶ Ego vero experiē
tia noui ꝙ ſi ſumat albumen oui ⁊ cū modico olei
cōquaſſet ⁊ ex eo lana vel ſtupa intincta ſuper os col
li matricis epithimet: ⁊ etiā inter labia aliquid in-
grediat matricē. mundificat a ſuperfluitatib⁹ ꝑtus
Secretum. ⁊ facilime ⁊ ſaluberrime euacuat. ¶ Secretū quod a
Gale. Gale. accepimus qđ meſtrua ꝓuocat ⁊ ventoſitates
matricis expellit. ℞. eupatorij: ſpice: corticū caſſie li
Radix mon gnee: zafrani: ſeminis apij montani ⁊ domeſtici: liq-
idest cortex ritie: ſquinanti: ſeminis boliarmeni loco eius poni-
mus ſemē leuiſtici rubee omniū aū. ʒ. iiij. rauedſeni
pulu. ʒij ʒ. iij. maſticis lace non ablute ſpodij roſ. rub. ariſto.
in uino bib. omniū aū auſ. j. terant ⁊ cribellent ⁊ cōficiant cum
melle diſpumato. Doſis omni die a. ʒ. ij. vſqꝫ ad. ʒ.
Aliud. iij. ¶ Secretum autem qđ meſtrua prouocat aliud.

℞.ſpice inde ⁊ romane:corticu₃ caſſie lignee:rubee tintorũ:aſſari:aniſi omniũ añ.quartã.℥.vnius. medulle ſeminis melonis:medulle ſeminis cucumeris: granoꝝ nere.i.ſpice ro.faſeoloꝝ:ſe.apij:rutbe: ciceris nigri:ſe.endiuie:berbene:neriden.i.ſpice ro.coſti omniũ añ.auŕ.j.teranť ⁊ cribellenť ⁊ liniantur cum oleo de amigdalis ⁊ cōficianť cum melle diſpumato ⁊ ſumanť ex eo omni die grana.iij.cũ aqua decoctionis faſeolozu₃ vel ciceru₃ vſq ad.viij.dies.⁋ Ualet etiam in boc caſu tyriaca noſtra ſcripta ſupra capl'o de ſoda in fine ſumpta cum aqua decoctionis iuniperi ⁊ feniculi.⁋ Ad idem eſt cōfectio ſcripta ſupra capl'o de ſurditate in fine ſiue ꝑpe finem. Tyriaca.

¶ Gloſa.

a ¶ Hic capitur lapis aquile pro magnete l₃ nō ſic: ſed eſt lapis pregnans qui b₃ facere boc ⁊ conſeruare fetu₃:⁊ hoc diuerſis aſpectibus ſuperiozum propter ſapientiam diuinam.

¶ Additiones

¶ Ad meſtrua ꝓuocanda ⁊ matricẽ mundificandã triferam magna₃ reſolue in oleo muſcelino vel ẽõi ⁊ bulliat ad ignem in ciclamine ⁊ cum bumbice in hoc intincto fiat ſuppoſitozium.

¶ Peſſariu₃ optimu₃.℞.radicis gentiane: pulegij regalis añ.ʒ.ij.nigelle.ʒ.j.carniũ:ficuũ.q.s.ad icoꝛpoꝛãdũ conquaſſanda cōquaſſenť ⁊ cu₃ ſucco mercurialis fiat maſſa valet enim multũ ad meſtrua ꝓuocãda ⁊ nõ īducit ardozã nec excoꝛiationẽ aliquã. Et fortiꝰ foret ſi cũ ſucco cucu. aſinini fieret maſſa.

¶ Capitulu₃.4.De retentione meſtruozum ⁊ oris matricis ⁊ exuccatione eius.

Sicut op₃ multotiēs meſtrua prouocare q₂ ex eozum retentione preternaturam egritudines fiunt. Ita opoꝛtet reſtringere quando pꝛeter curſu₃

nature eoꝝ ſuperfluit exitus ⁊ os matricis exuccare ab humiditatibꝰ que ſuperfluũt ad ipſuȝ ⁊ illud cõſtringere. ⁋ Et os quidẽ matricis ſtringit euforbiuȝ taȝ fortiter vt prohibeat fetum egredi. ⁋ Ego autẽ ſic multotiẽs os matricis ſtrinxi cum hoc medicamine vt corrupta apparuerit virgo ꝙ eſt. ℞. gallaruȝ aluminis: ſquinãti: folioꝝ lilij: ciperi: balauſtiarum: corticuȝ granatoꝝ: ⁊ radicuȝ mori: corticuȝ medianoruȝ caſtanearũ ⁊ glandiuȝ añ. coquanť in aqua ⁊ ex ea lauet mulier multotiens vuluam ſuam ⁊ immittat in ea: ⁊ exiccat etiam hec fomentatio humiditates ad matricem defluentes. ⁋ Ad humiditates que faciunt fetum lubricare folia porri appropriètate conferunt. ⁋ Si vero ſit antiquus fluxus humiditatum ad matriceȝ tunc fiat naſcale cum ferrugine ferri: ⁊ eſt in hoc vltima medicina. ⁋ Exptus etiã ſum ꝙ etiam vinuȝ decoctõis eius illa retinet. ⁋ Naſcale autem factum cum ſucco virge paſtoris ſiſtit antiquum fluxum ⁊ imoderatum humiditatum ad matricem. ⁋ Humiditates etiam albas que egrediũtur aufert ſumach ⁊ etiam aniſum. ⁋ Meſtrua auteȝ cum ſuperfluũt ſuccus portulace mirifice ſtringit ſi peſſarizetur non quid ⁊ comeſta hoc faciat: mirifice enim ſtringit illa. ⁋ Etiam cortex medianus glãdis ⁊ arboris eius. ⁋ Similiter auteȝ omnia alumina meſtrua detinent ⁊ maxime alumen iamenum. ⁋ Dixit autem Serap. ꝙ proprietas ſpice eſt meſtrua detinere ꝙ ſi ſit verum dico ꝙ loquitur de ſpica montana. ⁋ Uirga añt paſtoris eſt optima ĩ hoc caſu. ⁋ Et Kirandus dixit qꝺ ouũ cruduȝ ſi ſorbeať ſiſtit fluxũ muliebreȝ. ⁋ Et Raſ. dixit ꝙ ſi modicũ ſtercoris leporis ponať in vulua meſtrua detinet ⁊ deſiccat matricem deſicatiõe vehementi. ⁋ Fex añt vini nõ adu ſta emplaſtrata pectini ⁊ renibus illa ſiſtit. ⁋ Stercꝰ quoq capraꝝ montanaꝝ ſiccũ ⁊ tritũ mixtuȝ cũ thure ſuppoſituȝ illa ſtringit. ⁋ Succꝰ añt barbe hyrcine bibitus ſiſtit: aut herba ipſa emplaſtrata: ⁊ in hoc

Euforbium. Folia porri. Succꝰ portulace. Alumina. Spica. Uirga paſto. Ouuȝ crudũ. Stercꝰ leporis. Fex vini. Stercus caprarum. Barba hyrcina.

flos eius eſt adhuc fortior. Decoctio quoq; ſem- Semperuiua.
peruiue illam detinet. Solatrũ quoq; ſubmiſſum Solatrum.
illa abſcindit. Similr radix ſilueſtris ydre bibita ⁊ Ydra.
emplr̄ata illa ſanat. Et dixit Gal. ꝙ cauda equina Cauda eq̄na.
bibita vel emplr̄ata eſt validũ farmacũ. bibat̄ autē
cum vino vel aqua. Experti etiã ſumus ꝙ cornu Cornu thauri
thauri vel bouis cū aqua ſumptũ in potu: ⁊ cũ ace-
to renibꝰ ⁊ pectini emplr̄atum illa detinet. Idem
autē operat̄ cinis oſſium coxarum eorum ⁊ ſimilr̄ ap-
plicatus. Que cũq; meſtrua detinent: ⁊ fetũ in ma
trice fortificãt. Sed experiẽtia habemꝰ ꝙ in ma- A
trice fortificat ipſum ⁊ auget mulſa qñ pregnans ex Mulſa.
ea frequẽter comedit. Ego vero in reſtrictiõe me
ſtruorū mirabilē habeo experientiã cũ hoc vnguē-
to qd̄ ꝓpria induſtria inueni ꝑ comitiſſaꝫ cõmatrē
noſtraꝫ. Ipſa eniꝫ iam inceperat abortire ⁊ ſanguis
⁊ aqua in magna quantitate egreſſa fuerant ꝑunxit
ergo ſe ſemel ipſo ⁊ ſanata eſt: ⁊ ob hoc vocaui ipſum
vnguentū comitiſſe ⁊ poſtmodū pluries ⁊ pluries
ex eo ſanaui: ⁊ ſi ex eo renes inũgant̄ vſq; ad dorſũ
ſiſtit emoroydas ꝙ eſt. ℞. corticū medianorum caſta-
nearū glandiũ ⁊ arboris glandiū myrtillorum caude Vnguẽtũ co
caballine: gallarum: corticũ fabarum: oſmorum al̄ arillorū: mitiſſe.
vuarū ſorbelarum ſiccarũ: neſpilorum imaturorū: radi-
cum celidonie: foliorū pruni ſilueſtris añ. terantur
groſſe ⁊ coquant̄ in aqua plãtaginis ꝑfecte ⁊ colen
tur. ℞. ergo cerã quãtū vis diſſolutã cū oleo myr
tino ⁊ lauetur nouies cū predicta aqua ſemꝑ ino-
uando aquã quacũq; vice poſtea. ℞. corticũ ꝑdicta-
ram caſtanearum glandiū ⁊ arboris gallarum añ. parteꝫ
j. cineris oſſiū cruris bouis: ſeminis myrtillorum azi-
morum al̄ arillorum vuarum añ. ꝑteꝫ. ʒ. terant̄ ⁊ fiat puluis
ſubtiliſſimꝰ. ℞. ɡ̄ iſtiꝰ pulueris ꝑtes. ij. tro. de karа-
be ꝑtē. ʒ. al̄ ꝑtē. j. miſceant̄ ⁊ cū ꝑdicta cera ⁊ oleo
myrtino lotis addito eis ol̄o maſticio nõ loto. q. s.
fiat vnguẽtũ q̄ renes ⁊ pectē inũgant̄. Recepta tro.
de karabe ſcripta eſt ſupra cap. de ſputo ſanguinis.

¶ Gloſa.

a ¶ Creditur ꝙ velit dicere meliſſa q2 ħz Auic. medicine ꝯſeruātes embrionē dicunt eſſe cordiales a Serap. reperit muza: ꝛ hoc cōtingit vicio ſcriptoꝝ.

Additiones.

¶ Ad meſtrua retinēda. ℞. corticis radicis ſalicis cuȝ quo vegetes ligant ꝛ coque in vino nigro ꝛ fac ſuffumi. ꝛ videbis effectuȝ mirabilem ꝛ ita de fluxu emoro. dicatur.

¶ Electuariū mirabile expertū in fluxu meſtruoꝝ ꝛ emo. ℞. mirabo. citri. ʒ. j. ſ. cheb. ʒ. ij. indorū. ʒ. iij. emblicoꝝ beliricoꝝ anā. ʒ. j. ſ. inuoluant oēs in butyro vacinoi ꝛ fricent ꝛ per diem ꝛ noctē ſic dimittant: deide. ℞. ciperi: olibani: ſe. apij: naſturtij: aſſari: anā. ʒ. j. ſ. maſticis ſandaloꝝ trium: pul. roſ. rub. pulue. myrrhe: anā. ʒ. j. macis. ʒ. ſ. reubar. electi. ʒ. j. ſ. ſpice: diacinnamomi anā. ʒ. ij. gariofi. galāge anā. ʒ. j. lig. al. ʒ. j. ſ. calami aro. gallie muſ. anā. ℈. ij. amigd. dulciū ꝛ amaraꝝ anā. ℥. ſ. mellis. q. s. fiat electuariū ꝛ quedaȝ domina fuit liberata in tertia vice. Et ſi velis fortiꝰ ꝛ melius addatur ſcorie ferri. ʒ. vj. nutrite in aceto oēs ſupradicte ſpecies ſubtiliter terant ꝛ ſimul miſceant ꝛ infundant in mua citonioꝝ quantitate modica vltimo mirab. ſimul cōficiant cuȝ melle emblicoruȝ ꝛ aromatizādo cuȝ muſco fiat electuariū. doſ. eſt a. ʒ. j. vſ℥ ad. ʒ. j. ſ. tēpore neceſſitatis.

¶ Ad fluxum meſtruoruȝ. ℞. ciatos. vj. vini nigri gar. xxvij. numero pulueriȝatos in vino: poſitos omnia pone ad ignem ad bulliēdum donec remanſerit ciatꝰ vnꝰ cuȝ dimidio de q̇ bibat mulier tribꝰ diebꝰ ante diē ꝑ duas horas ꝛ liberabit mulier infallibilr.

¶ Quedā ſunt mulieres cōſuete facere aborſuȝ in ſeptimo mēſe quibus ſubuenīendum eſt. cera: thus: oleum: ꝛ maſtix ſimul miſceant ꝛ inungatur mulier ante ꝛ retro bis in hebdomoda multū enim cōfortat matricē ꝛ cotilidones. Iteȝ vtat cōfectione diamargariton, Auic. 2 1. tertij cap. de regi. vniuerſali pregnātiuȝ

gnantiū ⁊ mirabile repitur in ꝓſeruatōe ab aborſu.
¶ Pro experto habetur ꝙ ſi coquat̃ capil.vene.in bono vino vſq̃ ad cōſumptionē tertie ꝑtis:⁊ ſic capiatur tertia pars vnius ciati pro vice:⁊ hoc vſq̃ ad tres dies eſt enim diuinū remedium:ſed quādo reſtrictio meſtruorum intenditur extrahitur vſus ſuperius ecōtrario vō per inferius.
¶ Ad debilitatē renum habēdo tamē reſpectū ad menſtruorum deſcenſum oīnodum. ℞.olei cito.℥.j.ʒ.calami aro.nucis cipreſſi.añ.ʒ.ʒ.trociſ.de terra ſigil.℈.iiij.aceti.ʒ.j.cere al.ʒ.ß.fiat vnguentuȝ molle ⁊ lauetur cum aqua ſublimationis plan.decoctionis anthere ⁊ ſumach.

¶ Capitulum.5.De dolore matricis apoſtemate ⁊ vlceribus eius.

Dolorum mr̃icis nūc curā dicemus ⁊ multum quidē confert decoctio vſnee quando in ipſa ſedetur. ¶ Sil'r autē fiat ſeſſio in aqua decoctōis aneti:aut radicū paucedani:aut calami aroma.aut coſti ⁊ confert. ¶ Et ſcimus experimento ꝙ coſtus bibitus confert. ¶ Coquantur etiam folia lauri ⁊ ponantur in ſacculo ⁊ ſuper eis ſedeat mulier ipſis calidis ⁊ multum confert ꝙ etiaȝ verū ſepe probaui. ¶ Encatiſma ē factum ex decoctiōe folioꝝ ⁊ ſeminis agni caſti confert. ¶ Si ēt ſumat̃.ʒ.j.folioꝝ betonice ⁊ hydromel ꝯfert. ¶ Ad idē autē doronici ē appropꝛietate ꝯferūt:⁊ ꝓpꝛie cū eſt a vētoſitatib⁹. ¶ Et hic pōt adduci ſecretū Gal.ſcriptū ſuꝑ capi. de ꝓuocatiōe meſtruoꝝ:⁊ adducant̃ pil'e nr̃e ſcripte ſuꝑ ca.de colica. ¶ Suppoſitoriū nr̃m ad idem ℞.radicū ariſtologie piretri myrrhe añ.ꝑtē.j.pulpe coloq̄ntide par.ʒ.fiāt ſuppoſitoria cū albumine oui in quoꝝ quolȝ.ʒ.ʒ.pulueris ipōnat̃. ¶ Ad ideȝ autē cū fit a groſſis hūorib⁹ ariſtolo.lon.fomētata

Vſnee.
Anetum.
Coſtus.
Folia lauri
Agnus caſt⁹.
Betonica.
Doronici.
Suppo.nr̃m.
Ariſto.lon.

ſum expꝑtꝰ. ¶ Decoctio quoq̧ acori ⁊ radicū aut fru
ctuū iunipꝑi illū tollit. ¶ Inūctio quoq̧ fctā cū oleo
de cinamomo mixto cū cera ⁊ oleo cōi. nā alr ſuper
flue exiccaret: illū tollit: eiꝰ quoqȝ deſcriptio ſcripta
eſt ſuꝑ cap. de dolore renū. ¶ Et dixit Raſ. ꝙ ſepū
galline recēs valet ꝯ dolorē eiꝰ ⁊ ſoluit apāta eius ſi
in modū empļi ſupponaꝛ ⁊ ſilr ſepū anſerū. ¶ Idē
aūt operaꝛ oleū de andacocha inunctuȝ. ¶ Inūctio
quoqȝ facta cū felle thauri ⁊ melle illū tollit. ¶ Ad
eundē vero imo ad oēs dolores ſiue ad egritudīes
matricis radices lilij cocte ī oleo roſ. ⁊ nō eſt ei par
⁊ hoc multotiēs ſuȝ expꝑtꝰ. ¶ Gallia aūt ſumpta ad
oēs dolores frigidos eiꝰ cōfert. ¶ Dolores aūt mor
dicatiuos ſine mordicatione eiꝰ tollit ſeſſio facta in
aqua decoctiōis ſemis lini. ¶ Dolores aūt pūgiti
uos qui partū ſequunꝛ multotiēs tollit ſtatim hic
puluis a nobis expꝑtus. ℞. ameos ſeis apij ȝinȝibe.
carui macropipꝑis oīuȝ añ. ꝑtes eq̄les. ȝucchari q̄ītū
oīa teranꝛ ⁊ cribellenꝛ. doſ coclear. j. cū vino ꝑmi
xto. ¶ Et dixit Raſ patiēti dolorē ex partu ſuꝑ os
vulue ſumaꝛ pānus mēſtruate ⁊ cōburaꝛ ⁊ ſuppo
naꝛ: ⁊ ſic tollaꝛ cineris ꝑdicti ⁊ ſemis cuſcute ſicci ⁊
miſceanꝛ cū aqua calida ⁊ ponaꝛ ſuꝑ locū dolenteȝ
auferꝛ dolor. ¶ Qđ ſi dolores ſint in muliere ꝑgnā
te ⁊ ꝑpᷓle ſi ſint vētoſi. ℞. ȝedoarie: doronici: ſemis
apij: cinamomi oīum añ. ℥. ij. ameos: cimini: thuris
oīuȝ añ. ℥. ß. caſtorei. ℥. j. ȝucchari. ℥. xl. teranꝛ ⁊ deꝛ in
pᷓncipio vt puluis pᷓmꝰ. ¶ Ad frigidos āt dolores
⁊ frigꝰ matricis cipū multū ꝓfert. ¶ Calefacit aūt val
de mr̄icē petroleū qñ ex eo bibiꝛ vſqȝ ad. ℥. j. ¶ Exꝑ
ti aūt ſumꝰ ꝙ ſeſſio in aqua decoctionis viſci q̄rcini
dolorē tollit. ¶ Si aūt apā ſit calīn in mr̄ice tunc fiat
encatiſma cū decoctiōe folioꝝ ⁊ ſemis agni caſti aut
cū decoctiōe altee. ¶ Seſſio autē ſola in decoctione
altee cōfert ſicut expꝑti ſumus. cōfert aūt clauſure
oris mr̄icis. ¶ Experimētū ēt habemus ad apoſte
mata matricis calida hoc. ℞. radicū altee ⁊ coquanꝛ

Acorus.
Oleuȝ de cin namo.
Sepum galli ne ⁊ anſeris.
Oleuȝ de an dacoca.
Fel thauri.
Radix lilij.
Gallia.
Semē lini.
Pul. ad dolo res partus.
Pānus men ſtruate.
Ciperus.
Petroleum.
Viſcus quer cinus.
¶ Ad apā matricis.
Agnꝰ caſtus.
Altea.

in vino aut mellcrato aut ī vtroq̧. deīde cōtundanꝭ cum ſepo anatis ꝛ modica terbentina ꝛ fiat naſcale. ¶ Q̄ð ſi apāta dura ſint. dixit Gal. ꝙ decoctio ieſe‑ mini vel floꝝ eius fomētata ſanat flegmōes matri‑ cis ꝛ maxīe ſcliroticatos. ¶ Et dixit oleū de lilio eſt aptiſſimū ad durities mrīcis ꝛ ſilr folia ꝛ radix lilij. ¶ Peſariū molificās apāta dura ꝛ ꝯferēs doloꝛibꝰ in ea factis: ꝛ paulatī facīēs eos q̄eſcere. R. adipis anatꝫ: medule cruris: ceruini ꝛ vaccini: ſilr bdelij mo lis: croci: vitellū oui aſſati: fecis olei de ſemībꝰ: fe‑ cis olei de lilio. aā. ꝑtes eq̄les diſſoluanꝭ in vino aut rob: ꝛ fiat ex eis peſariū: ꝛ ē optimū. ¶ Et dixit Ra ſis ꝙ ex cerebꝛo cerui ꝛ vituli fit peſariū molificans apāta dura mrīcis. ¶ Coquaꝭ ēt virga paſtoꝛis cum vino ꝛ miſceaꝭ cū melle ꝛ īponaꝭ. nā affert iuuamē‑ tū magnū. Si ēt puluis capitū piſciculoꝝ paruoꝛuꝫ deſiccatoꝝ deſuꝑ puluerizetur illa ſanat.

Ieſeminum. Oleū de lilio Peſſarium. Cerebꝛū cer‑ ui ꝛ vituli. Virga paſto. Capita piſciū ſali.

¶ Caplm. 6. De ꝑfocatiōe mrīcis ꝛ eius deſcenſu.

COntingit multotiēs vt mrīx deſuꝑ mo‑ ueaꝭ v̄ſus ſuꝑioꝛa ꝛ accīdentia ſuffocatio‑ nis īducat. ꝛ cū ꝯtingit ipſaꝫ q̄nq̧ intm̄ deſcēdere: vt ēt ex̄ egrediaꝭ. Dicemꝰ ḡ nūc de vtroq̧ ī eodē capi. ſciētes vlr ꝙ mrīx a foꝛa ꝓpꝛia īſequiꝭ odoꝛifera ꝛ aromatica: ꝛ fugit fetida: q2 cū ſuꝑiꝰ aſcēdit fetidos odoꝛes na‑ ribꝰ applicamꝰ: ꝛ cū odoꝛiferis inūgimꝰ īferiꝰ colū eius. Cū aūt deſcēdit cō̄ oꝑamur. ¶ Sꝫ ī hoc caſu ē ꝓlaudata ſeſſio patiētis ī aq̄ ðcoctōis pulegij. ¶ Cū āt matrix ꝑfocaꝭ bibaꝭ. ʒ. j. betōice cū hidromelle. ¶ Cōfert āt eidē acatia bibita. Si ēt palatū vl gut‑ tur iungaꝭ cū felle bouis vl teſtudis ꝑfocatio tolliꝭ ¶ Et dixit Auic. oleū ð maioꝛa. ꝯfert coartatiōī ma tricis deducētis ad ꝑfocationē. Ego aūt dico ꝙ ex eo dꝫ iungi collū mrīcis īterius. ¶ Et dixerunt oēs galia ſuppoſita facit matricem deſcendere: ꝛ pꝛouo cat menſtrua: ꝛ mondificat eam: ꝛ pꝛeparat eam ad

Puleglum. Acatia Fel bouis ꝛ teſtudinis. Oleuꝫ de ma ioꝛana.

impregnationē. Ex noſtris aūt exptis ad pfocationem que eſt cū deſtructiōe caloris inati ꝛ ad vētoſitates ꝛ dolores ꝑ illud accñtes eſt vt det agaric⁹ in potu cū vino vel melicrato. ¶ Et que quidē epilenticū excitant dicta ſupra in hoc ēt caſu cōueniūt. ¶ Ego aūt miraȝ experientiā habeo de capillis patientis. ſi enī incidanť ꝛ ignis in eis imittať ꝛ fum⁹ naribus attrahať ſubito ſalus accidit ꝙ frequētiſſime ſum exptus. ¶ Inunctionē ēt factaȝ intra collū matricis cū fricatione leui ꝛ longa cuȝ oleo muſcelino aut oleo de lilio qñ aliquid muſci eſt diſſolutū in eo inueni perutilē. ¶ Si vero cōtingat matricem deſcendere tūc ſuffumigatio facta cū ſtercore bouis ꝓprie cōfert. ¶ Ad idē aūt multū cōfert ſeſſio facta in aqua decoctōis ſemis myrti aut iuniperi: ꝛ cōfert ēt hoc ad exitum ani. ¶ Folia ēt vrtice empl'ata matrici illam reducūt. ¶ Fum⁹ quoq bituminis ſiue aſpalti ꝙ idem eſt matricē egreſſam reducit ꝛ ſedat ēt dolorem eius. ¶ Ex exptis aūt noſtris ꝛ expert⁹ fui in enixa que abortiuū mareȝ peperat ꝛ eius matrix egreſſa fuerat cuȝ dolorib⁹ tam intēſis vt prorſus ſuffocareť ꝛ curaui in inſtāti oculi ꝛ eſt. ℞. aſpalti partes. ij. ſtercoris vacini partem. j. miſceanť trita prius fiat ſuffumigatio ex eis.

Agaricus. — Capilli patiētis. — Oleū ď lilio. — Ad deſcēſū matricis. — Sterc⁹ bouis. — Semen myrti ꝛ iuniperi. — Urtica. — Aſpaltum.

¶ Tractatus. 17. primi ſermōis. De diſpoſitiōibus virge ꝛ teſticuloꝝ ꝛ continet ſex capitula.

¶ Capitulū primū. De ornatu virge ꝛ teſticulorū in quo erit ſermo de pilis: ꝛ ꝓhibitiōe excreſcentie teſticuloꝝ: augmētatiōe virge: ꝛ pruritu genitaliū.

Creauit ſapientia prima in viris inſtrumenta generationis actiua ſicut virga ꝛ teſtes: per virgam enī tanꝙ per cōductoriū ſufficiens apte ſperma virile qđ principium

generationis actiuũ exiſtit impellit ad collũ matricis aptum generationi. Teſtes autẽ ſm medicos perficiunt vltimuʒ diſpoſitiõis in ſpermate que neceſſaria ſibi poſſe dʒ generatiõeʒ efficere. Ariſtoteles aũt dixit nõ hoc. ſed ſunt ſicut appenſoriuʒ dilatãs materias ſpermati in hora ſui egreſſus ſicut teſtores faciunt qui tellis ſuis aligant aliqua ponderoſa: vt liberius tella dilatetur in tranſitu ſpole. Dicam⁹ ergo de eis: ⁊ primum aliqua que reducunt ad eorum ornatum. ¶ Si igitur volum⁹ diu impuberem ſernare locum piloꝝ pectinis fiat ſuper pecten emplaſtrum ex farina fabaruʒ ſic enim dixit Gal. multum permanet abſq; pubertate. ¶ Eandem autem intentionem perficit rubus ſiue folia rubi quãdo pectini fit ex eis emplaſtruʒ. ¶ Fedum eſt autem nimis teſtes ſuperflue a virga deſcendere quare ingeniãduʒ eſt prohibere eoruʒ creſcentiã. ¶ Et emplaſtrũ quidam factum ex folijs cicute ſimul cum ſemine ſuo quãdo viridis eſt cicuta ⁊ aſſiduatuʒ eorum teſtibus excreſcentiã prohibet. ¶ Et Gal. dixit ⁊ oẽs poſteri cõſenſerunt ꝙ ſi ferruʒ ſuper cotte fricetur ⁊ ex illa fricatura aſſiduet inunctio teſtibus eorum ſuꝑflua excreſcentia tollitur. ¶ Adducant autẽ ad hunc locum quecunq; prohibẽt excreſcentiaʒ mãmillarum. ¶ Et qꝛ nõnulli volunt ſuos natos materiale membrum habere magnũ ⁊ groſſuʒ: ideo qualr fieri poſſit cum mẽbra corporis in excreſcentia ſint nũc dicemus. ¶ Ex hijs quidem que hoc faciunt eſt fricatio membri facta in die multotiens que omneʒ inũctionem precedat ſemp. maxime aũt eſt vtile quãdo virga fricata in actu fricationis madefit cuʒ aqua calida poſt fricationeʒ vero vngat cum oleo violato cũ cera diſſoluto decies fricetur in die cuʒ lacte ouino aut epithimet cum lumbricis terreſtribus exiccatis ⁊ tritis cum oleo ſambacino aut inuoluat virga fruſto vtris quãdo pix eſt abiecta ab vtro ⁊ cum eo calido multotiẽs fricet in die ⁊ permittat ibidem do-

Farina fabaꝝ

Rubus.

Cicuta.

Fricatura ferri.

Fricatio mẽbri.

nec eſt calidu**ȝ**:cum aũt eſt frigidu**ȝ** auferat. Aut ſu
matur ſulfuris citrini ⁊ piperis añ.partes equales
⁊ cum melle puro miſceant ⁊ virga epitbimet.Cum
aũt epitbima per vnam horam ꝑmanſerit aqua ca-
lida virga lauetur aut nuclei cocti ⁊ cicotrigonizati
miſceant cum lacte ⁊ virga inde fricet multotiens i
die.Dicunt autẽ medicinales auctores ꝙ ſi hoc re
gimine puer vtatur in naturalẽ tranſit magnitudinẽ
virga ſua.¶ Ego hanc operationẽ nõ approbo.naȝ
ſuperflua virge magnitudo ſemꝑ eſt ex cauſis prohi
¶ Ad genitalium pruritũ. bentibus generationẽ.¶ Si vero genitalib⁹ pruritus
adſit mẽbris lauẽtur cũ aqua decoctionis foliorũȝ ⁊
Saluia. ſtipituȝ ſaluie ⁊ ſedat pruritus.¶ Sed nos hoc ſu-
mus experti vt loc⁹ ex ſucco tepido extremitatum
Ebulus. ebuli inungat ⁊ cum per ſe fuerit exiccat⁹ ſumatur
oleum roſ.qđ diu ſuꝑ lamina plumbea cum piſtello
plumbeo ſit fricatũ donec ſpiſſitudinẽ acquiſiuerit
⁊ ex eo locus vngat. Ad idem.℞.ceruſe.ʒ.vj.ſulfu
ris citrini.ʒ.ß.opij.ʒ.j.terantur oĩa cum aceto vini
mixto cuȝ aqua ⁊ teſtib⁹ ſupponat.Idem autẽ ope
ratur ⁊ hoc.℞.dragantí:citrini ⁊ litargirij añ.terant
cuȝ aceto ⁊ liniant hec vtraꝙ ſicca tollũt ſcabiẽ ſiccã
teſtium. Si vero opium addat tollit pruritum.

¶ Capitulum ſecũduȝ.De augenda libidine in coy
tu ⁊ erectione virge ⁊ ſanatione eorum qui poſt
coytum egerunt.

Sunt multi qui diligunt poſſe augere
libidinem pleriꝙ etiam indigent ere-
ctionis auxilio:nam cum ad actũ per-
uenerint virgo mollificatur in eis di-
Caro ſtinci. cemus ergo de eis ſimul.¶ Et libidi-
neȝ fortiter excitat caro ſtinci ⁊ illud quod eſt iuxta
renes ipſorũ magis: imo tam fortiter incitat vt au-
xilio contrario egeat patiens: ⁊ hoc eſt potus deco
ctionis lentiuȝ cum ſemine lactuce in aqua vel mel-

licrato. ¶ Et lingua quidem auis ꝛ eſt ſemen fraxini
Lingua auis ꝛ quid ſit.
libidinem auget ꝛ ſperma. ¶ Radix quoqꝫ teſticuli
Radix teſticuli canis.
canis maioꝛ a viro cum lacte bibita libidinem auget ꝛ maxime generare facit. Et ſimiliter radix minoꝛ a muliere bibita idem facit in ea: ſed feminaꝫ concipit.
¶ Idem auteꝫ facit teſticulus vulpis humidus ſi bi
Teſticulꝰ vulpis.
batur ꝛ pꝛopꝛie cum vino ꝛ hoc ſtat loco ſtinci dixit Auicē. ¶ Et dixit Amech ſi vis vt mulier pꝛedelectatiōe tui coytus virum alium vnqꝫ velit. Rꝫ. fel hirci ꝛ fel lupi ꝛ exicca vtrūqꝫ poſtea cum vadis ad coitum diſſolue ex eis cum oleo calido ꝛ vnge virgam.
¶ Et dixit etiam ſi tollatur de ſepo hircoꝛuꝫ medio
Medula pedis ſiniſtri lupi.
rum inter magnos ꝛ paruos ꝛ inungatur virga ideꝫ accidit mulieri ꝑpter ſuperfluam delectatiōnē quā habet ꝛ hoc certe experti ſumus. ¶ Et dixit etiaꝫ ſi
Cerebꝛuꝫ coꝛnicis.
potet mulier de medulla pedis ſiniſtri lupi nō diliget alium niſi ipſum. Et Kirandus dixit ſi vngantur genitalia cū cerebꝛo coꝛnicis ꝛ melle pꝛedelectatione mulier nulli alij adherebit niſi tibi. ¶ Et Raſis dixit illud idem quādo virga inungitur cum ſtercore gazel ſiue hyane in coytu. ¶ Et etiam dixit ſi fel
Stercꝰ gazel.
galline quis ponat ſuper virgam ſuaꝫ ꝛ ſtatim coeat
Fel galline.
mulier non diliget alium. ¶ Et dixerunt quidam ꝙ fel apꝛi inunctum virge operatur ad idem. ¶ Et Ra
Fel apꝛi.
ſis dixit ꝙ cubebe maſticate in ieiuno libidinem au
Cubebe.
gent. ¶ Et dixit iterum tollatur piretri: ʒinʒi. cinamomi aā. puluerizentur ꝛ cum aqua in qua diſſolutum eſt modicum gūmi incoꝛpoꝛentur parui trociſci qui teneantur in oꝛe donec cum ſaliua diſſoluantur ꝛ deglutiantur ꝛ poſtea vir vadat ad coytum augetur enim delectatio eius. ¶ Et dixit Kirandus ꝙ
Teſtis apꝛi.
teſticuli apꝛi bibiti venerē incitāt. ¶ Et dixit ꝙ oua
Oua coꝛnicis ꝛ hyrundinis.
coꝛnicis inūcta teſticulis delectionē pꝛeſtant ꝛ bibita amoꝛem inducunt. Et ſimiliter oua hyrundinis.
¶ Et dixit ꝙ fel aurati piſcis inuncto membꝛo libi
Fel aurati piſcis.
dinem ꝛ delectationē magnā in coytu pꝛeſtat. ¶ Et Raſis dixit ꝙ ſtercus vulpis inūctum virge cū oleo
Stercꝰ vulpis

roſa.augmētat coytum.¶ Et etiā dixit ꝙ qui liga-
Fel vrſi. uerit fel vrſi ſuꝑ femur dextrū poterit coyre quan
Elm Gal. tum voluerit ⁊ nō nocebit ei.¶ Secretum qđ a Gal.
accepim⁹ qđ addit in coytum ⁊ confortat veſicam ⁊
curat egritudinē in ea exiſtentē ⁊ confert dolori ei⁹
⁊ grauedini vtriuſq; lateris.℞.pinearū excortica-
tar a corticib⁹ ſuis.ʒ.iij.medule ſeminis melonis:
medule ſemis cucumeris:been:rub.⁊ citrini:ſiſami
decorticati:galange:ſecacul:ſeminis abſati al' alfati:
puto ꝙ ſit lingua auis ſepi ſtinci omniū añ.ʒ.x.al's
ʒ.v.ſinapis:ſeminis vrtice:ſeminis napi: ſeminis ce
pe albi:aniſi:ſeminis papaueris:liquiritie decortica
te:ſeminis baucie omniū añ.ʒ.viij.penidioꝝ ad pon
dus omniū terant̄ ⁊ cribellent̄ ⁊ cōficiantur cū mel
le diſpumato. Doſ.eſt mane ⁊ ſero quātū eſt vna
nux.tunc etiā dieta fiat cum hijs que ſperma augēt.
Erigētia vir- ¶ Erectionē aūt virge fac eruca ꝓprietate ſui ⁊ ma-
gam.Eruca. gis ſilueſtris hoc facit ꝙ domeſtica. ¶ Infuſio quo-
Infuſio cice- q; cicerū bibita in ieiuno fortiter virgam erigit. Et
rum. nos hoc experti ea tota nocte infundentes in aqua
calida damus bibere.¶ Semē quoq; mugat erectio
nem virge facit.⁊ libidinem prouocat. Inuenio ꝙ
Semen mu- mugat eſt radix granati ſilueſtris perſe naſcentis ⁊
gat ⁊ quid ſit inuenio etiam ꝙ ſit radix vnde fit aſſa ⁊ hoc puto.
Aſſa. ¶ Et dixit Raſ.in almanſore ſi aſſa cōficiatur cum
melle ⁊ ex eis ſumat̄ aur̄.j.per duas horas añ coy-
Unguentū. tum fortiter virgam erigit.¶ Et dixit iterum ſumat̄
oleū de lilio ⁊ ponat̄ in eo euforbij piperis ſinapis
nitri omniū añ.⁊ ex hoc vnguento virga inungatur
⁊ teſtes ⁊ oēs ptes añriores ⁊ poſteriores ⁊ v̄ga eri
git.¶ Et dixit etiā ꝙ cortex pince ⁊ ciperi ⁊ anetū
coquant̄ in vino ⁊ liciniū infuſum in eo in ano te-
neatur:⁊ erigetur virga.¶ Et Kirādus dixit ſiquis
vngat aures hirci ⁊ fricet manib⁹ eas:p̄ delectatio
ne emittet ſperma. Si ergo ex hoc ſpermate inūga-
tur virga habebit intenſionē magnam ⁊ impugna-
bilem ab aliqua muliere.¶ Et dixit ſi extremitas te

ſticuli vulpis ſuſpendať tenſionez magnā facit ⁊ ſi-
militer trita ⁊ in potu latenter data. Idem etiā ope
rantur teſticuli ſi ex eis coclear. j. detur: imo etiam
inuncti tenſionē magnaȝ faciunt. ⁋ Et dixit ſtercus
paſſeris cum vino bibituȝ erectionē magnaȝ facit: ⁊ Stercus ⁊ ca
tota auis aſſata ⁊ comeſta facit delectatōeȝ venereā. ro paſſeris.
⁋ Et iterum dixit ꝙ ſtercus faſiani bibitum vel lini Stercus fa-
tum erectionem facit. ⁋ Et Raſ. dixit ſi virga lupi ſiani.
incidatur in fruſta ⁊ aſſetur in furno ſi maſticeť ex Uirga lupi.
ea pars excitat coytum ſtatim. ⁋ Et q̄ꝛ multis acci- ⁋ Eid exitū
dit poſt coytuȝ inuoluntari⁹ exitus egeſtionis: ideo fecuȝ inuolū-
in hoc capitulo qđ eſt de prouocatione coytus huic tarium poſt
accidēti reſiſtam⁹. Succurrať ergo cum hijs q̄ ven. coytum.
ſtringunt de quibus ſatis dictū eſt ſupra ⁊ ante coy
tum feces expellanť ſi poſſunt ⁊ ſuppoſitoꝛia in ho Suppoſito-
ra coytus ſubficianť in ano. hmōi. Re. acatie ramich rium.
⁊ eſt ꝯfectio de qua fit galia: thuris: balauſtie: gūmi
arab. aā partes equales terantur ⁊ fiant foꝛme ſimi
les oſſibus dactilloꝝ ⁊ ſubficianť. In his ſūt hoꝛis
olim de neriden. i. de ſpica ro. ſubficiatur.

⁋ Gloſa.

a ⁋ Debet itelligi de cicere albo vt ponit Iſaach i
dietis particularibus ⁊ foꝛte ꝙ nigra ſunt validio-
ra ⁊ ſic credo.

⁋ Capitulū. 3. De diminutione coytus ⁊ ꝓhibitiōe erectiōis vigre in quo erit cura gomoꝛee.

Quandoq̧ opoꝛtet nos obſiſtere coytui ⁊
ſperma minuere ⁊ erectionē virge etiam
pꝛohibere ſicut accidit i gomoꝛea vbi in-
uoluntarius fluxus ſpermatis accidit. Cicuta.
⁋ Dico ergo ꝙ ſi continueť emplaſtra-
tio facta cum cicuta trita cum ſuo ſemine ſuper te-
ſticulos abſcidiť omnis polutio ⁊ ſimiliter ſi empla-
ſtretur virga pꝛohibeť eius erectio. ⁋ Libidinē aūt Poꝛtulaca.
poꝛtulaca appꝛopꝛietate abſcindit. ⁋ Gale. autem

dixit etiam in tractatu ſuo nono de ſimplici medici-
na.auctoritate hypo.ꝙ ſi ſuperligetur renibus lami-
Lamina plũbea. na plũbea ſtricte ita ꝙ non moueatur hincinde abſcin
Rana. ditur polutio ⁊ libido. ⁋ Et dixit Raſis ſi ſumatur ex
rana exiccata ⁊ decolata ⁊ potetur ex ea pondus. auſ.
j.in pultibus vel vino prohibet eum ab acceſſu mu
Semen lactuce. lierum longo tēpore. ⁋ Inuoluntariã autē ſperma
tis diſtilationē ⁊ polutionē tollit ſemen lactuce cū
aqua bibitum. ⁋ Idem autē operatur ſed fortius
Semen nīfre operatur ſemē ninfre ⁊ radix eius bibita ⁊ maxime
Nenufar. radix alba. ⁋ Si autē bibatur nenufaris.ʒ.j.cum ſi-
rupo de papa.⁊ proprie radicū eius:polutio tollit
⁊ appropietate ſperma congelat ⁊ hoc etiam aſſerit
Lapis ematites. Rabi moyſes. ⁋ In lapide autē ematites eſt ꝓprie
tas rectificandi gomorreā. ⁋ Ex expertis nr̃is etiã
Exptū nr̃m. ad exiccandū ſperma ⁊ erectionē virge tollendã eſt
hoc. ℞.coriandri ſicci.a.ʒ.ij.vſ ad.iiij.infundantur
plurimũ in aqua.℥.iij.vel.iiij. ⁊ addito aliquantulũ
zuccari propinetur in potu. ⁋ Et ſcriptum quidem
eſt omnia ſtiptica ⁊ acetoſa erectionē virge minuũt.
Et omnia etiã infrigidantia vt lactuca portulaca ne
nufar ⁊ omnia que ventoſitatē reſoluũt ſicut rutha:
ciminũ:agnꝰ caſtus: mētaſtrū ameos ⁊ ſiſ͛la. ⁋ De
dicamē virge qđ hꝫ minuere erectionē ꝙ hꝫ fieri a
cã frigida. ℞.ſemis agni caſti.ʒ.x.folioꝝ ruthe ſicce
mētaſtri:cimini:ciperi balauſtie an̄.ʒ.ij.fiat puluis đ
quo ſumatur mane ⁊ ſero. ⁋ Aliud qđ fit ĩ cã calida. ℞.
ſemis lactuce:ſemis portu.an̄.ʒ.x.ſemis pſilij:coriã
dri ſicci an̄.ʒ.iij.balauſtie: nenufaris an̄.ʒ.iij.terantur
⁊ ſumantur ex eis.ʒ.iij.mãe ⁊ ſero addita cuilibet doſi
Secretum Gal. quarta.ʒ.j.de cãphora. ⁋ Secretū Gal.cui nõ eſt
ſimile ſuper terrã. ℞.ſambaci arazichi lib.j.formica
rum habētiū alas mille fiat vnguētũ teneatur in ſole
duabꝰ ebdemodis ⁊ ex eo poſtea inũgantur mirach ⁊
duo teſticuli ⁊ virga. ⁋ Et Kirãdꝰ dixit ſiqs.xl.for-
micas cũ ſucco affodilli decoquerit ⁊ in potu alicui
detur remiſſiuꝰ erit omnibus diebus vite ſue. ⁋ Et

Raſis dixit ſi virga tbauri rubei exiccata ⁊ trita po tetur vſq ad pon.auř.j.cum optimo vino a mulie re remoueť ab ea deſideriũ coytus.⁋. Et iterũ dixit ſi ex ſiniſtro teſticulo lupi cũ oleo trito ponatur in vulua remouetur ab ea deſiderius coytus:⁊ hoc etiam dicit Auicen. — *Virga tbauri rubei.* — *Teſti.ſiniſter lupi.*

¶Capitulũ.4.De apoſtematib⁹ virge ⁊ vlceribus eius ⁊ dolore pectinis.

Cum in virga apoſta fiunt ꝑtermiſſo cõi regimine liniant cũ aloe ⁊ vino ⁊ mul tum eis cõfert.⁋ Si aũt vlcera ſint i vir ga ⁊ in pectine ⁊ maxime ſi ſerpunt flos ſalicis eſt maxie cõgru⁹.⁋ Idem aũt fa cit inũctio facta cũ ſale: mẽtaſtro:⁊ melle.⁋ Si ẽt in mortario plũbeo terať fortiter oľm roſ.vel myrtinũ vel ſcitonioꝝ cũ piſtello plũbeo donec ad aliquã ſpiſſi tudinẽ veniat ⁊ inũganť:ↄferunt valde.⁋ De tutia ſcriptũ eſt ꝙ i hoc caſu ſit vna de melior ib⁹ medicis. ⁋ Ad'eadẽ autẽ vlcera ⁊ aliaꝝ oĩu3 partiu3 genita liu3 maxie cũ ſint plena ſorditie ⁊ humiditate multũ teraſ anetũ ⁊ ſupponaſ. Ide3 aũt facit ſemen eius vſtũ ⁊ ſuppoſitũ.⁋ Sup vlcera quoq virge cinis cu curbite ſicce ſuppulueri3eť: na3 ea mũdificat ⁊ ꝑfe cte cõſolidat:⁊ hoc experimẽto inueni putile.laua ba3 aũt cinerẽ illũ cũ aqua roſ. Si etas puerilis hec q̃rebat.⁋ Gal.aũt in.9 .ð ſimplicib⁹ ꝑlaudat maxie ponfilicẽ i oib⁹ vlcerib⁹ mali hũoris ⁊ cãcroſis ẽt q̃ ſũt in virga vel ano vel aliis ꝑtib⁹ vbi exiccatio ſua uis ſine mordicatiõe q̃riť. Eſt aũt ponfilix q̃dã qð cõflaſ ex ere ⁊ tutia diſſolutis in fornace: vel ẽt ex tutia ſola.⁋ Aloes aũt ſuppulueri3atũ ẽ vtile.⁋ Si vo vlcera ſint i meatu vge tũc mumia iponaſ. Mul ta aũt ſunt ſcripta ſup cap.de vlcerib⁹ oris.illa autẽ ſcribunť ca.de vlcerib⁹ q̃ pñt hic ↄueniẽter adduci. ⁋ Dolorẽ ãt vẽtoſu3 pectinis ſedat ariſtol.ro.fomẽ tata nec beſito ꝙ quecũq cõferunt in dolorib⁹ veſi ce ⁊ matricis ẽt in dolorib⁹ pectinis conferunt. — *Flos ſalicis.* — *Mẽtaſtrum.* — *Tutia.* — *Anetum.* — *Cinis cucurbite.* — *Põfilix ⁊ q̃d ſit.* — *Aloes.* — *Mumia.* — *¶ Ad pectinis dolorem.*

¶ Capitulum.5. De apoſtematibus teſticulorum ⁊ eorum doloribus.

SI apoſtema calidum in inteſtinis fiat tūc ſuperponatur emplr̄m factū ex fa rina fabarum cum ſauic ordei aut ex ea ſola cocta cum vino ꝓpter cauſam ſcriptā ſupra cap. de apoſtematibus mām̄illarum. ¶ Ad idem autem ⁊ eun dem dolorem cōfert emplaſtrum factū ex papauere.

¶ Ad duritiem teſtium.

¶ Teſtium autē duritiem lenit armoniacū diſſolutū in aceto. ¶ Idem autē operatur in eoꝝ duriticbus emplaſtrū factū ex ſemine agni caſti ⁊ butyro. ¶ Ad

¶ Ad dolores teſtium.

Oleum de andacocha.

dolores autem ipſoꝝ eſt vtile oleū de andacocha ⁊ eſt trifolium. ¶ Ad idem aūt eſt emplaſtrum factum de cimino farina fabarum ⁊ melle. ¶ Similiter autē ſi ex felle thauri cum melle fiat inunctio cōfert ⁊ apoſte matibus ⁊ dolori ⁊ hoc idem valet in apoſtematibꝰ que fiunt in oſeo. ¶ Si vero apoſtemata ſunt frigi da tunc ſuperponatur emplaſtrū factum ex menta ſtro vel calamento montano addito butyro fermen to ⁊ ſale. ¶ Ad qđ valet emplaſtrū factum de rutha ⁊ foliis lauri. ¶ Si vero apoſtemata ſint manifeſte ca lida fiat emplaſtrū cum radice lilii ſola cocta in ace to aut cum ſemine papa. ⁊ farina tritici. ¶ Ad apo ſtemata aūt teſticuloꝝ ex radice affodilloꝝ cum fece vini fiat emplaſtrum bonum. ¶ Et Raſ. dixit ꝙ caro teſtudinis trita ⁊ cum farina ordei ⁊ cū puluere mo lendini curat vlcera inteſtinoꝝ ⁊ per teſtudinem in telligit oſtracha vel limatias. ¶ Nos autē ad apo ſtemata frigida teſticuloꝝ emplaſtrum facimꝰ ex ra dice minore teſticuli canis ⁊ eſt vtile. ¶ Expti ſumꝰ ad apata calida teſticulorum vt tollant coriandri aq̄ mellis aū. miſceant ⁊ ſuperemplaſtrent ⁊ ſi neceſſe fuerit ſit oleum roſ. ¶ Ad idem ēt eſt hoc. ℞. carnem paſſulaꝝ farinā fabaꝝ puluerē cimini miſceant ⁊ in aq̄ coquant ⁊ ſupemplent aut cū oleo roſ. miſcean

tur, hoc autē empl'm magis competit apati moli qꝫ aūt nunc ante dixim⁹ cōpetit magis duro. ⁊ iſtud ēt cōpetit apoſtemati in ſuo proceſſu illud vero magis in principio. ⁋ Ad dura autem eoꝛuꝫ apata ⁊ oībus malis exituris ē hoc. ℞. cicera alba que aſſimillant̄ oꝛobo ⁊ cōtere ⁊ ex earum farina ⁊ melle fiat empl'm cōferunt: hec etiā ad apata poſt aures ⁊ ad omnem exiturā malam ⁊ carnoſam.

⁋ Capitulum. 6. De ramice ⁊ eſt ruptura in inguine vnde inteſtina deſcendunt.

Quoniam in ramice inteſtina deſcendunt in oſeum ⁊ burſam teſticuloꝝ viſum eſt mihi pertractare de ipſa vbi ēt de diſpoſitionib⁹ teſticuloꝝ tractat̄. Dico aūt ꝙ ſi ruptura ſit in coꝛpoꝛe iam duro ꝙ ſtatum etatis tranſiuit credo ꝙ vix imo impoſſibile videt̄ mihi per medicinas extrinſecas applicatas vel ſumptas intra: poſſe ſanari: ſed indiget curatione facta per inciſionē didimi factam cū ferro vel cauſtica medicina. Sed de hac nō eſt ad pꝛeſens ſermo. Si vero coꝛpus ſit puerile ⁊ tenerū conſolidari poterit per emplaſtra. lꝫ etiaꝫ difficulter. ⁋ Et ex multis laudatis in ea ꝑ omnes auctoꝛes eſt nux cipꝛeſſi ſiue intra bibatur ſiue extra applicetur. Et nos quideꝫ ipſas virides cuꝫ ſucco ſuaruꝫ extremitatum miſcemus ⁊ ſuperemplaſtram⁹ loco: reductis pꝛius inteſtinis ꝑut rō iubet. ⁋ Dixerunt auteꝫ ꝙ bdeliuꝫ ⁊ maxime ſiculuꝫ cōfert multū in crepatura teſticuli. ⁋ Scripſerunt quoqꝫ ſeſſio in decoctiōe vrine ⁊ ſanguis. Semabras eſt in hoc caſu mirabilis iuuamēti. Eſt autē ſtellio. Quidā aūt dicūt ꝙ eſt piſcis marinus. ⁋ Et dixerūt ꝙ ſi aliquid de muſco ponat̄ in vrina eius vel ſanguine ⁊ diſtillet̄ in virgā infantis ſit in ruptura multi iuuamēti. ⁋ Et Raſis quidē laudauit hoc empl'm. ℞. acatie nucis cipꝛeſſi

Nux cipꝛeſſi.

Bdelium.

Empl'ꝫ. Raſ.

Radix ẽ granati ſil. ſanſuci: rubhe ſicce granorum lauri: gallarum mu gat gũmi arabi. omnium añ. ʒ. xx. terantur ⁊ cribellentur ⁊ eliquetur gluten piſcium cum aceto ſi corpus ſit magnum. Si vero ſit infans eliquetur cum mucilagine pſilij ⁊ fiat emplaſtrum ſemper tamẽ bibi nuces cipreſſi precepit vt coquantur in aqua ⁊ cũ illa limphetur vinum.

Emplr̃ pr̃nũ ¶ Emplaſtrum paternum ad ramicem. ℞. vtriuſ(que) conſolide lanceole plantaginis corigiole teſte bouis vel caude equine ſanguinarie pentaphilon añ. lib. ʒ. pul. gallarum arabicarum bo li arme. ſan. drago. cubebarũ glandium: corticum me dianorũ caſtanearum: virge paſtoris: lenticule: ma ſticis: myrti: mumie añ. ʒ. iij. ſepi hircini olei roſ. añ. lib. j. miſceantur ⁊ fiat vnguentum ad lentum igneʒ agitando cum ſpatula ⁊ paruʒ ſtet ſupra ignem: ſed cum depoſitum fuerit ab igne ſemper cum ſpatula agitetur donec ſit bene incorporatum.

Aliud. ¶ Aliud ad idem. ℞. armoniaci: galbani: viſci quercini: aloes ari ſtolo. lon. ⁊ rotun. boli arme. ſan. draco. pſidie: balau ſtie añ. q. s. yecoris humani lib. j. ſepi hircini liquefacti li. ij. pellis arietis recẽt. ƺcocte i aq̃ ⁊ aceto for tiſſimo vſ(que) ad liquefactionem lib. ij. miſ. cum lib. ʒ. cere rubee ita(que) liquefactis cera: yecore: ſepo hircino ⁊ gũmis: pulueres miſceantur ⁊ fiat emplaſtruʒ ⁊ ſi ſit nimis liquidum addatur ex pulueribus ſemper contundantur ⁊ malaxentur poſtea extendatur in petia ⁊ ſuperponatur loco reductis inteſtinis p⁹ ⁊ ſuperponatur bracale ne inteſtina deſcendant ⁊ eſt efficax.

¶ Additio.

¶ Ad crepaturam. ℞. limature ferri: pilorum lepo ris pulueriſatorum añ. ℥. ʒ. nucis cipreſſi. ʒ. iij. mumie: ſan. draco. olibani añ. ʒ. j. cũ ſucco mile folij fiant pillule: ⁊ oportet nocte qua dantur magnetem lenẽ ⁊ planam loco pa. apponere omni emplaſtro re moto hec Gen.

Tra.18. De diſpōnib⁹ ani ꝛ ꝯtinet q̄ttuoꝛ capl'a.

Capl'm.1. De ꝓuocatione emoꝛoydaru3.

ANano natura ꝯſtituit muſculu3 rotundū qui ſituatus eſt in fine recti inteſtini qui colon dicit̃ vt hō ſua ꝓpꝛia voluntate ꝯſtringeret relaxaretq3 illū ne ſtercoꝛe deſcēdente fiat inuolūtarius exitus eius:ſed ꝓpꝛia volūtate:cōtinuauit aūt illi fines multaꝝ venaꝝ que emoroydes appellant̃ vt ipſis apertis coꝛpus a multis ſup̱fluitatib⁹ multotiens emundet̃ quas qn̄q3 clauſas aperire op3. ꝓpterea ꝙ coꝛpus ſuſpectum eſſet ad prauas ꝛ multas egritudines ſicut dixit ſummus Hippo. Si cōſtringant̃ emoꝛoydes p̱iculū eſt ꝙ hō nō fiat hydropic⁹ aut ptiſic⁹ aut maniac⁹. Dicam⁹ aūt que ſunt ap̱ientia eas qn̄ eſt neceſſitas. Et Gal. dixit ꝛ ēt oēs cōcoꝛdant ꝙ ſucc⁹ ciclaminis cu3 licinio impoſit⁹ aperit emo. violēter. Et Meſue dixit de eo ꝙ ē ex maxie. apiētib⁹ oꝛificia venaꝝ emoꝛoy. Succ⁹ aūt cepe cū cotto imiſſus eas appꝛopꝛietate ap̱it: aut tollat̃ qd ē i medio cepe abiect' coꝛticib⁹ ꝛ ex eo fiat ſuppoſitoriū. Fel aūt bouis imiſſu3 cū licinio eas ap̱it. Oleu3 ēt yrinū illas aperit. Et radix inſup̱ lilij qn̄ocūq3 ponat̃ illas aperit. Idē autē operat̃ ſuccus folioꝝ ficus miſſus cum licinio.

Sermo. 12. p̱t' ſexte; ſer. ſep̱atoꝛum.
Apientia emoꝛoy.
Succus ciclaminis.
Succus cepe
Fel bouis
Oleū yrinu3.
Radix lilij.
Succ⁹ fol. fic⁹

Additiones

Pillule ꝯ emoꝛoy. inflatas ꝛ cecas. Re. aloes. ʒ. j. ſca. ℈. j. euſoꝛ. ſextā p̱tē. ʒ. j. hermoda. ʒ. j. cōfice cum vino al. da vnam in ſero ſunt enim bone ſup̱ oia.

Apiū emoꝛoy. coctū in vino natib⁹ cataplaſmet̃ emo. iflatas exiccat: caue tū ne eis fluētib⁹ h̄ fiat ſi ſine fluxu cū tumoꝛe doloꝛe extēſiōe illaꝝ venularū fiūt doloꝛē. n. mitigat tumoꝛē ſoluit. Sitr puluis ei⁹ exuſti ꝛ melli imixtus ſuperpoſitus emoꝛoy. exiccat ꝛ ob hoc apium emoꝛoy. vocat̃.

¶ Cap. ſcd̃m. De reſtrictione emoroydarum ⁊ earum dolore.

Sicut cõtingunt egritudines ex emoroydarum cõſtrictione: ſic ⁊ ex earum apertione ⁊ nimio ſan. exitu egritudines non minus cõtingunt quare eas cõſtringere opꝫ ⁊ earuꝫ ſedare dolores. ¶ Et lutum quidẽ armenuꝫ impoſituꝫ ſtatim ſanat.

Lutum ar.

Terra ſigil. ¶ Idem facit terra ſigillata diſſoluta ⁊ ſuperpoſita.

Radix cardoni. ¶ Si autẽ emoroydes eſſent intra poſite: tũc ſumãtur radices cardoni cum quibus pãni preparant̃ ⁊ coquant̃ bene inſpiſſent̃ poſtea donec fiant ſicut mel ⁊ ſeruent̃ in vaſe eneo: ex hoc ergo ceroto intromittatur cũ cotto.

Rubus. ¶ Qđ ſi extra ſint poſite decoctio ſũmitatum rubi cum foliꝭ multuꝫ eſt vtilis.

Aloes. ¶ Aloes etiam diſſolutũ cum vino dulci ſanat illas ⁊ abſcindit ſanguinẽ emanantẽ ab illis.

Sumach. ¶ Eas aũt curat ſumach trituꝫ cum carbonibus quercus ⁊ ſuperpoſitum.

Aſſa. ¶ Idem autẽ facit aſſa cocta in aceto cum cortice granati ⁊ ſũ plinita. Dico autẽ đ aſſa dulci que vocatur altit. hoc idem facit radix eius ſuppoſita.

Auripigmentum. ¶ Auripigmentũ vero mixtum cuꝫ oleo roſ. ⁊ inunctum multuꝫ cõfert.

Mel anacardi. ¶ Si autẽ cum melle anacardi emoroydes ſuffumigent̃: exiccant̃.

Cinis vinacie. ¶ Confert autem eiſdem ⁊ etiam moris aut cinis vinacie ſuppoſitus cum aceto.

Bdelium. ¶ Bdelium autẽ linitum bibitum ⁊ ſuffumigatuꝫ confert.

Vinuꝫ de ſcoria ferri. ¶ Confert auteꝫ ⁊ vinum decoctionis ſcorie ferri bibitum ⁊ etiã ſeſſio facta in eo. ¶ Ego autẽ dico ꝙ vnguẽtum comitiſſe noſtrũ qđ ſcriptuꝫ eſt ſupra de reſtrictione menſtruoꝝ eſt in hoc caſu mirabile quãdo ex eo ſpina poſterior a renibꝰ infra bene inungit̃. ¶ Sed habeo in hoc caſu vnam aliam mirabilem experientiam qua frequentiꝰ viſus ſum ⁊ eſt:

Anguilla. ¶ Tollat̃ anguilla ⁊ euiſceret̃ ⁊ abiiciatur caput ⁊ cauda: ⁊ tollat̃ ſolum illud qđ cõprehendit inteſtina ⁊ lauetur bene: deinde teratur ⁊ ponat̃ in

frixorio

frixorio vitreato ⁊ cōprimat̃ cū ſpatula ſupra ignez quod ergo egredit̃ de pinguediue colligat̃. ¶ Si er go emoroydes extra ſunt prīo quidē hoc vnguēto liniant̃: deinde puluere radicis filipēdule ſupaſpgant̃. ¶ Si vō ſint intus itromittat̃ liciniū inunctuz ⁊ ſupaſperſum eidem ⁊ mirabilis eſt effectus ſeruetur ergo inter ſecreta. ¶ Et ſcitū eſt ꝙ ſi tollant̃ ſcarabei ⁊ necent̃ in oleo per diem ⁊ noctē: deinde vrantur ⁊ fiat puluis ⁊ ex oleo inungātur emoroydes ⁊ puluere ſuperaſpgant̃ exiccant̃ ⁊ non redeunt. Et ſi ſunt intra imponant̃ vt ſtatim: dictuz eſt. ¶ Et ego experimēto vidi nullo alio potente pharmaco ſola retentione lapidis topacij in manu emoroydas retinere. Erat autē magnus topacus ille. ¶ Contingit autem emoroydes vehemēter dolere: ⁊ tunc laudauerunt vt tollatur cepe album coquatur ⁊ miſceat̃ bene cum multo butyro ⁊ ſupponat̃: experimēto āt non multum vtile inueni. ¶ Et dixit Meſue auctoritate Democriti ꝙ vtraq̧ ſerpētaria affert iuuamētum magnum in doloribus emoroydaꝝ ⁊ ventoſitatibus earum ſm omnem adminiſtratiōis modum ⁊ ſuppoſita ⁊ emplaſtrata. ¶ Et dicunt quidā ꝙ iunctio facta cuz vernice qua vtunt̃ pictores ſtatiz tollit. ¶ Et ego quidem confido in hoc vnguēto: cuiꝰ habeo experiētiā. ℞. vitelum oui ⁊ modicum pinguedinis galine liquefacte: olei roſa. parum ⁊ ſifr parū croci omnia ſimul iungantur in ſcutella vitreata vel ciato ⁊ tenendo totum in aquā frigida: digito bene adinuicē miſceant̃ donec fiat ſicut globus: ⁊ ex ħ cum penna inungatur. ¶ Expertus etiam fui: tollātur flores cāmomille: folia ſaluie: folia roſmarini: ⁊ quātum hec ſunt: tollatur floris feni qui inuenitur poſt eſum equorum coquantur in aqua ſupra quaz ſuffumigetur patiens ſedatur dolor ⁊ emanat ab eis virus. ¶ Expertum etiam paternum. ℞. olei roſ. olei de ſalicibus: olei de papa. olei cāmomillini pinguedinis galine: ceruſe: plumbi: tutie ablute: olium

Scarabei.

Lapis topacius

¶ Ad emo. dolorem

Cepe album.

Serpentaria

Uernix.

Unguentum

Fumigium

Exptū pſnū.

añ. cum cera alba que ſufficit fiat vnguētum ex quo
Fomentū. linianꝫ. ⁋ Fomentū ad idem. Coquanꝫ radix mal-
ue cāpeſtris ⁊ camomilla ⁊ folia ſalicis ⁊ folia biſ-
malue ⁊ fomenteꝫ locus. ⁋ Si vero dolor earū eſſet
ꝑpter euulſionē cū ferro qđ ſepe fieri cōtingit: tunc
Cinis viti domeſtice. ſumatur cinis ſermentoꝝ aut azimoꝝ vitis domeſti
ce ⁊ tēpereꝫ cum aceto ⁊ ſupponaꝫ loco euulſiōis.

Additiones.

Ad cōſumendū ficus ⁊ ad deſiccanduꝫ ⁊ reſtrin
gēdum ſan. ℞. gallas pulueriẑatas ⁊ fac emplaſtrū
cum oleo oliue ⁊ pone ſuper. videbis mirabile ⁊ hoc
in fluxu emoro. teneas.

Valet etiā hoc. ℞. aloes: thuris: ſan. dra. bollar.
piloꝛum lepoꝛis ſubtiliter inciſoꝝ añ. ℥. ij. oīa pulue
riẑa: deinde accipe telam araneam molendini ⁊ cum
albumine oui miſceanꝫ ⁊ locus liniatur vnde ſang.
emanat eſt enim expertum ⁊ optimum.

Cap. tertiū. De apoſtematibus ani ⁊ ſciſuris ⁊ exitu eius ⁊ fiſtula.

Laudauerunt veteres ad apoſtemata
Carice. ani ⁊ anuꝫ tumentē caricas coctas in
vīo ⁊ emplaſtratas ⁊ ipſas piſtatas di
xerunt ſalutare fomentuꝫ. ⁋ Inflatio
nem autē colon ⁊ longaonis maxime
Ruta. curat ruta cocta in aceto ⁊ aqua bibi-
Ad egreſſum ani. ta. ⁋ Ad hoc ēt magis ꝯfert ſi ſit oīo cocta ſicut egreſ
ſum ipſius ſanat ſuccus ciclamīs mixtꝰ cū aceto ⁊ ſu
Succus ciclaminis. perpoſitꝰ qđ idē facit puluis radicis eiꝰ. ⁋ Ad apa-
ta aūt calīa galle ſole cocte ⁊ emplāte ⁊ ꝯferūt iuua
Galla. mēto magno. verū qū volumꝰ paucā cōſtipatiōeꝫ ab
eis: coquanꝫ in aqua ⁊ qū maioꝛē: coquanꝫ in vino
⁊ ſi iterū maioꝛē: coquanꝫ in vino ſtiptico ꝯfert: ⁊ hoc
idē ad apata ficteris. ⁊ hoc appꝛobat Gal. ⁋ Emplm
aūt factū ex lente: meliloto: ⁊ citonio: ⁊ oleo roſ. eſt
vtile. ⁋ Qđ ſi apa ſit calidū miſceaꝫ aliqđ qđ ſit ma-

gis ſtiptici.¶ Aloes et diſſolutū in vino τ illinitū e vtile.¶ Si aūt flegmones ani ſint cum vlcere optima medicina eſt oleū roſa.vel aliqd ſimile confricatum cum plūbo vt ſupra de vlceribus virge.¶ Et i fiſtula autē ani dixit Gal.ꝙ per ſolam impoſitionē boliar.ſine etiā appoſitione licinij auferētis ſordiciem fiſtule vidit ipſius ſanari.¶ Expertū autē a nobis eſt vt tollatur radix vitis albe τ coquat perfecte cum rob τ emplaſtret locus cū ea. Que cōferūt autē fiſtulis humidis de quibus infra dicetur: ſatis non dubito hic conferre quare ibidem. Aloes. ¶ Ad ani vlcera τ fiſtulas. Radix vitis albe.

¶ Cap.quartū. De vlcerib⁹ τ ragadijs ani.

Breuitate quidē gaudens dicemus ſimul de vlcerib⁹ani τ eius ragadijs. Et ad vlcera ani ēt antiqua teratur anetū τ ſupponat. Idē aūt facit τ ſemen eius cōbuſtum τ pulueriʒatū. ¶ Cōfert aūt τ puluis piſciculoꝝ puoꝝ τ maxie capita coꝝ qn̄ vrunt τ terunt τ ſupponunt.¶ Serap. aūt dixit auctoritate beben Meſue tutia eſt vna ex melioꝛib⁹ medicis ſiue reb⁹ τ ſubdit radix ei⁹ eſt vrina infantis. τ intelligo qđ eſt artificiale eſt gluten auri. Ego aūt dico ꝙ duplex ē gluten auri qđdā ē glutē faboꝛ τ dr̄ boꝛax: arabice thincbar aliud eſt gluten artificiale qđ fit cū vrina īfantis. τ de hoc credo eſſe ſermonē ſuū.¶ Aloes aūt ſuppuluerīʒatū multūcōfert.¶ Auripigmētū mixtū cū oleo roſ. τ inūctum multū ɔfert.¶ Lac quoqꝫ ano īpoſitū vlcera iuuat: τ doloꝛes ſedat τ aꝑata confert ēt vlcerib⁹ pectinis. ¶ Ad eadē aūt ex felle tauri cum melle fiat inūctio. ¶ Pōfilix ēt eſt optia medicia vt ſupra dictū cap. de vlcerib⁹ virge.¶ Ad ragadias ani cōfert cerotū de radicib⁹ cardoꝝ de quo ſupra dixim⁹ capi.de reſtrictione mēſtruoꝝ.¶ Et Rīrādus dixit ꝙ cerebrū anſeris domeſtice cū adipe ei⁹ τ decoctiōe ei⁹ mixtū ragadias τ emoꝛoydas τ oēʒ ei⁹ tumoꝛē curat.¶ Sa Anetum. Piſciculi parui. Tutia. Gluten auri duplex. Aloes. Auripigmētū Lac. Fel tauri. Pōfilix. Cerebrum anſeris.

nat etiã omnes eas: aloes diſſolutũ cum vino dulci et illinitum. ¶ Et dixit Kirandus φ fimus canis cõbuſtus in teſta ficuli et cum oleo roſato mixtus et inunctus ſciſſuras ani ſanat. ¶ Dolorem etiam ragadiarum tollit ſemen agni caſti quando in aqua coquitur et ſuperemplaſtrat. ¶ Puluis etiã piſiculorum paruorum aduſtorum impoſitus ſanat eos: et ſimiliter cinis capitum piſciculorũ paruorũ ſalſorum ſiccorum. ¶ Litium autẽ optime curat eas. ¶ Folia etiam roſarum ſicca et in vino cocta ſunt eis vtilia. ¶ Cinis autẽ cancrorum aduſtorum ſuperpoſitus confert. ¶ Verucas autem ani thimus ſuperpoſitus delet. ¶ Nullatenus autem dubito quin noſtrum vnguentum ſupra poſitum cap. de ſciſſuris labiorum ſit perutile applicatũ vt ibidem dicitur. nam ſm Gal. in. 9. gaudent enim vtreque eiſdẽ medicinis perutile ſimiliter calide et humide exiſtentes et vt idem in quarto tractatu ex ſimilibus ad ſimilia eſt procedendum.

Fimus canis

Semen agni caſti.

Piſciculi ſalſi

Litium.

Roſa.

Cancri vſti.

Thymus.

¶ Additio.

¶ Quedam domina patiebat excoriationem ani circa orificium ꝓpter abuſum veneris cũ dolore et punctura et medicus quidam precepit vt primo lauaret anus aqua calida. deinde inũgeretur oleo roſ. poſt ſuperponeret pomum decoctum in aqua et bene confuſum mixtũ cum oleo ro. et hoc facto liberata eſt.

¶ Tractatus. 19. primi ſermõis. De diſpoſitiõibus iuncturarum et continet quinque capitula.

¶ Capitulum. 1. De dolore iuncturarum in vniuerſali et de duritiebus earum et dolore membrorum neruoſorum et dorſi.

DICO φ deus oſſa creauit vt ſint ſuſtentaculũ toti corporis. corpus enim ſi ſolutũ carniforme fuiſſet ſui ſuperfluа mollitie nõ fuiſſet aptũ ad mo-

tum quoniã omnis motus in fixo fundat fixum aũt preter oſſa nõ fuiſſz. ibi creauit autẽ oſſa plura ⁊ nõ vnum: quoniã etiã corpus fuiſſet imobile ſine duritie continuata quare neceſſarie fuerunt iuncture in quib⁹ diuerſa oſſa iungunt vt corpus ſicut appetit partem ⁊ nõ partem mouere poſſit. decurrunt autez frequenter ad iuncturas humores ſuperflui ꝓpter motum earuz attrahentẽ aut debilitantẽ etiaz quos cetera membra mandant qui doloꝝ maxima ſunt cã quorũz curam nunc dicem⁹. Dicemus autẽ primuz que circa tales dolores in vniuerſali cõuenit. ¶ Cõſequenter autẽ circa dolores ꝓprios deſcendemus. ¶ Gal. autẽ laudat in principio doloris iuncturaꝝ quicunq̃ locus ſit inunctionẽ factaz ex aliquo oleo rum frigidorũ cõtritoꝝ vſq̃ ad ſpiſſitudinẽ in mortario plumbeo cuz piſtello plumbeo ſicut eſt oleum roſ. vel myrtinuz vel citonioꝝ ⁊ ſimiliũz. Manifeſtũ autez eſt ꝙ ſermo ſuus eſt in cauſa calida. ¶ Ad dolores autẽ omnes arteticos dixerunt eſſe valde bonum oleũ de laureola ſuperinũctũ. ¶ Et Gal. dixit in. 7. ꝙ oleum decoctiõis ſquille ſm omnez modum adminiſtratiõis cõfert iuuamẽto magno in egritudinibus iuncturaꝝ. ¶ Et iterum dixit ꝙ euforbiuz ſumptuz ſm omnẽ moduz adminiſtratiõis eius eſt medicina magna doloribus nodorum qui vadunt ⁊ veniunt per iuncturas ꝙ experti ſumus. ¶ Oleum etiaz de andacocha eſt vehemẽter laudatũ cum dolor a ventoſitatẽ exiſtit ⁊ proprie timore attritionis. Et dixit Aui. etiã ꝙ eo ſolo ſanati ſunt multi. ¶ Cõcordati ſunt omnes ꝙ hermodactilus approprie tate que eſt in ipſo cõferat in dolorib⁹ iuncturarum. ¶ Ad omnes autẽ frigidos iuncturaꝝ dolores inunctio facta cum tapſia affert iuuamẽtuz magnũ ſi fiat inunctio vt infra dicetur cap. de podagra. ¶ Ad hoc autez olm̃ vulpinũ confert inũctum: ⁊ etiã decoctio facta ex vulpe ſi balneũ inde fiat. Aui. autẽ dixit fiat balneum poſt purgatiõẽ corporis ne humores tra

Oleuz de laureola.

Oleũ d̃ ſquille.

Hermodac.

Tapſia.

Oleuz vulpinum.

bantur ad iuncturas ꝛ in balneo fiat moꝛa. Et Kirã dus dixit fit vulpis viua ꝛ coquatur ĩ oleo vetuſtiſ ſimo ꝛ cũ ceperis eam dic quoniã ad hoc te capio. ⁋ Confert etiam ſm ipſum ſeſſio facta in iure lepo ris: nam eius operatio eſt pꝛoxima virtuti vulpis. Pꝛopꝛietatẽ autem conferẽdi habet in omnib⁹ eis

Cinis oſſium ho. moꝛ. — cinis oſſiũ hominis moꝛtui: ꝛ Gal. dixit ꝙ detur in potu. ⁋ Ad omnes autẽ eos antiquos quando ad

Sinapis. — ſuperficies trahere volumus ſinapis mixta cum cari

Semẽ raffani — cis ſuperponaƚ. ⁋ Dicunt autẽ ꝙ ſemen raffani eſt valde bonũ ꝛ expellit pulſationẽ que eſt ĩ eis. ⁋ Et Kirandus dixit i ꝛ hoc caſu eſſe validũ remediũ cõ fectionẽ eius ſcriptã ſupꝛa cap. de fluxu materierũ

Muſtella moꝛtua. — ad oculos. ⁋ Et dixit tollatur muſtella que inueniƚ moꝛtua ꝛ coquaƚ donec diſſoluaƚ ꝛ cũ cera que ſuf ficit ꝛ oleo fiat vnguẽtũ: hec eſt magna medicina ad arteticos ꝛ omnes paſſionem neruoꝛũ ꝛ flegmones pedum ꝛ articuloꝛũ ꝛ omnem reumatiſmũ. ſanat etiã ſcrophulas magnas ꝛ vlcera ꝛ teſticulos. ⁋ Et

Adeps pulli vulturis. — iterum ꝙ adeps puloꝛum vulturis cum adipe poꝛ cino mixtus iuuat arteticos tremulatos ꝛ infrigida tos ꝛ podagricos ꝛ ſtomaticos ꝛ paliticos. ⁋ Ra dix etiã altee cũ adipe anſeris confert. ⁋ Ad om

Radix altee. — nes autẽ doloꝛes membꝛoꝛũ neruoſoꝛũ ſucc⁹ ma

Succus ma rubij. — rubij cum melle iunctus eſt optimus. ⁋ Cõfert aũt

Vrina. — eiſdem omnis vrina ꝛ maxime vrina capꝛaꝝ. ⁋ Aſſa

Aſſa. — etiã bibita cum aqua granatoꝛũ cõfert ſicut infra dicetur de attritionibus lacertoꝝ. ⁋ Ad omnes au

Vitellũ oui crudum. — tem inflationes neruoꝛũ ꝛ articuloꝛũ: vitellũ oui crudi cum lana impoſitũ eſt vltimũ. ⁋ Et ſimiliter eodem modo valet ad tumoꝛes ꝛ omnia loca per cuſſa. ⁋ Ad omnes quoq dolorem ꝛ tumoꝛẽ neruo

Matricaria. — rum fiat cataplaſma ex ſecũda ſpecie arthemiſie que vocatur tegetes ꝛ vulgariter matricaria trita cũ oleo nam mirifice ſanat. ⁋ Ad hoc autẽ ꝛ idẽ folia plã

Plan. minoꝛ — taginis minoꝛis cum ſale ſunt optima. ⁋ Ad doloꝛ res autem omnium oſſium ꝛ claudoꝛum ꝛ aſſidra

torum fiat auxilium de teſtudine dictum ſupra capi tulo de paraleſi. ¶ Omnes autem dolores membro- rum ex frigore: betonica trita et impoſita mire ſanat. ¶ Dolores autem omnes neruorum tollit centau- rea minor et bibita et emplaſtrata. ¶ Laxationes au- tem omnes membrorum folia vitis nigre catapla- ſmata mire medentur. ¶ Sedat autem dolores dorſi factos a ventoſitate inunctio facta ex adipe aſini et maxime ſilueſtris quando cum oleo coſtino more em- plaſtri ſuperponitur. ¶ Ad eundem autem confert maiorana qualitercunque adminiſtrata. ¶ Dolorem etiam dorſi tollit decoctio ſpargi bibita. ¶ Dixerunt etiam quod roba diſrumpit ventoſitates impedientes in dorſo. ¶ Eundem autem tollit cerotum factum cum ſucudo: quid autem ſit ſucudus dictum eſt ſupra capitulo de prouocatione menſtruorum. ¶ Et dixit Raſis quod ſepum vrſi confert ventoſitati flegmatis crudi et dolori dorſi. ¶ Pillule ad idem. ℞. aloes aga rici ana. ʒ. i. ℈. ſeminis barmel. i. cicute. ʒ. ß. coloquin- tide. ʒ. ß. ℈. ſaliſindi turbit ana. ʒ. i. conficiantur pillu le cum aqua porri. Doſis eſt a. ʒ. i. vſque ad. ʒ. ß. con ferunt etiam in dolore renum. ¶ Ad omnes autem iuncturarum durities armoniacum illas appropriie tate diſſoluit. ¶ Confert oleum bibitum cum alijs me dicinis et cum alijs medicinis mixtum: et emplaſtratum cum pice et melle idem facit. ¶ Et dixit Gal. et om- nes qui ſequuti ſunt cum teratur caſeus vetus cum oleo aut cum aqua decoctionis pedum porcorum ſali torum et fiat ſuper duritiebus et nodoſitatibus em- plaſtrum: nam illas rumpit et extrahit ab eis quod eſt ſimile gipſo ſine impedimento et eſt valde magni iu- uamenti. ¶ Confert autem eiſdem duritiebus ſtercus caprarum et proprie mixtum cum aceto aut cum farina ordei et eſt hoc ex expertis et maxime in corporibus duris. ¶ Ad omnia autem apoſtemata iuncturarum confert emplaſtrum ex limatijs et proprie podagre. ¶ Ex expertis autem noſtris eſt granum regum quod nominatur et cum iure galli datur confert et ſic datum colice

Betonica.
Centaurea minor.
Uitis nigra.
Adeps aſini ſilue.
Maiorana.
Spargi.
Roba.
Sepum vrſi.
Pillule.
¶ Ad iuncturarum duritiem
Armoniacum.
Stercus caprarum.
Limatie.
Granum regum

¶ Et iterum pillule de ſarcocolla que ſunt. ℞. ſarcocolle. ℥. iij. turbit. ℥. iiij. coloquintide interioris. ℥. j. ʒ. zinzi. tantūdem ſaliſgēme. ℥. j. diſſoluaᵗ ſarcocolla in aqua roſ. ⁊ cōficianᵗ pillule. Doſis eſt a. ℥. ʒ. vſqꝫ ad ℥. j. ʒ. ſunt eniꝫ mirabiles in caſu iſto educēdo materias groſſas a iuncturis anche ⁊ a pulmone.

P. pillulaꝝ d ſarcocolla.

¶ Pillule autē noſtre ad dolores arteticū. ℞. hermodactillorum: turbit: agarici aā. ℥. iiij. caſſie lignee: nardi: gariofi. xilobalſami: carpobalſami: macis: galāge: zinzi. maſticis: aſſe: maratri: aniſi: ſaxifragie: bruſci: ſpargi: roſ. milij ſolis: ſaliſgēme aā. ℥. ij. aloes ad pon. oīum ſcamonee. ℥. j. conficianᵗ cum ſucco vue vel feniculi ſi nō habeᵗ ſuccus vue loco eius ponatur de puluere eius ſumatur ex eis omni ebdomoda vt ſuſtinet virtus patientis.

Pillule nr̃e.

¶ Ad hanc intentionē etiam ſunt pillule que nō valentes ſurgere incedere faciunt ⁊ ambulaᵗ. ℞. aloes. ℥. j. ſcamonee quartā. ℥. roſ. rub. cōtritaruꝫ ſextam. ℥. j. hermodactilloꝝ. ℥. ʒ. ⁊ fiāt pillule ⁊ ſunt vna doſis magna ⁊ propter cōferūt in podagricis.

Pillule alie.

¶ Puluis noſter quo quis vtitur preſeruat a dolore iuncturarum ⁊ tollit dolorem ſi adeſt. ℞. carui: aniſi: ameos: apij: feniculi: ſileris montani baſiliconis: floris geneſtre: milij ſolis petroſilij aā. auᵗ. j. ʒ. pulegij: calamēti: piperis lon. ſaliſgēme aā. gra. x. nucis muſc. cubebe: macis: zedoarie: ligni aloes: cardamomi: maſticis: myrrhe: centrſigalli: balſamite: ſquinanti: ſaluie: camedreos: camepitheos aā. auᵗ. j. ʒ. folij leuiſtici: liquiritie mundate: gariofi. cinamomi: mirabo. citrinoꝝ ſine oſſib⁹ galange: croci: zinzi. ſpice ro. maiorane aā. ℥. ʒ. valeriane: gariofilate eupatorij: menthe aā. auᵗ. ʒ. turbit albi ⁊ bene gūmoſi ⁊ mundati. ℥. j. hermodactilloꝝ. ℥. ʒ. zuccbari ad pondus omniū ſiat puluis. Doſ. mane in matutinis cum modica aqua calida vel vino.

Pul. noſter.

¶ Confectio noſtra ad idem. ℞. camedreos: camepitheos: radicis ariſtolo. gentiane: ſu: meu: dauci: petroſilij: foliorū cucurbite: rubee tinctoꝝ: aſſari: ſauine: ameos omnium

Cōfectio nr̃a.

añ.partẽ.j.ſeminis endiuie:ſeminis plantaginis añ. partes.ij.radicis liquiritie partes.iij.ſeminũ communiuȝ mundato℞ paſſularuȝ enucleatarũ añ.medietas omniuȝ ȝuccbari duodecuplũ omniũ fit cõfectio.Doſ.mane a.ȝ.j.vſq ad.ȝ.ij.cum modico vini ſubtilis. Pillule noſtre.℞.aloes partes.x.maſticis:ſpice:caſſie.cinamomi:aſſari: añ partem.j.mirabola.citri.ꝛ cbebu.añ. partes.ij.ȝ.bdelij partem.j. fiant pillule cuȝ glutino dragantí ſicut cicer. Doſ. a.ȝ.v.vſq ad.ix. Oleum Gal.qd eſt vltimuȝ ad artetícos ꝛ eo vſi ſumus.℞.coſti carpobalſami: corticum caſſie lignee omniuȝ añ.ȝ.xxx.calami aromatici buȝcbaram credo ꝙ ſit teſticulus vulpis abrengi.i. iuſquiami albi omniuȝ añ.ȝ.xx.macropiperis.ȝ.viij. cordumeni:ȝinȝi.ſtafiſagrie omniũ añ.ȝ.vj.ciperi.ȝ. ix.radicis ſquinãti:yreos:ambo℞ añ.ȝ.xij.blacte biſantie:folio℞ myrti:folio℞ ſanſuci omnium añ.ȝ.x. terantur omnia cõtritiõe groſſa ꝛ infundant in vino boni odoris ita vt cooperiant ab eo die ꝛ nocte ꝛ ponant poſtea in olla ꝛ addatur ei aqua quantum fuit vinũ ꝛ ex oleo ſiſamino ꝛ oleo lentiſcino ex vnoquoq auſat at aunlaſat.x.deide accẽde ſb olla ignẽ ſpacio.viij.hora℞ deinde amoue ab igne ꝛ pmitte infrigidari ꝛ infunde oleum ab aqua deinde accipe ꝓpter ſecũdam decoctionẽ aſſari:ſpice:amomi omnium añ.ȝ.v.folij.ȝ.vj.myr. be. ℥.j.terant oia ꝛ infundant in vino die ꝛ nocte deinde pone ea in ollaȝ deinde infunde ſuper ea oleum primuȝ ſitq olla in qua decoquis ea vice prima ſecũda ꝛ tertia olla limpida in qua ponantur medicine: ꝛ oleum ꝛ accipe ollam magnam ꝛ funde in ea aquaȝ deinde pone ollam in qua ſunt medicine:ꝛ oleum incõcauo eius ꝛ accende ſub eis lentum ignẽȝ donec coquant medicine:ꝛ oleum per caloreȝ aque tunc remoueãtur ab igne ꝛ coquãtur iterum tertio:.ꝛ accipe garioſi.blacte biſantie:nucis muſca.omnium añ.ȝ.iiij.bdelij.ȝ. ij.mellis:ſtoracis:calamite añ.ȝ.xxx.olei bacani.℥.

Pillule nře.

Oleuȝ Gal.

℥.terantur medicine ſicce ⁊ infundant in vino die ⁊ noctē deinde cola eas in ollam ⁊ funde ſuper eas oleum factū ⁊ coque iterū vt dictū eſt in duplici vaſe deinde cola oleum ⁊ repone ⁊ vſui reſerua eſt.n. vltimū ⁊ ſi ex eo bibatur ſoluit naturā ⁊ extrahit humorem crudū ⁊ cōfert colice ⁊ egritudinibꝰ viſcerum. ¶ Ad diſſoluendū autē duricies iuncturarum

Fomentū. fit fomentū hoc. ℞. radicū altee fenugreci foliorū malue radicum vlmi coquant omnia ſufficienter in aqua ⁊ cum ipſa tepida locus diutius fomentet poſtea ſuper locū ponat hoc vnguētum.

Unguentū. ℞. fecis olei de yreos: fecis olei de ſemine lini: mucilaginis: fenugreci: pinguedinis anatis: medulle cruris vituli: olī de radice cucumeris aſinini: pinguedinis galline nigre: armoniaci omniū añ. diſſoluat armoniacū cum aliquo oleorum ⁊ cū cera quē ſufficit fiat vnguētū.

¶ Gloſe.

a ¶ Ut ſi ſumat in forma pul. pręparati cum maſtice in quantitate. ℈. j. vel. ℥. ad minus cū ouo ſor. vel in forma pillulaꝝ ⁊ melius in caſu.

b ¶ Plures curati ſunt nō valentes ſe regere cum oleo trifolij ⁊ quidam curatꝰ ē cōtractus in genu cū trifolio hoc mō faciēdo ſuffumigia loco cōtracto cū d. trifolij ⁊ ſimiliter faciēdo ſacculos ⁊ emplaſtrōes.

c ¶ Oleū de andacocha fit decoquendo cum vino ⁊ oleo vſq ad conſumptionē vini: ſed trifoliū debet eſſe maturum.

¶ Additiones

¶ Contra vitiū podagre ⁊ artetice. ℞. picē grecam puluerizā ſubtiliſſime ⁊ det ante cibū coclear. ℥. mane ⁊ ſero cū vino al. in introitu mēſe pſeruat enim a predicta paſſione ⁊ expertum eſt.

¶ Herba yue ſi piſtet ⁊ cū vitelo oui incorporet ⁊ fiat in modū fritele ⁊ in mane comedat in ieiuno pſeruat a poda. ⁊ oī dolore iuncturarū: vti etiā puluere eius in cibis idem operatur.

¶ Cōfectio laxatiua purgās a iūcturis. ℞. turbit bo

ni granoſi.ℨ.ſſ.hermod.ℨ.j.diagredij.ȝ.ſſ.amig.dul.
ſs.añ.ȝ.iij.fiat ꝯfectio cū lib.j.ȝuc.ꝑſeruat.n.⁊ curat.
¶ Mirabile ē remediū in paſſionib⁹ iuncturaꝝ a
muliere habitū ⁊ fit in quouis loco vbi iūcture exe
unt. Accipiat gallina bona q̄ttuoꝛ ānoꝝ plena ab-
ſinthio ⁊ coquat: trib⁹ ſitulis aque ad duaꝝ ꝑtiū cō-
ſumptionē ⁊ ex hoc fiat ſtuffa oī die bis quouſq; ſit
liberatus ſemper verſus inferioꝛa fricando.

¶ Cap. 2. De doloꝛe ſcie.

Licet ꝓpꝛie appellātes dicam⁹ doloꝛē
ſcie eē qui in ancha incipit ⁊ ꝑ coxaȝ ⁊
crus deſcēdit vſq; ad pedes in modū
virge. Cōiter tñ doloꝛē oēm qui eſt in
ancha ſciaticū vocam⁹ doloꝛē de cui⁹
cura nūc intēdim⁹. ⁋ Voluerūt aūt veteres q̄ radix — Radix celi-
celidonie cū aq̄ bibita maximū ꝓſtat effectū. ⁋ Di- — donie.
xerūt ēt q̄ ſucc⁹ paucedani cū aceto ⁊ oľo roſ. mixt⁹ — Paucedanū.
ſit ꝓſidiū. ⁋ Ad idē ēt dixerūt. ℞. amomi: picis du-
re añ. miſceant ⁊ ſupponant. ⁋ Stercus capꝛaꝝ ſiue — Stercus ca-
ſiluestriū ſiue domeſticaꝝ cū aſſungia mixtū ⁊ ſuppo — pꝛarum.
ſitū eſt ꝓſidiuȝ ſingulare ⁊ maxīe ſi canterizet locus
dolēs cū eo aduſto ⁊ tādiu teneat ſuꝑ loco donec ei⁹
effect⁹ ſentiat ī coxa. ⁋ Cartham⁹ aūt īpoſit⁹ cū ace — Carthamus.
to ⁊ polēta ē vltimū q̄d in b᷑ē āt polēta ⁊ ſanie oꝛdei
idē. ⁋ Radix ēt gladioli optīe curat illū. ⁋ Facit q̄q; — Gladiolus
⁊ ſemē capparis bibitū vſq; ad.ȝ.ſſ.cū vino mirifice. — Capparis.
ꝓdeſt. ⁋ Kirādus dixit q̄ ſterc⁹ lepoꝛis cū vino bibi — Sterc⁹ lepo-
tuȝ caľo ſciaticos oīo doloꝛes deſꝑatos ſanat. ⁋ Et — ris.
dixerūt q̄ pľuis fact⁹ ex floꝛe ⁊ fructu hꝰ hipericon — Hipericon.
bibit⁹.xl.aľ q̄ttuoꝛ dieb⁹ illū doloꝛē ſanat. Siľr ei⁹
folia bibita cū hydromelle. Sȝ volūt q̄ q̄ aſſumunt
hanc medicinam bibant poſt ipſam ſuſos aliquos
aque frigide q̄ experti ſumus. ⁋ Succus ēt fructus
coloquintide viridis ſuperlinitus iuuat valde. ⁋ Et — Coloq̄ntida.
ſuccus capparis clyſterizatus multuȝ confert. ⁋ Si
autem ſuperponat pulegij empľm ⁊ ꝓpꝛie monta- — Pulegium

ni eum adurit ⁊ multum cõfert. ¶ Stercus autem
Stercꝰ vace. vacaruꝫ calefactũ in folijs ⁊ applicatuꝫ iuuat iuua-
mento magno. ¶ Et nos quideꝫ ſepiſſime ſumꝰ ex-
perti nõ ſolum hic: ſed in omni dolore iuncturarum
⁊ mirabiliter operatur: admiſcemꝰ autem ſibi oleuꝫ
Spargi. roſ. ſi materia calidã videt̃ ſm ꝙ paſſio ĩdicat. ¶ Cõ-
fert auteꝫ eidem ⁊ dolori dorſi ſi ex decoctione ſpar
gi bibatur. ¶ Si etiam ſemper fiat clyſtere ex deco-
Piſces ſaliti ctione piſciuꝫ ſalitoꝝ confert valde. ¶ Decoctio q̃ꝫ
Abrotanum. abrotani in antiquã ſciaticaꝫ cõfert. ¶ Et nos quidẽ
Secretum habemus ſecretũ Gal. ad ſciaticã. ℞. hermodactil-
Gal. lorum turbit granoſi buzirb. ⁊ eſt teſticulus vulpis
ſene ſeminis carthami: medulle ſeminis citri: pulpe
coloquintide añ. ʒ. j. terant̃ cribellentur ⁊ conficiant̃
cum butyro ⁊ melle ⁊ ſumant̃ ⁊ eſt ſm Gale. potio
vna ſed eſt nimis magna. ¶ Ad idem auteꝫ facimus
Clyſtere. clyſtere cuꝫ decoctione ſeminis naſturtij. nam ipſuꝫ
Pillule d̃ ſar educit ſan. ⁊ valde cõfert. ¶ Et pillule etiã de ſarco
cocol. colla ſcripte in ꝓcedẽti cap. ſunt in hoc quaſi ex ap-
probatis euacuãtibus ⁊ maxime expertis.

¶ Capitulum. 3. De dolore coxaꝝ ⁊ genuum.

Affodillus. Dico ſcripſerũt auctores medicine ꝙ ſuc
cus affodilloꝝ cum oleo mixtus ⁊ coxis
Artemiſia. inũctus dolorem tollit. ¶ Radix autem
arthemiſie ſecũde ſpeciei que tegetes vo
catur ⁊ multi eam matricariã vocant vul
gariter. triſta cũm aſſungia ⁊ aceto in triduuꝫ ſanat.
Cinis ſolaruꝫ ¶ Si autem ſciſſure ꝓpter ſudoreꝫ fierent vnde do-
calciamẽtoꝝ. lor accideret cinis ſolarum calciamẽtoꝝ veterũ fra-
ctorum mirabilr̃ ſanat ꝙ ſepius ſum expertꝰ ꝙ idẽ
facit ſimiliter circa nates. ¶ Doloreꝫ autẽ coxarum
qui fit in cordis caruꝫ ⁊ eſt ſicut cõtractiuus curaui
Unguentum. peroptime cum hoc vnguẽto. ℞. mucilaginis: fenu-
greci: ſeminis lini añ. cuꝫ modico ſucci arieti ⁊ ſucci
caulium ⁊ oleo violato ⁊ cera que ſufficit fiat vnguẽ-

tum.⁋ Ad doloꝛes autẽ genuũ ⁊ diuturnũ tumoꝛẽ imponatur ſtercus capꝛe cum farina oꝛdei ⁊ puſca ⁊ mira celeritate ſanat ꝙ expertus ſum.⁋ Gal.autẽ dixit in quarto tractatu hunc ſermoneꝫ loquens de ſtercoꝛe capꝛino.⁋ Ego igitur in habẽte i genu cronicum tumoꝛeꝫ difficile ſolubileꝫ vſus ſum eo.peroꝫacartuꝫ cataplaſmari iubens oꝛdeaceã farinã immixto ſtercoꝛi ⁊ mirabiliter adiutus eſt homo ⁊ poſtea ſubdit:qꝛ in omnib⁹ ſimilib⁹ partibus ⁊ ſimilibus tumoꝛibus vſus eſt eo ſimiliter ⁊ multifoꝛmiter pꝛofuit.⁋ Ego autẽ vſus ſum hiis pillulis in doloꝛe genu ⁊ mirabiliter cõtulerunt ⁊ paruꝫ ſunt ſolutiue. ℞,bdelii:ſeraplni: ſeminis apii:ariſtol,roton. myrrhe:croci:cimini: ameos ana.ʒ.j.acoꝛi:ſinapis: macropiperis.ʒʒ.ãn.ʒ.ij.fumiterre.ʒ.iiij.aloes.ʒ.xx. penidioꝛuꝫ.ʒ.xl.fiant pillule ⁊ cum penidiis cõficiantur. Doſ.ʒ.ij.vel circa.⁋ Pillule etiã ſcripte ſupꝛa cap.pꝛimo huius tractat⁹ que cõferunt ad doloꝛeꝫ doꝛſi ſunt vtiles in hoc caſu.⁋ Apoſtema aũt genu ſedant folia ſcotani ſedatione manifeſta trita ⁊ moꝛe emplaſtri ſuperpoſita. Requirant autem ad hunc locum ea que ſupꝛadicta ſunt cap.de cura doloꝛum iuncturarum in vniuerſali.

Pillule.

Scotanum ⁊ eſt ciprus.

⁋ Capitulum.4. De doloꝛe pedum ⁊ tumoꝛe.

Et ſcriptum eſt quideꝫ ꝙ ſuccus affodilloꝛum cum oleo de amigdalis inunctus pedibus doloꝛem ipſoꝛum tollit ⁊ hoc expert⁹ ſuꝫ ꝙ miro modo ⁊ cito efficit.⁋ Dixerunt ꝙ radix ſecũde ſpeciei arthemeſie que dicitur tegetes vel matricaria comeſta cum melle tam cito ſanat vt vix credi poſſit eam tm̃ habere virtuteꝫ.⁋ Ad doloꝛẽ podagricuꝫ folia ambꝛoxiane ſunt ſingulare pꝛeſidium ⁊ eſt arthemiſia. ⁋ Folia autẽ ehotropion aƚ elitropion ⁊ eſt herba rabioſa ſicca ⁊ appoſita maxime pꝛeſtat effectũ. Et dŕ

Succ⁹ affod.

Matricaria

Ambꝛoxiana

Elitropion

etiam iſta herba verucaria eo ꝙ verucas extinguit. ¶ Ad idē autē cum eſt a cā calida lac mulieris cuꝫ miconio.i.papauere ⁊ cera maximū pꝛeſtat effectū.
Raſura cu-curbite. ¶ Raſura quoq cucurbite ⁊ maxīe coꝛticis viridis cum pane mixta ⁊ ſuperpoſita valde confert. ¶ Ad
Tapſia. podagram ſuccus tapſie.nam ipſa tapſia cuꝫ olibano ⁊ cera aā.mixta ⁊ ſuperpoſita magnū ꝑſtat auxilium:ſed anteꝗ̄ ponatᷣ ⁊ poſt cū eleuatur:locus eſt cū aqua cal'a roꝛādus ⁊ lauandus:⁊ miūs etiā duabus hoꝛis dimittatur ſuper locū.
Acetum. ¶ Acetū autē cuꝫ pauco furfure mixtum ⁊ tepidū ſuppoſitū confert.
Saluia. ¶ Et dixerunt ꝙ decoctio ſaluie ⁊ ipſa folia fomentata cōferunt. ¶ Non dubito ꝙ in cā cal'a decoctio
Rapa. raparū:⁊ ēt ipſa rapa fomētata cocta ꝯfert. ¶ Coquatur etiam radix ſempꝰuiue cū radice arnogloſe ⁊ emplaſtretᷣ ⁊ cōfert:verū dico ꝙ ſi cā ſit cal'a. ¶ Si aūt locus pꝛius inungatᷣ cum melle:deinde ſuperaſpergatur puluis ſcīs naſturtij triti:antiquū doloꝛē podagre ſubito tollit.
Lapis aſius. ¶ Flos autē lapidis aſie cū farina fabaꝝ emplaſtratus multū cōfert.
Stercus vaccarum. ¶ Stercus autem vaccaꝝ calefactū in folijs ⁊ calidum applicatum iuuat iuuamēto magno ⁊ manifeſto:ſed de hoc q̄ratur.c.j.huius tractatus.
Opium. ¶ Si autē opiū diſſoluatur
Hermodactili cum vitelo oui ⁊ maxie cū lacte ⁊ applicetᷣ ſtatiꝫ doloꝛem tollit hoc eſt in cā cal'a. ¶ Si autē fiat empl'm ex hermodactilis ſtatiꝫ doloꝛē ſedat. Et de eo dixit Auic.cū ex eo fiat empl'm indurat ꝯpata:⁊ in naturam lapideā cōuertit. Et eſt cōferēs tyriaca olbus doloꝛibꝰ iuncturaꝝ ⁊ ꝓpꝛie in hoꝛis fluxuuꝫ. ¶ Et
Sal.armo. dixit ēt ꝙ ꝓpꝛietas ſalis armōiaci eſt ꝯferre. ¶ Fiat aūt empl'm ex farina oꝛdei cū citonijs ⁊ aceto ⁊ confert:⁊ ꝓhibet ēt fluxum humoꝝ ad iūcturas ꝙ ſemper ꝓutile ſuꝫ exꝑtus in cā cal'a. ¶ Ad hoc āt capl'ꝫ oleū ꝯfricatiōis plūbi de quo ſcriptuꝫ eſt ſupꝛa vl'i capl'o de doloꝛibꝰ iſtis.imo que ibi dicta ſunt hmōi
Rane flu. ⁊ infra. congrue adducantur. ¶ Et dixerunt quidam tollātur rane fluuiales ⁊ euiſcerētur ⁊ excoꝛientur ⁊ no

niles cum aqua dulci lauentur: deinde ponantur in
olla limpida ⁊ cooperiant oleo: ⁊ dimitte coq̄re vſ-
q̄ ad ꝑfectā diſſolutionē ſubſtātie: ⁊ tunc cola oleū
illud per pānum rarum: ⁊ exprime cum manibꝰ for-
titer carnes ranarū: tunc ſine infridari ⁊ coagulari:
⁊ line loca confert enim multum. Et dixerūt ꝙ inū
ctū vlceribꝰ cancroſis mire opat. ¶ Et dixit Amech
⁊ ſecum concordat Raſis ſi accipis pede dextrum Pes dexter teſtudinis.
teſtudis ⁊ ſtringas in pāno ⁊ ponis ſup pedez dex-
trum podagrici ↄfert ei: ⁊ ſilr ſiniſtrū ſiniſtro: ⁊ idez Unguentuz.
eſt de manibꝰ. ¶ Et dixit Kirandus. ℞. ſeis pſilij. ℥.
iij. extrahe mucillaginem cum duabus cotilis aque
deinde adde cere. ℥. iij. olei. ℥. vj. fiat vnguētuz: ē eiz
diuinū: vnguētum podagricis: ⁊ ad lapidoſas ⁊ in-
ſenſatas carnes Eſt autē cotila. ℥. ix. ¶ Et iterū di- Quid cotila.
xit: accipe ranam viuētem in noie patientis poda-
gram. ita ꝙ ſol nec luna ſit ſuper terrā ⁊ cum forfice
abſcinde eius duos pedes poſteriores ⁊ liga i pel-
le ceruina ⁊ dextrum dextro liga pedi: ⁊ ſiniſtruz ſi-
niſtro: ⁊ dicit Conos auctoritate ꝙ dletantur ꝑ tres
dies: ⁊ hoc idem affirmat Raſis. ¶ Et dixit ꝙ ſiqs Urina mull.
occulte ceperit vrinam muli ⁊ coxerit cum cera olo
⁊ litargirio ⁊ emplaſtrauerit pedem podagrici: ho-
mo quidem ſanus fiet. Pes autez muli dolorez ha
bebit. Idem autem in pede mulieris. Idem de vri-
na mule fiet. ¶ Et iterum dixit: ſanguis leporis po San. leporis
dagricis inunctus perfecte ſanat pedes. ¶ Et di- Pes leporis
xit etiam pedes leporis viuentis circunſuſpenſi in
nomine patientis valent ⁊ ſanantur omnes poda-
grici ⁊ artetici: ſed pedem dextrum ad pedem dex- Coruus viuꝰ
truz ſuſpende ⁊ ſiniſtrum ad ſiniſtrum. ¶ Et iterum
dixit ſi coruus viuus capiatur ⁊ per. lx. dies alias.
xl. ſepeliatur in ſterquilino equino: deinde com-
buratur ⁊ cum aceto miſceatur podagricos perfe-
cte ſanat. ¶ Et dixit ſtercus ciconie cataplaſmatuz Stercus cico nie.
cum iuſquiamo vel aſſungia porcina ſola in folijs

lactuce ſiluestris podagricis cõfert. ¶ Et dixit Raſis quãdo ſepũ capre cum stercore capraꝝ ⁊ croco ponitur ſup podagrã diſſoluit dolor. ¶ Et iterum Raſ. in.9.tracta.alman.poſuit hoc vnguentum qđ eſt vtile in reſoluẽdo reliquias apoſtematũ calidorum. Et eſt vt cũ cera diſſoluta in oleo de lilio admiſceant mucilagines fenugreci ⁊ ſeminis lini. Ego vero dico ꝙ cõfert in cauſa frigida: ⁊ cuꝫ vſus ſum in cauſa calida admiſcui cum oleo roſ. ſm neceſſitatem ⁊ inueni perutile. ¶ Ego vero expert⁹ ſum ĩ cã frigida: vt tollant aceti lib.iiij. ſtipitum aleoꝝ lib.j. ſalis lib.ʒ. coquant vſqꝫ ad medietatẽ ⁊ fomentet locus ⁊ eſt hoc valde perutile. ¶ Et ſcimus ꝙ pillule ſcripte ſupra capſo primo huius tractat⁹ que faciũt iacentẽ in lecto ãbulare cõferũt. ¶ Pillule quas ex ſecretis Gal. accepimus que conferunt podagre ⁊ oibus doloribus arteticis. ℞. mirabo. chebuloꝝ indorum: ʒinʒibe. corticuꝫ: cucumeris aſinini: buʒaraã colloquintide interioris: ſaliſindi: hermodactiloꝝ aloes: ſucotrini oĩm añ.ʒ.j. ſerapini.ʒ.ß. terant cribellentur ⁊ cõficiant cum aqua folioruꝫ alchechingi ⁊ cuꝫ aqua albuʒaraã ⁊ fiant pillule ſicut piper ⁊ bibunt ſepe ex eis cum aqua calida a.ʒ.j. vſqꝫ ad.ʒ.iij. ¶ Aliud ſecretum qđ eſt melius ⁊ tutius primo. ℞. hermodactili albi ⁊ recentis.ʒ.j. oſſium vetuſtorum: lentium excorticataruꝫ: turbit: ſene: omniũ añ. ʒ.ʒ. ʒinʒib.℥.ʒ. terant ⁊ cribellent: ⁊ ex hoc puluere detur omni die vſqꝫ ad.ʒ.iij. cum aqua calĩa. ¶ Pillule quas in cauſa calida inueni mirabiles. ℞. aloes ſucotrini tertiã partem.ʒ.j. mirabo. citrinoꝝ.ʒ.j. alñ ʒ.ß. ſcamonee ſextã partẽ.ʒ. eſule quintam partẽ.ʒ. maſticis ſextã partẽ.ʒ. fiant pillule cum ſucco citoniorum vel alio ſucco ſtiptico ⁊ ſunt apud me due doſes ⁊ mire operant. ¶ Fomentũ noſtrum ad pedes ſtercoris vacini alñ extremitatũ ſumitatũ, rubi gallarum cipreſſi, ⁊ folioruꝫ eius coquant in aqua coctione perfecta ⁊ fomentent pedes. ¶ Cum autẽ tumor in pedibus

Marginalia: Unguentum Raſ. — Pillule. — Pro ʒedoaria exponit. — Puluis — Pillule optime in cã cali. — Fomentum

in pedibus remanet. ℞. cineris: oſtracboꝝ: cuſcute: cineris ſpongie: coquantur in vino pontico modico aque permixto ⁊ pedes inde lauent̃ ſemꝑ premiſſa ſuffumigatione facta ex aceto proiecto ſuper lapides molares calidos.

¶ Additio.

¶ Suffumigiũ factum ex decoctione graminis ſimiliter emplaſtratio cum eo ⁊ ſacellatio aufert tumores in coxis ⁊ pedibus: vt dixit fidelis ſe fuiſſe expertum Ferrarie.

¶ Cap. 5. De excoriationib⁹ ⁊ ſciſuris que fiunt in pedibus: cruribus: ⁊ manib⁹ a quacũq; cã fiant.

Scribemus nũc de excoriationib⁹ ⁊ ſciſuris que fiunt in pedib⁹ vnuz ſcientes ꝙ quecunq; illas ſanant ⁊ a quacũq; cauſa fiant ſciſuris poſſunt manuũ adaptari: ea ꝑpter circa ea nec factũ eſt nec fiet capitulum ꝓprium. ¶ Excoriatiões ergo que fiunt ꝑpter calciamenta ſanat pulmo agni vel vrſi quãdo calidi applicant̃ ⁊ nõ finiũt ea apoſtemari. Pulmo aũt arietis eaſdez ſanat ab eadem cã factas quãdo ꝓpᵉ in calcaneo fiunt. ¶ Eaſdẽ autez ab eadẽ cã factas ſanat cinis ſoleaꝝ calciamentorũ antiquoꝝ impoſitus: aut etiã ſi ꝑpter ſudorẽ fiant. Sanat etiã idez cinis attritiones que ꝑpter calciamenta fiunt. ¶ Et Rirãdus dixit ꝙ ſtercus galine recens inunctũ eaſdem ſanat. ¶ Si autẽ ꝑpter frigus ſciſure fiant adeps vrſi eſt optimus eis. ¶ Et Raſ dixit ꝙ cancri marini trici poſiti ſupra ſciſuras exiſtentes in mẽbris illis: illas cõſtringũt ⁊ ſi pluribus dieb⁹ ponant̃ plurimũ valet circa hoc. Idẽ facit cinis eius mixtus cũ melle cuz ſunt ꝑpter frigus ⁊ ẽt ſi ſint in natibus. ¶ Confert etiã eiſdem ⁊ ab eadem cauſa factis cinis vngule aſini emplaſtrat⁹ ⁊ ſimiliter epatis eius cuz oleo mixtus ⁊ ſuppoſitus. ¶ Idez

Pulmo agni vrſi ⁊ arietis.

Cinis ſolearum ⁊c.

Sterc⁹ galine

¶ Ad ſciſuras ex frigore.

Adeps vrſi.

Cãcri marini.

Cinis vngule ⁊ epatꝭ aſini.

quoq₃ facit oleũ bullitum in cõcaua radice affodilo rum aut radice arthanite: ⁊ eſt panis porcinus ⁊ ſu

Siſamum. perinunctũ illas ſanat. Silr aũt ⁊ ſiſamũ comeſtũ ⁊ ſuppoſitum illis cõfert. Et idem inũctio facta ex oleo eius vt ſumus expti. Sanat ⁊ rugas etiam fex paſtilli qui infra ſcribitur ſermõe de decoratio

Decoctio rape. ne. cap. I. Aufert etiam illas decoctio raparum cũ pes tenetur in ea: illas enim curat. Et idem facit ra pa cocta ⁊ ſupemplaſtrata vel ſuperpoſita. Inun ctio quoq₃ facta ex oleo roſa. bullito in cõcauata ra pa cum cera ſanat illas etiam ſi vlcerate exiſtant.

Aqua marina. Aqua etiam marina calefa applicata illas ſanat: ſ₃

Cinis cã. flu. hoc antequam vlcerantur. Cinis autem cancrorũ fluuialium ſuperpoſitus illas ſanat. Ego quidẽ dico ꝙ vnguentũ noſtrum perutile ſciſſuris labiorũ ſcriptum ſupra capl̃o de ſciſſuris labiorum₃. miro mo do ſanat cito in manibus: ⁊ eas etiam lenificat non dubito etiam quin: ⁊ hoc pariter agat in pedibus. Sed ad huiuſmodi ſciſſuras ⁊ excoriatiões q̃ fiũt

Mus. ꝓpter frigus proprie in calcaneis habeo alia₃ expe rientiam perutilem vt tollatur mus ⁊ ſcindatur per ventrem: ⁊ loco calidus applicetur ⁊ teneaꝛ per no ctem. Et experti ſumus: ⁊ in his que fiunt in ma nibus ⁊ pedibus propter frigus vt tollantur renes ⁊ coquantur in aqua marina: ⁊ ex ea tepida pedes:

Sandaraca. ⁊ manus lauentur. Et ſcimus ꝙ ſandaraca: ⁊ eſt vernix diſſoluta in oleo roſato: ⁊ inuncta ſanat eaſ dem: ⁊ loco eius in hoc caſu ponitur karabe: ſed po nitur ex eo plus pars tertia. Idem autem opera

Sene. tur ⁊ ſene diſſolutum ſimiliter in oleo roſa. applica

Orobus. tum. Si quoq₃ orobus coquatur in aqua ⁊ ex ea fiat ablutio illas ſanat. Experti autem ſumus ad

Vitis alba. ſciſſuras crurium quod ſumatur radix vitis albe: aut eius ſumitas terantur cum ſale ⁊ ſuperponan tur. Pater autem in talibus ſciſſuris ⁊ excoriatio nibus que fiunt in cruribus vtebatur purgatio ne communi que fit ex pillulis de quinq₃ generi

bus aut cum hac.℞.feri capꝛini.ʒ.v.infundantur in eo mirabo.citrinoꝝ.ʒ.ʒ.fumiterre:ep thimi añ.ʒ.j.dimittanẗ per noctẽ.poſtea diligẽter manib⁹ con fricenẗ ⁊ colenẗ ⁊ colatura ſumatur.¶ Purgato au tem coꝛpoꝛe ablutio fiat in loco ⁊ eſt.℞.capil.uene. vngule cabaline:barbe yrcine:extremitatũ rubi la pathj añ.coquanẗ ⁊ ex eis fiat ablutio.¶ Ad idẽ cuꝫ vlceratio nõ eſt in loco.℞.tutie climie:argẽti:plum bi vſti oĩum añ.teranẗ ſubtiliſſime:⁊ cum oleo roſa. miſce ⁊ ſup laminã plumbeam cum piſtello plũbeo tãdiu fricenẗ quouſq ad ſpiſſitudinẽ mellis perue niat:vngaẗ locus ex eo cum pẽna.¶ Sed ſi vlcera tio ſit in loco.pꝛimo quidẽ ſupaſpergaẗ puluis hu iuſmodi.℞.ſtercoꝛis pueri bene nutriti ⁊ exiccati: pars vna:pulue.cucurbite ſicce:ſucci liquiritie añ. partem.j.ʒ.fiat puluis qui ſup raſpergatur facta inunctione cum pꝛedicto vnguẽto.Et ſi aliqua ſoꝛ dities eſſet in loco aliquid ʒuccbari addatur in pul uere.¶ Epithima ad idem cum eſt vlceratio.℞.la ne ſuccide combuſte:ypoquiſtidos:ſucci lactuce: al buminis oui:añ.partem vnam fieẗ memithe parteꝫ tertiam:olei roſa. ⁊ mirtini.q.s. ad mollificationem impoſito modico vini granatoꝛum ſed infra infinita ponentur cum de vlceribus erit ſermo que pꝛeci pua ⁊ peroptima erunt in hoc caſu tam ſimplicia ꝙ compoſita ⁊ que perutilia ſunt in hoc caſu:⁊ ea ex pertus inueni vtilia quare de his requiraẗ ibi.¶ De poꝛris autem callis ⁊ verucis que fiunt in manibus ⁊ pedibus dicemus ſi deus voluerit in ſermone de decoꝛatione.magis enim videtur materia illa eſſe lo cus ipſoꝛum.Sint ergo laudes infinite ei a quo om ne bonum ⁊ omne perfectum donum exiſtit qui mi hi gratiam perficiendi hunc ſermonem pꝛimum con ceſſit. Laus deo.

¶ Sermo ſecūdus operis principalis eſt de diſpo ſitionibus febrium ⁊ cōtinet duos tractatus.

¶ Tractatus primus ſecundi ſermonis eſt: de feb. ⁊ quibuſdā accñtib⁹ eaꝝ ⁊ cōtinet capl'a quinqꝫ.

¶ Capitulum primuꝫ prohemiale.

IUſtitia prima que ſui bōitate diſpoſuit ſingulis ſm meritum ⁊ exigentiam ſue nature qḋ de pfectione merentur ſeipſam manifeſtat in corpore animal vnum membrorum principale conſtituens qḋ diſtribuat ⁊ diſpenſat caloreꝫ naturaleꝫ ⁊ ſpiritus ceteris mēbris quibus conſtent ſm eorum exigentiaꝫ ⁊ naturam: tale auteꝫ membrū eſt cor aut ꝙ loco cordis exiſtit ī animalibus corde carentibus ea ꝑpter cor eſt ſicut rex in regno qui in medio regni exiſtens prouidet ſingulis partibus regni de his que ad earum bonā exiſtentiam cōueniūt: ſicut igitur cum rex deficit in ſeipſo aut ꝑpter exercituꝫ ſibi ſuperuenietem ⁊ totū regnum cōmunicat in defectu nō auteꝫ opꝫ ꝙ' ſi ps regni deficit ꝙ ob hoc ipſe rex deficiat: ſed pōt rex illum ſupplere defectuꝫ: ſicut ⁊ corde deficiēte tanꝙ rege in regno ſuo ꝑpter euentuꝫ egritudinis alicuius ⁊ defectus ⁊ egritudo cōmunicaẜ ad totum qui ſi ſit multus: ⁊ mors ſubſequiẜ cum de ratione principij ſit alijs ſubuenire ⁊ nō ab alijs ſubuenīri ſi vero nō ſupfluat nimiuꝫ poteſt a ſeipſo reparari ſi defectus ſit tantus aut cū auxilio medicine: quare cū cor qḋ eſt principiū: ⁊ fons caloris īnati ⁊ in ſeipſo ⁊ etiam diffuſiuū totuꝫ: nullum autē alioꝝ membrorum ſit tale: oportet ꝙ inflāmatiōe cadente in eo vt totum corpus inflameẜ ꝙ de inflāmatione alicuius

Auer. 2. ſui colliget ca. 9. in fine.

alterius mēbri nō ꝯtingit. hic igit̄ ē ꝙ febris ſit calor extraneus in toto corꝑe ab inflāmatiōe illi⁹ mēbri accidit qui illā pōt cōicare ad totū ⁊ nō alteri⁹. hoc aūt ē cor ⁊ poſtea dicim⁹ ꝙ febris ē ꝓpria paſſio cordis ⁊ ꝙ ꝑmū ſubiectū feb. ē cor: cū igit̄ tres ꝑticule ſint ī corde ꝑncipaliſſime q̄b⁹ ꝯſtat ſub͛a. ſ. caro cordis. hūores q̄ ſūt ī corde: ⁊ ſpūs ⁊ tres erūt ꝑncipaliſſime dr̄īe febriū: aut enī caliditas ꝑternaturā exiſtēs in corde primū accēdit in ſolida cordis ſubſtantia: aut in carne ⁊ ibi erit ſicut in radice ⁊ in minera ⁊ in facto eē ita ꝙ nec dici poterit ꝙ cordis ſubſtātia ſit calefacta ⁊ exinde caliditas tranſibit ad hūores ⁊ ſpūs qui inde calefiant neq̧ calefacti erunt in facto eſſe: ⁊ eſt ſicut genus feb. qd̄ dr̄ ethica aut calidum ꝑternām primū erit acceſſu: ⁊ in fcō eē ī humoribus cordis: ⁊ exinde tranſibit ad alia duo: ita ꝙ illa duo calefient: humores autē calefacti erunt: ⁊ tunc eſt ſcd̄m genus qd̄ dicit̄ putrida: aut illa caliditas ꝑternaturā erit in ſpū: vt in minera ⁊ facto eſſe ſicut dictū eſt de aliis: ⁊ tūc eſt tertiū genus quod dicitur ephimera. De hiis autē febribus valde modicum ad nos ſpectat dicere: tanta enim eſt copia librorum in quibus eorum materia recte ⁊ diffuſe tractatur ⁊ tantus eſt earum continuus euentus vt in ipſis ſit cōtinuum exercitium medici: vt valde ſit imbecillis medicus qui in ſanatiuis contingat errare in cura ⁊ non effugiat a mortalibus ſe non impediendo de eis iuxta preceptum Galeni. Mortiferi ſolis pronoſticis ſunt dimittendi: ⁊ ſic ab eis fugiēdi. Et niſi forent quedam extranea per quoſdā auctores narrata ⁊ etiam aliqua ſecreta ⁊ experta que apud nos ſunt in aliquibus earum profecto hunc ſermonem excludiſſemus ab opere. De effimera autem nihil dicam quoniam ipſa facilis curationis exiſtit inter omnes vt ſtolidus ſit medicus qui vt in pluribus eadem die non ſanat ꝙ ſi eius cognitio ſit difficilis: dictum eſt quidem antea ꝙ non eſt

Excuſat a determinatione de effimeris.

preſentis operis egritudines ꝑ ſigna docere cogno ſcere. Dicem⁹ ergo de putridis aliquid ⁊ primo de diſpoſitionib⁹ que antecedunt illas.

¶ Capitulū. 2. De diſpoſitionibus que febres putridas antecedunt.

Duplex ē diſpō que antecedit febres putridas. ſ. laxitudo corporis: ⁊ rigor qui in interpolatis febrib⁹ accidit. ſiquidē laxitudo antecedat feb. per tempus ſub hoc ſermone nō cadit: ſed vbi de cōſeruanda ſanitate tractat̄ ⁊ ſic ꝓceſſerūt oēs medici naturales auctores. Si vero feb. ſit cōiuncta tunc ꝓpria ⁊ cōis ⁊ vſitata cura febriū laxitudinaliū inuenit̄. ⁋ Sed ex ꝓpriis quidē que magis cōferūt omni alia medicina eſt camomilla. Et dixit Aui. qm̄ caliditas ei⁹ eſt ſimilis caliditati aīalis cū in aqua modicū dico feruet ⁊ poſt fricatiōē multā extremitatū in decoctiōe eius aliquātulū calida extrema ponant̄ cui⁹ ēt ſuffumigiū in febriēte dolorē capitis alleuiat vt ſepiſſime ſum exptus. ⁋ Suffumigatio facta febriēti cum vſnee multū ꝯfert laxitudini. Et vnguēta ēt cōia in quibus ingredit̄ vſnee multū cōferunt. ⁋ Ad tollēū aūt rigores interpolatarū reubarbarū bibitū ⁊ iunctū eſt ſingulare ꝑſidiū. ⁋ Et ſirr ſerapinū bibitū ⁊ inūctum. ⁋ Succ⁹ aūt centinodie. i. corizole ante horam acceſſionis ſumpt⁹ ꝑ vnam horam cōfert valde. ⁋ Si aūt detur paruū oppoponacis aū acceſſionē cū vino aut melicrato illū tollit. ⁋ Et Rirādus dixit ſi viuētis muris caudā ⁊ pedes ⁊ nares ⁊ aures abſcideris ⁊ in pāno ligaueris ⁊ ad collū ſuſpēderis oēz tipum ⁊ rigorē etiā febrium antiquarū eiicit. ⁋ Terrat̄ etiam paruū florum ⁊ ſumitatum abrotani ⁊ miſceatur cum oleo ⁊ ex eo fiat inunctio ante horam acceſſionis ⁊ confert valde. ⁋ Coquatur etiam calamētum in oleo ⁊ proprie montanū ⁊ ante acceſſionem ſi corpus es

Marginal notes: Ad laxitudines. — Camomilla. — Uſnee. — Ad rigores. — Reubarbarū. — Serapinum. — Succus cētinodie. — Oppoponax — Extremitates muris. — Abrotanum. — Calamentum.

inungitur rigor tollitur vt dixit Gal. Et hec ⁊ alia cōmunia que inuenim⁹ in libris cōtinue experimur ſicut ſunt inunctiones que fiunt in oleo nardino ⁊ coſtino vel caſtoreo ⁊ ſic de alijs puto autem tutius per extra approximata rigorem tollere ꝙ per intra ſumpta.

¶ Capitulum.3.3. De eradicatiōe febris difficilis eradicationis ſeu ſeparationis.

Simul nunc dicem⁹ que cōferunt febribus difficilis ſeparatiōis: ſed poſtea pticulariter de quotidiana ⁊ quartana. hee enim ſunt ſole que difficulter ſeparant. Et dixerunt auctores ꝙ nigella appropietate confert vtriſꝗ. Nigella.
Et ꝙ etiam aqua ⁊ ſemen cuſcute valde ſit vtile. Cuſcute.
Et dixit Dyaſ. ꝙ ſi in quartana tollant quattuor radices plantaginis ⁊ tres in tertiana ⁊ coquant cū quattor ciatis aque: vini aūt cum tribus ⁊ comedantur ⁊ bibantur tollunt febres tertianas ⁊ quartanas quandoꝗ: ſed non ſemper verum inuenimus. Et Auicen. dixit ꝙ debent eſſe quattuor.℥.vini cōmixti. Et quidam dixit impleatur vas figuli floribus perfici ⁊ obturetur bene os ⁊ ſinatur macerari ſub terra ⁊ poſtea exprime oleum quod egreditur ſi ergo patientis inungantur pulſus ⁊ tempora dicto oleo ante acceſſionem febris omnes febres putride ſanantur. Ego autem dico ꝙ circa eas ambas habeo experientiam pulchram ⁊ eſt. ℞. paſſularum enucleatarū: fumiterre: bedeguar: eupatorij: ſucbaha: radicis apij: corticum radicum feniculi: radicum ſquinanti capilli ueneris. aniſi: maſticis: lupuli: ana. coquantur perfecte ⁊ de hac coctione ſumatur omni mane vſꝗ ad.℥.iij. poſt multos vero dies decoctionem facio ſolutiuam cum mirabolanis citrinis kebulindis videlicet an. partem.j. cum alijs. Sed in

Radix plan.

Flos perfici.

Expertū in qrtana ⁊ amphimerina.

quartana plus de indis appono in quottidiana ꝟo plus de ebebu. ⁊ quãdoq appono additiones reubarbari vel agarici aliter addo reubarbaruꝫ vel aga. ſicut diſpoſitio indicat ⁊ inueni mirum. ⁋ Et dixit mihi fidelis ſocius ⁊ prudens in arte ꝙ ſi coquatur

Daneta. herba que dicitur daneta in vino ⁊ detur ex eo omni mane ciatus vnus patienti mire ſedat febres diſſiculter ſeparabiles.

⁋ Capitulum quartuꝫ. De febre quartana ⁊ quottidiana ſimul.

Volo primo dicere de quartana que ſcripſerunt antiqui demuꝫ propria noſtra ꝓpter que magis fecimus hunc ſermo-

Radix ſpargi nem. ⁋ Et Dyaſ. quideꝫ dixit de quartana coquant radices ſpargi in duplici vaſe ⁊ bibat patiens. vij. diebus de hac decoctione ⁊ balneetur ſepe ⁊ caueatur ab aqua frigida. nam mirum eſt qualiter ſedatur quartana. ⁊ ego aliquando

Succ⁹ plan. minoris. ſum expertus. ⁋ Uerum dixit etiaꝫ ꝙ ſuccus plantaginis minoris ſi cuꝫ mulſa detur duab⁹ horis ante acceſſioneꝫ quartanario: miraberis effectuꝫ eius ⁊ pro certo expertus ſum ꝙ confert. ⁋ Et dixit etiaꝫ

Semẽ elitropion. ꝙ ſi quattuor ſemina elitropion que dicit̃ herba rabioſa ⁊ verucaria bibantur a quartanario ante acceſſionem cum vino maximũ ſunt remediũ. ⁋ Et dixit Amech ſi induat mulier veſtimẽtuꝫ viri dum fetum parit deinde induat ipſum poſt ipſaꝫ poſtꝙ abluat ipſum recedet ab eo febris quartana. ⁋ Et dixit ẽt ſi accipiat cor ſerpẽtis dum viuit ⁊ ſuſpẽdatur ſuꝑ quartanariuꝫ eradicat. ⁋ Si etiaꝫ ſpoliuꝫ ſerpentis

Cor: ſpoliuꝫ: dum viuit ſuper ipſum ſuſpendat̃ idem facit. ⁋ Et

dentes: oculi. dixit dentes omniũ ſerpentũ quãdo eradicant̃ dum

Serpentis. viuit ⁊ ſuſpenduntur ſuper quartanariuꝫ tollunt ab eo quartanam. ⁋ Et ſi ambo oculi ſi ligent̃ in pãno lini ⁊ ſuſpendant̃ ſuper adiutoriũ ſiniſtruꝫ remouẽt

febrem quartanā. Idem autē facit ſm eū3 ⁊ erica auris ſiniſtre canis ſuſpēſa ſuper ipſum ⁊ dixit imo omni febri nō modice cōfert. Et dixit Kirandus ſi cor leporis ligetur in pāno biſino ⁊ ligeť ad collū3: quartanarios pfcē ſanat. Et iterū dixit ꝙ epar del phini aſſū3 ⁊ eſū3 q̄rtanā͡lꝫ tertianā ſūme ſanat ⁊oēꝫ typum. Et Raſis dixit ꝙ ſi ſuſpenſeris araneā al bam capientē muſcas ⁊ ligaueris in pāno lineo cū aliquo ceroto ⁊ liniať ſuper pānum ⁊ appliceť fron ti valet tertianario. Et dixit ꝙ ipſa viua in cānaꝫ po ſita ⁊ ſuſpenſa muſculo brachij valet contra febrem. Et ſi terať in pāno lineo cum manu ſiniſtra ſumpta ⁊ ſuſpendať brachio ſiniſtro cuiuſlibet quotidia narij valet. Et dixit tella aranea ſuper collū3 po ſita curat tertianā ⁊ quartanā ⁊ ſimiliter bibita cum vino puro per vnam horaꝫ ante acceſſionē. Ego aūt dico experiētia propria ꝙ ſi ſemen hipericon contū datur ⁊ cū3 vino detur in potu quartanario ante ac ceſſionē multū3 cōfert. Cum nectare autē3 noſtro ſolo qđ ſupraſcriptū eſt capitulo de melancolia. iaꝫ multos ſanaui dans ex eo bibere ciatum vnū3 ma ne in ieiuno. Sirupus mirabilis quo omnes ſano ℞.apij:feniculi:petroſilij:ſpargi bruſci aā.ʒ.j.lin gue ceruie.ʒ.ij.camedreos:camepitheos:aā.ʒ.j.carui:ameos:cappari aā.℥.ʒ.cuſcute.ʒ.iij.roſ.ſan dalorum ana.ʒ.ſucci boraginis lib.ʒ.zucchari ꝙ ſufficit fiat ſirup⁹ de quo ſumat omni mane vſqꝫ ad viij.dies.poſtea ſi qua digeſtio in vrina apparet flo bothoma patientē de vtraqꝫ ſaluatella manus ⁊ eſt vena que eſt inter digitū3 paruū ⁊ anularē ⁊ ſinatur ſanguis egredi ſm virtutē3. Sirup⁹ cōmunis quē pater cōpoſuit. ℞.radicū ſpargi:apij:bruſci:petro ſilij:lingue ceruine:capil.ve.endiuie:camepitheos: boraginis:buglo.lupuli aā.ʒ.ʒ.paſ.roſ.liquiritie violarū3 aā.℥.ʒ.ciperi:ſpice:ſquināti:feniculi: aniſi caſſie aā.ʒ.ij.maſticis.ʒ.j.epithimi: polipodij aā.℥.j.reubar.ʒ.ij.ʒ.cū3 zucchari lib.ij.⁊ modico aceti fiat

Erica auri ſiniſtre canis.
Cor leporis.
Epar delphini.
Aranea al. ⁊c.
Tella aranea.
Semen hipericon.
Sirupus nr.
Sirupus paternus.

Succ⁹ eupatorij. ſirupus. ⁋ Et a magiſtro meo magiſtro Antonio de parma qui multa experimēta ſciebat hoc habui q̄ ſi bibatur ante acceſſiones quartane per duas horas vel tres ex ſucco eupatorij vſq̄ ad.℥.iij.cum modico vini ſubtilis ſanat quartanā ſit autē eupatorium illud qđ vere eſt eupatoriū ⁊ nō illud quo cōmuniter vtunt medici. ⁋ Sirupus alius quem compoſuit filio ſuo minori fratri noſtro cui⁹ q̄rtana erat a flegmate frigido melācolico per viam cōgelationis. ℞. radicum ſpargi bruſci: feniculi: meliſſe ⁊ radicum eius epithimi: camedreos: boraginis paſſularū: polipodij añ.℥.ʒ.infundant omnia in lib.v.boni vini calefacti per diem ⁊ noctē deinde ferueāt feruore vno deinde coletur vinum ab eis cui addat mellis diſpumati boni lib.j.⁊ coquat lento igne vſq̄ ad ſpiſſitudinē ſicut iulep: ⁊ tunc clarificet ⁊ dum feruet clarificatōis gratia in fine in petia rara iſte ſpēs ponant ⁊ dimittant ibidem cōtinuo. ℞.cinamomi: caſſie: ſpice: cuſcute: ciperi: ſeminis peonie: piperis lon.maſticis: liquiritie aſſari: coſti: corticum radicum capparis: ſeminis apij: añ.ʒ.j.ſeminis aniſi.ʒ.ij. Doſis ab.℥.j.vſq̄ ad.℥.ij. cum tantūdem aque zuccbari. ⁋ Secretū qđ a Gal. ſuſcepim⁹ qđ nō ſolum quartane: ſed omni frigiditati ſtomaci: ⁊ corruptioni: ⁊ malitie appetit⁹: ⁊ debilitati renum ꝯfert. ℞.vini antiqui boni odoris lib.iij. mellis lib.j.ʒʒ.ʒ.x.bdeil.cardamomi añ danic.j.ʒ.terantur ⁊ miſceant cum ſupradictis ⁊ fiat ſirup⁹. Doſis coclear.j.cum aqua frigida. Circa quotidianam autem vtimur frequēter trociſcis ſumptis ex ſecretis Gal.⁊ ſunt hij qui dantur quādo materia eſt digeſta. ℞.ſpodij: eupatorij: ſeminis cuſcute: ſeminis endiuie berberis añ.ʒ.iiij.xiloal.dragaganti aniſi abſinthij doronici añ.ʒ.j.terant ⁊ cribellētur cū aqua cal. al' clara ⁊ fiant inde trociſci quorum vnus ſit.ʒ.ij.⁊ bibantur cum ſirupo acetoſo.vij.diebus ⁊ eradicabitur febris.

Sir. alius paternus.

Gal. ſecretū.

Trociſci.

¶ Additio.

¶ Quedã matrona fuerat hñs quotidianã p̱ menſem ⁊ quidã medic⁹ docuit ipſaʒ ꝙ in pⁱin. frigoris accipet de milio ſolis cũ vino vel aq̃ ⁊ fecit ter ⁊ nõ habuit poſt niſi ter. Ego cuidã q̃tidianario feci dari ℥.j. talis pul. cuʒ aq̃ tepida ante horã acceſſiõis cuʒ audiſſeʒ ab illa dñaꝛ in veritate nõ habuit acceſſionẽ cui tñ durauerat p̱ mẽſem ⁊ ampli⁹. De rõne vr̃ ꝙ debeat valere qꝛ diureticuʒ valde eſt ⁊ abſterſiuũ ꝙ pʒ ex ei⁹ aſp̱itate: cũ eſt pul. qꝛ tanꝙ̃ arena ⁊ p̱ ſic̃ creditur ꝙ limatura ferri accepta mane cũ vino eſſet ibi bona vel quoq̃ñ o accepta in cibo vel poſſet dari ſirup⁹ cuʒ aq̃. d. limature in mane ſiq̃s vellet accipe limaturã ⁊c. idẽ valeret totũ ſupradictũ in tertiana ⁊ maxie in tertiana no. ⁊ adhuc q̃rtana vel erratica vel qualibʒ difficilis erradicatõis ⁊ hoc de milio ſolis in quãtitate. ℥. ſ. vel plus ſm̃ neceſſitatem.

¶ Capitulū. 5. De cauſone: emitriteo: tertiana: febre peſtilentiali: ⁊ alijs ſimilibus.

NOn ſolum nos inducit vt iſta quaſi inſimul i eodẽ ponam⁹ capl̃o q̃ſi ↄſil̃ando q̃litati eiuſdẽ: ſed ẽt qꝛ pauca p̃ter ſcita cõia enũciant̃ ab alijs ⁊ vt dixim⁹ circa p̃ncipiũ tractat⁹ iſtius deficit in ſe medicus qui tãtis habitis curã adiplere nõ põt. ⁋ Dico ergo ꝙ ad oẽs febres acutas vt eſt cauſon ⁊ cõſil̃es aq̃ cucurbite aſſate in furno cuʒ pri⁹ poſtea ĩuolnit multũ cõfert. ⁊ ſedat ſitim ⁊ ſi detur cũ ʒuc. lenit vẽ. Sit aũt doſis aq̃ ab. ℥. iiij. vſq̧ ad lib. ſ. ⁋ Eoſdẽ ãt feruores quãtũcunq̧ ſint maximi: pſiliũ ſicut eſt in aqua die vna vel nocte infuſuʒ ⁊ bibitũ vſq̧ ad. ʒ. ij. cũ ʒuccharo vl̃ iulep vel ſq̃niabĩ illos ſanat. ⁋ Tollit aũt mirifice febrẽ incẽſiuã ⁊ cauſonẽ: portulaca trita ⁊ cũ faria ordei mixta ⁊ ſtõ ⁊ hipocũdrijs applicata. Ad fe. ãt ĩfantiũ q̃ cũ mĺta ſũt ſtipticitate diſſoluat̃

Aqua cucurbite.

Pſilium.

Portlacate.

Ad feb. infantium.

fermētū; piſtorū; in aqua ⁊ dimittatur p duas horas poſtea colet ⁊ miſceatur cū;.ʒ.ʒ.de ſpodio ⁊ q̄rta pte ʒ.j.d'croco ⁊.ʒ.j.ſuccbari tabarʒet cū aq̄:pdicte ſunt tres res.ſedat enim ſitim ⁊ feb.aufert.⁋ Adducant autē ad hoc capl'm plura eorū que ſcripta ſunt ſupra ad ardorem ſtomaci ⁊ maxime trociſci ibi poſiti qui etiam cōferunt ad ardorē vrine.⁋ Kirandus de

Succ⁹ ozimi. feb.tertiana dixit ꝙ ſi patiens vngat ex ſucco ozimi mixto cum ſtercore yrundinis ſanat:⁊ puto ꝙ vult ꝙ fiat inunctio ante aduentu; paroxyſmi.⁋ Et ſi ſcor

Oleū ſcorpionum. pio cōmunis ponat in cotila.j.olei in diminutione lune ⁊ ante horam acceſſionis vngat dorſum a ſurſum vſq; ad deorſu; ⁊ extremitates manuū ⁊ pedu; ⁊ frons ⁊ caput ſanat quotidianā:tertianā:⁊ quarta

Ungule dextre man⁹ vrſi. nam.⁋ Et iterum dixit vngule dextre man⁹ vrſi potate omnē febre; efficiunt ⁊ idem pili fumigati ⁊ po

Radix camomille ⁊c. tati.⁋ Nos autē in hiis febribus periodicis q̄ ſunt de materia calida propinam⁹ radice; camomille cū

Bolus armenus. oximelle i potu vel cū ſirupo acetoſo ʒuccbari.⁋ Et mirabiliter quidē omnes in feb.peſtilētialib⁹ laudauerunt ⁊ precipue Gale.bolū ar.cum vino bibitum multu; limphatū ⁊ adhuc magis ſi cu; vino ⁊ aquā roſ.bibatur:imo dixerūt ꝙ ſic prebibitū a peſtilētia preſeruat.⁋ Et dixerūt ꝙ mirabile eſt in emitriteo vt detur in potu ſempuiua ⁊ ſiſimbriū ⁊ agrimonia admixto ſafin al' ſafim ⁊ aqua maioli celeſtis.⁋ Et in ethica dixerūt ꝙ lac acetoſu; quādo bene digeri tur ⁊ eſt ſine butyro multotiēs illam ſanat.Opera

Modus acetoſandi lac. tio autē lactis acetoſi eſt.Accipe lac caprinū mundatum habēs bonitatē ex ſanitate actuali ⁊ gratuitate paſcui ⁊ extrahat butyru; ⁊ dimittatur in nocte in aere tēperato ⁊ mane agitetur vehementer ⁊ excludatur ſpuma eius.Et nos cōia reliqua finim⁹ ꝑquirenti q̄ in aliis libris medicine ſcribuntur.

¶ Additiones.

¶ Quedā mulier antiqua florētie habuit a quodā medico ſalernitano regis Federici ꝙ cētaurea piſta

ta ⁊ potui data valꝫ ad oēs feb.remouendas ⁊ dixit ſe pluries expertuꝫ:⁊ Nicolaus in antidotario maiori dicit ꝙ cētaurea mioꝛ febꝛifuga fel terre idē eē. ¶ In augmento ⁊ ſtatu cauſonis vꝫ omni die dare ſirupuꝫ vio.ad bibendū in cuius lib.ſit reſoluta.ʒ.j. campboꝛe remouet eniꝫ putrefactionē bu.⁊ Daly in cōmēto ſup tegni.⁊ ego expertus ſum ⁊ inueni cam pboꝛaꝫ facientē euadere a putrefactiōe bumoꝛum ⁊ ꝑꝑ boc eam dedi in egritudinibus peſti.⁊ putridis.

¶ Tractatus.2.ſecūdi ſermōis. De variolis ⁊ moꝛbillis ⁊ continet capitula tria.

¶ Capitulum.1.De cura variolaꝝ ⁊ moꝛbilloꝛum.

NOs aūt nō poſuim⁹ curaꝫ febꝛis ſanguinee que dicit̄ ſinocba niſi ꝑꝑ facilitateꝫ ſue curatiōis in qua etiaꝫ medic⁹ ſatis groſſus errare nō poteſt:nam ſola flobotbomia ducēdo ad ſincopiꝫ ſi virtus ⁊ etas ſuſtinet curat̄.Et nos q̄dē multos flobotbomatos ad ſincopiꝫ ſubito ⁊ ꝑfecte illaꝫ curauimus: ſed curā variolaꝝ ⁊ moꝛbilli ponemus qui ſequunt̄ illaꝫ feb.nō q꞉ poſſum⁹ ponere aliqua ſimplicia maxime pꝛelaudata in eis ab auctoꝛib⁹ ſicut fecim⁹ in aliis moꝛbis ⁊ noſtra fuit intētio pꝛima ſic intendere in toto opere:ſed vt opus iſtud magis perfectuꝫ exiſtat.Et lꝫ quidē ſint dicta cōia que ſcribent̄:attamen longa experiētia ſunt vſitata a nobis vt ꝓꝛſus cōfidam⁹ in eis.Dicaꝫ aūt ſit̄ de eis ſicut ⁊ auctoꝛes medicine fecerūt q̄m materia eſt eoꝝ vna lꝫ varieт̄ i foꝛma erit eoꝛuꝫ ſimiliter vna curatio.Eoꝝ.n.materia vt dixit Yſaac eſt mā acq̄ſita in matrice in generatione fetus que diutius eſt ſeruata tanꝗ ſuꝑflua in locis aliquib⁹ iuxta cutim poſtmoduꝫ vero mota ꝯcurſu etatis a cōtinentib⁹ cibis ⁊ potib⁹:⁊ motib⁹: ⁊ quietib⁹: ſomno: ⁊ vigilia ⁊c.agit̄ a natura vt ex- Ex quib⁹ variol:⁊ moꝛ.generantur.

pellatur a corpore quare ſepiſſime accidunt infanꝰ tibus ⁊ pueris minus vero iuuenibus. ſenibꝰ vero nunꝙ aut eniꝫ tanto tēpore latere nō poſſunt quin moueaꝫ aut ſi latet aſueſit ei natura vt nō de illa curet nec agitet iliaꝫ ad motuꝫ. Dico ergo ꝙ ſi medicꝰ cito ſucurrat anteꝙ variole vel morbilli appareant ⁊ illa cognoſcat futura per ſigna nota que ſunt doꝰ lor capitis in initio feb. rubor: ⁊ tumor faciei: turbulentia oculoꝛuꝫ: lachrime: grauitas capitis ⁊ totius corporis: tremor in manibus: ſternutatio: pectoris aſperitas: timor in ſomno: vocis raucedo: pūctio in pectore: ac ſi ibi eſſent acus infixe tūc flobothomet egrum aut ſcalpellet euꝫ ſm ꝙ virtus ⁊ etas cōſenꝰ tiunt ⁊ ſm hoc multitudo ſanguis extrahaꝫ ⁊ dieta vtatur tenui ſicut ſola ptiſana ordei aut lentibꝰ. ſint autē lentes cortice ſuo nō lote ſi ventris adeſt ſtipticitas aut ſint excorticate. ſi ven. adeſt lubricitas. Sit autem potus eius vinuꝫ granatoꝝ cuꝫ aqua aut aliquis ſirupus ſtipticus ⁊ ſumat infirmꝰ ex hijs trociſcis. ℞. pul. roſ. rub. ſpodij aā. ʒ. v. bollar. gūmi arabi. aā. ʒ. ij. ſucci berberis: ſucci ſumach aā. ʒ. iij. ſemi nis acetoſe excorticati. ʒ. iij. balauſtie. ʒ. ij. ʒ ſeminis coriandri in aceto infuſi ⁊ poſtea torefacti. ʒ. ij. fiant tro. quoꝝ quilibet ſit. ʒ. j. ⁊ ſumatur cum aliquo rob ſtiptico aut cū decoctiōe alicuius ſtiptici. Doſis mane ⁊ ſero vnus ex eis partis. ij. ante cenā. ſic enim cū auxilio dei prohibetur euētus eorum ⁊ febris ſanaꝰ tur aut eoruꝫ erit exitus paucus. ⁋ Si vero variole aut morbillus iam ſint: cum medicus aduenit tunc neꝙ flobothomia vtatur neꝙ trociſ. predictis: ſed aer calefaciēdus erit ⁊ infirmus cum pānis calidis coopertus maneat ⁊ eoruꝫ iuuetur exitus ꝙ ſit cuꝫ apozimate huiuſmodi. ℞. ficuū lentium excorticatarum paſſularuꝫ dactiloꝝ aā. coquātur in aqua ⁊ colentur ⁊ ex ea multotiens ſumatur in die: ⁊ ſi febris nō plurimuꝫ moleſtat addatur ex ſemine feniculi ⁊ lactuce aā. cum alijs. ⁋ Cum aūt omnes egreſſi ſunt

[Margin notes: De ſignis p̄uo. mor. ⁊ variolas. — Trociſci. — Cura vario. ⁊ mor. apparentium. — Apozima. — Variolas exicantia.]

ꝛ maturi tunc exiccent ꝛ iuuat in decoctione eorum aqua salsa cū ipsa lauant ꝛ sup aſperſio pulueris ri ſi aut cum radice cāne aut cum farina milij que exic cant velociter qñ conficiunt cū aqua roſ. ꝛ liniūtur ꝛ aqua decoctiōis ficuū ꝛ ſalis ꝛ furfuris riſi valēt in hoc capl'o. ¶ Cum autē ſicci ſunt ꝛ cortex factus eſt: tūc ſepi⁹ in die vngant cortices cū ol'o tepido cū cotto donec oēs cortices cadāt. ¶ Qđ ſi ex pricipio variole vel morbillus appeāt nigre vel virides vel liuide ꝛ dure fugiat ab eis qꝛ mortales ſunt. Pronoſticū.

¶ Cap. 2. De pſeruatōe mēbroꝝ in quib⁹ eſt dubiū vt variole accidāt ꝛ cura earum ſi venerint.

Dico ꝙ potiſſime circa tria membra nos opꝫ intendere in que ſi morbillus vel variole accidūt eſt magnū periculum ꝛ hec ſunt oculi: nares: ꝛ guttur: ex eoꝝ enim ꝓuentu ad oculos perdit viſus frequēter: aut oculus albugine defedat. Si vero fiant in naribus obſtruit meat⁹ olfatus. Qđ ſi fiant in gula erit ſuffocatiōis periculū. ¶ Preuidem⁹ igitur oculis cum paſſione al'poſitione eoꝝ que materiā ꝓhibēt ad ipſos decurrere de quib⁹ multa ſunt dicta ſuperius verū vſitata vtilia ꝛ expta ſunt hec aqua roſ. colirizata oculis ꝛ maxime qñ in ea diſſoluit ſumach aut coriandrū tritū ꝛ quidā addunt cortices granatorum ꝛ ſimilia imo ꝛ ſuccus eorum in oculis immiſſus eſt vtilis. ¶ Succurim⁹ cum gargariſmate facto ex aqua ꝛ aceto deglutōe eius qñꝙ ꝛ nō dubito ꝙ̄n frida ſiptica ꝛ repcutiētia mās a gulla ſint vtilia gargarizata de ꝗb⁹ ſupra cap. de ſquināntia eſt dictū copioſi⁹ ꝛ eadē ēt ꝗ guttur pſeruāt ēt nares pſeruāt attractio eaꝝ fit ꝑ nares. ¶ Si aūt appeāt eē i oculis ſigna variolaꝝ vtputa i nigro oculi appeāt ſiē alba ꝛ i albo ei⁹ appeāt ſicut rubee. tūc eſt pceptū vt oculus aq̄ cal'a vapoꝛet ꝛ deinde imittat ex ſalmuri vel ſale aliqđ ꝙ ſi fiāt i narib⁹ vel oꝛe inūgant vnguēto

facto ex oleo violato dragāto ꝛ cera alba. Mucilla go autē granoꝝ citonioꝝ ꝛ mucillago pſilij cōferūt his que fiunt in oꝛe.

¶ Capl'm. 3. De remotione ſignoꝛum que poſt va- riolas remanent.

Remanēt cicatrices ex vulnerib⁹ vl' vlcerib⁹ variolaꝝ qñqꝫ ſicut ex alijs vlcerib⁹ vel ſolutionib⁹ ꝯtinuitatis q̄ cutim maculis nigris fetidis deturpāt. Et ego quidē dico ꝙ coloꝛē ipſarum remouēt vl'r illa q̄ dicent' infra ca. de decoꝛatiōe cicatricū vulnerū vel vlceꝝ ꝛ ꝓpꝛie quādo nō ſunt ꝯcaua ꝛ ēt valebūt multū que dicent' infra, de decoꝛatiōe. Sꝫ ego quodā medicamine vſus ſuꝫ cōpoſito qđ eſt. ℞. litargirij abluti radicū cāne ſicce: farine ciceris: oſſa vetuſta: farine rizi toſti. ana. terant' ꝛ aggregent' ꝛ liniat' ex eis facies in nocte cū aliquo ex liquoꝛib⁹ q̄ infra dicent': ꝛ in mane cuꝫ aq̄ cal'a lauet': aut in balneo ſi eſt poſ'e. ⁊ Concauitates autē que in cute remanēt poſt variolas ſanat cū pꝛedictis regimen īpinguatiuū: ꝛ nos de hoc ſi de⁹ voluerit in tract. de decoꝛatiōe ꝓpꝛiū faciem⁹ capl'm.

¶ Sermo tertius vl'is totius opis. De ſoluta continuitate ꝛ apatib⁹ ꝯtinet tractatus q̄nqꝫ.

¶ Tractatus ꝑmus tertij ſermonis. De ſoluta cōtinuitate: continet capl'a duo.

¶ Capl'm pꝛimū pꝛohemiale.

QUam ſm Gal. due ſunt intētiones ſanatiue artis: vna repletio euacuatoꝝ: ꝛ alia eñorepletoꝝ. Et qꝛ ſol'o ꝯtinuitatis eſt moꝛb⁹ ſimplex de ſe; oē autē apꝫ eſt moꝛb⁹ compoſitus

poſitus ꝛ ſimplex exiſtit ante cōpoſitū:ideo pꝛimo de ſoluta cōtinuitate dicemus deinde de apoſtemati bus erit ſermo.

¶ Cap.2. De vulneribus capitis ꝛ eleuatione cutis a carne.

Supꝛa memini me pmiſiſſe facere capitulum ppꝛiū de ſoluta cōtinuitate oſſis capitis in hoc ſermone ꝓpꝛeſentialiter facio. ⁋ Et dico ꝙ antiqui ad cōglutinandū vulnera capitis cito: dixerūt ꝙ betonica puluerizata ſupponatur ſcḋo dixerūt hunc ſermonē qn̄ fractura eſt in oſſe capitis ſi betonica contuſa ſupponaꝛ loco ꝛ ſepe emplaſtrū ex ea renoueꝛ mira celeritate conglutiat ꝛ tanta eſt ei virtus vt oſſa fracta extrahat. ⁋ Uulnera aūt capitis radix gladioli optime ſanat ⁋ Concoꝛdati autē ſunt oēs in hoc vnguēto. ℞. ſucci folioꝝ lolij partem.j.aceti partes.ij. cōficiāꝛ cū melle ꝛ dixerunt hoc eſt appꝛobatū medicamē vbi nimis deſiccare opꝫ in magnis plagis ꝛ maxime capitis ꝛ muſculoꝝ ꝛ quecūꝗ ſunt infuſa ꝑ magnū tēpus: ꝛ ad cicatricē venientia. Et dixit Gal. de eo ꝙ etiā ſi plage ſint vſqꝫ ad occaſionē eſt appꝛobatum medicamen. ⁋ Et dixerūt etiā ꝙ lolium eſt optimū medicamen. ⁋ Et dixerūt de myrrha ꝙ appꝛopꝛietate cōglutinat fragmēta oſſiū capitis: ꝛ ꝓ hijs qraꝛ infra ĩ ĉ in.c. de reſtrictōe flux⁹ ſan. in vulnere. ⁋ Qō ſi os ſit ꝯtuſū ꝛ fractura nō appꝫeat ſiat emplaſtrū cū ebulis ſolis aut cū eiſdē mixtis cū melle. ⁋ Empl̄m noſtrū in cōtuſiōe capitis. ℞. roſ. melliloti: mirtiloꝝ: betonice: calami aromatici: camomille: bolī ar. alumis: lamenī aā. ꝯficiaꝛ cū optio vino ad dito modico aceto ꝛ melle pꝛi⁹ tn̄ locus cū oleo mirtino inūgaꝛ. Ego aūt ſcribo empl̄m mirabile in ꝯtuſione oſſis capitis ꝛ fractura q̄cūqꝫ ipſi⁹ expꝫtiſſimū

Betonica. Radix gladioli. Unguentū. Lolium. Myrrha. Empl̄m nrꝫ.

cuius vtilitates dicā poſt: ⁊ debet poni ſuper caput inter duas petias ⁊ applicari toti capiti. ita tamen vbi vꝫ maior cōtuſio ibi cum nauacula fiat profunda inciſio vt qđ per emplꝛm extrahit locū reſpirationis inueniat ⁊ eſt. ℞. granoꝝ que inuenimus in fructu palme que dr auriculi. i. laurus baurach rubei ſalis ar. ariſtolo. cretice. i. rotūde: radicū cucumeris aſinini gumi albotim. i. terbētie. añ. auꝛ. xx. piperis macropipis: armōiaci: amomi: xilobalſami. añ. auꝛ. x. thuris maſculi: mirrhe: reſine ſicce: ariſtolo. long. oliuꝫ. añ. auꝛ. x. lacti arboris mori. añ. auꝛ. x. cer auꝛ. xxx. adipis capre. auꝛ. iij. fecis oli de lilio q̄tū ſufficit ad cōficiēdū medicinā terant ſicce ⁊ cribellent ⁊ fricent vnctis māib⁹ fricatis cū fece oli de lilio. ita vt cū pmixta fuerint oīa bñ reponāt ⁊ cōſeruent. q̄dā aūt addūt in fracturis mirabilib⁹ cranei ⁊ oībus cōopatiōib⁹ ei⁹ galbani oſſis cruris ⁊ brachij hoīs mortui. añ. auꝛ. x. ſcabioſe auꝛ. xiiij. eſt eñ mirabile ſuggit eñ hoc emplm ex oī loco vbi neceſſariū eſt ⁊ frangit qđ neceſſariū eſt egredi ⁊ extrahit oſſa corrupta: ⁊ fruſtulas: ⁊ ſpias: ⁊ tela imiſſa molificatiuis pmiſſis ⁊ cōfert ad tortionē mēbri ſup mēbrū ⁊ figillationē vulneꝝ. ſeruet ergo iter pcipua. ¶ Dicem⁹ aūt de reſtrictione ſanguis vulneꝝ ex capite infra vbi de hoc in oī vulnere fiet ſermo. ¶ Si āt cōtingat ſolā cutim a cranco ſepari tollat ſucc⁹ folioꝝ oliue ſilueſtris: ⁊ cū melle tpetur ⁊ applicetur.

Os cruris ⁊ brachij hoīs mortui.

¶ Tractatus ſcđs tertij ſermonis. De oī ſoluta cōtinuitate cōtinet tria capitula.

¶ Caplm. I. De vulnere ⁊ ſolute cōtinuitate i carne: ſiue ſit intus: ſiue extra.

Circa conſolidationē vulneruꝫ ⁊ maxime carnoſoꝝ mirabilia ſcripſerūt antiq. ¶ Et dixerūt q oīa vulnera cōſolidat pluis folioꝝ glādis ſiccoꝝ tritoꝝ optie ⁊ cribellatorū quando

Pul. fol. glādis.

ſubtiliſſimus factus ſuperponitᷓ vulneri. Et Sera. dixit ſe hoc magnũ vulnus factum cu𝓏 enſe ſanaſſe. Et ego quidē expertus ſum in paruis vulneribus ⁊ ſtatim ſanaui. ¶ Omnia aũt vulnera que vix cicatri𝓏anᷓ terra ſigillata reſoluta ad cõſolidatiõnē eſt vltima. ¶ Cinis etiã cartaꝝ de papiro vulnerib⁹ ſupꝝ poſitus illa cõſolidat. ¶ Ad eadē aũt folia cētinodie.i.corri𝓏ole ꝓſunt. ¶ Dicunt aũt ꝙ ad eadē flos taſſi barbaſſi ſuperpoſitus eſt ſingulare preſidium. ¶ Uulneribus aũt malitioſis radix dragontee ē optimũ remediũ.nam mũdificat ea ⁊ purgat ea forti-ter. ¶ Preter vulnera aũt magna vbi multum exiccare op𝓏 ⁊ maxime in capitibus muſculoꝝ queraᷓ ex precedenti capl'o de vnguēto facto ex lolio aceto ⁊ melle. ¶ Et dixerunt de radice ſpine egiptiace ⁊ eſt ſuchaa ꝙ ipſa ⁊ ꝓpͥe ſemen eius ſunt vehemētis cõſolidationis vulnerum. ¶ Et Gal.dixit ꝙ ſimil'r edera viridis cocta cum vino ⁊ ſuperemplaſtrata cõſolidat: incarnat: ac etiam cõſolidat cõſolidatione bona: immo ⁊ etiam vulnam inciſam. ¶ Lapis etia𝓏 frigius in hoc ꝓprietatem habet. ¶ Et dicit Gal. ꝙ etiam caules conſolidant plagas. ¶ Et dixit Dy. ꝙ vulnera paſcētia humida ſanat ſaluberrime lapis frigius ⁊ pater hoc ītelligit de ſtercore al's flore ei⁹ mixto cũ vino. Uulnera aũt magne plage cõſolidat ⁊ aꝑari non ſinit caro ſola limaciaꝝ trita. Et Gale. dixit cum corticibus ſuis ⁊ mixta cu𝓏 puluere molēdini aut olibano aut thure aut myrrha aut glutine aũ.conglutinat enim cõglutinatione forti ⁊ maxime in corꝑibus duris. Et dixit Galenus ꝙ ſi eſſet vulnus qđ ſit in neruis etiam ſi cum cõtuſione ſit ſana-tur inde. ¶ Dicunt autē ꝙ putrida vulnera ſanat caſeus recens impoſitus quãdo ſibi ſupponunᷓ folia lapatij vel vitis vel lactuce vel plãta.vel blitis. Et Gal.dixit in quarto ꝙ īpoſuit dicto mõ in vulnere mediocris quãtitatis recens ipm prius ⁊ ſuperponens folia dicta ⁊ clauſit vulnus ſimplex quidem,

Terra ſigilla.
Cinis charta-rum.
Centinodia.
Flos taſſi barbaſſi.
Radix dragontee.
Suchaa.
Edera.
Lapis frigi⁹
Caules.
Caro limaciꝝ rum.
Caſeus recē.

Ad vulnera corroſiua. ¶ Corroſiua autē vulnera flos ⁊ ſemen origani ſilue
ſtris mixta cū melle curant. ¶ Ad profunda etiam
Origanum. vulnera corroſiua incarnātia dixerunt ꝙ radix cen-
Radix cētauree. tauree recens impoſita ⁊ trita cum vnguētis incar-
natiuis eſt magni iuuamēti valde: ⁊ hoc Gal. cōſen
ſit. Et ſimiliter radix centauree maioris impoſita re
cens cōſolidat que ſi recens nō habet prius infun-
Pix ſicca. datur. ¶ Qđ autē incarnat incarnatiōe forti eſt pix
Grana. ſicca vulneribꝫ impoſita. ¶ Grana ēt cum qua tingi
tur trita cum aceto ⁊ ſuperpoſita cōſolidat. ¶ Qđ
autē recentia vulnera etiā cum ſanguine ſuo conſo
Virga paſtoris. lidat eſt virga paſtoris applicata ipſis. ¶ Conglutu-
nant autē ea appropꝛietate que eſt in eis folia ⁊ flo
Salix. res ſalicis ſuperpoſita. ¶ Similiter autē ⁊ eadē folia
Cauda eq̄na. caude equine cōglutinant fortiter: itaꝙ ēt ſm Gal.
neruos inciſſos cōglutinat. ¶ Replet autē vulnera
Olibanum. carne ⁊ valde cōſolidat recentia vulnera olibanum
Cāepitheos. impoſitū. ¶ Et idem facit herba camepitheos re-
Folia pini. cens impoſita. ¶ Et ſimiliter folia pini puluerizata
Tella aranea. vulneribꝫ. ¶ Vulnera autē extremitatū tella aranea
Radix ciclaminis. cōſolidat ⁊ apoſtemari nō ſinit. ¶ Vulnera aūt anteꝗ̄
antiquent radix ciclaminis ſola impoſita vel cū ace
Es vſtum. to ⁊ melle ſanat. ¶ Cicatrizat autē vulnera in corpo-
ribus duris es vſtum nō lotum ⁊ in hoc ē ſm Gal.
optima medicia. Si vero corpora ſint molia lotum
Aleū agreſte. imponat. ¶ Et dixit Gal. ꝙ ſcordeon ⁊ ē aleū agre
ſte quādo eſt viride cōſolidat vulnera magna impo
ſitū eis. Siccū vero ſcordeon male morigerata vul
nera ad cicatricē perducit vel ad cicatrizationem.
Rutha. ¶ Et dixit etiā ꝙ rutha cōſolidat vulnera etiā ſi ſint
Folia cipreſſi in capitibus muſculoꝝ. ¶ Cōſolidant autē ſm Gal.
magna vulnera in corporibus duris folia cipreſſi ⁊
germina ⁊ bace eius iuuenes ⁊ molles etiā poſita.
Polium. ¶ Eaſdem autē magnas plagas poliū viride exi-
ſtens impoſitum ⁊ maxime fruſtruoſā eius ſpecies.
Folia vlmi. ¶ Et dixit recentia vulnera cōſolidant folia vlmi ſu-
perpoſita ⁊ cortex etiā eius exiccatus ⁊ nō inouatꝰ.

multotiẽs.¶ Item dixit magnas plagas ↄſolidat ẽt
ſi ſint i neruis radix neuras ꝗuã ꝗdã polimñ al̃ po
limi non ⁊ ẽ pitaria vocãt.¶ Et dixit Meſ. ꝺ hireos Hireos.
ſic ẽ medicina magna vulnez antiquoz ⁊ putridoꝛũ
mũdificãs eã ⁊ generãs in eis carnẽ laudabilẽ:imo
etiã oſſa nuda veſtiens carne ⁊ in hoc oẽs ↄcoꝛdãt.
¶ Et dixit etiã ꝙ ſarcocolla que eſt medicina ſubli- Sarcocolla.
mis vulnerum recentiũ ⁊ antiquoz ⁊ putridoꝛũ ⁊
inundificat eã ⁊ generat carnem in eis ⁊ conſolidat ⁊
hec eſt pꝛopꝛie virtus eius. Et hec ⁊ multa pꝛedicta
licet dictũ nõ ſit:experti ſumus in vulneribus pu-
tridis cõcauis que ẽt multa incarnatione indigent
emplaſtrũ factũ ex farina lentiũ cum melle:nã ſine
moꝛdicatiõe lauat ſaniẽ.¶ Et etiã ſcimus ꝙ ſi tol Volubil̃ ma
lantur folia cuſſus ⁊ eſt volubilis maioꝛ ⁊ coquanẽ loꝛ.
in vino ⁊ ſuperponãtur vulnerib⁹: cõſolidat vulce-
re magna.¶ Unguẽtum ex ſecretis Gal.qꝺ valet in Unguentum
omni vulnere ⁊ experti ſumus.℞.olei aceti vini añ. Gale.
lib.iiĳ.merdaſengi ⁊ eſt pul.ꝺ plumbo vſto lib.ß.ʒ.
calcecumenon ⁊ eſt es vſtum.ʒ.xx.ziniar ⁊ eſt viride
eris.ʒ.xvĳ.al̃.ʒ.j.ʒ.colcotar ⁊ eſt attramẽtũ:calcãti
⁊ eſt vitriolum coꝛticũ omniũ añ.ʒ.xvĳ.al̃.ʒ.j.ʒ.de-
coquanẽ oleum ⁊ acetũ ⁊ remoueanẽ ab igne ⁊ ꝓiĳ
ciantur inter oẽs medicine deinde reducanẽ omnia
donec inſpiſſenẽ ⁊ rubeant deinde vtatur in omnib⁹
vulnerib⁹ ⁊ apoſtematib⁹.¶ Si vero ruptura eſſet Robilie
intrinſeca tollanẽ robilie ⁊ decoquanẽ in vino deco
ctionis croci ⁊ ex eis fiat emplaſtrũ ſuper locũ ru
pture ⁊ vniuerſalr in membꝛis cõtuſis ⁊ confractis
robilie emplaſtrate appꝛopꝛietate tollunt doloꝛeʒ.
¶ Unguentũ qꝺ a magiſtro quodã perito habuim⁹
cum quo ſanabat omne vulnus ⁊ ſi vulnus erat ni-
mis magnũ ſuebat illud pꝛimo deide de hoc vnguẽ
to ſuper vuln⁹ ponebat: nõ pꝛima die ſed cõſequẽ
ter.℞.gũme lini alexandrini.ʒ.iiĳ.reſine albecĳ añ. Unguentum
olei ſiſamini.ʒ.j.ʒ.cere albe ꝙ.s.fiat vnguẽtũ ſemp
tñ die pꝛima ⁊ ſequẽti vtebar inunctione facta ex li

targiro auri oleo roſ. ⁊ aceto. Ita tñ ꝙ inūctiõe ace
tuꝫ ſuperet terens litargiriũ primo in mortario ⁊ ex
aliis nunc de vno nũc de alio addebat vſq; ad ꝑfe-
ctam cõpoſitionẽ ⁊ cũ hoc ꝓhibebat fluxũ materieꝝ
ad vulnera ⁊ apatioñeꝫ mẽbroꝝ vlneratoꝝ.

Cap. 2. De attritiõe lacertoꝝ ⁊ neruoꝝ.

MUlta ſunt dicta in caplo vlti de dolore
iuncturaꝝ ⁊ membroꝝ neruoſoꝝ que ſi
ad hunc locum reducant vtilia appare
bunt. Dicemus ergo que huic cap. ſunt
Betonica. ꝓpria. Et ad oẽs quidẽ attritiões di
xerunt cõferre betonicã qñ ex foliis eius ſumit .ʒ.j.
cũ hidromelle. Dixerũt quoq; ad oẽs attritiones
Sempuiua. neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ que fiunt ſiue in medio eoꝝ ſiue
Galbanum. in capitibꝰ: cõfert decoctio ſem ꝑuiue ⁊ ꝙ attritiões
recentes cõſolidat. Ex galbano aũt ſi bibat quã-
tum granũ fabe cũ aqua vel vino aut melicrato con
fert attritionibꝰ lacertoꝝ. Emplm ẽt factũ ex ra-
dice roſmarini trita cũ farina lolii ⁊ aceto multũ con
fert. Si aũt attritio ſit in capitibꝰ muſculoꝝ ⁊ ner
uis ariſtolo. ro. cuꝫ aqua bibita plus oĩ medicina cõ
fert. Si aũt in ſolis neruis attritio fiat emplm de
Succus gen- limatiis ẽꝫ ꝙ ſupra dictũ eſt in ꝑcedẽti ca. Qđ ẽt
tiane. ad oẽs attritiões ⁊ ꝯtorſiões neruoꝝ ꝯfert ẽ ſuccꝰ
Oppopona- gẽtiane qñ ex eo bibit .ʒ.j. cũ aq̃. Ad oẽs ãt lacer
cum. toꝝ attritões: ꝯfert oppoponacũ bibitũ cũ aq̃ alchi
Aſſa. trã. i. vmiũ terreſtriũ ⁊ vino. Idẽ aũt ⁊ in eodẽ ca
Camedreos. ſu aſſa bibita cũ vino granatoꝝ: ſꝫ cũ aſſumit iuol-
uat i cera ⁊ deglutiat. Camedreos ẽt recẽs bibitũ
Calamentum aut eiꝰ decoctio cõfert attritõi cuiuſlibet lacertoꝝ.
Idẽ ãt ⁊ i eodẽ caſu facit decoctio calamẽti ſi ex ea
Robile. bibat. Dictũ ẽ ẽt ſupra ꝙ ad oĩa mẽbra fracta cõ
tuſa robilie fracte emplate appropetate tollũt do-
lorẽ ⁊ ꝙ emplm fcm̃ ex eis ⁊ vino decoctõis croci ſa
nat in itrinſecã carnis rupturã. Ad oẽs ãt ꝯtuſio-

nes lacertoꝝ extēſiões ⁊ doloꝛē ꝯfert eɫm ꝺ reubar baro inūctū ⁊ ēt reubarbaꝝ bibitū cū vino odoꝛife ro ꝑmiſto vſq ad.3.ꝫ. Cōfert aūt ⁊ ꝯtuſiõib⁹ em plɫm factū ex radice enule cū folijs ei⁹. Si aūt ꝯtu ſiones ſint ī medio lacertoꝝ fiat emplɫm ex radice al tee ⁊ cōfert. Epithimenē aūt eodē medicamīe at tritões cū decoctõe caude eq̄ne aut emplenē cū illa. Et dicūt quidā pꝛudētes ꝙ eſt camepitheos ⁊ nos q̄dē multa expti ſum⁹. Et qꝺ foꝛtiter ꝯfert attri tioni neruoꝝ eſt ſal q̄n cū ſulfure ⁊ melle miſceē ⁊ ſu perponitur.

Oleū de reū barbaro.

Radix enule.

Radix altee.

Cauda eq̄na.

Cap.3. De ſolutõe cōtinuitatis neruoꝝ ⁊ coꝛda ruꝫ ⁊ eoꝝ paſſionibus.

Vecūq̄ dicunē de neruoꝝ inciſione eadē de coꝛdaꝝ intelligane. Ad neruos ergo inciſos lūbꝛici inuēti in terra cū fodiē ⁊ ſuppoſiti cōferūt iuuamēto manifeſto ⁊ ſubito. Et Gal.dixit mirabilr ꝯferūt:nā cōglutināt eos terane aūt foꝛtiter ⁊ nō diſſoluaē vul nus niſi poſt tres dies. Et dixerunt ꝙ folia caude eq̄ne cōglutināt neruos inciſos. Idē aūt ⁊ narci ſc⁹.i.liliū vehemēter neruos ꝯglutinat ⁊ coꝛdas ici ſas. Grana ēt cū q̄ tingiē:trita ⁊ ſuppoſita ꝯfert. Et ſilr vmiculus inuēt⁹ in ipſa q̄n cū aceto teriē ⁊ melle aut cū vino ⁊ ſupponiē ꝯfert. Ad eoſdē ici ſos ⁊ eoꝝ vulnera terane oſtraca cū carne ſua ⁊ ſup ponane ⁊ ꝑpe cū thure ⁊ myrra aut cū puluere molē dini. Et dixit Raſ.auēte Gal. ꝙ caro teſtudinis trita cū pulueē molēdini ſanat plagas magnas q̄ ad neruū ꝑuenerāt ⁊ erat neruus attrit⁹ ⁊ nō ſpatiū vex in duro coꝛpe fuit ⁊ ꝑ teſtudinē intelligit lima cias. Et nos q̄dē in punctura neruoꝝ ⁊ coꝛdaruꝫ habem⁹ experientiā vt tollaē ſal ⁊ coquatur in oleo cum pauca terbentina ⁊ ponatur ſuper puncturam. nam ꝓhibet ab apopleſiā ⁊ ſpaſmo ⁊ confert etiam

Lūbrici.

Cauda eq̄na.

Lilium.

Grana.

Vermis i grana inuentus.

Oſtraca.

Caro limatia rum.

Ad pūcturas neruoꝝ expertum.

flegmoni cerebri. Et cõſilium meũ eſt vt oĩno prohi-
beat fluxus humorum ad neruos. Et circa hoc habe-
mus expertũ vt tollat farina furmẽti ⁊ ſucci iuſquia-
mi quãtum ſufficit ad retentionẽ faciendã ⁊ ex eis te-
pidis fiat empl'm. ¶ Sedat ẽt hoc ⁊ tumorẽ ipſorum
diaquilon ĩ pũcturis neruorum ⁊ cordarum ſubito ſedat
⁊ curat dolores. ℞. armoniaci lib. ß. diaquilon lib. j.
thuris maſticis añ. ℥. j. cere citrine lib. ß. conficiant ⁊
Caro anatis. vſui ſeruent. ¶ Ad inflatos aũt neruos cõfert caro
Fel lupi. anatis ſuppoſita cal. ¶ Cõfert ẽt eidem fel adib. i. lu-
pi ſuperinũctũ ⁊ phibet ſpaſmũ ne ſuperueniat ⁊ ppre
Ius ranarũ. tpe frigoris. ¶ Ad apata aũt cordarum ius ranarum
embrocatũ cõfert. ¶ In oĩ autẽ contuſione neruorũ
Sumach. fiat embrocatio cũ decoctiõe ſumach ↄfert enim ⁊ nõ
ſinit apari. ¶ Ad idem ex farina ⁊ melle fiat empl'm.
Cinis vinacie ¶ Cinis aũt vinacie cũ aceto ſuppoſitus cõfert oĩ con
Ciclamen. torſioni. ¶ Et ſilr ciclamen more empl'i ſuppoſitũ.
Radix altee. ¶ Empl'm quoq factũ ex radice altee extenſiones
Medulla bo- neruorum ſanat. ¶ Et dixit Raſ. ſepum bouinũ ⁊ me-
uis. dulla ſanat neruos a ſtatu ſuo motos: ⁊ molles fa-
Aqua cineris cit ſi inungat eis. ¶ Ad neruos aũt doloroſos con-
fert aqua cineris ⁊ bibita ⁊ linita cuius doctrina data
eſt ſupra primo ſermone de congelatione lactis ⁊
ſanguinis in ſtomacho.

¶ Tractatus tertius tertij ſermonis. De his que
apparent in vulneribus cõtinet quattuor capl'a.

¶ Capitulum primum. De reſtrictione fluxus ſan-
guinis fluentis ex vulnere.

SErmo erit deinceps de ac-
cidentibus que vul-
neribus ſepe cõtingunt ⁊ primo de re-
ſtrictione ſan. fluentis a vulnere di-
cemus reductionẽ detentiõis eius.
Karabe. ¶ Sanguinẽ autem vndecunq fluat karabe appro-

pꝛietate ſtringit que eſt in ea. ¶ Si autē diſſoluātur campꝛore grana .ij. ī ſucco vue acerbe aut aceto aut aqua myrti aut ſucco dactilloꝝ imaturoꝝ ⁊ ſupponitur ſiſtit ſanguineꝫ ex vulnere. ¶ Idem autē operatur virga paſtoꝛis impoſita ⁊ maxime maſculina. ¶ Et galle ēt ſuper carbones cōburanť ⁊ extinguātur in aceto ⁊ ſale ⁊ ſuperponā: ur ſauguinē ſiſtunt. ¶ Idem facit cinis ranaruꝫ cōbuſtarū impoſitꝰ. Et etiā cinis chartarū de papiro quilibet per ſeipſum. lꝫ aūt ambo miſceātur ⁊ etiā cum folijs. ¶ Stercus capꝛaruꝫ diſſolutū cum aceto ⁊ ſuperpoſituꝫ ſiſtit. ¶ Idem autē eſt ſtercus aſini facit vſtum ⁊ nō vſtū: ſed hoc coꝛpoꝛibꝰ ruſticoꝛuꝫ fiat: vt qualia ſunt coꝛpoꝛa tales medicine fiant. ¶ Siſtunt autē ſanguineꝫ oſſa bouis vſta ⁊ ſuppoſita vulneri. ¶ Tella quoqꝫ aranee impoſita vulneri ſiſtit ſan. Et hoc idem facit raſura chartaruꝫ capꝛaruꝫ impoſita. ¶ Dicunt autē ꝙ nō ſit res que ita ſtringat ſan. omnē ſicut terra ſigillata. ¶ Confert autē multū olibanuꝫ in hoc caſu. ¶ Urina hominis ēt impoſita cum cinere vitis ſan. fluxum ſiſtit. ¶ In omni autē loco emanationis ipſius ſiſtit ipſuꝫ omne muſcuꝫ ſuppoſituꝫ ⁊ maxime muſcuꝫ marinū. Eſt autē muſcuꝫ marinū herba que ſtat ⁊ naſcitur in aquis ſtantibus minutiſſima ⁊ ſupernatat eis. ¶ Similiter autē in omni loco retinet ipſum alumen ⁊ maxime iamenū. ¶ Folia etiam ſalicis emplaſtrata ipſuꝫ ſiſtunt. ¶ Omneꝫ etiā emoꝛoſagiam ſiue intus ſiue extra ſiſtunt liſimachion ⁊ eſt herba habēs folia ſimilia ſalici. ¶ Et Rirandus dixit ꝙ coꝛ pulli vulturis in pelle ligatum ⁊ poꝛtatū oēm ſan. effuſioneꝫ ſiſtit. ¶ Et Gal. dixit ꝙ cinis omniuꝫ lignoꝛuꝫ ſtipticoꝝ ſicut quercus myrti: ⁊ ſimiliuꝫ ſuperpoſitꝰ vulneri. ſiſtit fluxuꝫ ſan. ⁊ nullo alio farmaco hoc potente. Ego aūt dico ꝙ cinis dꝫ eſſe lotus. ¶ Et nos in hoc capitulo expertū habemꝰ vt ſumatur pix ſicca que nulla humiditate ſit infuſa ⁊ infundatur in aſpalto iudayco aut ī pice liquida ⁊ pona-

Camphoꝛa.

Uirga paſtoris.

Galla.

Rana ꝯbuſta

Cinis papiri.

Sterꝰ capꝛe ⁊ aſini.

Os bouis.

Tella aranea

Terra ſigilla.

Olibanum.

Urina hoīs.

Muſcū marinum ⁊ ꝗd ſit.

Alumen.

Folia ſalicis.

Liſimachion.

Coꝛ pulli, vulturis.

Cinis ligni ſtiptici.

Expertum.

tur ſup loco defluxus ſan. ⁊ in ea accendaẽ ignis tol
Coriandrum. let enĩ fluxũ ⁊ opabiẽ vt cauteriũ. ¶ Coriãdrum
ẽt torrefactũ ⁊ vulneri ſuppoſitũ illũ ſiſtere ſcim⁹.
Queraẽ ẽt ſupra cap. de ſputo ſan. ſermone primo.
¶ Ad fluxũ aũt ſan. qui propꝛie eſt ex capite dicũt
Sanguis ⁊c. q̃ ſan. turturis aut pdicis aut palũbi vel turdi recẽs
ſaluberrime curat. ¶ Et raſ. ſic dixit ſi ſcindaẽ caput
alicui⁹ ſemꝑ ⁊ ꝓhiciaẽ de ſan. eoꝝ ſup tellã cerebri
magnã pſtat medicinã. ¶ Et iteꝝ dixit q̃ ſan. galli vẽ
San. galline. galline ſi ponaẽ ſup frontẽ tritũ vũ ꝯ ſanguinẽ fluẽ
Ad ſan. in ventre cõgelatũ. tes ex tella aut ſit cerebrũ galline bibitũ. ¶ Cũ aũt
ſanguis eſt cõgelat⁹ in vẽtre bitumen cũ bibiẽ liq̃
Bitumen. facit. ¶ Experti aũt ſum⁹ q̃ educit ſan. coagulatũ in
Ciminũ carmenum. vẽtre ⁊ maxĩe pꝛĩnã ciminũ carmenũ qñ teriẽ ⁊ bibi
tur cũ aqua decoctionis apij: ſed de hoc aliquid di
ctũ eſt ſupra cap. de ſputo ſan. ⁊ ẽt aliqua vtilia tra
cta ſunt ſupra cap. de ꝓuocatione vrine.

¶ Capłm. 2. De eliquanda carne in vlceribus ⁊ do
lore ipſorum ⁊ vermibus.

Neuitas nos inducit vt ſiẽ de hĩs
trib⁹ dicam⁹. ſ. de eliquãda carne in
vulnerib⁹: dolorib⁹ eoꝝ: ⁊ in vmib⁹.
ꝯtingit. n. qñ q̃ vt caro ſupflua na
Aſſa. ſcaẽ in vulnere quã eliqre oꝫ. ¶ Et
dixerũt qdã q̃ aſſa in vulnerib⁹ poſita carnẽ eliquat
Lapis eſyos ſupfluã. ¶ Eliqt ẽt ⁊ ſine moꝛdicatiõe flos lapidis
Sucudus. eſyos aẽ aſſicis ipoſit⁹ vulneri. ¶ Sucudus ẽt ſup
Cinis velerũ vſtoꝛum. pulueriſat⁹ illaꝫ eliquat. ¶ Gal. aũt dixit q̃ cinis ve
lerũ vſtoꝝ ipoſit⁹ vulneri tutiſſime exterminat lẽtã
carnẽ. Idẽ aũt põt cinis alioꝝ piloꝝ ipoſitus. ¶ Et
Ad vmes vulneribus. dixit ẽt q̃ in q̃cunq̃ pte coꝛpis ſint vulnera ⁊ vmes
fiãt i eis vt frequẽter ꝯtingit iponaẽ puluis calamẽ
Calamentum. ti ⁊ maxĩe montani: nã interficit ⁊ educit. Sed ad h̃
multa pñt adduci dicta ſupra ca. de vmib⁹. ¶ Dolo
Ad dolores vulnerum. reꝫ aũt vulneꝝ q̃ frequẽter ꝯtingit ſedat empl̃ꝫ fcm̃
ex farina lupinoꝝ ⁊ oꝛdei ſuperpoſitum.

¶ Cap.3. De excoꝛiatōe oſſis ꝛ extractōe fruſtuloꝝ oſſis ꝛ alioꝝ infixoꝝ carni ꝛ reſtauratiōe oſſis deperditi.

SEpiſſime in vulnerib' cogit neceſſitas vt
oſſa excoꝛient ꝛ fruſtula educant ꝙ bo-
num eſt ſcire qualr cū medicis hoc fiat.
¶ Excoꝛiat aūt in vna die ꝛ fragmēta ſe
pat euforbiū ſuppoſitū oſſi:ſʒ ꝓmuniat Euforbium.
cū iponit caro circunſtās cū aliq̄ ceroto
vel pāno lineo ne aduraṫ adureret.n.illā. ¶ Corticē
aūt oſſis citiſſime eleuat ꝛ incarnat radix paucedani Radix pauce
iposita ꝛ eſt feniculus agreſtis ſiue poꝛcin':citiſſime dani ꝛ q̄d ſit.
eniʒ illū eḣcit vt dixit Gal. ¶ Si aūt ex radice vitis Radix vitis
albe cuʒ vino fiat emplaſtrum ꝛ ſupponatur oſſi ex- albe.
trahit oſſa fracta ꝛ hoc vt tollantur radices vitis al-
be ꝛ coquantur in oleo donec diſſoluantur ex qua
applicata oſſi fiat emplaſtrum. ¶ Et ſcimus ꝙ li-
gnumindum quod dicitur karon al' karix eſt magni Lignū indū.
iuuamēti ad fracturas oſſium ꝛ diſlocationeʒ:ſʒ de
hac in pñti oꝑe nō intēdim' loqui multū. ¶ Et Ri-
rādus dixit ꝙ oſſa q̄ſſata ſanant dono dei ſi ſeptem Succus fol.
dieb' bibatur ex ſucco folioꝝ vitis albe ꝛ vino albo vitis albe.
mixto aū. ¶ Et dixit ꝙ fragmēta mādibulaꝝ attra- Lūbrici terre
hunt ſine doloꝛe lumbꝛici terre ſuppoſiti. ¶ Et Ra Cancer flu.
ſis dixit ꝙ cancer fluuialis tritus ꝛ ſuperpoſit' ex-
trahit cuſpides ſagittaꝝ infixas. ¶ Oſſa etiaʒ fracta
extrahit ꝛ omne ēt qđ eſt infixum carni hoc emplm
ſuperpoſitū. ℞.radicū hircos ſilueſtris partē.j.flo-
rum eius ꝑtem tertiā centauree ꝑtē quintā fiat em-
plaſtrū cū modico melle:hoc ēt ſedat doloꝛē in ꝑte. Radix canne
¶ Extrahit autē ſpinas ꝛ tella ꝛ oīa infixa carni ra-
dix cāne mixta tribulis ꝛ ſupēplaſtrata loco. ¶ Ea- Caro lacerte.
dem autem extrahit caro lacerte ſuperpoſita ꝛ ma- Muʒ ꝛ q̄d ſit
xime caro ſtelionis. ¶ Similr ꝛ eandē extrahit mum
ſuperpoſituʒ loco ꝛ maxime nigruʒ. Eſt autē mum
ſoꝛdes feneſtraꝝ apuʒ. ¶ Si aūt tota limacia pur- Limacia.

purea ſicut eſt teratur ⁊ ſuperponatur loco extrahit
Lactuca aſini — infixa. ⁋ Jn lactuca quoqꝫ aſinina eſt ꝓprietas ex-
trahēdi oīa īfixa. Et Dy. vocat atuſari. ⁋ Et dixit
Caro muſtelle — Gal. ꝙ caro muſtelle ſicca ⁊ ſuppoſita loco attrahit
infixa quecūqꝫ ſint illa. ⁋ Et ſumus experti ꝙ etiaꝫ
Myrrha. — myrrha ſuppoſita loco infixa attrahit. ⁋ Et ꝙ oīs
Ariſtologia. — ariſtolo. ſuppoſita loco extrahit ſpinas ⁊ fracturas
Cortex ſerpē-tis. — lignoꝝ infixas carni. ⁋ Solus ēt cortex ſerpētis ſu
perpoſit⁹ infixa attrahit. ⁋ Et Aui. dixit ꝙ fructus
nil ꝓpꝛie cum farina lolij mixtus attrahit furcu-
los ⁊ ſpinas.

⁋ Capitulum. 4. De decoꝛatione omnium cicatri-
cum vulnerum ⁊ vlcerum.

Dico ergo ꝙ ad remouendū cicatrices ca
raſationū ventoſaꝝ vngat̄ locus poſt ca
raſationē cum vnguēto facto ex maioꝛa-
Serapinum. — na vel aqua eius. Delet autē ⁊ cicatrices
vlceruꝫ ſerapinū diſſolutū cum aceto qñ
ſepe fricant̄ cum eo. ⁋ Ad eaſdeꝫ antē cum ſunt ni-
gre fomētatio cuꝫ pulegio cocto cum rutha. ⁋ Has
aūt delet ſuccus eruce recētis mixtus cū melle ⁊ fel
le bouino ⁊ illinit⁹. ⁋ Delent̄ etiaꝫ cicatrices ſi ſepe
Bulbus. — liniātur cum bulbis. ⁋ Et dixerunt ꝙ ſi adipe aſini
Adeps aſini. — illas inungat redire facit ad coloꝛē coꝛpis ſui. ⁋ Et
Fel thauri. — Rirandus dixit ꝙ fel thauri cum teſta oui ſolutuꝫ ci
catrices eiuſdem coloꝛis efficit. ⁋ Et Raſis dixit ꝙ
ſtercus colūbi cum melle vel ſemine lini euellit pel-
Stercus colū-bi ⁊ galline. — lem ſuperexcreſcentē apoſtemati. ⁋ Et dixit ꝙ ſter-
cus galline ſi cum melle moꝛe emplaſtri miſceat̄ mun
dat cicatriceꝫ que fit ab aſ͞pate qđ dr̄ ignis ꝑſic⁹. ⁋ Si
etiā liniant̄ ex coꝛticibus olibani diſſolutis cū mel-
Olibanū coꝛ-tex. — le delent̄. ⁋ Fedas etiā cutis cicatrices lac illinituꝫ
⁊ ſimiliter aqua eius delet. ⁋ Radix vitis albe etiaꝫ
abſtergit mixta cum oꝛobo ⁊ fenugreco. ⁋ Ego autē
Sperma viri. — expert⁹ ſum ꝙ ſperma virile ſuperinūctuꝫ mire di-

Incidat. Et dicit ꝙ ſi qñ fiunt cicatrices in vulneribus aſſiduetur eius inũctio penitus nõ apparent. ¶ Et ego dico ꝙ cutis ſicut ⁊ oīa membꝛa radicalia bꝫ pꝛimā ſui generationē a ſpermate ⁊ nō a ſanguine erit ergo inter ea oculta pꝛopoꝛtio.

¶ Tractatus quartus tertij ſermonis. De apoſtematibus cōtinet capitula nouem.

¶ Capitulum pꝛimum vniuerſale. De apoſtematibus calidis ⁊ frigidis in genere.

Cum apoſtema ſit repletio poꝛoſitatum mēbꝛoꝝ cōſimiliũ ſicut dictũ eſt ſupꝛa facta pter nām triplicem curationē merebit. Aut enim p impulſum eius qđ ad mēbꝛũ fluit fiet ſanatio ⁊ hec cōplebit cũ frigidis ⁊ ſtipticis. Aut p reſolutionem eius ꝙ fluxit. qđ quidē cōplebitur p calida ⁊ ſicca vt in plurib⁹. Aut p maturationē cum ad vlc⁹ peruenerit: opꝫ ⁊ nos quidē in hoc capl'o dicam⁹ in vli que cōferunt in oībus apatibus ⁊ ppꝛie calidis ⁊ frigidis nō duris: poſtea in ſpāli deſcendem⁹ ad q̄dam: demum de duris dicem⁹ vlterius ponem⁹ de vlceribus ſermonē. ¶ Et dico ꝙ folia mādragoꝛe cum polenta.i.ſauic emplaſtrata cōferũt in omni apate: ſed me cogit natura auxilij vt de repcuſſiuis dicam. Et dico ꝙ in oī apate repcuſſiua in pꝛincipio cōferunt pꝛeterꝙ in apatibus emontoꝛioꝝ nulla.n.illis cōpetuut: periculum enim erit a mēbꝛis inobilib⁹ ad mēbꝛa nobilia materias nocētes expellere. Cum aũt apa in augmēto ſui exiſtit repcuſſiua cũ reſolutiuis ſint admixta. In ſtatu aũt ⁊ dclinatōe reſolutiua ſola ponant quare caut⁹ lectoꝛ diſtinguat auxilia non min⁹ circa tēpoꝛa apatum ꝙ circa diuerſitates eoꝝ. ¶ Ad oēs aũt tumoꝛes ſi fiat empl'm ex raffano ⁊ aceto tritis illos aufert ablatione foꝛti. ¶ Oēs aũt exi-

Folia mādragoꝛe.

Ciclamen. turas curat ciclamen mixtũ cuꝫ aceto ⁊ melle.⁋ Ad

Sudor hois exercitati. oia aũt apata cõfert sudor hois exercitati cũ pulue re ſuo poſitꝰ ꝙ ſi ſint molia ſolus imponat ⁊ precipue illis qui ſiunt in emũctorijs: illa enim oia curat. Si vero apata ſint dura addat ſibi oleũ de alchãna

Semẽ vrtice. vel oleũ roſ.⁋ Ad oia etiã apata ⁊ oes puſtulas ſe men vrtice cũ aqua pluuiali impoſitũ eſt maximum

Sarcocolla. pſidiuꝫ.⁋ Sarcocolla quoq; more empli ſuppoſita

Berberis. ſedat oia apata.⁋ Omnibꝰ aũt apatibus calidis ber beris appropriatate ꝯfert.⁋ Eiſdẽ aũt calidis ꝯfert

Lẽticula aq. iuuamẽto magno ⁊ manifeſte lenticula aque ſuppo ſita ⁊ ppꝛie lenticula aque marine.⁋ Ad eandẽ co

Coriandrum. riãdrũ cũ melle ⁊ oleo ẽpleſ.⁋ Ad oia q̃q; cal'a ſiue

Solatrum. ſint ex: ſiue intra poſita emplm factũ ex ſolatro eſt bonuꝫ cũ extrinſecꝰ eſt apa. Ad intrinſeca aqua eiꝰ

Flores ieſemi ni. bibatur.⁋ Et dixit Gal. ſi flores ieſemin infundan tur in aqua donec mitigetur vehementer virtus eo rum ſunt bonuꝫ farmacuꝫ ad flegmones .i. apoſte

Stercus ho minis. mata calida.⁋ Et dixit Raſis ꝙ ſtercꝰ hominis tri tum cum rutha poſituꝫ ſuper apoſtemata corrodẽs

Oſtracha. carnem ſanat.⁋ Ad oia autem apata putrida caro marinoruꝫ oſtracoruꝫ cõbuſta cum aceto ⁊ aqua vel cum aceto ⁊ melle mixta cõfert iuuamẽto magno ⁊ manifeſto.⁋ Eiſdem etiam conferunt medicamina facta cum fricatura plumbi de quibus ſupra multa diximus ⁊ dicemꝰ infra quũ de cancro tractabimꝰ. ⁋ Ad oia autẽ apata flegmatica fiat emplm cũ radi ce cucumeris aſinini ⁊ farina ordei. nam illa reſoluit etiã ſi ſint antiqua.⁋ Omnes aũt furũculos reſol

Cinis alei cõ buſti. uit inunctio facta cum oleo ⁊ melle ⁊ ſale.⁋ Ad om nia autẽ bothor cõfert cinis alei cõbuſti ſuperpoſi

Decoctio lu pinorum. tus.⁋ Eiſdem etiaꝫ confert decoctio lupinoꝝ. Vn guentuꝫ autem noſtruꝫ ad omnia apoſtemata cali

Vnguẽtũ nrꝫ da. ℞. coriandri ceruſe litargirij olei roſa. aceti om niuꝫ aã. fiat eoruꝫ permixtio bona ⁊ adminiſtretur. ⁋ Experti etiam ſumus ad omne vlcus ⁊ omnẽ pu ſtulam malam herbam que dicitur herba ſancti lau

rentiſ ⁊ alio nomine herba venti quando coquitur ⁊ applicatur loco.¶ Ad omnes etiam exituras experti ſumus vt tollantur folia maluauiſci ⁊ maſticentur cuꝫ ſale ⁊ ſuperponātur aut coquantur in vino vel melicrato ⁊ ſupponatur ⁊ hoc etiam cōfert ſcrofulis:ſed quū maturationeꝫ magis querimus cum melicrato coquimꝰ quādo vero reſolutionē ⁊ exiccationem maſticamus cum ſale.

¶ Capituluꝫ ſecundū. De formica heriſipilla ⁊ herpeſtiomeno.

Quoniam heriſipille ⁊ formice ⁊ ignis perſici cauſa ⁊ cura ſunt proxime:ideo de eis ſimul dicemꝰ oēs eniꝫ ſunt de ignita materia ideoq̃ heriſipillaꝫ curat plantago impoſita cum chimolea ⁊ puſcha aut ceruſa.¶ Ideꝫ aūt operatur medulla panis frumenti trita cum raſura corticis cucurbite recentis ⁊ ſuppoſita.¶ Ad eandē aūt ⁊ maxime qū dilatantur de mēbro ad membruꝫ virga paſtoris impoſita eſt vna de melioribꝰ medicinis.¶ Radix ēt mandragore multuꝫ trita ⁊ ſuperpoſita cum aceto cōfert multum.¶ Et dixit Auicē. ꝓ rutha mixta cum ceruſa ⁊ aceto ſanat antiquam heriſipillam ⁊ formicam.¶ Et dixit cinis ſalicis linitus cum aceto formicaꝫ remouet.¶ Emplaſtrum autem factum ex folijs ⁊ ſemine lini cum vino ſuperpoſitum confert valde.¶ Ad idem etiam ⁊ formicam confert multum acetum bibitum ⁊ linitum ⁊ etiaꝫ prohibet vt nō perueniat apa.¶ Inunctio ēt facta eiſdē cuꝫ aqua decoctiōis ſolatri ⁊ cera aut ceruſa ⁊ oleo roſ. cōfert.¶ Et in formica ſumus experti vt tollantur cortices arboris pini ⁊ calcanti aā. ⁊ cum oleo mertino fiat emplaſtruꝫ ⁊ loco ſupponatur.¶ Eiſdē aūt ⁊ igni perſico cū farina lupinorū ⁊ farina ordei mixtis fiat emplaſtrum qđ expertus ſum perutile miſcens illas ſolum cum aqua frigida

Plantago.

Medulla panis.

Virga paſtoris.

Radix mandragore.

Cinis ſalicis.

Caules. ¶ Et Gal. quidē dixit ꝙ caules ſanāt illas: ⁊ iterū di
Centinodia xit ꝙ ſanant herpetes. ¶ Et dixit ꝙ centūnodia eſt
herpetibus bonū pharmacū: ⁊ ēt alioꝝ vlcerum cui
dentiſſimū vero flegmonoſoꝝ ⁊ alioꝝ reumaticorū.
¶ Et dixit etiam ꝙ ſi tollant albumen oui ⁊ fex vi-
ni añ. exiccant herpetem ⁊ vlcera difficilia. ¶ Ad eā
dem autem ſumus experti ſuccū coriandri aut etiā
Coriandrum. ipm coriandrum miſcens ipm cū melle ⁊ oleo em
plaſtrantes eſſe vtile.

¶ Caplm. 3. De antrace ⁊ carbūculis.

Et quoniā antrax ⁊ carbūculus ſunt ex
apātibus calidis ⁊ a cā ꝓpinqua fiunt
q2 nō differūt niſi ſm maiorē ⁊ mino-
rem aduſtionē ſanguinis factā a qua
fiunt. Ideo de ipſis dicen̄. ſimul. Uerū
q2 mortificatione ⁊ cauterizatione indigent que fit
cum medicis aduſtis: ideo forte quis falſe opinat
ipſa fieri a cā cali. ¶ Dicunt ergo ꝙ aſſa cū melle ⁊
nitro ⁊ rutha mixta ⁊ ſuperpoſita eſt ſingulare preſi
Exibile nucis. dium. ¶ Et dixit Gale. ꝙ exibile nucis ſuperpoſitū
Oppoponacum illos ſanat. ¶ Aperit āt carbūculos oppoponacū
cū paſſulis ſuppoſitū. ¶ Et dixerūt q̇dā ꝙ ſi patiē
Radix palme ti antracē vel carbūculum ꝓpinet in potu ex radice
chriſti. palme xpi illos ſubito lēteſcūt. ¶ Nos vō ꝑcepim⁹
vt ſup eos ponat ex his. ℞. cantaridaꝝ cōbuſtarū
alei ⁊ ſaponis diſſoluant cū hoc capitelo. ℞. cineris
q̄rcus quo tintores vtunt ptes. iiij. calcis ptes. vj.
miſceant ⁊ ſupponant cū ꝑdictis. ¶ Circa locū fiat
emplm hmōi. ℞. ſucci plan. ⁊ maluaꝝ añ. inſpiſſen-
tur cū puluere ceruſe: cortice papaueris: camomil-
le: agrimonie: farine ordei: ⁊ medule panis: ⁊ addat
eis ex oleo: ⁊ aſſungia quātū neceſſe videt. ¶ Erra-
Oliua nigra. dicāt aūt antracē: oliue nigre ꝑꝑ maturitatē trite ⁊
Exptū nrm. ſuppoſite vt ſum⁹ exꝑti. ¶ Et exꝑtū nrm ē i hoc mi
rabile vt tollat cinis: ⁊ in oleo bulliat ⁊ ſupponat.

¶ Caplm

¶Cap.4.De panaritijs.

Dicemus autē nunc de panaritijs qm̄ inter apāta cal. numerātur. ⁋ Panaritia autem ad ſanitatē pducit ſolum thus cum melle mixtum vt dixit Hy. ⁋ Ad eadez autē eſt vtile emplaſtrū factū ex ſerratura elefantis. ⁋ Si vero ſit vlceratū panaritiū: ſolum aloes tritū ſupponatur. ⁋ Cōfert aūt eidē ſordities q̄ ab aure foditur. ⁋ Cōfert aūt eidē oē litiū ſuppoſitū. ⁋ Erugo quoq; ferri cū vino ſuppoſita illis cōfert ꝙ ſum expertus. ⁋ Liqritia ēt ꝛ ſuccus ei⁹ īpoſita ſanant ꝛ ſilr cortices ei⁹ triti cū ficubus acerbis ꝛ ſuppoſiti ꝛ maxie cū pēnis. ⁋ Ex exptis aūt nr̄is eſt ꝛ maxie: cū eſt in radice vngnis eſt vt ſumatur flos vitis agreſtis ꝛ tēperetur cuz nigella ꝛ ſupponatur: ꝛ maxime cum panaritia ſunt in principio.

Serratura elefantis.
Sordes auris
Litium.
Erugo ferri.
Liquiritia.
Exptū nr̄m.
Flos vitis agreſtis.

¶Cap.5.De maturatōe apātis ꝛ eius apertione.

Solent ex pdictis apātib⁹ plura aptione ꝛ maturatōe indigere circa q̄ ponemus q̄ vtrāq; intētionē pficiūt cū medicinis. ⁋ Dixerūt ergo prudētes antiq̄ viri ꝙ bdeliū maxie ꝯfert in molificādo apāta ꝛ maxie qd̄ ſiculū eſt. ⁋ Ad idem aūt ꝛ citā maturationē faciē dam: ſanguis yrci vel vrſi vel tauri vel leporis calidus īponatur. Et Aui. dixit ſanguis iſte calidus poſt ꝯgelationē īponatur. naz frigidus īpoſit⁹ nō maturat ſm Gal. ꝛ ēt ſm Raſim. Et addit Raſ. ad ſanguinē tauri ꝙ ēt ſepuz ei⁹ admiſceatur. Et ſanguis tauri ſup dura apāta appōatur. Sanguis aūt leporis ſup mollia. ⁋ Ad apienda oīa apoſtemata īponatur ſempuiua cū aſſungia ꝛ coriādro trita. ⁋ Apit aūt cito ꝛ expimēto didicim⁹ ſemen vrtice viride cū ſale ſuppoſitū ꝛ tritū vbi q̄ritur ruptura ꝛ tantūdez de ipſo loco pligetur qn̄ queritur ꝙ apertio

Bdelium.
San. aīaliuz.
Sempuiua.
Semē vrtice.

Caro teſtudinis. magna fiat. ⁋ Et dixit Raſis ꝙ caro teſtudis mixta
cum farina ordei ꝛ puluere molēdini aperit ea ꝛ per
teſtudinē intelligit limatias vel oſtraca. ⁋ Et dixit
Stercꝰ galli. ꝙ ſi fiat emplm cū ſtercore galli citrino ꝛ oui medi
tulio ꝛ pauco croci aperit omne apa ī quo eſt pus.
⁋ Quod autē aperit dubelet difficilis maturationis eſt
emplm factum ex radice narciſci .i. lilij albi cū mel
le ꝛ herbo ſuperpoſitum. Eſt autē herbus orobus
Suſbal. ꝛ robilia idē. ⁋ Idē aūt operant folia ſuſbal ſuppo
ſita ꝛ maturant apoſtemata difficilis maturationis
Mora rubi. ꝛ inobediētia maturatiōi. ⁋ Mora aūt rubi cū pane
ꝛ melle mixta impoſita apata mirifice rūpunt. ⁋ Ut
Exptū nrm. in apertionē oīa apata imatura veniant. ⁋ Experti
ſumus vt tollat ſtercoris colūbini ꝛ lolij aā. coquā-
tur in vino ꝛ ſuperponantur.

⁋ Caplm. 6. De apatibꝰ duris in gñali: ꝛ dē nodis.

TRanſeamus deinceps ad omnia apo
ſtemata dura primū faciens vlem ſer
monem. ⁋ Dico ergo ꝙ ad apata du
Folia oleandri. ra folia oleandri impoſita ſunt magni
iuuamēti. ⁋ Dixerūt et ꝙ oleū de li
Oleū de lilio. lio diſſoluit oēm duritiē antiquā a p-
prietate que eſt in eo. ⁋ Idē pñt facere lētes cocte
Lentes. cū aceto ꝛ emplate. Et nos qdez expti ſumus eas
decoquētes cū aq̄ marina. ⁋ Et Gal. dixit ꝙ oēs ſcli
Folia capparis. roſe durities cū folijs capparis emplent mixtis cū
aliq qd obtūdat virtutē eoꝝ. nā in paucis diebꝰ dia-
Ficus. forant. ⁋ Et dixit et huc ſermonē ficus pue acerbe
cocte diaforant oēs duros tūores: maxie āt diaforāt
ꝛ ipſe p ſe cataplaſmate: talis ſunt vtutis ꝛ decoctio
eaꝝ et eſt ſilis vere: opꝫ āt vbi digerere vis triticeā
farinam admiſcere. Ubi vero diaforare ordeaceam
panis autem in medio eoꝝ eſt. Scire etiam oportet
digerere magis quidem pinguiores. acriores ve-
ro ingeſtu abſtergere ꝛ diaforare nate ſunt. ⁋ Et

dixit vtraq; pix poſita in cataplaſmatib⁹ diger it om- Pix.
nes duros ⁊ indigeſtos tumores minor recens em-
plaſtrata mollificat oēs tumores duros. ¶ Et dixit
etiā in quarto ſcliroſitates ⁊ durities congruiſſima
eſt adeps leonis ſicut ocioſiſſima eſt porcina than
rina ē media har. ¶ Et dixit Raſ. q̄ cerebrū ceruí le-
nificat apata dura ſi ſint in muſculis ⁊ etiā cordis. Cerebrū cer-
Et poſt ipſum eſt in hoc cerebrum vtiliſſimū. ¶ Et ēt ui.
dixit q̄ cancer fluuialis tritus ⁊ ſuperpoſit⁹ illa diſ- Cācer fluuia-
pergit. ¶ Et idem operantur radices ieſemini cū ace- lis.
to trite ⁊ ſuperpoſite nam illas ſanant. Et dixerunt Radix ieſemi-
de nodis q̄ ſi plumbum ſuperligetur eis: ita q̄ ſo- ni.
lum nodum comprimat ⁊ non partes circūſtantes Plumbum.
ſpargitur ⁊ diſſoluitur: ita q̄ nodis paruis valde cō-
fert caro ericij marini ſuperpoſita. Et dixerunt quī-
dam ſi natus poſt mortem patris ſui mordeat no-
dum ter ſtringendo bene ſanatur patiens: ſed hec
tranſeunt medicinalem ſcientiam ⁊ cognitionem: ⁊
vt puto ſola conſtrictio hoc facit. ¶ Et nos omnes
nodos ⁊ omnes durities diſſoluimus ſic: tollantur Cipreſſus.
folia cipreſſi humida aut nuces eius terantur cum
medulla ficuum ⁊ ſuperponantur. ¶ Ut autem om-
nis duricies melancolica reſoluatur. ℞. ſaturegiam
⁊ eam decoque in aceto poſtea accipe marchaſitam
⁊ pone in igne donec fiat ardens: deinde ſuperin-
funde illam cum illo aceto: ⁊ cum illa ſuffumigetur
durities. ¶ Ad eaſdem autem durities ⁊ etiam du-
rities que fiunt poſt aures tollatur farina ſeminis
lini ⁊ temperet̄ cum aqua cineris ⁊ ſuperponat̄ lo-
co. Eius autem deſcriptio ſcripta eſt ſupra capi. de
cōgelatione lactis vel ſanguinis in ſtomacho. ¶ Cuꝫ
autem ſunt apoſtemata in principio ſue durationis:
tollant̄ farina frumēti ⁊ farina auene coquant̄ adin-
uicē ⁊ ſupponant̄. Qd̄ etiā oīa apoſtemata dura re-
ſoluit etiā que ſunt poſt aures eſt empl̄m noſtrum
hoc. ℞. viſci qrcini raſure pini cere an̄. fiat empl̄m. Empl̄ꝫ nr̄m.
ſequenti autem capitulo multa requirantur.

¶ Capłm.7. De ſcrophulis.

NUnc aũt dicamus de ſcrophulis q̄ ſunt
apata dura facta in locis glandoſis ꝛ ꝓ
prie circa gulam. ¶ Dixerũt aũt antiqui
Radix affo- ꝙ ad oia apata dura radix affodillorum
dilli. cuꝫ fece vini ſupponat. ¶ Et dixerũt ꝙ
Semen lini. ſolum empłm cuꝫ ſemine lini reſoluit ſcrophulas ꝙ
ſi eis addat ſtercus columbinuꝫ illas diſrumpit imo
Loliuꝫ. dicunt ꝙ in ſpargẽdis ſcrophulis loliũ comeſtũ vel
bibituꝫ appropriectate cõfert ꝙ ſum⁹ experti. ¶ Et
Raſ. dixit ꝙ ſterc⁹ colũbi cum mixtuꝫ fuerit cũ fari
na ordei ꝛ ſemine lini ꝛ aceto ꝛ ĩpoſitũ fuerit diſſol
Cinis vnguiũ uit ſcrophulas. ¶ Cinis aũt vnguiũ aſinoꝝ ꝛ equoꝝ
aſini ꝛ equi. ẽt ſm Gal. diſſolut⁹ cuꝫ aceto aut ẽt cuꝫ oleo ĩpoſi
tus ſcrophulas diſſoluit ꝛ hoc ꝯfirmat ẽt Raſ. ¶ Et
Armoniacuꝫ. dixerũt ꝙ armoniacuꝫ illas diſſoluit. ¶ Et lentes ẽt
Lentes. cocte cũ aceto ꝛ empłate illas diſſoluũt ꝙ ſum⁹ ex-
perti. ¶ Duritiẽ aũt ſcrophulaꝝ tollit ziniar.i.viri-
Rutha. de eris mixtũ cum armoniaco ꝛ impoſitũ cũ licinio.
¶ Ideꝫ autẽ operat rutha ꝛ ꝓprie empłata regio-
ni eius. ¶ Folia ẽt capparis ꝛ radices ẽt ſi miſceant
Folia cappa. cuꝫ medicinis ad hoc cõuenĩetib⁹ in paucis dieb⁹
Farina fabaꝝ ſpargũt illas. ¶ Et nos quidẽ in expertis nr̃is mi-
Stercus ca- ſcem⁹ farinã fabaꝝ ꝛ pinguedinẽ galline. ¶ Sterc⁹
prarum. aũt capraꝝ fortiter illas diſſoluit. ¶ Qđ ẽt eis ꝯfert
Caro ꝛ ius ſer ꝛ eas augmẽtare ñ ſinit ẽ caro ſerpẽtis ꝛ ius eius in
pẽtis ꝛ pellis. vſu habita abiecto capite ꝛ cauda. Idem aũt põt ꝛ
pellis eius ſilr data. Eiſdeꝫ valde cõfert caro ericij
marini ſuppoſita eis. ¶ Et dixit Gal. oẽs ſcrophu
Sterc⁹ bouis le ꝛ oẽs indurati tumores ꝛ pcipue in corpib⁹ du-
ris empłent cuꝫ ſtercore bouino ꝛ aceto: ſit aũt ſter
cus vernale magis. ¶ Et dicũt ꝙ farina ordei cuꝫ pi
ce liquida cera ꝛ oleo ĩ infantib⁹ cito ſanitatẽ indu
Radix aceto cit illa ſpgendo. ¶ Et dixit Amech ſuſpẽſio radicis
ſe ſuſpẽnſa. acetoſe ad collũ ꝯfert habẽti ſcrophulas. ¶ Et iteꝝ
Pes cancri. dixit ꝙ ſi ſuſpẽdat pes cancri in charta cõſeruatõis

a collo ei⁹ qui hȝ ſcrophulas curat ꝙdiu durat ſup ipſum. ¶ Et nos quidē ſum⁹ experti ꝙ coriandruȝ cū farina fabaꝝ ⁊ melle empl'o facto ⁊ ſuppoſito re ſoluit ſcrophulas. ¶ Ad ſcrophulas aūt ⁊ ad oē duru apā. ℞. farinā lupinoꝝ mel ⁊ aceti modicū fiat empl'm ⁊ ſupponat: ⁊ hoc ē̄t corporibus duris magis in mollib⁹ autem loco mellis ponat aqua ſola. ¶ Capil. ve. ſcrophulis empl'atus ē̄t multū confert ⁊ experimēto didicim⁹. ¶ Trociſci ē̄t de ſcamonea qui dicti ſunt ſupra cap. de dolore capitis liniti ſupra ſcrophulas ⁊ ꝓprie cuȝ ſucco apij aut dauci delent eas. ¶ Et ex exptis nr̄is pulcherrimis eſt, vt ex ſucco vitis albe ⁊ melle ⁊ vino equalib⁹ ptib⁹, ſumptis fiat potio patienti ſcrophulas ⁊ radice eius ⁊ melle. ¶ Adducat ē̄t ad hunc locuȝ vnguētuȝ factū ex ſucco ciclaminis dictū ſupra cap. de opillatiōib⁹ ⁊ duritiebus ſplenis. ¶ Experiētia aūt plurib⁹ ſcio ꝙ arſe nicuȝ ſublimatū ſup ſcrophulas ponat donec corrodatur cutis vſqȝ ad ſcrophulaȝ demuȝ cum ſtillo pungat ꝓfunde ſcrophula in duob⁹ vel trib⁹ locis ſm quātitatē eius ⁊ in puncturis infundant grana dicti arſenici ⁊ nūꝙ moueant ⁊ loc⁹ deſup quacūqȝ die cū aſungia porcina epithimet: putrefiet. n. ſcrophula tota cuȝ folliculo ⁊ egredietur ⁊ locus poſtea cura cōmuni curetur.

Exptū nr̄m. Emplm. Capil. ve. Tro. de ſca. Exptuȝ nr̄m aliud. Unguentū ci claminis. Arſenicū ſub limatum

¶ Cap. 8. De cancrenis ⁊ cancro.

Et qr cancer ⁊ cancrena fiunt a mā melā colica ⁊ nō drūt adinuicem niſi ſm accidētia ⁊ nō ſm drīas eſſentiales ⁊ dixit Aui. recte pn̄t noiari ⁊ tractari in hͦ ca. ¶ Et dixerunt antiqui ꝙ eruca gorems aī gerātina optie curat cācros Serap. vͦ vocat hudereuga. ¶ Cataplaſma vͦ factū ex cicere pegrino ⁊ melle ſaluberrime curat. ¶ Et Rirādus dixit ꝙ cancruȝ lingue ⁊ ptiuȝ eius imo marcidā linguaȝ vidit

Eruca gera tina.

Succ⁹ fol. vitis albe. curari ſolo ſucco folioꝝ vitis albe cum melle. ⁋ Et Raſ. dixit ꝙ ſanguis leonis ſuꝑfricat⁹ cancro tol-

San. leonis. lit illum. ⁋ Et ſiľr dragontea optime curat cācros.

Dragontea. ⁋ Oleū aūt roſ. vel myrtinū vel citonioꝝ vel aliqḋ ex oleis fri. fricatū cum piſtello plūbeo in mortario plūbeo vſq ad oleoꝝ ſpiſſitudinē ⁊ ſuꝑinunctū cancris optime curat ⁊ mirabilia ſunt tota medicamina facta cū plumbo ⁊ ego ſemper inueni vtiliſſima. ⁋ Si

Tuderi. aūt cancer non ſit vlceratus liniať cū tuderi ⁊ aqua mellis ⁊ eſt herba naſcēs in tectis. ⁋ Sedāt aūt dolores cancroſoꝝ membroꝝ: ⁊ ēt ſumus experti ſepiſſime lac impoſitū cū aliquo cinere ſicut eſt cinis fornacis in qua purgeť es. ⁋ Et ego quidē mirā vtilitatem inueni in cancris vlceratis ex ſola appoſitione

Herba demonis. folioꝝ herbe de moris aľ demonis de qua magna copia habetur in lumbardia in territorio veroneñ.

Exibile nucis. ⁋ Gal. dixit ꝙ exibile nucis antique cācrenis impo

Decoctio lupinorum. ſitū illas ſanat. ⁋ Ulcera aūt cancrenaꝝ decoctio lupinoꝝ amaroꝝ ſuꝑinfuſa eſt vtilis ⁊ ea ꝓhibet vt ſum⁹ expti ⁊ maxīe corruptioni. ⁋ Ulcera aūt cancre

Semē raffani narum erradicat integre ſemē raffani cū aceto īpoſitum. ⁋ Sum⁹ quoq experti ad cancrū nō vlceratū vt ſumanť paſſule dulces ⁊ piſtentur abſq nucleis ſuis ⁊ miſceanť cū foliis rute ⁊ cū foliis cuſus ⁊

Ad polipū. fiat ēplm cū farina ciceꝝ. ⁋ Si aūt cancer ſit vlceratus. ℞. ſuccum racemoꝝ dragontee ſiue ſerpentarie criſpe ⁊ ſuꝑ locū pone ⁊ ſi neceſſe eſt addatur olei roſ. Medicina hec ēt valet ad polipū. ⁋ Si vero cancer ſit vlceratus ſcim⁹ ꝙ infuſio ex aqua marina vbi lentes ſint cocte multū valet: ſed de eis queranť plu

Unguētū de ranis. rima tractatu de vlcerib⁹ ⁊ querať ēt vnguentū de ranis ſcriptū ſupra cap. de podagra.

Additiones.

Quidā paſſus eſt herpetē in lingua cui ꝓpinatū fuit arſenicū ſublimatū ꝑ duas horas dimiſſū dein de appoſito butyro ꝑ diem cū vino ⁊ ſucco plantag. inde pluries loto ſanitati cito reſtitutus eſt.

¶ Folia herbe farfarelle contuſa ⁊ ſuppoſita crurib9 corroſis mirabile ſunt medicamen.

¶ Ad cancrū vlceratū exptum infalibile. ℞. briſcaꝫ vnā apū piſtet ꝑ ꝑ ſe deinde tolle ciatū mediū ſucci plan. ⁊ tantūdem olei oliue miſce ſit in modū empl ⁊ iſto mō mortificabit vſq ad dies. 8. vel. 9. deide ac cipe panē vſtū fac pluerē ſupra ponēdo die vna alio nō die vtet vnguēto ꝯſolidatiuo videbis mirabile.

¶ Itē aliud exptū vni matrone q̄ habuerat cācrū vlceratū iaꝫ ānis. x. ⁊ ꝑ mēſem curata ē libere cū pul uere iſto ⁊ vnguēto infraſcripto. ℞. attramēti auri pig. ſulfuris viui ⁊ ſaliſgēme diſtempera cū aceto ⁊ pone in ollā rudeꝫ bñ coopta: ne fum9 poſſit exire ⁊ decoquat donec incineret ⁊ puluerizet ſubtiliter facta lauatura cū aceto tepido ſup aſpgat o pul. iſto vſq ad mortificatōeꝫ cācri deinde ponat de iſto vn guento ꝙ. ℞. mellis rub. diſpumati ſepi hircini lima ture cupri añ. ⁊ miſce vt vnguentum.

¶ Cap. 9. De fiſtulis ⁊ duritiebus earum.

Fiſtula in morbo eſt oīs cōcauitas facta corruptiōe mēbri illi9 ab aliqua mā de fluente ad mēbruꝫ q̄ in illo corrūpit. Et dicit Gal. ꝙ vocata eſt fiſtula ad ſimili tudinē fiſtulaꝝ extrinſecaꝝ in quib9 ꝑs ſuperior eſt ſtricta ⁊ inferior lata. ¶ Et Gal. dixit ꝙ oēs ꝯcauitates cronicas ⁊ difficile ſanabiles ⁊ fiſtu loſas ꝑ ꝑ reuma ꝯfluēs: ſanāt teſte oſtrachoꝝ qñ cō Teſte oſtra-
burunt ⁊ terunt ſubtiliſſime ⁊ lauant ⁊ miſcent cuꝫ choꝝ.
aſſūgia porcina ⁊ īponūt ⁊ pōt addi aliq̄ ex medicis īcarnatis ſic ē os vſtū. Ideꝫ āt opant oēs teſte ꝯchi liū: ſꝫ ōbili9 oſtrachis. Et h̄ q̄rat ꝙ de h̄ ēt dr ſeq̄nti ca. ¶ Ad oēs āt fiſtulas ꝯfert aloes ꝓpe pluerizatū Aloes.
⁊ īpoſitū. ¶ Replet āt fiſtulas ⁊ īcarnat radix yreos Radix yreos
qñ terit ⁊ īponit ⁊ ſi ponat cū melle illas mūdificat. Os hominis
Raſ. āt dix̄ bdeliū cū felle bouis diſſolutū admixto mortui.

aceto ⁊ ſuꝑinfuſum fiſtule ſanat.¶ Et dixit os bois
mortui cōbuſtū donec fiat cinis ⁊ tritū ſi ponat cuȝ
aloe aꝉ melle ⁊ impleat ex eo fiſtula vbicunq̧ fuerit
ꝑſtabit ſaluteȝ.¶ Aufert et caruȝ durities in duob⁹
Eleborus niger vel trib⁹ diebus ⁊ mūdificat ipſas dimiſſis duobus
vel trib⁹ diebus in modū licinij:eleborus niger ipo
Fiſtulum. ſitus:nam qñ exhibit erradicabit corpa eaꝝ.¶ Conca
uatas aūt fiſtulas ſanat liſiuiū factuȝ ex cinere ficul
nee ſcriptū ſupra cap.de cōgelatōe lactis ⁊ ſanguis
in ſtō.qñ inde bene lauant ⁊ cuȝ licinio imponit q̧
ſum frequēter exptus ⁊ proprie in fiſtulis q̄ ſunt in
Cinis chartarum. coxa vel i loco carnoſo aꝉ neruoſo.¶ Cinis aūt char
taruȝ de papiro qñ prius infundit in aceto ⁊ poſtea
exiccat ⁊ imponit fiſtulis ē valde vtilis.¶ Durities
Radix titimali. et ipſaꝝ tollit linitio facta ex radice titimali cū ace/
to aut ex ſucco alchechingi.¶ Ad fiſtulas aūt ꝑprie
Succ⁹ alchebingi. paruas ⁊ eas que fiunt in oculo:maſticet radix altee
cum ſale ⁊ ſupponat:nam eas mūdificat ⁊ facit na
Radix altee. ſci carnē.¶ De fiſtulis aūt ani ſuꝑius diximꝰ ca.de
Bolus arme. apatibus eius.¶ Et Gal.quidē laudat in oī fiſtula
bolūar.pulueriȝatū ⁊ impoſitū ⁊ dixit ipſum ſanare
ſine imiſſione alicui⁹ colirij mundātis ſordeȝ.¶ Et
experti ſum⁹ q̧ illas occidit tenta imiſſa in eis ex ra
Radix dragōtee. dice dragontee.¶ Ad fiſtulas aūt humidas quaꝝ ſa
natio eſt difficilis vtimur radice filicis maxime cui⁹
Radix filicis color eſt rube⁹ qñ exiccat ⁊ terit ⁊ puluis intromit
titur ⁊ querat pro hijs infra ſequēti capitulo.

¶ Tractatus quintus tertij ſermonis. De vlcerib⁹ ⁊ continet vnum capitulum.

Fel gallagionum. Dico q̧ vlcera ſordida ⁊ ꝑprie iſan
tiuȝ fel gallagionuȝ eſt ſingula
re ꝑſidiuȝ ⁊ credo q̧ ſit fel gaȝel.i.capreo
li.¶ Concordāt aūt oēs q̧ ad infuſa vul
Radix ciperi nera que vis cicatriȝent: radix ciperi ſit
optima ⁊ mirabilis ⁊ Gal.affirmat in.7.¶ Ad cun

dem aūt terra ſigillata reſoluta eſt optima ⁊ nimis prodeſt. Et dixit Gal. hunc ſermonē iō de cōi rōne quelibȝ nō aduſta terra vtili exiſte in vlceribꝰ adhuc magis q̄ poſt vſtionē fiunt lota ⁊ vix creſcētibꝰ vlceribus ⁊ vix cicatrizabilibꝰ eſt vtilis. ¶ Omnia autē vlcera concaua cinis cucurbite ſicce replet carne. ¶ Ad oīa autem maligna plena putredine ⁊ ēt cancroſa: ſauina trita cū melle impoſita cōfert. ¶ Eadē autē vlcera facit ſucudus berere ⁊ remouet carnem quid aūt ſit: dictū eſt ſupra cap. de ꝓuocatōe menſtruorum. ¶ Ad incarnādūȝ aūt ⁊ mūdandū oīa vlcera: radix ſicca paucedani trita ⁊ puluerizata multum prodeſt. Et Gale. dixit vſq; ad cicatricē ducit. Et idē dixit de pilo ſicco ⁊ maxime de minori. ¶ Ad idem aūt cortex capparis puluerizatꝰ ⁊ impoſitꝰ cōfert iuuamento magno. Et Gale dixit cortex radicum capparis eſt optimū farmacū qn̄ coctus in aceto vel vino ⁊ eoꝝ dolores iuuat. ¶ Et Kirādus dixit ꝙ cinis oſſis magni vulturis ſuppoſitꝰ ſanat oē vlcus ⁊ illico ad cicatricē ⁊ conſoliditatē ducit. Et Iteruȝ dixit ꝙ inteſtina palamīnidis piſcis marini ſuperaſperſa vlcera depaſcentia ſanāt nō dubito ꝙ cōbuſta dn̄t eē. ¶ Aloes ēt vlceribꝰ impoſitꝰ multū prodeſt. ¶ Ad exiccandūȝ aūt oīa vlcera cinis ſolus ſcotani impoſitꝰ ꝑficit. Ideȝ aūt cinis corticū eius aut etiā nucis impoſitꝰ cū adipe porcino aut arietino. ¶ Exiccat aūt maligna vlcera ſine attractiōe alterius māe galla cipſſi puluerizata ſupra ⁊ incarnat illa ꝙ nulli alij medicie ꝓdeſt. ¶ Ad vlcera āt putrida i quibꝰ caro nō pōt naſci ꝑꝑ defluxū hūorū anti q̄ꝝ ⁊ ēt vlcera carnoſa aꝉ cauernoſa: vt ſunt fiſtule: Sumaꝉ cinis teſte oſtrachoꝝ ⁊ maxime purpureoꝝ ſm Aui. ⁊ ponaꝉ circa locū exterius cū aſſungia porcina interꝰāt ponaꝉ cū aliq̄ medicina generatiua carnis ⁊ ꝯfert multū. Ego v̄o carnoſuȝ aꝉ cauernoſuȝ apa multe ſantei ſanaui in. x. diebꝰ ſuper quo circa tres mēſes alij medici laborauerāt lauās illud ſepe

Terra ſigilla.
Cinis cucurbite.
Sauina.
Sucudus.
Radix paucedani.
Cortex capparis.
Os vulturis
Inteſtina piſcis palamīnidis.
Aloes.
Cinis ſcotani
Galla cipſſi.

in die cum liſiuio ſcripto ſupꝛa cap. de cōgelatōe la-
ctis ⁊ ſanguinis in ſtō: deinde cū eodeʒ imponēs ci-
neris teſtaꝝ hoꝝ oſtrachoꝝ ponēs ex ipſo. ʒ. ij. ⁊ alo
es ſucotrini. ʒ. j. in fine vero addebā cineri huic cine
rem eritij marini: erat aūt vlcus circa poſterioꝛa in
illis quaſi iuxta ſpinā neq̧ opoꝛtuit ꝙ de dicto cine
re circa locū apponerē cū aſſungia poꝛcina. ¶ Mar
Marchaſita. chaſita vero appꝛopꝛietate reſoluit humiditatē coꝛ
ruptaʒ que q̄ṇ ſub cute colligitur. Ad moleſta aūt
vlcera tibiaꝝ ⁊ carnoſoꝝ ſiccꝰ carice. i. ficce cū floꝛe
ſuo trite imponātur ⁊ quāto pinguioꝛes tanto me-
lioꝛes erunt. Auicē. autem dixit ꝙ eſt vtile admiſce
re calcantum aut calendicum. Et Raſ. dixit ꝙ ſi ſu
ſpendatur crus in quo eſt excoꝛiatio aufert doloꝛeʒ
⁊ ſanabitur. ¶ Ad mundanduʒ autem vlcera ⁊ eſca-
ras tollendas que fiunt ꝓpter caliditateʒ vlcerum:
Mezereon. terantur folia mezereon bene ⁊ miſceantur cuʒ mel
Papauer. le ⁊ ſuperponātur. ¶ Idem auteʒ operantur folia ⁊
flos papaueris medij habentis coloꝛem glaucum ſi
imponūtur. Et dixit Gal. opoꝛtet vt caueat̄ poſtq̄
mundificata fuerint qꝛ abſtergunt abſterſione foꝛti
Oꝛiganū ſil- quouſq̧ diſſoluāt ⁊ diminuant carneʒ. ¶ Ulcera aūt
ueſtre. coꝛꝛoſiua: flos ⁊ ſemen oꝛigani ſilueſtris mixta cum
Pul. aneti. melle curant. ¶ Super omni autem vlcere habente
plurimaʒ ſanieʒ puluis aneti ⁊ cinis etiaʒ eius ſup-
ponat̄ ⁊ curat. ¶ Idem ēt facit puluis ſemīs eiꝰ vſti
Fructus nil ⁊ ⁊ ſuperpuluerizatus. ¶ Fructus autem nil eſt mira
quid ſit. bilis operatiōis in hoc caſu ⁊ pꝛopꝛie fructus nil do
meſtici. ¶ Eſt autem nil arboꝛ terbentine: bene autē
confert in eiſdem vlceribus ſilueſtre: ſed tamen eſt
nimis acutuʒ ⁊ foꝛte. fit auteʒ ad vlcera in coꝛpoꝛi-
bus duris. Quidam autem dicunt ꝙ nil eſt fructus
indici quo panni tinguntur. ¶ Ad manifeſta autem
Uirga paſto vlcera ad que currūt humiditates: virga paſtoꝛis cō
ris. fert iuuamento magno ⁊ manifeſto. ¶ Qđ autē in-
Liſiuium. carnat omnia vlcera ⁊ ſoꝛdida ⁊ fraudulenta: eſt liſi
uium factum ex cinere ficulnee dictū ſupꝛa capitulo

de congelatiõe lactis ꝛ ſan.in ſtomacho.quãdo vl cera cum eo lauãtur ꝛ cum licinio intromittit.¶ Ul cera autem que fiunt in volis manuū ꝛ pedum ſa nat fructus myrti quãdo cum vino coquitur ꝛ em plaſtratur.¶ Ad vlcera quoq; ſordida:radix bireos ſuperpuluerizetur.¶ Et Dy.dixit affodillus paſcē tia ꝛ ſordida ſaluberrime curat ꝙ de flore eius com mixto integro dicitur.¶ Et dixit Raſis ꝙ fel thau ri mixtum cum melle ſanat vlcera putrida.¶ Et di xit fel ouis ſi cum eo vngantur loca corporis qui bus incidit corroſio carnis confert manifeſte.¶ Et dixit Auicen.ꝙ ad omnia vlcera:arnogloſa eſt opti ma ꝛ non eſt ea melius in antiquis ꝛ nouis.¶ Di xerunt autem omnes ꝙ ad omnia vlcera ꝛ vulnera difficilis conſolidatõis:teratur in mortario ereo fa cto ex ere rubeo cum piſtello conſimili vrina infan tium cum modico aceti in ſole donec coagulentur ꝛ imponatur:nam nihil eſt melius iſto.Gale.autem dixit ꝙ vas ereum ſit ſtricti orificij dixit hec medici na vocatur griſocolla quaꝫ ſi vteris erit ſubtilior in partibus.Et dixit ꝙ etiam alia conſimilis inuenitur metalica.¶ Et dixit iterum Gale.rutha efficaciter obſtat omnibꝰ vlceribus mali moris ſiue puteſcant ſiue corrodantur: ſed in corporibus mollibus mi ſceatur cum pane vel farina ordeacea vel frumenti: ſed ſi putrefactiões ſint humide:ſilueſtris rutha eſt fortis ꝛ ad predicta vtilis:quare vt puto ĩ duris cor poribus eſt ea vtendum.¶ Et dixit etiã de eiſdem ꝙ centaurea minor recens emplaſtrata ſanat illa.Et de caulibus ad idem.¶ Et prelaudauit quidem in quarto puluerem ſtercoris canis comedentis oſ ſa impoſitum in lacte in quo calculi vel ferrum ſint extincti multotiens.Et ſi opus quidem erat ſicca re multum miſcebat cum medicinis que imponūt vlceribus.Et ego quidē diffcillimū vlcus ĩ crure ru ſtici in paucis diebus ſanaui ſolo ſtercore tali lacte appoſito.¶ Dicunt etiam ꝙ decoctio cipreſſus in

¶ Ad vlcera vole manuū ꝛ peduꝫ.
Fructꝰ myrti.
Radix bireos.
Affodillus
Fel thauri.
Fel ouis.
Arnogloſa.
Urina infantium.
Rutha.
Cētaurea minor.
Caules.
Stercꝰ canis
Cipreſſus.

vino ſuper locis vlceratis multum cõfert. ¶ Si aũt
Capilli vſti. ſuper vlcera humida ſordida tremula: capilli vſti ſu
perponant exiccant fortiter. ¶ Et vlcera antẽ frau
Aleum. dulenta aleũ recens ſuperpoſitum facit adherere: ⁊
Cinis papiri. etiam ſiccum puluerizatuꝫ ſupra. ¶ Conſolidat autẽ
vlcera recentia cinis papiri cõbuſti cuꝫ vino vel oxi
crato circuꝫ circa appoſitus. Idem autẽ facit cinis
Solatrum. charte ſed debilius. ¶ Et dixit etiaꝫ Gal. ꝙ ad vlce
ra mala paſcentia cortex: radicuꝫ ſolatri eſt optimũ
Cãepitheos. farmacũ ⁊ credo ꝙ loquit̃ de ſolatro mortali. ¶ Et
Pomphilix. herba camepitheos viridis applicata ſanat vlcera
magis putrida. ¶ Et dixit in cap. de pomphilix ꝙ ſi
lotus fuerit cũ medicina valde precipua omniuꝫ ꝙ
nate ſunt ſiccare ſine moleſtia: vnde ad cãcroſa vlce
ra ſiue vulnera idonea vere non ad omnia alia mali
moris. Quid autẽ ſit pomphilix dictũ eſt ſupra ca.
de apoſtematibꝰ ⁊ vlceribus virge. ¶ Unguentum
etiam ex fricatura plumbi dictum ſupra capitulo de
cancro ſm̃ Gal. eſt mirabile in omnibꝰ vlceribus ma
Unguentum. li moris. ¶ Nos autem in vlceribus corroſiuorum ⁊
membrorũ debilium vtimur hoc vnguento. ℞. cor
ticum pini minoris partes. ij. thuris parteꝫ. j. fiat cũ
Emplaſtrum cera vnguentum aut ſolus puluis imponat̃. ¶ Me
noſtrum. dicamen noſtrum euelens vlcera mala fraudulẽta:
tollatur lolium radix raffani ⁊ ſal contũdendo ad
inuicem ⁊ applicẽtur. ¶ Ad idem autem fiat empla
ſtrum ex capillone. ⁊ capraria. ¶ Ad eadem etiam te
rantur radices vitis albe cum ſale ⁊ ſuperponãtur.
¶ Ad eandeꝫ putrida ⁊ corroſiua optima ſunt folia
indici ſilueſtris proprie ꝯtuſa ⁊ applicata. ¶ Ad idẽ
℞. cuſus arboree ⁊ dragõtee aut folia vtriuſ ꝙ ⁊ cõ
tundantur diligentur adinuicem cum melle ⁊ appli
centur. valet etiam hoc fiſtulis. ¶ Ad idem. ℞. folio
rum eupatorij partẽ. j. aſſungie porcine veteris par
minus terant̃ adinuicẽ ⁊ apponantur.

¶ Sermo quart⁹ ē. De venenis ⁊ ꝯtinet tres trac.

¶ Tractatus primus quarti ſermonis. De preuiſione a venenis fienda ⁊ cōtinet vnū capitulum.

Cum igitur ſm Gal. queccūq₃ corruptiua nature noſtre vt̄is natura dotauerit ſapori orribili cū noſtro guſtui offeranť. Itaq₃ iſta nō ſumimus vel difficulter trāſglutim⁹ neq₃ niſi ſub velamine alicui⁹ cibi delectabilis nobis poſſit afferri ſumoopere eſt cauendū ne cibos dulces ſuꝑflue aut acetoſos aut fortes neq₃ quoſlibꝫ alios in ſaporibus excedētes ſumatis ne in talibus lateat quid veneni. Qđ ſi ſapor inept⁹ cibo appareat ſtatiꝫ deſiſtatis ab illo his que ſemꝑ ante nos volo vti quib⁹ ineſt ꝓprietas veneno cuilibet obuiandi. ¶ Et laudauerunt quidā antiqui in hoc caſu ⁊ ſemꝑ ante cibum in mēſis ſuis vtebantur eis radices vſuales vt raffanus: nuces: lupinus: citruꝫ: ⁊ apiū: hec eniꝫ oīa ante cibū ſumpta venenis obſtāt futuris aut aſſumptis. ¶ Et dicit Aui. qn̄ premittiť ⁊ bibitur calamentum cū vino expellit oīa venena mortalia. ¶ Et dixit Albertus ponať lapis aquile in cibo ⁊ ſi erit ibi venenū comedere volens nō poterit. ¶ Et cōcordati ſunt oēs medici ⁊ Ari. cum eis in hac tyriaca qua qui vtitur impoſſibile eſt a quocūq₃ veneno morteꝫ incurrere: lꝫ in ꝓportione videať diuerſificari. Nos aūt poſteriores medici illā expiētiā qualitcūq₃ ꝑutileꝫ ⁊ ſm Raſ. ſniaꝫ inuenim⁹. ℞. nucū a duab⁹ corticib⁹ excorticataꝝ parteꝫ .j. ſalis ⁊ folioꝝ ruthe aā. ſextā ꝑtis .j. ficuū albaꝝ q̄tū ad ꝑdictoꝝ cōmixtionem. ſufficit. n. q₃ ſimul teranť ⁊ fiat glob⁹ ex quo timens venenū vtať ſm Aui. ⁊ poſteri hāc cōmixtionem nō curāt. ſciūt. n. q₃ ſatis maſticatōe in ore ⁊ in ſtō cōmiſcenť. ¶ Et dixit Aui. ℞. ruthe ſicce partes xx. nucū ꝑtes .ij. ſalis ⁊ ficuum ſiccaꝝ aā. ꝑtes .v. Et

Que venenis ſunt reſiſtētia

Calamentuꝫ.

Lapis aquile ⁊ vō exꝑtum.

ſcripſit Raſ. hanc tyriacã quã ſiquis venenũ ſumpſerit nõ ceſſat vomere donec venenũ egrediat totum vomitu: ⁊ poſtea dando de ipſa continue donec totũ venenũ vomitu egrediat. ⁋ Si vero venenum nõ ſumpſerit: ſed alia imutatio ſupuenerit ſibi quã quis illud opinet eſſe venenũ: nõ imutabit tyriaca ⁊ põt ſumi de ipſa ante cibũ ⁊ obſtat veneno futuro ⁊ poſt cibũ ẽt aut ẽt in tpe apitionis alicuiꝰ praui accidentis. ℞. terre ſigi. baccaꝝ lauri aã. ptes equales terant ⁊ liniant cũ butyro vacino ⁊ cõficiãtur cum melle ⁊ vſui medicamẽ reſeruet. Gal. ipſam quidẽ multũ laudauit ⁊ dicit ego expertꝰ fui ipſam noſtrã in cantaridibꝰ ⁊ lepore marino. ⁋ Unũ ſup his documẽtũ do vobis vt vina noſtra omnia tuta ⁊ caute cuſtodiãtur ne aliquod venenoſum animal cadat in eis: quaſi enĩ oĩa animalia venenoſa libenter trahunt ad vinũ ⁊ diligunt illud ne ſiquid ſiniſtri contigerit qđ deus auertat ꝓpter caſum alicuiꝰ aĩalis venenoſi in vaſe iniuſte poſſit alicui iputari. Et ſiĺr in cibis illos vitare qui ad noſtrã veneni facillime ꝯuertunt ſicut ſunt piſces infrigdati ⁊ aſſature ſuffocate maxĩe q̃ in vaſis ereis ſunt cõſeruate ⁊ lac malũ ⁊ mel nigrũ ⁊ fungi mali qui ex malis locis ſunt colecti ⁊ maxĩe iuxta oliuã ⁊ ſimilia.

De cautela obſeruanda.

⁋ Trac ſecũdus quarti ſermonis. De curatõe venenoꝝ aſſumptoꝝ ⁊ cõtinet duo capitula.

⁋ Capitulum primũ. De cura vniuerſali cuiuſlibꝫ veneni aſſumpti per os.

Dico qđ venena que ufam corrumpunt ſubam alia quidẽ extra ſumunt: alia qđẽ extra veniũt ſicut morſus ⁊ puncture ⁊ ex primis q̃ incidendo ⁊ corrodẽdo nrãm ſubam interficiũt vt arſenicũ realgar ⁊ ſimilia quedã vero reſoluẽdo ſpi

titus corpis noſtri vt oua alarbe ⁊ alia que inſte ta-
centur:quedã ſpiritus cõgelãdo ſicut ſunt oia ſtu-
pefactiua.Et dico ꝙ illud qḋ ſolo occurſu interficit
nullã mutatõe3 ſiue opationẽ manifeſta3 recipiẽs a
calore nr̃i corpis ſimplr̃ appellaṫ venenũ.Quodcũ
ꝙ vero ad tẽpus imutat vt manifeſta aliqua opa-
tio caloris noſtri in eis appareat nõ venenũ abſolu-
te:ſed venenoſe medicine dicunṫ.⁋ Et dixerũt anti
qui ⁊ in hoc oẽs cõcordãt ꝙ in oi veneno cuiuſlibet
⁊ cuiuſcũꝙ generis ſit:accidẽtibꝰ ipſius pceptis vo
mitus ꝓuoceṫ.hic.n.eſt caſus cõis in oibꝰ.Et vti-
lis vomitꝰ factus ex decoctõe aneti in quo ſal ⁊ bau
rach ⁊ mel admiſceṫ.⁋ Dixerũt aũt ex medicis ꝙ Semẽ raffani
ſemen raffani cõfert ſicut tyriaca ſumptum in potu.
⁋ Et ẽt dixerũt ꝙ aleũ eſt tyriaca datũ poſt venena.
⁋ Et de muſco dixerũt illud idẽ.⁋ Et dicũt ꝙ mirũ Aleum.
ſi rana coquatur in oleo ⁊ ſale ⁊ comedaṫ: cõfert in Muſcus.
omni veneno ⁊ ꝓpꝛie qḋ eſt ex vermibꝰ.⁋ Et dixit Rana.
Serap.qui dederit ex limatura ſmeralgdi pondus Smeralgdus
viij.granoꝝ ordei illi qui ſumpſit venenũ anteꝙ ei
fecerit impꝛeſſionẽ liberat eu3 a morte ⁊ nõ cadẽt ca
pilli eius nec excoriabiṫ.⁋ Et dixit Rirãdus ꝙ ſan- San.capre ſil
guis capre ſilueſtris calefactꝰ in igne ⁊ comeſtꝰ effi ueſtris.
caciter ſanat eos qui venenoſas medicinas ſumpſe
runt.⁋ Et dixit vngule bouine elixe ⁊ cũ ſinapi co Ungula bo-
cte reſiſtũt oi veneno vt aliquid aliud.⁋ Et dixit ẽt uina.
ꝙ ſan.anatis paludeſtris calidus aut ſiccus cũ vino
bibitꝰ ſaluat bibentẽ ab oi veneno.⁋ Et dixit ẽt ꝙ San. anatis.
ſanguis faſiani eſt antidotũ cõtra venenu3 oẽ.⁋ Et San. faſiani.
dixit ius terlie bibitũ iuuat eos qui potꝰ nocinos
habuerũt.⁋ Et dixit Raſ.ꝙ ſanguis cerui cũ vino San.cerui.
bibitus v3 cõtra venenatos.⁋ Et Aui.dixit ꝙ gra- Juniperus
nis iuniperi nõ eſt par.⁋ Et ẽt dixit acetũ calidũ bi Acetum.
bitu3 poſt aſſumptõe3 medicinaꝝ mortiferaꝝ ꝯfert
⁋ Quo aũt reſiſtit reſiſtẽtia forti ẽ terra ſigil.ꝑaſſum- Terra ſigilla-
pta i potu cum vino:q2 ſtatim facit venenũ vomere
poſt aſſumptiõem.Et Gal.dixit ꝙ etiam data poſt

Gentiana. venenū facit idem. ⁋ Et dixerūt ꝙ gētiana appꝛo-
Grana lauri. pꝛietate ꝯfert oībus venenis. ⁋ Et iterū grana lau-
ri sunt tyriaca oībus venenis bibitis. ⁋ Et oīa ce-
Cerebella. rebella comesta oībus venenis ꝯferunt. ⁋ Et dixe/
Semē rutbe. runt ꝙ semē rutbe bibitū ꝯfert venenis bibitis ꝛ pū-
cturis ēt venenosis: bibatur aūt cuꝫ vino: ꝛ fit semē
Glandes. eius aut ius rutbe. ⁋ Et dixerūt ꝙ decoctio glādiū
cū coꝛtice arboꝛis sui data i potu cū lacte vacino cō-
Galbanum. fert ad tosicū. ⁋ Et ad eadē galbanū cū vino ꝛ aqua
sumptū est tyriaca. ⁋ Et dixerūt de medicis moꝛti-
Betonica. feris bibitis ꝙ betonica cū vino bibita saluberrime
curat: ꝛ si pꝛebibat a veneno ꝑseruat. ⁋ Et dicūt ēt
Pix bumida ꝙ pix bumida eidē ꝯfert cum bibitur. ⁋ Et dixerūt
Coagulum le- ꝙ coagulum lepoꝛis est bezaar. i. liberans a moꝛte.
poꝛis. ⁋ Et vrina bois resistit eis. ⁋ Et dicūt ꝙ semē ab-
Urina bois. rotani cū vino bibituꝫ vsqꝫ ad. ʒ. j. cū folijs suis est
Semen abꝛo- medicamen bonū: ꝛ ꝓpꝛie si bibat cum nuce ꝛ bolo
tani. ar. p ꝑm cōtritis ꝛ cōmixtis secum. Et scimus vtili-
tates cōfectionū cōiuꝫ sicut tyriace metridati ꝛ alio-
rum: sed boc opus nō est de cōibus compilatum: sꝫ
de pꝛecipuis ꝛ secretis.

⁋ Capl'm. 2. De cura venenoꝛum particulariū quā do sunt nota.

Frequēter accidit vt sciamus venenū
assumptū: ꝛ tunc possumus remediari
cuꝫ ꝓpꝛijs: qm̄ efficacioꝛ est eoꝝ opa-
tio ꝙ cōium: ꝛ nos ēt ꝑꝑ bꝛeuitatem:
oīa in vno ponemus cap. ⁋ Dico er-
Ad napelluꝫ. go ꝙ ad napellū: muscus est tyriaca ꝓpꝛia ꝛ ꝯfectio
dyamusci plus oī ꝯfectiōe sibi resistit ꝛ post ipsam
Ad mel acre. metridatum plus ꝯfert ꝙ tyriaca. ⁋ Cōtra mel acre
Ad cātarides bezaar est vomitus cū aqua mellis ꝛ cōestio piscīuꝫ
Ad lepoꝛem salitoꝝ. ⁋ Et cōtra cantarides decoctio seīs lini est
marinum. bezaar. ⁋ Et Kirandus dixit ꝙ san. galli bibitus sa-
Ad opium. nat lepoꝛem marinū. ⁋ Et contra opium: acetuꝫ ca-
lidum

lidū potatū facit ꝓpꝛie.Et nos ſanauim⁹ cum ipſo ſacerdotē cui apothecarius ꝓditoꝛie motus dede/ rat.xv.pillulas ex opio factas cū3 pꝛecepim⁹ ſibi ꝙ daret coctas.¶Contra eleboꝛū:caſtoꝛeū eſt tiriaca. ¶Et cōtra caſtoꝛeū malū be3aar eſt acetoſitas ci/ tri acetū vini ꝛ lac aſine.¶Cōtra eufoꝛbiū coagulū edi eſt be3aar.¶Contra coꝛiādru3 oleū de lilio bi bitu3 eſt tyriaca.¶Contra iuſquiamū coꝛtex arbo/ ris moꝛi eſt tyriaca.Et ego expert⁹ſum cepe aſſu3 ſanaꝛ mirabiſr.¶Cōtra radicē hermodactiloꝝ ſum ptam cōferunt oīa que cōferunt ad fungos ſ3 pꝛo pꝛium remediū ꝛ pꝛopꝛia eius tyriaca eſt lac boui/ num.¶Contra fungos baurach aduſtu3 vel nō adu ſtum cum aceto vel aqua bibitu3 ſanat idē ꝛ ſpuma eius ꝛ ſimiſr oleū de lilio eſt tyriaca.Et ſterc⁹ gal/ linaru3 bibitū cu3 aceto vel aqua iuuat foꝛti iuua/ mento.Et Gale.dixit ꝙ deꝛ cu3 aceto melle aqua ꝛ vino ꝛ euomit humoꝛē crudum ꝛ euadit oīno. Et nos exꝑti ſumus.Et Rirādus dixit ꝙ ſterc⁹galli cū bono vino ſuffocatiōes mirabiſr ſanat.¶Cōtra pi/ ſces frigidos oīa que dicta ſunt de fungis malis ꝛ poſt vomitū factū vinu3 foꝛte cu3 pipere deꝛ ꝛ nos exꝑti ſumus.¶Cōtra aſſaturas ſuffocatas poſt vo/ mitū eſt vinū odoꝛiferū cū ſucco citonioꝝ.Cureꝛ vo mitus ꝛ fluxus eoꝝ curationib⁹dictis in pꝛimo ſer/ mone.¶Canonis autē ſupꝛadicti memētote: vt ſe3 ꝓcedat vomit⁹oēm curationē veneni ſi poſſibile eſt.

Ad eleboꝛū. Ad caſtoꝛeu3 malum. Ad eufoꝛbiū Ad coriādrū Ad iuſqamū Ad radicem hermodactilo/ lorum. Ad fungos. Ad piſces fri gidos. Ad aſſaturas ſuffocatas.

¶Tractatus tertius quarti ſermonis De punctu ris ꝛ moꝛſibus ꝛ cōtinet ſeptem capitula.

¶Cap.pꝛimū vniuerſale.De cura cuiuſlibet pun/ cture ꝛ pꝛeſeruatione ab ea.

Dicem⁹ ſicut fecim⁹ ꝗcūꝙ pꝛimo vſr ꝯferūt pūcturiſ ꝛ moꝛ ſib⁹venenoſis ēt ꝓuidēt nos ab eis.Sed pꝛio dico ꝙ ꝗcunq3 vult ſibi ꝓuidere vt

Cautella innocuus a nocumentis animalium venenoſorum innngat corpus ſicut medula ceruina. Et dixit Py. ſiquis infecerit manus ſuas ſemine raffani recentis quando eſt bene maturū inocuus ⁊ impune

Aleum. ſerpētes tractabit. Et kirādus dixit ꝙ ſiquis pguſtauerit aleū ⁊ biberit ſanguinē ca̅m cūvino ab eo reptile nō timebit. Et dixit ēt ꝙ cor pulli vulturis ī pelle portatū fugat oēs feras. Et idē dixit de roſtro magni vulturis cū ligua portatū. Nūc aūt ad curā morſuū aīaliū q̄ dicunt̄ vmes vel aliorū nō puiſor preadduco vnū cōem canonē ꝙ oēs pūcture venenoſe aū oia auxilia prio cū aceto debēt liniri.

Cor pulli vulturis.

Roſtrū ⁊ lingua vulturis magni.

Cañ.

Agaricus. Ad oēs q̄ morſus ⁊ pūncturas venenoſas bibat agarici pōdus.ȝ.iij.cū vino. Et dixerūt ēt ꝙ

Gentiana. gētiana ꝯfert appropetate bibat̄ ātvſq; ad.ȝ.ij.cū vino ⁊ nō ſolū pūcturis vmiū ꝯfert. Immo ēt morſui lupi.

zedoaria. zedoariā dixerūt bibitā ēt appropꝛietate cōferre: ⁊ ſilr zurūbet qđ q̄dā dicūt eē idē ꝙ zedoaria lȝ Auic. non aſſentiat hoc.

Puli euiſcerati. Galli euiſcerati ⁊ pulli eoꝝ ſuppoſiti inouati ꝯferunt. Addit tñ hic kirādus ꝙ folia oliue recētia trita cū oleo ſupponātur vulneri.

Folia oliue.

Fimus galli. Et ēt dixit kirādus ꝙ fimus galli cū aceto cataplaſmat᷒ a feris rabidis morſus ⁊ vlcera ſanat.

Caro muſtelle. Caro vero muſtelle ſuppoſita loco eſt remediū oīs fere: ⁊ precipue vēter eius. Et Raſ. dixit ꝙ caro muſtelle deſiccata ſi potet̄ cū ruta vȝ ꝯ morſuȝ aīaliū vmiū ⁊ reptiliū.

Locuſte ſicce. Et dixit ꝙ locuſte ſicce non cocte nec ſalſe qñ cū vino bibunt̄ ꝯ morſum iuuant vermiū plr̄m ⁊ pcipue locuſte q̄ nō habēt alas.

Sputū hoīs. Et dixit ſputū hoīs vȝ ꝯ morſuȝ oiuȝ reptiliū venenorū ⁊ aranee ⁊ ſiliū.

Pix humida. Oibus ēt ꝯfert pix hūida emplaſtrata cū ſale.

Origanum. Decoctio ēt origāi bibita ꝯfert.

Pulegiuȝ. Et ſilr pulegiū cū vio bibitū.

Terra ſigilla. Terra ēt ſigillata ſiue paſſūpta cū vino: ſiue poſt bibita ꝯfert.

Nux. Nux ēt trita cū cepe ⁊ ſale ſuppoſita ꝯfert.

Calamentum. Si ēt calamentū terat̄ ⁊ ſupponat̄ efficit operationē cauterij ⁊

Feniculuȝ. oib᷒ ꝯfert. Et idē dicit đ decoctōe feniculi.

Oppopona. Oppo

ponacū cū aristolo. bibitū est tyriaca. ¶ Decoctio ēt maioꝛis polij bibita ꝓfert. ¶ Rustici aūt ſi bibāt ſtercus capraꝝ cū aceto cōfert eis. ¶ Seſſio ēt in aq̄ marina oībus cōfert. ¶ Liliū ⁊ ſuccus eius ⁊ ſemi na bibita cōferunt oībus pūcturis. ¶ Auſ. vnus ēt radicis vitis albe bibitus cōfert. ¶ Aleum aūt cū vino bibitū cōfert puncture cuiuſlibet vermis ⁊ ſer pentis. ¶ Ad moꝛſus autē cuiuſlibet aīalis marini venenoſi ꝓfert ſulfur ſuppuluerizatū loco aut mi xtum cū ſputo hominis vel vrina vel viſco vł oleo veteri vel melle vel terbentina.

Ariſtologia. Polium Sterc⁹ capra rum. Lilium. Radix vitis albe. Aleum. Sulfur.

¶ Cap. ſcdm. De moꝛſu canis rabidi.

Olicīti voluerūt eſſe antiq̄ in moꝛſu canis rabidi magis q̄ in cura alteri⁹ moꝛſus ⁊ cām puto occultationē ve neni: occultaꝛ. n. frequēter ad ānū ſi cut i d ñtib⁹ cōplōnes humidiſſimas q̄buſdā vero poſt ebdomadā aut q̄t tuoꝛ dies aut mēſes vel ſex mēſes vel ſic. ¶ Signū aūt in eis eſt ꝙ a cane rabido ſint moꝛſi ⁊ venenū in coꝛp⁹ ipreſſerit q̄ñ timēt aquā q̄re magno ſtudio laboꝛaueꝛt ad mł titudinē auxilioꝝ acq̄rēdoꝝ. ¶ Sꝫ volo mi dñe vos nō latere cognitionē moꝛſi a cane rabido ab eo q̄ ab alio cane eſt moꝛſus vt nō ꝯtigat hūc q̄dē negligere a cura rabidi canis: hūc nō ſtatiꝫ laboꝛare in vanū. ¶ Et ex ſignis manifeſtis valde ē vt ſciaꝛ ꝯditio canis q̄ momoꝛdit vtꝝ ſit rabidus vł nō. Sumaꝛ ēt nux bona ⁊ teraꝛ bene ⁊ ponaꝛ ſuper moꝛſū canis ⁊ dimittaꝛ aliq̄b⁹ hoꝛis poſtea ꝓijce eā gallo vel galline ⁊ ſi nō comedūt fac eos eꝛurire do nec comedāt. Si ergo canis erit rabidus gallus vel gallina moꝛieꝛ i ſequēti die ad plus. ⁊ ſi nō fuerit ra bidus viuēt. Infra ergo tres dies optie poterūt cu rari: ſꝫ poſt tres dies difficile q2 iā venenū eſt ꝑ totū ſꝫ ſi nō timēt aquā optime curanꝛ cū his q̄ dicenꝛ. Si vero fugiunt illam non ſananꝛ ſed fugientes ab

Pꝛonoſticū

Can. cōſe. ea ſiti moriunt. ¶ Cōe aūt ſit in hac cura vt vulnꝰ ſꝑ
teneat apertū ⁊ ſemꝑ attractiua ſuꝑ vulnꝰ teneant.
Ex hiis ergo trāſeo ad laudata ꝑ medicos. ¶ Dixe
Marubium. runt ergo ꝙ marubiū cū ſale tritū ⁊ emplatū loco cō
Aſſa. fert valde. ¶ Et ꝙ aſſa ſuppoſita ſuper vlcere valde
Oppopona- ↄfert. ¶ Et dixerūt ſumat oppoponacis ⁊ picis aā.
cum. ⁊ ſupponat ⁊ ē iuuamētū valde. ¶ Et mēta ſuppo
Mentha. ſita approꝑetate ↄfert. ¶ Et comeſtio ēt granoꝝ pi
Grana pinee nee ⁊ ꝑcipue cū ficubꝰ ⁊ dactilis ⁊ maxie granoꝝ pi
ma. nee maioris multū ↄfert. ¶ Et ſi terit radix feniculi ⁊
Radix feni- ſupponit multū ↄfert. ¶ Silr ēt capilli hoīs cū ace
culi. to emplati multū ↄferūt in q̄ in oībꝰ ↄcordat Raſ.
Capilli hoīs. ⁊ dixit ꝙ vrina hoīs īpoſita ſtatī ꝑſtat remedium.
Urina hoīs. Aleū quoqꝫ cū vino bibitū. ¶ Triticū ēt tritū ⁊ ſuꝑ-
Aleum. poſitū ↄfert. ¶ Et ſilr ficꝰ imature ſuppoſite aut fo
Triticum. lia eaꝝ recētia ↄferūt ⁊ ſilr vitia ſuꝑemplata ↄferūt
Ficus. ¶ Et dixit Amech al' Aui. ꝙ ex ſola nigella emplata
Nigella. iaꝫ ſanati ſunt multi. ¶ Et dixit Gal. ꝙ terra ſigi. cū
Terra ſigilla. vino limphato bibita ⁊ in vulnere ſuppoſita cōfert
Gentiana. īponat aūt cū aceto acerimo. ¶ Et dixit Serap. gen
tiana bibita ēt ſuppoſita loco cōfert. Et ſubdit ego
nō vidi medicinā melioꝛē in moꝛſibꝰ canis rabidi qn̄
datur de ea. ʒ. j. q̄libꝫ die trita ⁊ cribellata cū. ʒ. j. myr
re ⁊. ʒ. ß. pulueris cācroꝝ fluuialiū aduſtoꝝ ⁊ hoc in
pꝛin. anteꝗ̄ timeat aquā. Et ſilr dixit in ca. de cācris
℞. gētiane ꝑtes. v. olibani ꝑtē. j. cineris cācroꝝ adu
ſtoꝝ ꝗ̄tuꝫ oīa terant ⁊ fiat puluis. ¶ Et Gal. dixit ī
ſuis ſecretis. ℞. cineris cācroꝝ aduſtoꝝ fluuialiuꝫ
ꝑtes. ix. gētiāe ꝑtes. v. thuris ꝑtē. j. fiat puluis ⁊ ſit
doſis coclear. j. magnū cū aq̄ frida a pꝛi. egritudīs ſi
hꝫ infirmꝰ ſi vero poſtremꝰ habeat Doſ. ſint coclea
ria duo cū aqua ēt fria vſqꝫ ad q̄ttuoꝛ dies. ¶ Et di
cit Gal. ſꝑ ſupponat hoc emplꝫ in loco vlceris. ℞.
aceti. ℥. xx. oppoponacis. ℥. iiij. picis li. j. eſt. n. mira
bile ⁊ nullus moꝛtuꝰ eſt qui hꝫ regie vſus eſt in mō
Modus can- aūt adurēdi cācri ſicut ſunt locuti: ſumant cācri flu-
cros adurēdi uiales ſole exn̄te in leone in eſtate ⁊ luna iaꝫ hn̄te no

ctes. 18. Et dixit Raſ. luna exñte i ariete neq̃ ſumā tur marini: q2 nõ ſũt vtiles ⁊ ponant viui in olla ex ere rubeo facta ⁊ adurant in ea donec fiāt cinis ⁊ te rant leuiter ⁊ Gal. cañ. hor ingrẽs in. 12. lib. dixit hos ſermones. Hor aũt oĩu3 doctor nr pellops di- cere cãs volẽs cõueniẽter ait cãcrũ aquatile aĩal eẽ ac ꝯdicere morſis a rabido cane q̃b9 mor9eſt ſe occu patus a rabioſiſſima paſſione ꝗobrẽ ⁊ metuũt aquã cãcros ṽo fluuiales nõ marinos conuenire dicebat eo ꝙ ꝑ admixtionẽ ſalis aĩalia marina ſiccatiſſima ẽt nõ ſeruauerũt diligere ꝓrietatẽ que ad rabiẽ ⁊ di cente ſibi cur ⁊ igit oĩa aĩalia degẽtia in aq̃ potabili ꝯferũt ſicut ⁊ cãcri: ait q2 ſiſtem ꝑparatões cãcris re cipe nequiuerũt: hiis ⁊. n. aduſtis cinis exiccat9 effe ctus ꝯſumit ⁊ diſſipat inſit virt9 mordẽtiu3 hec q̃dẽ ꝓferebat pellops ꝓmittẽs ⁊ oſtẽdẽs ſe ſcire vniuer ſor cãs. Ego aũt mihi ꝑſuaderẽ in primis me ſcire certiſſime nõ accepto ꝑſuadere ꝓximis nec pellopis ſermonẽ vt ver acceptaui crebras cõditiões hñtes imo cãcros quoq̃ reor iuxta ꝓprietatẽ totius ſube ꝓdeſſe eo ꝙ cã nemo v ſor eis fuerit mortu9 ⁊ hec ẽ ꝯfirmãda ſcia. Et nos ſum9 exꝑti ꝯ morſu3 canis ra bidi radicẽ gẽtiane q̃ſi vt dictũ eſt oĩ mane ſumat ex ea. ʒ. j. myrre. ʒ. j. ꝑ̄ueris cãcror fluuia. ʒ. ij. cũ vio.

Cap. 3. De punctura ſcorpionis.

Laudauerũt antiqui tractãtes de pũ- ctura ſcorpionis florẽ ⁊ ſemẽ affodil- lor cũ rob bibita ⁊ dixerũt ꝯferre iu- uamẽto magno. Siſr quoq̃ dixerũt detur in potu radix colõqntide vſq̃ ad. ʒ. j. ẽ in hoc caſu mira medicia: ⁊ ſiſr ẽt trita poſi ta ſn ꝑ loco. Ego aũt dico ꝙſterc9 aſini comedẽti fenũ ꝙ ſit ſiccũ mixtũ cũ vino ⁊ bibitũ cõfert valde corꝑib9 ruſticor. Et dixerũt ꝙ ſemẽ lapatij agre ſtis maximũ ſit remediu3: itaq̃ ẽt ſi bibat: punctura

Affodillus.

Radix colo- quintide.

Sterc9 aſini.

Lapatiũ agre ſte.

Abſinthium. nõ nocet.¶ Et abſinthium mirabile eſt in hoc caſu.
Remediũ ſuꝑſtitioſuȝ. ¶ Et Rirãdus dixit ſi q̄s a ſcorpione ꝑcuſſus fuerit
⁊ dixerit i auricula aſini q̄m ſcorpio me ꝑcuſſit ſana-
Cerebruȝ galline. bit:⁊ aſin⁹ morietur.¶ Et dixit ꝙ cerebrũ gallie cũ
vino bibitũ ſanat morſos a ſcorpione.¶ Et dixit ꝙ
Lũbrici terre lũbrici terre ſuppoſiti morſui ſanãt.¶ Et dixit can-
Cancri flu. cri flu.cocti ⁊ bibiti cũ lacte caprino ſanant ⁊ ſic ara
Muſtella. nee.Et Raſ.dixit muſtella ſuppoſita cõfert nimiũ.
¶ Et dixit ꝙ cãcri ſiue fluuiales ſint ſiue marini val
de ꝓferũt cocti ⁊ bibiti cuȝ albedarũgi morſui ſcor-
pionis.Eſt aũt albedarũgi ſpẽs baſilici hñtis florẽ
Serapinum. rub.q̄ approximata ſcorpioni illũ interficit.¶ Sera
Ameos. pinũ aũt appropͥetate cõfert pũcture ei⁹.¶ Si aũt
decoctio ameos ſup loco ponat̃ ſtatiȝ tollit dolorẽ.
Andacocha. ¶ Idē aũt facit decoctio andacoche ⁊ eſt trifoliũ ⁊
maxime decoctio ſemis ei⁹:naȝ ſtatiȝ tollit dolorem.
Et Aui.dicit ꝙ ſi ſuꝑ mẽbro ſano fundant̃ dolores
Semen citri. facerẽt ⁊ mordicatõeȝ.¶ Cõfert aũt ⁊ ſemẽ citri bibi
tum cũ vino ſubtili aut in loco linitũ.¶ Empl̄m q̄ꝙ
Maiorana ⁊c. factũ ex aceto ⁊ maiorana ꝓfert.¶ Et dixerũt de car
Cartam⁹ ⁊ q̄d ſit. tamo ꝙ folia ⁊ fructus cartami ſilueſtris teneant̃ in
ore ⁊ donec aderũt dolor nõ erit ⁊ cũ abijcient̃ reuer
tetur.Eſt aũt cartam⁹ crocus ortulan⁹ cui⁹ flore tin
Tapſia. gitur ſyricũ.¶ Erradicat aũt morſuȝ eius tapſia cuȝ
Lac ficus. aceto ſuplinita.¶ Cõfert ēt lac ficus vulneri ſupīnũ
Mus. ctuȝ.¶ Et dixerũt ꝙ mus domeſtic⁹ ſciſus ſuppoſi-
tus ē tyriaca eius.Et Gal.dixit ꝓfert illi. Et Raſ.
Scorpio. dixit ſedat dolorem.¶ Et dixit teratur ideȝ ſcorpio
⁊ ſupponatur loco:ſanat.

¶ Capitulum.4.De morſu ſerpentis.

Lac ficus ſil. D morſum aũt ſerpẽtum multũ dicunt
cõferre lac ficus ſilueſtris ſuplinitum ⁊
nõ ſolũ i hoc:ſȝ ēt in pũctura oiuȝ v̄miuȝ
venenoſoꝝ.Idē aũt facit ⁊ ſucc⁹ extre-
mitatuȝ ei⁹ viridiũ q̄n in vere colligit̃ ⁊

exiccet̃ ⁊ vſui reſeruet̃. ⁋ Dentes ꝗꝗ hoīs moꝛtui triti aut vſti ⁊ ſuppoſitij ꝯferūt. ⁋ Si ēt ſemīs agni caſti vſꝗ ad. ʒ.j. bibat̃ cōfert. ⁋ Et cinis ēt vinacie ē tyriaca ei⁹. ⁋ Si ponat̃ recens pellis capꝛe ſuꝑ loco attrahit ad ſe venenū. Et cōfert ſilr ſterc⁹ ei⁹ cuʒ aceto coctū ⁊ bibituʒ. ⁋ Si ēt loc⁹ liniat̃ cū butyro aut cū pice cōfert. ⁋ Et dicūt ſcindat̃ ipſe ſerpēs ⁊ ſupponat̃ loco ſedat doloꝛē. ⁋ Et dixit Kirādus ꝙ cerebꝛuʒ galli cū cōdito bibitū moꝛſuʒ ſerpētis adiuuat. ⁋ Et dixit ꝙ ſan. anatis calidus aut ſicc⁹ cū vino bibit⁹ eos qui ab ethidua aƚ ethiduo ſunt moꝛſi ſanat. Sit aūt paludeſtris anas ſi eſt poſſibile. ⁋ Et dixit Raſ. virga cerui deſiccata vʒ oī patiēti moꝛſuʒ viperaꝝ ſi ei det̃. Et dicūt ēt ꝙ ſi ſuperfundat̃ loco dicto tarſilon. i. andacoche ſiue trifolij ſtatiʒ doloꝛē tollit. Si aūt ſuꝑ mēbꝛo ſano effunderet̃ ideʒ faceret ꝙ moꝛſus ſerpētis. ⁋ Et dixerūt ēt ꝙ lactuca aſini emplr̃ata ⁊ bibita multū cōfert. ⁋ Aleū ēt bibituʒ cuʒ vino cōfert. ⁋ Et Gal. dixit ꝙ ſaphyrus applicatus loco moꝛſus: cōfert.

Dēs hoīs moꝛtui.
Semen agni caſti.
Cinis vinacie
Pellis recēs capꝛe ⁊ ſterc⁹.
Serpens.
Cerebꝛū galli
San. anatis.
Virga cerui.
Tarſilon ⁊ ē fili⁹ aſi p̄ſem.
Lactuca aſini
Aleum.
Saphirus.

❡ Caplm̃. 5. De oībus alijs moꝛſibus ⁊ ſimilibus.

Nos dicem⁹ ꝯpēdioſitatē amātes ꝺ alijs moꝛſibus bꝛeuiter ⁊ dico ꝺm antiquoꝝ mādata ꝙ ad moꝛſuʒ hoīs emplr̃et̃ loc⁹ cuʒ folijs agni caſti: ⁊ hoc idē ꝯfert moꝛſui canis. ⁋ Sterc⁹ hoīs emplr̃atū ſuꝑ loco moꝛſuʒ ēt hoīs ſanat. ⁋ Et ſilr cepe ſal mel trita ꝑ diē ⁊ noctē īpoſita ⁊ demū vnguētū nigrū qꝺ ſcribit̃ in ꝭ ca. ſuppo nat̃ ꝯfert: ⁊ ꝭ idē moꝛſib⁹ canis nō rabidi. Cōtingit frequēter hoīeʒ rabiē icurrere ⁊ maxime. qn̄ ē moꝛſus a cane rabido ⁊ nō ſanabit̃. Si ꝗ tūc aliū momoꝛderet curet̃ ille moꝛſus curatōe moꝛſus canis rabidi. ⁋ Ad moꝛſuʒ ſymie expimēto didici ꝙ fabe maſticate ſubito ꝯferūt ⁊ ſilr ad moꝛſū gatte. ⁋ Ad moꝛſuʒ muſtelle ruta cōeſta bibito vſo poſt

⁋ Ad moꝛſuʒ hominis.
Agn⁹ caſtus.
Sterc⁹ hoīs.
⁋ Ad moꝛſuʒ ſymie ⁊ gatte.
Faba maſti.
⁋ Ad moꝛſuʒ muſtelle.
Rutha.

ipſaꝫ eſt tyriaca. ¶ Cōfert aūt eiſdē empl̄m factū ex
¶ Ad morſuꝫ lupi — ficub⁹ ⁊ orobo loco morſus ſuppoſitū. ¶ Et Raſis
dixit ꝙ cōfert empl̄m fcm̄ ex aleis ⁊ folijs ſic⁹ triti
⁊ cimio. Et dixit Gal. ꝙ ipa ſibiipſi ē tyriaca. ¶ Ad
Gentiana. — morſuꝫ lupi: bibant gētiane. ʒ. ij. aut bibat ex deco
Calamentum mon. — ctiōe calamēti mōtani. Et hic dixit Amech ꝙ q̄ vn
git ſepo renū: leonis vel leporis nō timet ire iter lu
pos nec accedēt ad eū. Idē dicūt ꝺ ſtercore vtriuſ꜃.
¶ Ad morſuꝫ lacerte. — ¶ Ad morſuꝫ lacerte ipſa cū vrina bibita ſibiipſi eſt
tyriaca. ¶ Ad morſuꝫ apū ⁊ veſpaꝝ ſterc⁹ bouis ap
¶ Ad morſuꝫ apū ⁊ veſpaꝝ — proprietate ꝯfert toti⁹ ſubſtantie. ¶ Ad ideꝫ aūt ſu
mat ſerpilli auf. cū ſecheniabi. i. ſiru. acetoſo ⁊ ꝯfert
Sterc⁹ bouis — ēt ſupempl̄atū. ¶ Sterc⁹ ēt capre appropriatete at
Serpillum. — trahit ad ſe venenū. ¶ Et Ricrādus dixit ſterc⁹ canis
Sterc⁹ capre. — cū oleo mixtū eis ꝯfert. ¶ Et nos expti ſum⁹ ꝙ ſem̄
Sterc⁹ canis. — malue q̄n cū vino ⁊ aq̄ coquit ⁊ modico aceti ⁊ ex il
Semē malue — la decoctōe bibit ſanat. ¶ Ad morſuꝫ rutelle teneat
¶ Ad morſuꝫ rutelle. — loc⁹ in aq̄ cal'a donec dolor ſedet poſtea ſumant in
potu nigelle. ʒ. ij. ⁊ empl̄et loc⁹ cū cinere ligni ficus
calce ⁊ flore ſalis mixtis cuꝫ aq̄ cal'a aut bibat ſepe
⁊ liniat ex lixiuio facto ex cinere ficulnee dcō ſupra
¶ Ad morſuꝫ aranee. — ca. de cōgelatōe lactis ⁊ ſanguis in ſtō. aut bibat ex
ſucco folioꝝ mori. ℥. j. ʒ. ¶ Ad morſū aranee peſſime
Cancri flu. — ēt valēt cācri fluuia. cocti ⁊ bibiti cū lacte. Et Raſ.
Cerebruꝫ galline. — dixit cū lacte aſine. Et dixit ꝙ cerebrū galline bibi
tuꝫ vꝫ ꝯ morſuꝫ araneaꝝ ⁊ ſiſiuꝫ. ¶ Ad morſuꝫ for
¶ Ad morſuꝫ formice volā. — micaꝝ volātiū lēticula aq̄ ſtagni cū aceto ſupponat
⁊ vl'r frigidiſſima mox poſt hec fiat fricatio cuꝫ mu
¶ Ad ꝑforatiōes vnguiū aīalium. — ſcis vꝫ ēt ꝺ vltimū pūcture veſpaꝝ: ſed ad aliaꝝ for
micaꝝ morſuꝫ fricet loc⁹ cuꝫ oleo ⁊ cinere aut ſuget
loc⁹ donec dētes egrediāt ⁊ eiſdē ſupponat empl̄ꝫ:
¶ Ad morſuꝫ cancri pulli vpupe — vꝫ: ēt hoc ⁊ veſperib⁹ ⁊ apib⁹. ¶ Ad oēs ꝑforationes
q̄ fiunt ab vnguib⁹ auiuꝫ: ſupponat cera pix ſepū ⁊
galbanū mixta more vnguēti ⁊ vocat vnguētū nigrū.
¶ Ad morſuꝫ draconis marini. — ¶ Ad morſuꝫ cācri decolent pulli vpupe ⁊ iſundant
⁊ fiat ex eis ſup loco empl̄m. ¶ Ad morſuꝫ draconis
marini ⁊ teſtudinis ſulfur mixtū cū vrina bois vl' ſpu

to vel oleo veteri ⁊ cum cera eſt perutile. Et ego in
pũctura alioꝝ piſciũ marinoꝝ venenoſa cũ ſputo mi
ſcui ⁊ inueni mirabile. ¶ Et ſilr dico experimẽto ꝙ in
talib⁹ pũcturis auelana maſticata ſuppoſita eſt vti- Auelana.
liſſima ꝑcipue ĩ pũctura araneę marine. ¶ Cõfert ẽt eiſ Lac piſcis ca
dez lac piſcis qui dr calamari⁹ ſuppoſitũ loco ⁊ ẽ pi lamarij.
ſcis marin⁹ õ gñe ſepiũ. ¶ Ad talia ẽt ẽ remediũ ꝺra
co. mari. dixit Raſ. ſibi ipſi ipſe impoſit⁹ eſt tyriaca.

¶ Cap. 6. De fuga oĩuz aĩaliuz venenoſorum.

Et qꝛ vr̃a reqrit potẽtia diuerſitates lo-
coꝝ ꝑquirere in quib⁹ forte pñt multa
aĩalia venenoſa ꝯuerſari vt nullũ nobis
appropinquari poſſint: ſed fugiãt ſcri-
baz in hoc ca. vl̃r q̃ ſunt illa q̃ oĩa aĩalia Squille.
fugãt venenoſa. ¶ Cõcordãt aũt oẽs ꝙ ſi cepe ſquil
le integrũ ſuſpẽdať ſup limen hoſtij: oĩa aĩalia vene
noſa de domo fugiũt: imo ẽt dixit ꝙ ſi ſuſligeť ſatis
fugat ſuo odore oẽs vmes q̃ rodũt ſaccos. ¶ Idẽ ẽt Agn⁹ caſtus.
accidit ſi rami agni caſti ſup domũ ⁊ ſup lectũ ſter- Iuniperus.
nanť. ¶ Suffumigatio ẽt facta cuz iunipo oĩa aĩalia Origanuz.
fugat. ¶ Origanũ ẽt ꝑ domũ ⁊ ſtratũ oĩa illa fugat. Pulegiuz
¶ Idẽ aũt ⁊ pulegiũ ⁊ maxĩe montanũ ⁊ ſternituz ⁊
ſuffumigatũ in domo. ¶ Silr aũt eſt de abrotano ⁊ Abrotanum.
eodẽ mõ ſternitũ ⁊ ſuffumigatũ. ¶ Suffumigatio ẽt
cũ naſturtio illa de domo expellit. ¶ Et dixit Raſ. Naſturtium.
ꝙ ſi ſuffumigeť dom⁹ cũ pulmone aſini fugiũt ab ea Pul. aſini.
vermes. Docet etiam in noſtra curia nobili atꝙ ma-
gna tenere grues atꝙ ciconias ⁊ pauones ⁊ alia ani
malia aquatica quorum eſt natura talia animalia ca
pere. Et ſimiliter gattos ⁊ furones ⁊ ceruos quos
proprie propria ſui natura fugiunt aĩalia iſta.

¶ Capitulum ſeptimum. De fugandis animalibus venenoſis in ſpeciali.

SIcut in generali diximꝰ q̄ ſunt illa q̄ fu-
gant aīalia venenoſa: ſic oꝫ in ſpāli ſcire
Suffumigia. q̄ ſunt illa q̄ ipſa fugāt. ¶ Dico ḡ ꝙ ſuf-
fumigiū factū in domo cum coꝛnu cerui
aut capꝛe vngulis aut capillis humanis
aut cū ſulfure aut ēt cū olibano ſolo fu-
gat ſerpētes. ¶ Idē facit ſuffumigiū picis: bdelij: ⁊
ſerapini: ⁊ fumꝰ ēt de lignis granatoꝝ ipſos ⁊ pluri-
ma alioꝝ expellit. ¶ Ideꝫ ſulfur ⁊ vngula aſini ⁊ gal
banū ſuffumigata faciūt. ¶ Et dixit Amech ſi ſuffu
miges domū aut curiā cū pulmone aſini mūdas eaꝫ
ab oī ſerpēte ⁊ ſcoꝛpione. Et Raſ. dixit ꝙ ſerpētes
fugiūt odoꝛem coꝛnu cerui. Et ſi diſſoluat ſal armo
niacū cuꝫ aq̄ ⁊ deinde iroꝛet domꝰ valde appꝛopin-
¶ Ad mures quāt ſerpentes. Et ſi de ea in cauernis coꝝ ꝓijciat
effugandos. moꝛiunt. ¶ Mures aūt interficiunt ſi cuꝫ farina vel
alio cibo delectabili eis det argētū viuū moꝛtificatū
aut ēt plumbū vſtū vel ſquama ferri vel gallia vł ele
boꝛus niger vel realgar. Et ſi ſuffumiget domꝰ cum
Ungula muli attramēto fugiūt oēs. ¶ Et dixit Amech ꝙ ſi ſuffu-
ſiniſtra. miget cū vngula muli vł aſini ſiniſtra oēs fugiūt ⁊ ſi
capiat ⁊ excoꝛiet facies eiꝰ ⁊ ſinat abire oēs d̄ domo
¶ Ad ſcoꝛpio fugiūt. ¶ Scoꝛpiōes fugāt ſi plures ex eis capiant
nes. ⁊ domꝰ ſuffumiget ex eis ⁊ oēs fere ōmes fugiūt ex
ſuffumigio ex ipſis ꝓpꝛijs ⁊ moꝛiunt ſic dixit Raſ.
Aſſa. ¶ Aſſa ēt diſſoluta in aq̄ ⁊ iroꝛata ꝑ domū non ſinit
ipſos appꝛopinquare ad loca q̄ iroꝛata fuerunt. Et
dixit ſi ex aſſa vł alchitrā linias coꝝ foꝛamīa nō egre
Sepū leonis dient vlteriꝰ. ¶ Et dixit Raſ. ꝙ ſepū leonis ſuffumi
gatū vel in loco retētuꝫ lupos fugat. Et ſi hō eo vn-
gat mixto cū alijs vt eoꝝ ſapoꝛ exuberet nō appꝛo
pinquāt ſibi lupi nec alia rapatia nec ēt domui ex h̄
¶ Ad pulices inūcte. ¶ Pulices fugant ſi coquant tribuli marini
Tribuli mari. ⁊ ex coꝝ decoctōe domꝰ ſpargat. ¶ Idem aūt opat
Oleander. decoctio oleādri: nam eos fugat ⁊ interficit. ¶ Ideꝫ
Xilocarata. etiā efficit decoctio xilocarate ꝑ domū ſparſa. ¶ Et
Coꝛium vrſi. Rirgudus dicit ꝙ coꝛiuꝫ vꝛſi fugat pulices a loco in

quo eſt poſitū. ⁋ Et etiam dixit ſiquis ponit in pauimento domus vbi ſunt pulices lampiram fugiēt. Eſt autem lampira vermiculus volans quaſi ſimilis muſce lucēs de nocte in eſtate. ⁋ Et ſcriptum eſt in ſcientia iſta ꝙ ſi fouee fiant in medio domus ꝛ impleantur ſanguie eritij vel hirci oēs pulices currūt ad locū illū ꝛ ſi īr inūgat baculus ex dicto ſanguie ꝛ ponat in medio camere oēs aſcēdūt ſup illo baculo ꝛ eſt Raſ. Quidā dicūt ꝙ idē facit pinguedo eritij cocti vel ſalſi baculo illinita. ⁋ Et ēt dixit Raſ. ꝙ ſi dealbet dom⁹ vel curia cū calce mixto cū cōdiſi vel opio nō ingredient muſce. ⁋ Et ēt dixit ſi in domo dentes canini lupi ꝛ cauda eius ſint ſepulta nō intrabunt in ea muſce. ⁋ Cimices fugant cuꝫ fumigio facto ex nuce cipſſi. Ideꝫ aūt facit ſuffumigatio fctā cuꝫ ſtercoꝛe bouis. ⁋ Et fugat ēt cimices ꝛ ſcarabeos ſuffumigiū factuꝫ ex attramēto vel nigella. Et ſi coꝛp⁹ ex eis inungat nō nocet moꝛſus ſui. ⁋ Et dixit Amech ſtelio nō ingredit domū in qua eſt ʒafranuꝫ nec in loco in q̄ eſt coloq̄ntida. ⁋ Et dixit Raſ. ſi pilus equi liget ad oſtiuꝫ nō ingrediūtur culices ꝙdiu ligatus erit. ⁋ Et ſi locus ſuffumiget cuꝫ coꝛnu cerui ꝛ vnguib⁹ capꝛe fugiūt ab illo loco culices. ⁋ Muſce fugātur ex odoꝛe arſenici citrini: imo ſm Amech ſi diſſoluatur in lacte nō cadet ſuper eo muſca quin moꝛiat. ⁋ Et ſuffumigiuꝫ factum ex oliba no eas ꝑeccat. ⁋ Et ſi eleboꝛus niger in aqua coquatur ꝛ ſpargatur domus interficiet illas. ⁋ Foꝛmice fugātur ex alchitrā ꝛ ſulfure ꝛ aſſa: imo ꝛ odoꝛ ſulfuris perimit omnes que illuꝫ recipiunt. ⁋ Si coloquintida miſcetur: ꝛ ſi aliquid ex eis in foꝛaminibus eoꝛum mittatur moꝛientur. Et ſi ex eis liniantur eoꝛum foꝛamina nō egredientur inde. ⁋ Et dixit Amech ſi ex ſtercoꝛe vace cum aceto liniatur locus aliquis foꝛmice non aſcendent. ⁋ Et Raſis dixit ſi veſpertilio ponitur ſuper oſtio foꝛmicarum non egredientur foꝛmice. Idem facit coꝛ eius.

Lāpira ꝛ q̄d ſit.
Sang. hirci ꝛ eritij.
Dens canin⁹ ꝛ cauda lupi.
⁋ Ad cimiceſ nux cipꝛeſſi.
Sterc⁹ bouis
Nigella.
⁋ Ad ſtelliones.
ʒafranum.
Coloq̄ntida.
Pili equini.
Coꝛnu cer. ꝛc.
⁋ Ad muſcas fugandas.
Arſenicum.
Olibanuꝫ.
Elebo⁹ nig.
⁋ Ad foꝛmicas.
Sulfur.
Alchitrā.
Aſſa.
Coloq̄ntida.
Sterc⁹ vace.
Veſpertilioꝛ coꝛ eius.

Caules.

⁋ Et dixit ꝙ qñ caules ⁊ aſſa fetida ꝓijciunt̃ in eoꝝ
foramine ꝑeunt. ⁋ Et dixit ſi iungat̃ radix arboris

Fel bouis.

felle bouino nõ accedẽt ad eaꝫ formice. ⁋ Et ſi mẽ-

Menſtruata.

ſtruata circũdet area nõ intrabũt formice area. ⁋ Et

Formice con-buſte.

dixit ꝙ formice ꝑeunt ex odore carñ ꝯbuſtaꝝ. ⁋ Lo-
cuſte ẽt fugant̃ de ſachis vbi timent̃ ne illa deſtruãt

⁋ Ad locu-ſtas.

ſi eruca ⁊ ſiliqua lupinorũ ifundant̃ in aquã ⁊ ꝑ lo-
cuꝫ ſegetũ vel ꝑ domũ ſpargat̃. ⁋ Et ſuffumigiũ ẽt

Eruca.

factuꝫ ex altea ⁊ ſtercore bouis illa fugat. ⁋ Et dixit

Siliqua lupi-norum.

Raſ. ꝙ fumus factus ex iſtis ꝯbuſtis ꝑ domũ vel
ſegetes illa fugat ⁊ necat.

Locuſte con-buſte.

⁋ Sermo. 5. De decoratiõe ⁊ ꝯtinet octo tractat⁹.

⁋ Trac. I. De pulcrificanda facie ⁊ cuti totius corporis. ⁊ eſt vnum capl̃m.

ET primũ quidẽ dicemus que ſunt illa q̃ faciẽ ⁊ cu-
teꝫ clarificãt taꝫ ſcripta ꝑ veteres ꝙ̃ per
nos expta pulcherrima demũ vo ad oẽꝫ
fedationẽ tollendã veniemus ⁊ dixerũt

Yſopus.

quidã ꝙ ad colorañ faciẽ multũ facit yſopus ⁊ ma-
xime illinit⁹ cũ cartamo ⁊ ita quecũq3 dñr de facie ⁊
de cute toti⁹ corpis intẽdant̃ ⁊ eodẽ mõ approxima-
ta ſibi. ⁋ Qđ ẽt faciẽ mũdificat ⁊ maculas aufert eſt
inũctio facta cũ ſinapi mixta cuꝫ melle ⁊ adipe aut

Caro mellõis

cũ melle ⁊ cera. ⁋ Dilucidat aũt faciẽ caro mellõis
vna cũ ſemib⁹ tritis trita. ⁋ Qñ ẽt terit̃ cuꝫ farina or-
dei vel cicerꝫ ⁊ i ſole ſiccat̃ deĩde iteꝝ terit̃ ⁊ cũ ea fa-

Cicer.

cies lauat̃ imo ⁊ cicer linitũ ⁊ comeſtũ bonũ coloreꝫ

Radix acori.

efficit. ⁋ Faciẽ etiã clarificat radix acori ⁊ eſt gladio-

Lac.

lus. ⁋ Ualde ẽt colorẽ bonũ facit vſus lactis ⁊ pro-

Lupini.

prie cũ ꝫuc. ⁊ ꝓprie in mulieribus. ⁋ Lotio ẽt faciei
facta ex decoctiõe lupinorũ coctoꝝ vſq3 ad eorũ diſ-
ſolutionẽ faciẽ albificat ⁊ oẽꝫ maculã abſtergit a cu-

Radix lilij.

te. ⁋ Radix quoq3 lilij mũdat faciẽ abluẽdo ⁊ terſaꝫ

redendo: ⁊ remouet ꝯctiōes ⁊ rugas eiꝰ. ¶ Et nos illas ſedamꝰ cū vnguēto nr̄o qḋ ē. ℞. radicē lilij olei de amigdalis amaris ⁊ cerā ꝗ̄ ſufficit fiat vnguētu₃. ¶ Et nos ponētes nr̄a expta dicimꝰ: ſumat farine ſimulaginee farine ordei ciceris albi farine fabarum amigdalaꝝ dul. dragagāti an̄. ʒ. ij. radicū vitis albe. ʒ. j. ʒ. fiant trociſci cū albu. oui cū ꝗ̄ vis vſu₃ line vnu₃ ex eis cū aq̄ ordei diſſolutū ſuꝑ faciē ⁊ dimitte ꝑ du as horas poſtea ablue cū aq̄ furfuris. clarificat. n. fa cies ⁊ abſtergit oīs feditas cutis ⁊ fit color bonꝰ cū ꝯmixtiōe rubedis. ¶ Exptū aliud quo dn̄e bn̄ mul tu₃ vtunt ⁊ expti ſumꝰ mirabile: ꝯmutat. n. faciei pel lem ⁊ relinquit alia₃ ꝑlucidiſſimā ⁊ aufert oē₃ fedi tate₃ ꝗ̄ eſſet in cute ⁊ eſt. ℞. aq̄ tartari ꝑtes. iij. ſapo nis liquidi nigri ꝑtē. j. argēti viui ꝑtes. xx. bulliant ſimul in ciato ſuper prunas ⁊ cum bulliunt ſubito ponat ciatꝰ in aqua frigida: ita tn̄ ꝙ aqua nō ingre diat: ſ₃ ſolū feruor extinguat: ⁊ iteꝝ bulliāt ⁊ extin guat vt priꝰ ⁊ hoc fiat nouies ex quo facies fortiter inūgat ⁊ multū ď ipa ſupponat ⁊ teneat nouē diebꝰ ꝯtinuis ſuꝑ faciē ⁊ in balneo poſtea facto cū facies bn̄ rubet ⁊ ꝑꝑ balneū ſudet fricet ſuauiter valde li niēs ſuꝑ faciē: hoc ēt vnguētū extirpat callos. ¶ Aq̄ aūt tartari ſic fit. ℞. tartaꝝ ⁊ pone ſuꝑ prunas ⁊ ſine illū ardere donec albeſcat poſtea accipe eū ⁊ pone eū in ſacculo pāni linei ⁊ pone ī loco hūido ſicut penu ſub vaſis ⁊ ſuppone ciatū vł ampulā ⁊ collige aquā hec. n. aq̄ ſola linita groſſas ſerpigines ſanat ſubito ⁊ facit capillos flauos ⁊ faciē lucidā. Qḋ ſi ħ ꝑdictū ſequat vſus hmōi alteriꝰ vnguēti erit effectꝰ mirabi lis ⁊ eſt. ℞. anguillā ⁊ euiſcera ⁊ laua bn̄ ⁊ incide il la₃ ⁊ laua deinde ꝯſtrue paſtellū vnum hoc mō pone petia₃ linea₃ mundā magnam ſuꝑ cruſtam inferio rem deinde pone folium vnum ⁊ vnum ceruſe bene cocte ⁊ folium vnū medulle vituli ⁊ ſic gradatim re ple paſtellu₃ deinde reuolue petiā ſuper gradu ſu periori ⁊ claude paſtellū cū ſuperiori cruſta poſt po

Vnguētū aſ₃

Modꝰ aquā tartari confi ciendi.

ne in furno donec ſit cocta:tunc.℞.paſtellum ꝛ diſcooperi eũ ꝛ eleua totuʒ qđ eſt in paſtello ſurſuʒ cũ petia que cõtinet totũ eleuata prius cruſta ſuꝑiori ꝛ collige per ſe ſubtile qđ per ſe egredit̃ poſtea exprime manib⁹ ꝛ collige qđ ꝑ ſe egredit̃ ꝛ feces ꝑ ſe recõde. Ex primo quidẽ ꝑꝑ ſui ſubtilitatẽ põt ſuꝑ facieʒ poni de die ſed de nocte ponat̃ qđ eſt mediuʒ q: expreſſione eſt groſſius. hoc itaqꝫ vnguẽtuʒ ſiue cũ ꝓuiſione primi ſiue nõ:faciẽ dilucidat ꝛ oẽs feditates cutis tollit:feces aũt ſuꝑinũcte ſciſuras que fiũt in pedib⁹ ꝛ manib⁹ ꝛ facie ſanãt.¶ Aqua mirabilis cui eſt inſiſtẽ.mire.n.dilucidat faciẽ.℞.argẽti viui ℥.j.imponat̃ argentũ viuuʒ in ouo:paruo in ipſo facto foramine poſtea obſtruatur foramen ꝛ ponat̃ in olla ꝛ ferueat vſqꝫ ad ꝑfectionẽ decoctiõis oui ꝛ indurationẽ deinde tollat̃ argentũ ex ouo ꝛ miſce cũ alio in paraſide vitreata in qua nulla ſit macula ꝛ agitetur quaqꝫ die in ſole pluribus horis cuʒ baculo mũdo.ꝛ quãdoqꝫ cuʒ digitis valde modicũ aque ſuperaſꝑgatur ꝛ hoc fiat donec totum manifeſte albeſcat ꝛ quãdoqꝫ per mẽſeʒ ſtatur anteꝙ ad hunc terminuʒ perueniat̃ tunc vltimo teratur ꝛ ponatur in ampulla vitrea plena aqua ſublimatiõis floꝝ nenufaris albi qui ſunt vt lilij albi:ꝛ ſi hoc nõ habetur tollat̃ aqua lilij domeſtici aut ẽt aqua cõis:ſed prima eſt perfectior:ſcđa autẽ quãtũ vltima totũ ergo fiet ſicut lac ex hac mirabil̃r poſt ablutionẽ faciei cõem ꝛ exiccationem facies ſubtiliter liniat̃:ꝛ ſufficit qñqꝫ vna linitio pluribus diebus.¶ Aliud expertuʒ leue pulcherrimũ.℞.radicẽ ſerpentarie ꝛ eã per fruſta minuta diuide ꝛ exicca eam in ſole poſtea pulueriʒa eam ꝛ cribra per pãnum ſtrictuʒ poſtea confice eam cum aqua roſ.ꝛ ſine ipſum bene ſiccari in ſole deinde iterum teratur ꝛ addat̃ ei quãtum eſt tertia pars eius ex ceruſa:ꝛ iteruʒ cum aqua roſa.incorporetur ꝛ exiccetur ꝛ teratur hoc itaqꝫ puluere facies linia-

Aqua expta.

tur cum aqua roſa.vel aliquo alio liquore perluen-
dam ⁊ lucidam cutẽ faciem ⁊ pãnum ⁊ alias macu-
las remouet.¶ Aliud.℞.litargirij aurei pulueriza-
ti lib.j.⁊ coque in lib.ij.aceti albi clari vſq; ad con-
ſumptionem medietatis poſtea cola ⁊ vſui reſer-
ua in vaſe vitreo. Item.℞.litargirij aurei pulueri-
zati ſalis gemme añ.lib.j.aque pluuialis clare lib.ij.
coque ⁊ cola vt ſupra ⁊ ſerua:cum ergo operari vo
lueris. ℞. prime partes.ij. ſecunde partem vnam
cõmiſce ⁊ vtere ſicut alijs hoc idem reperi in mar-
gine.

¶ Tractatus ſecundus quinti ſermonis.De remo
tione omnis feditatis a cute ⁊ continet tria ca-
pitula.

¶ Capitulũ primũ vniuerſale.De remotione oĩs
feditatis a cute ⁊ facie ⁊ de ſudoribus.

Multa ſunt dicta in capitulo prece
denti que tamẽ vtilia hic
poſſunt adduci ſicut ⁊ hic multa dicen-
tur que poſſunt adaptari ad illũ.¶ Di
camus igitur q Gale. dixit q omnes — Succus ciclaminis.
exflorationes cutis ſuccus ciclaminis delet illini-
tus.¶ Ad omnem etiam maculam corporis ⁊ bo-
thor confert lupinus ⁊ maxime eius decoctio facta — Lupinus.
vſq; ad diſſolutionem ſubſtantie ⁊ ſimiliter cocti
cum nuce cipreſſi ⁊ aceto ⁊ emplaſtrati.¶ Confert — Gũma rutbe
etiam illinitio facta cum gũmi rutbe agreſtis:ſed vl — agreſtis.
tra horam non dimittatur ſuper locum.¶ Omnem
etiam malũ colorem in cute exiſtentem ſiue ꝓpter
egritudinem ſiue ꝑ apoſtemata ſiue ꝑ aliam cãm
comeſtio ficuũ acerbaꝝ rectificat.Et ſimiliter linitio — Ficus acerbe
facta cum eis. Confert etiam ⁊ ſpeciebus eoꝝ ⁊ mor
phea.¶ Ad omnem impetiginem proprie confert

Spma hoīs. ſperma hoīs ſup inunctū. ¶ Et dixit Raſis ſi ponať
Fel galline. fel galline ſup maculas factas in corpe aufert illas.
Cepe. ¶ Et ſilr cepe tritū miſceať cū ſepo galline dlet ma
Sang. galline culas rubeas. ¶ Et ꝙ ſanguis gallinaꝝ nigraꝝ au-
nigre. fert maculas fetidas. ¶ Oīs ēt macula corpis cū ele
Eleborus ni- boro nigro ſolo vł mixto cū olibano pice liqͣda cera
ger. oleo de citro ⁊ aceto delebiť. ¶ Eaſdē autē oēs fa-
Radix lapa- ctas maxīe pp ſudorē in balneo: radix lapatij trita
tij. cū aceto ⁊ alumīe liqͣdo mire tollit maculas. ¶ Etiā
Granū been oēs tollit granū been ſupfricatū eis. ¶ Qđ aūt oēs
Radix man- maculas tollit ēt ſine vlceratiōe q̄ fiat in cute: eſt ra
dragore. dix mādragore qn̄ ex ea macula fricatur i ſole. v. vł
Semē naſtur vj. diebus. Idē autē opať ⁊ lac eius. ¶ Semē etiam
tij. naſturtij cū melle inunctū oēm maculam abſtergit:
Lac titimali. ¶ Idē facit lac titimali inunctū ſꝫ vlcerat. ¶ Qđ ēt
Terra i ſpica abſtergit corpꝰ ab oī macula ⁊ reddit bonū odorem
inuenta. eius eſt terra q̄ inueniť i ſpica qn̄ cum ea fit ablutio
Sinapis ſil. ⁊ manus facit pulchras ꝙ expti ſumus frequenter.
¶ Ad oēs ēt ſordes tollendas: ſinapis ſilueſtris eſt
empłm bonū. ¶ Ad veſtigia aūt nigra q̄ fiūt in toto
Calamentum. corpe calamētū recēs coctū in vino ⁊ linitum delet.
Radix peo- ¶ Ad eadē autē ēt radix peonie abſtergit nigredi-
nie. nē que fit a ſanguine ꝯgelato ſub cute. ¶ Aſpaltuꝫ
Aſpaltuꝫ. diſſolutū cū aceto ⁊ inunctū diſſoluēdo ſanguinem
tollit. ¶ Oēs ēt maculas ſanguis tollit linitio facta
cū aceto ⁊ melle: veꝝ nimius vſus cicatrizat cutem.
Raffanus. ¶ Oēs liuores rafanus ſublimatus ⁊ ēt oēs macu-
las totius corpis extraneas. ita ꝙ ēt morfeā nigraꝫ.
Uitellum oui ¶ Etiā tollit pānū vitelū oui aſſatū ⁊ ſuppoſitum ⁊
aſſatum. pro talibus plura querant ſup cap. de liuoribꝰ oc u
Trociſ. loꝝ. ¶ Fetorē ēt ſudoris tollit hoc. ℞. roſ. quas ros
nō tetigit auř. l. ſpice auř. vj. mirrhe auř. vij. fiāt tro
Lappa. ciſci ⁊ liniant in balneo. ¶ Eundē aūt fetorē ⁊ etiaꝫ
aſcelaꝝ ⁊ totiꝰ corpis: oēm fetorē tollit decoctio la-
pe in vino ⁊ bibita pp cām dictā ſup cap. de ꝓuoca-
Mirtus. tiōe vrine. ¶ Fetorē ēt aſcelaꝝ tollūt mirtus ſicca ⁊
Myrrha. ſupfricata cū vino. ¶ Idē ēt facit myrrha linita cuꝫ
vino

vino ꝛ albumine. ¶ Et eiſdẽ cõfert qđ ſcribit q̄rto
cap. huiꝰ tractatꝰ. ¶ Et fetorẽ pſiloti tollũt folia pſi — Folia perſic.
ci emplata. ¶ Ad ſupfluos aũt ſudores vinũ mirti — Vinum mirti
num mirifice ꝓdeſt qđ ſic fit. Re. fol. ſumitatũ ꝛ fru — nuȝ ꝛ modus
ctus mirti añ. M. q̄ttuor ꝯtũdant ꝛ ponant in tri — fiendi.
bus modijs vini ꝛ bulliãt vſq ad ꝯſumptionẽ vniꝰ
modij coleſ ꝛ vſui reſerueſ. ſanat ꝛ hoc vinũ gingi
uas laxas ꝛ ſaniosas aures. ¶ Oleũ ẽt mirtinũ ſtrin — Spica ro.
git illas ꝛ pului ſpice romane ſuppuluerizatꝰ. Et
ego quidẽ nõ dubito ꝙ vnguẽtũ comitiſſe ſcriptuȝ
ſupra cap. de retẽtiõe mẽſtruoꝝ q̄ñ inũgiſ corpꝰ eo:
ſudores reſtrigit imo inũctiõe facta ꝑ ſpinã. ¶ Et
q̄dẽ nũc ponimꝰ quedã expta ad ea q̄ dicta ſunt ſu — Expertum.
pra. vt igiſ oẽ veſtigiũ abſtergaſ a quocũq loco cor
poris ſit ꝛ ꝑcipue i corpibꝰ duris tollaſ succꝰ aut aq̄
decoctõis racemoꝝ vitis ſilueſtris ferẽtis vuas ꝛ la
ueſ locꝰ ex eo. ¶ Vt aũt oĩs feditas q̄ eſt in cute, re
moueaſ ẽt a quacũq cã ſit facta. Re. radicis vitis al
be orobũ ꝛ fenugrecũ coquanſ in aqua vſq ad diſ
ſolutionẽ ſubſtantie ipſoꝝ ꝛ exide locꝰ laueſ. ¶ So
la aũt farina orobi cũ melle facta ſm artẽ ideȝ facit.

¶ Cap. ſcđm. De impetiginibꝰ ꝛ lentiginibꝰ ꝛ puſtu
lis leproſis que ſunt in facie fetidis.

Loquemur ꝑꝑ breuitatẽ de oĩbꝰ iſtis
ſimul. Et Gal. dixit ꝙ lichin ꝛ ipeti
go q̄ naſciſ ſuꝑ petras curat oẽs ipe
tigines ſuplinita. ¶ Oẽs aũt lichines — Gũmi pini
ꝛ ipetigines gũmi pini agreſtis cum — agreſtis.
aceto illinitꝰ optĩe curat ꝛ illas ẽt pue
roꝝ ꝛ maxĩe melle vel zuccharo ſibi addito. ¶ Eaſ
dẽ aũt pueroꝝ ſanat ſaliua ieiuni ꝛ maxĩe cũ cãfora — Saliua ieiuni
ſuplinita. ¶ Eiſdẽ ẽt multũ confert ſupfluitas cere
quã apes eijciunt de domicellis ſuis ꝛ inueniſ i eis — Superfluitaſ
ſuplinita. ¶ Succꝰ quoq tapſie cum olibano ꝛ cera — cere.
eq̄li põdere lẽtigies lipidat. ¶ Marchaũta ſubtilr — Succꝰ tapſie

trita: ⁊ cū aceto ſuplinita appropꝛietate illas abſter
git. ¶ Plene aūt oēs ipetiginē ⁊ lētiginē aufert ſoꝛ
dities q̄ repit i ſemicupio balnei ſiue q̄ eſt i fundo
vel pietib⁹ ſuplinita eis. ¶ Succ⁹ aūt ci clamis ⁊ ſe
men ei⁹ ⁊ ſiccū ⁊ recēs maxīe cū ſapa ipoſitus illas
mūdificat. ¶ Sterc⁹ ēt turdi maxie comedētis riſ n̄
illas abſtergit abſterſiōe foꝛti: ⁊ ſilr ſtercus lacerti ⁊
ſtellōis ⁊ locuſtaꝝ ſuplinita. ¶ Cōfert ēt linitio fcā
cū ſanguine lepoꝛis calido ſicut ab alali accepimus.
¶ Granū ēt been ⁊ eleboꝛus niger: ⁊ radix mandra
goꝛe ſicut dcm̄ ē de eis i ca. pcedēti lētigies ⁊ ipeti
gines abſtergūt. ¶ Et Kirādus dixit ꝙ ſterc⁹ colūbe
cū aceto illinitū lētigies ⁊ ipetigies abſtergit ⁊ ma
culas faciei ſoluit. ¶ Oēs ēt lētigies ⁊ ipetigies tol
lit radix yreos ſola fricata vl̄ mixta cū eleboꝛo cō
fert ēt ad pānū. ¶ Cinamomū lētiginoſis macul̄ ſu
perpoſitū ꝓfert ⁊ ēt pāno. ¶ Eaſdē autē tollit ra
dix dragontee criſpe ſuplinita: ⁊ pnto ꝙ ſit larus.
¶ Tollit aūt ⁊ lentigies ⁊ pdicta ꝓfricatio amigda
le amare: ⁊ ſimilr linitio facta eius decoctiōe ei⁹ li
gni. ¶ Idē autē pōt adeps pinguis anatis ⁊ adeps
aſini ſuplnunctus. ¶ Litargiriū ēt maxie ablutum
illis cōfert. ¶ Impetigies autē malas vlceratas ſci
mus ꝙ ſanat loliū ⁊ ſulfur ſimul cū aceto trita ⁊ ſu
perlinita. ¶ Eaſdē etiā cū ſerpunt mire tollit aqua
tartari ſcripta ſupꝛa trac. pꝛio huius ſermōis ſupli
nita. ¶ Et expti ſumus ēt vnguētum factum cū ce
ra rubea ⁊ cinabꝛio ⁊ oleo roſ. ⁊ ſit ſolidum. ¶ Eaſ
dem autē ſanat: ⁊ ēt lentigines ⁊ ipetigines: panis
frumenti cū aqua ⁊ ſale qn̄ eo infunditur ipetigo.
¶ Si ēt tollantur radices rubee cū aceto ⁊ malaxen
tur tollūt ipetigies: ⁊ ēt moꝛfeas albas: ⁊ bꝛeuiter
oēm fedū coloꝛē exn̄tem in cute. ¶ Puſtulas etiam
albas q̄ appent in facie tollit empl̄m factū ex nitro
⁊ ſemie lini ⁊ ficubus bene cōmixtis ⁊ ſuppoſitis.
Confert ēt hoc pāno. ¶ Ad puſtulas āt lepꝛoſas q̄
appent i facie exptū paternū ē vt ex tapſia bū pul

Soꝛdities balnei.
Ciclamen.
Sterc⁹ turdi.
San. lepoꝛis.
Granū been
Eleboꝛus niger.
Mādragoꝛa
Sterc⁹ colūbe.
Radis yreos
Cinamomū.
Radix dragōtee.
Amigdale amare.
Adeps anat ⁊ aſini.
Litargirium.
Lolium.
Sulfur.
Aqua tartari
Radix rubee
Exptū pr̄m.

uerizata miſceaƭ cum butiro ⁊ ex inde facies inũgaƭ vbi rubedo ē: inflabiƭ tũc loc⁹: ⁊ tũc ſupponanƭ folia caulium ⁊ emanabit multa aqua ⁊ hoc plurib⁹ vicibus fiat poſtea loc⁹ hoc vnguento vngaƭ. ℞. butyri: cãfore: boracis: argẽti viui ſublimati: eufozbij: thuris albi: ſpice: gũmi arab. ceruſe: dragagãti: armoniaci: ſarcocolle: aluminis iameni: añ. partem. j. coaguli lepoꝛis partẽ. ʒ. teranƭ terenda: ⁊ in aqua roſa. madefiant: poſtea accipe duo vitella oui parũ coagulata in aqua feruẽti ⁊ cũ eis ꝑdicti pulueres bñ incorpoꝛenƭ ⁊ addaƭ iterũ aliq̃d de argẽto viuo ſublimato in fine ſiƭ oĩa miſceanƭ ⁊ icoꝛpoꝛenƭ de quo ſepiſſime facies laueƭ diſſoluto cũ aq̃ roſ. ¶ Unguẽtum aliđ pfnũ. ℞. olei đ rafano: olei đ vitellis ouoꝝ: olei đ ſulfure aƭs ſurfure añ. ptẽ. j. olei đ ſeſe cotti ptes ij. miſceãƭ ⁊ ad q̃rtã. ʒ. oleoꝝ ĩpõaƭ puluis oſſis ſepie. ȝ. iij. ſulfuris viui. ȝ. j. ʒ. Ego v̄o mirã expientiã hẽo circa h̄ ⁊ poſt coꝛpis mũdificatiões aq̃ ſuppõaƭ hmõi. ℞. aq̃ roſ. lib. j. aq̃ floꝝ lilij celeſtis li. ʒ. miſceãtur poſtea. ℞. ſulfu. viui. ʒ. j. cãfore põd. deñ. j. oſſis ſepie. ʒ. ʒ. medulle vituli põd. deñ. ij. oĩa p ſe terãƭ ⁊ cũ aq̃s ꝑdictis ſingulr̃ agitãdo miſce ⁊ oĩ die agitenƭ in aq̃ ⁊ teneanƭ i ſole ⁊ q̃to plus teneƭ in ſole ⁊ agitaƭ tãto ē melioꝛ ⁊ inũgaƭ ex eo facies ſiue liniaƭ. ¶ Aliud ad idẽ. ℞. ſulfuris viui. ʒ. j. litargirij ceruſe añ. ʒ. j. ʒ. cãfore auſ. j. aſſũgie poꝛcie recẽtis ⁊ collate ʒ. ij. ſucci pomoꝝ citonioꝝ. ʒ. j. terãƭ terẽda q̃lib; p ſe ⁊ fiat puluis ſubtiliſſim⁹ deide oĩa ſiƭ i moꝛtario miſceãƭ ⁊ i vaſe vitreo ꝯſeruẽƭ ⁊ loc⁹ vbi ſũt puſtule liniaƭ ex eis. ¶ De ſciſuris ãt aliq̃d dixim⁹ ſupꝛa ca. ꝓrio hui⁹ ƥm õis. ¶ Et iteꝝ dico ꝙ eis ꝯfert linitio cũ adipe gallie aut aſini. ¶ Et dixit ẽt Raſ. ꝙ adeps ẽt gallie faciẽ reddit lucidã. ¶ Et nõ dubito q̃n vnguẽtũ nr̃; ſcriptũ ſupꝛa ad ſciſuras labioꝝ ſanat illas. Et adducãƭ ẽt q̃dã dicta ſupꝛa đ ſciſur; pedũ ⁊ manuũ. ¶ Aqua mirabiƭ i delẽdis lẽtiginib⁹. ℞. aluminis roche ſalis nitri añ. ʒ. j. terãƭ ſubtiliſſime ⁊ in

Aliud.

¶ Ad ſciſuras.

Adeps gallie ⁊ aſini.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

cis tritis exprimatẽ p pãnnz lineũ ſpiſſuz argẽtĩ viui
ʒ.j.ſepe cũ piſtello miſcẽdo tũc pone in ampulla vi
tri colli longi ⁊ calefac fortiſſime ad ignẽ donec in-
cepit bullire tũc obtura fortiſſime colluz ampule ⁊
pone totum ſup carbones ignitos ⁊ pmitte feruere
donec feruor p ſe deſiſtat tũc ãmoue ab igne ⁊ ſine
infrigidari.tunc cũ modico aceto fortiſſimo ſupaſp-
ge: ⁊ iteꝝ ſine ſup ignẽ ſiccari tunc frange ampulaz
⁊ rade puluerẽ qui in ea adheret tũc.℞.ſucci celido/
nie depurati ad ignez lib.ʒ.aceti fortiſſimi albi lib.ʒ.
bulliant ſimul cũ puluerib9 tũc pone totũ in ciato
vno ⁊ ciatũ vacuũ ſub illo pone fruſtũ filtri in liquo
re itaq caput vnuz ipſius ſtet in ciato vacuo.⁊ ſine
ſic diſtillari per filtrum qḋ ergo diſtillatum fuerit co
lige ⁊ vſui reſerua.

¶ Additio.

¶ Ad remouen. lẽtigies ⁊ oẽs ſorditiеs ď nouo fa
ctas ⁊ defendit pelles a crepaturis.℞.aquaz q̃ exit
ď terbẽtina diſtillata p elãbicũ ⁊ laua faciẽ eũdo dor
mitũ inde faſſiet fa.cũ pãno ſubtili in mane lauetur
cũ aqua furfuris tepida ⁊ vltimo laueẽ cum aqua ro
ſata videbis mirabile.

¶ Cap.3.De morphea ⁊ albaras'⁊ panno.

QUaſi iſta capl'a poterãt pmiſceri cũ eniz
eiſdẽ auxilijs egeant differẽtib9 ſm ma-
iorez ⁊ minorẽ virtutẽ propterea de vno
capl'o fiat recurſus ad aliud ſiue ad alia.
Nunc vo de pãno ſil'⁊ morphea ⁊ alba-
Amilum. ras dicam9.¶ Et dixerũt q amiluz loco ſuppoſituz
Radix lilij. aufert pãnuz.¶ Et dixit Gal.q radix lilij pprie cõ
Crocus ortulanus. fert.¶ Et dixit q croc9 ortulan9 mũdificat pãnum ⁊
morpheã.¶ Et mel ⁊ pprie qḋ eſt antiquũ cuz coſto
mixtũ tollit pãnuz.¶ Et quidã ẽt ſumpſerũt aquaz
Radix vitis albe. cũ eo.¶ Et dixit de radice vitis albe q cocta cũ ol'o
pãnũ delet aut ſicut dictũ eſt ſupra circa finẽ ſecũdi

capti hui⁹ ſermonis.¶ Et dixit ēt ꝙ pānū ⁊ veſtigia
cutis aufert linitio facta cū reubarbaro ⁊ aceto:⁊ ēt
purgatio facta ex eo.¶ Et dixit Aui.in pāno ⁊ in oī
bus maculis corpis ⁊ morpheis cōfert purgatio fcā
cum roba.eius aūt potio eſt girat aꝉ chirat.xviij.cuꝫ
vino dulci aut oximelle.¶ Et qū de ea accipit pond.
ʒ.ij.⁊ teritur ⁊ ponit in vino dulci ⁊ dimittit ſpacio
quodā paruo ⁊ coquitur illud cuꝫ lentibus ⁊ ordeo
⁊ carne galline ⁊ ius illud ſorbetur ⁊ qn̄q; addit ſca
monea.¶ Fricatio ēt faciei cum pinguedine ſerpētis — Pinguedō ſerpentis.
recenti tollit pānuꝫ ⁊ veſtigia cutis.¶ Et dixit Aui.
Canabit ⁊ eſt caulis impialis abſtergit pānuꝫ ⁊ mor- — Canabit.
pheaꝫ ⁊ ſm virtutē eſt magis iuuatiua ad ſorditieꝫ ⁊
comeſtum ⁊ empłatuꝫ:nam tollit in paucis diebus.
¶ Marchaſita ſubtiłr trita ⁊ cuꝫ aceto linita appro- — Marchaſita.
prietate abſtergit albaras ⁊ morpheā.¶ Et dixerūt
ꝙ margarite diſſołte ⁊ fricate ſtatiꝫ albaras auferūt. — Margarite.
Diſſoluunt aūt ſi in ſucco limonū ponunt ⁊ ibi di-
mittunt:aut ēt pomoꝝ citrinoꝝ aꝉ citonioꝝ.¶ Con — Cinis calcanei porci.
fert ēt ⁊ abſtergit albaras ⁊ morpheā cinis calcanei
porci,adusti donec fiat alb⁹ ſuplinit⁹.¶ Cepe ēt ſi in — Cepe.
aceto diſſoluat ⁊ fricat i ſole.Et ſiłr bulb⁹ eā tollūt. — Bulbus.
¶ Et dicunt ꝙ linitio ſanguis leporis calidi ſicut ab — San.leporis.
aīali egredit multū ꝯfert.¶ Eradicāt aūt albaras fo
lia ⁊ ſtipites kebichengi.i.apij ranini ſuperfricata. — Apiū raninū.
¶ Radix ēt ſerpētarie criſpe ideꝫ facit linita.Et ſiłr — Radix ſerpētarie.
caro anatis aduſta ⁊ linita albaras tollit.¶ Folia ēt
cuiuſcūq; mezereon linita morpheā tollūt:⁊ ſiłr len — Caro anatis.
tigines:⁊ qn̄q; cū eis miſcet ſulfur.¶ Folia ēt cipſſi — Mezereon.
morpheā erradicāt.Et ſemē altee cū aceto fricatū i — Cipreſſus.
ſole idē facit.¶ Ad morpheā aūt albā ⁊ ꝓprie cū ici — Semē altee.
pit fiat fricatio cū cinere radicū affodilloꝝ in ſole:ſꝫ — Cinis radicū
prius in ſole bn̄ fricent cū pāno bn̄ aſpo ⁊ pōt liniri — affodilloꝝ.
cū radice ſola.¶ Eandē aūt albā tollit cortex radicū — Cortex radi.
capparoꝝ i aceto infuſus ⁊ ſuplinit⁹.¶ Idē āt facit — cappa.
rutha mixta cū nitro ⁊ ſupfricata.¶ Caſſialignea li- — Rutha.
nita ſup faciē aufert humiditatē lacteā q̄ qn̄q; appet — Caſſialinea.

facie.⁊ Decoctio quam ſupra ſcripſim⁹ ex ſecretis Sal. morphea in corpe ſparſaʒ tollēs. ℞. triū mirabo. abſintbij: epitbimi: ſemis ſticados: ſucbaʒ bedeguar violaꝝ: ſe. aniſi: ſe. feni. polipodij loti ⁊ excorticati añ. ℥. j. berberis: ſpodij: turbit: carnoſi: cartami: agarici: cētauree: camedreos: cāepitbeos oliuʒ añ. ℥. j. ʒ. capillitue. fumiterre añ. ℈. j. tamaridi: ſebeſtē vł iuiube añ. ℥. iij. īfundanł medicie i. x. lib. aq̄ bulliēt] die ⁊ nocte ⁊ decoquanł lento igne donec medietas ꝯſumał poſtea fricenł digitis ⁊ colēł ⁊ colature adatur tantūdē rob Doſ. ℥. iij. cū. ʒ. iij. aq̄ cale ⁊ aliq̄bus guttis olī ſiſamini: vʒ ēt ad oēs egritudies flegmaticas ⁊ melancolicas ⁊ icteritiam ⁊ vētoſitateʒ ⁊ bumorem crudum.

¶ Tractatus. ʒ. quinti ſermonis. De ſcabie lepra ⁊ continet tria capitula.

¶ Cap. I. De ſcabie ⁊ prurita.

Oluerūt antiqui plurimi⁹ ubi de decoctōe tractabant ſp reminiſci ſermone qui de ſcabie eſt. Et nos tales faciētes ideʒ faciem⁹. ⁊ Dicem⁹ ergo ꝙ ſcabiē malam ēt q̄ dł ignis ſacer ſanat iunctio facta cū cbimolea ⁊ eſt q̄dā ſpēs terre. ⁊ Si aūt patiēs iungał ad ignē donec ſudet cū oleo ⁊ ſale ⁊ modico aceti ſanał prurit⁹ ⁊ ſcabies ſtatice. ⁊ Ulceroſaʒ aūt ſcabiē aufert ʒiniar mixtuʒ cū terbētina aduſta ⁊ nitro ſupinūctū. Et dixit Aui. ⁊ ēt mixtū cū gūmi pini. ⁊ Eādeʒ aūt curat fel thauri iunctū nitro ⁊ cbimolea. ⁊ Oleū aūt de ſquināto iunctū tollit oēm pruritū: imo ēt pruritū aialiuʒ: ⁊ boc ſum⁹ expti. ⁊ Si ēt ficus ſicce coquanł cū folijs ſuis ⁊ cum radice nigre almeʒereon ⁊ inde ſcabioſus laueł ſanał ois ſcabies: imo ēt ſcabies aialium ſanał. ⁊ Oēm aūt ſcabieʒ tollit teſta cancri marini. ⁊ Et oēs cōcordāt ꝙ cardamomuʒ cū aceto il-

Chimolea.

Oleum ſquinanti.

Teſta cancri marini.

Cardamomū.

linitū fortiter illa purgat ꝛ ſanat. ¶ Malignā autē ſcabiē ſanat optie cataplaſma factū ex cicere pegrino ꝛ credo ꝙ ſit cicer ſilueſtre nec plus eo inuenio. ¶ Fex aūt olei iuncta cū aqua dulcorationis lupinoꝝ aut cū aqua decoctiōis eoꝝ aut cū vino decoctiōis cameleonte eſt vtiliſſima. ¶ Et lupin⁹ ēt cū radice al/mezereon nigre ſaluat illas beſtias: ꝛ hoc expti ſum⁹ tollētes decoctiōis radicis camaleonte nigre lib. j. farine lupioꝝ. ℥. j fecis olei antiq̄ lib. ʒ. fiat vnguētū. ¶ Eandē aūt aufert exterior cortex cameleonte nigre mixt⁹ cū calcāto pice liquida ꝛ ſepo antiquo. Et nos quidē addim⁹ ſulfuris viui aū. ꝛ ſepū ponim⁹ ꝙtū oia. ¶ Semē ēt naſturtij cū melle mixtū ꝛ iunctū ſcabiē abſtergit. ¶ Eleborus aūt niger ſolus vꝉ mixtus cū olibano pice liquida cera ꝛ oleo de citro ꝛ aceto ſcabiē tollit. ¶ Oēm autē prurigīnē ꝛ aſpredines corpis mirifice purgat: ſucc⁹ been intinctus. ¶ Cuꝫ fortitudine aūt tollit ſcabies ſi liniat cū carui trito cum aceto. ¶ Et Raſ. dixit ꝙ ſepū leopardi cū oleo laurino iunctū cōfert difficili ſcabiei q̄ ſcindit cutē. ¶ Remouet aūt ſcabiē velociter ꝛ prurituꝫ oleū de coſto ſicut expti ſum⁹ ſuꝑiunctū. ¶ Acetoſa aūt vel eius radix in balneo cocta ſi patiens inde lauetur eſt vtiliſſima. ¶ Et dicit ꝙ ad oēm ſcabiem ſtorax liquida eſt epithima bonuꝫ ꝛ nos ponim⁹ illud in vnguētis diuerſificātes iſta ſm diuerſitatē humiditatis ꝛ ſiccitatis ſcabiei. ¶ Scabieꝫ aūt vleroſam erradicāt folia ſubal recētia emplrata. ¶ Argentum autē ꝛ ei⁹ ſcoria ad ſcabies valde cōfert. ¶ Et ſimiliter oīs ſcabies tollitur linita cuꝫ fructu vitis albe. Et nos facim⁹ ex ea vnguētuꝫ ꝛ ꝑfert etiā egritudini cum qua eleuat cutis. ¶ Oleum autē de alchitrā ꝛ etiam ipſuꝫ alchitrā inunctum oēm ſcabieꝫ ſanat: itaꝙ etiā illam aialiuꝫ. ¶ Sanat ēt eam cuꝫ eſt vlcerata farina ordei aut farina ſiliginis cum aceto forti more empl'i ſuppoſita aut ēt orobi ꝛ ſumus experti ¶ Et Gale. dixit in nono loquens de ſulfure mixto

Cicer peregrinus ꝛ q̄d ſit.

Semē naſturtij.

Succ⁹ been.
Carui.
Sepū leopardi.

Oleū d̄ coſto
Acetoſa.
Storax liquida.

Subal ꝛ ē ſula.
Argentum.
Fructus vitis albe.
Alchitrā.

eſt terbētina mūdificat.n.oēs hmōi paſſiōes nō rep
cutiēdo in fundū multis alijs medicis q̄ ſanāt illas
hñtib⁹ potētiā mixtā vł ꝯſumāt ac repcutiāt:ipſuȝ
aūt iaȝ multotiēs coqm⁹ ſolū in aceto ⁊ emplrantes
refrenam⁹ ſcabiē.¶ Et nos q̄dē habem⁹ ad ſcabieȝ
vlceroſaȝ expτū Gal.ſcriptū ſupra ca.ō alopitia i ſi.
Potio. ¶ Et ſcim⁹ ꝙ potio facta ex abſinthio fumoterre paſ
ſulis enucleatis ⁊ mirabolanis citris eſt potio bōa
Unguentum ad pruritū ⁊ ſcabiē.¶ Unguētū nr̄m ad ſcabiē diffi-
noſtrum. cilis erradicatōis:ita ꝙ ēt ſanat illā equoꝝ ⁊ mugas
eoꝝ ⁊ reſtas facta emplratione poſtea ad equū cum
ſtercore humano. ℞.ſulfuris viridis eris añ.ptes
ij.olei oliue ſicut ciat⁹ vnus paru⁹ pinguedis porci
recētis q̄ eſt in ſpina quātum pro duob⁹ vel tribus
deñ.hr̄ thuris quātum pro vno deñ.hr̄ oīa ſiāt trita
poſt argētuȝ bene bulliāt ſemp agitādo:in fine autē
Aliō optimū. argētuȝ addat ⁊ miſceat ⁊ locus inungat.Ad eādeȝ
aūt difficilis erradicatōis eſt hoc vnguētuȝ.℞.ſalis
cōis.ℨ.viij.aſſungie porcine.ℨ.x.ſucci fumiterre:ſuc
ci plātagis:olei laurini:olei cōis:argēti viui extīcti
añ.ℨ.ij.ſiat vnguētū quo patiēs mane ⁊ ſero ⁊ ſoluȝ
circa pſſus brachioꝝ ⁊ volas manuū inūgat ad ignē
Succ⁹ ebuli. ¶ Et dico ꝙ lotio facta ex ſucco ebuloꝝ tollit ſcabiē
Lapatium ⁊ pruritū.¶ Et ſola ablutio facta ex aqua ōcoctiōis
Succ⁹ cauliū. lapatij ⁊ cameleonte ſcim⁹ ꝙ iuuat ſcabioſis.¶ Su-
mus q̄ꝙ expti ꝙ ſucc⁹ cauliū inūctus illā ſanat ꝙ ſi
ſcabies ſit fortis ⁊ humida miſceat cum aceto ⁊ vi-
tello ⁊ liniat.¶ Si aūt ſcabies ſit vlceroſa ⁊ pcipue
in ſui principio.℞.folioꝝ vitis ſilueſtris ptē.j.croci
myrrhe añ.pteȝ.ȝ.olei roſ.⁊ mellis quātuȝ ſufficit ⁊
ſiat vnguētuȝ.¶ Et expti ſum⁹ taȝ in vlceroſa q̄ nō:
vt lauet prio cū nitro ⁊ oleo poſt abraſionē piloruȝ
poſtea liniat cuȝ lacrima vitis domeſtice que coagu
latur ſup palmites mixta cuȝ aſſuugia porcina vete
Ceſſ. ri.¶ Uerum facio ſcire vos dn̄e reuerende ꝙ pfecta
curatio egritudinis hui⁹ eget corpis euōne vł̄ pre
cedēte ſi remouibilis dȝ eſſe. Et nos circa illā aper

tionē materie vn̄ ſum⁹ ſirupo h mōi.℞.ſucci endiuie ſucci laureole:ſucci abſinthij:ſucci ſcabioſe:ſucci fumiterre:ſucci boꝛaginis an̄.lib.j.radicū.v.an̄.ʒ.j. ſemi.cōtū fridoꝝ an̄.ʒ.j.roſ.vio.an̄.ʒ.ß.ſandaloꝝ alb.ꝛrub.an̄.ʒ.ß.thimi epithimi cādreos cāepiteos an̄.ʒ.ß.bulliāt oīa in ſuccis p̄dictis depuratis ꝛ ſiru pizenſ cū ꝫuc.doſ.ab.ʒ.j.ß.vſq ad.ʒ.iij.cū aq̄ decoctiōis fumiter. ⁋ Sirup⁹ ali⁹ foꝛtioꝛ.℞.thimi epithimi ſene lupuli betonice:aſſari:ariſt.ro.gētiane: cinamomi:croci:ſandal.oluꝫ roſ.v iolaꝝ: floꝝ boꝛagīs: floꝝ ſalicis:neu uſaris:eq̄lia ꝛ cōtri vis bulliāt i ſucco fumiter.ōpurato ꝛ i lib.j.oluꝫ p̄dcōꝝ pōat cineris vipe aꝫ carnis vipe bñ mūdate ꝛ recēt.ʒ.iiij. Si āt ſerpēs exiccat⁹ fuiſſet ponat pulueris ei⁹.ʒ.ij.ꝛ colature p⁹ decoctōeꝫ addat ꝫucchari ꝙ ſuffic̄ ꝛ fiat ſirup⁹ doſ.de die tertio i tertiū mane cū modico vini optimi vꝫ aquoſi vt diſpō req̄rit ab.ʒ.j.vſq ad.ʒ.ß.

Sirupus.

⁋ Additio.

⁋ Ad ſca.malā a fr̄e falſo expt̄ū ē balneū ōcoctionis edē terreſtris lauādo plrib⁹ dieb⁹ ē.n.v tiliūm.

⁋ Caplm.2.De lepꝛa.

Non intēdim⁹ dicere in hoc cap.ſicut ꝛ in alijs fecim⁹ cōeꝫ curā lepꝛe:ſꝫ ſolū p̄termiſſo regie ꝑ dietā ꝛ potōes ea q̄ laudauerūt antiq̄ ꝛ ſicut ipſi vt in plrib⁹ in ea. de decoꝛatōe ō ipſa ſermonē fecerūt qn̄ tractabāt de ſcabie ſic ꝛ nos ēt ipſos ſequētes faciemus. ⁋ Dicunt ergo ꝙ inunctio facta cū eleboꝛo nigro ſicut in p̄cedēti cap.dixim⁹ de ſcabie multū ſm eos cōfert ad lepꝛā. ⁋ Cuꝫ aūt lepꝛa incipit ꝑꝑ opillatione ſplenis vꝫ eius aſpa multū laudauerūt vt oī mane bibat ex ōcoctiōe radicū tamariſci cū paſſulis ꝛ nos hoc experti addimus modicum in decoctione p̄dicta. ⁋ Inūctio ēt ſcripta ſupꝛa cap.p̄cedēti circa finē fcā cū ſale oleo ꝛ aceto eo mō quo dictū ē ſupꝛa ibi lepꝛā delet. ⁋ Tyriaca etiam ſi bibatur continuo

Eleboꝛus niger.

Tyriaca.

Ocul⁹ vpupe. Pellicula ab ſciſa i circūci ſione pueri. Sperma. Caro ſerpētis.

ⱳ corp⁹ patiētis iungaᵗ cū ea multū ꝯfert. ¶ Et dixͭ Raſ. ſi ſuſpēdaᵗ oculus vpupe ſup lepꝛoſū ceſſat lepꝛa. Et dixit ſi pellicula q̄ abſcindiᵗ in circūciſione pueri ſicca ꝛ trita ꝛ mixta cū modico muſco deᵗ i potu icipiēti laboꝛare ex lepꝛa ſtat ꝛ nō augmētaᵗ. ¶ Et dixit ſi ſup maculas nigras q̄ ſunt ſignū lepꝛe ſpma calidū ponaᵗ curat. ¶ Caro quoqꝫ ſerpētis mirifice ꝓdeſt. Et dico ꝙ Gal. in. xj. ſui libꝛi d̄ ſimplicib⁹ mirō mō carnes has laudauit ſiue ꝑ ſe comedanᵗ ſiue ēt vipa ſtrāguleᵗ in vino ꝛ patiēs illud vinū bibat. Adducēs ad hoc caſuales expiētias pꝛes: ꝛ ēt ſuas ꝓpꝛias q̄b⁹ vſus fuit aſſerēs ēt h̄ in elefantia ꝯtingere eē laudabilē: imo eē ꝑncipiū curatōis iſti⁹ i illa.

Sterc⁹ colū be. Caro rane. Cortex vlmi.

¶ Et Kirā. dixit ꝙ ſterc⁹ colūbe cū cedria mixtū ꝛ inūctū lepꝛas ꝛ oēs maculas ſanat ꝑfecte. ¶ Et Auic. dixit ꝙ in lepꝛa eſt bezaar vt dᵗ caro rane cocta cū oleo ꝛ ſale comeſta. ¶ Et Gale. dixit cortex vlmi cū aceto mixtus ſanat lepꝛas.

¶ Cap. 3. De elefantia.

Quid elefantia.

Sequentes Gal. qꝛ ꝓximā facit elefantiā lepꝛe poſt capl̄m de lepꝛa dicem⁹ q̄ ipſe maxīe dixit de elefantia. Eſt aūt elefantia magnitudo pedis ꝛ cruris i q̄ cōia regimina ꝑ farmaca ꝛ vomit⁹ facta opꝫ ꝓcedere: ſꝫ talia hui⁹ opis nō ſūt. ¶ Sed ꝑter iſta Gal. mirabiliᵗ laudauit carnes ocbiduaꝝ ꝛ ſerpentū ſic̄ ſtatiꝫ in ꝓcedēti ca. dixim⁹. ¶ Et dixit calamētū ē bonū farmacū n̄ ſolū vehemēter educēdo ſubtiles hūores: ſꝫ ēt ſubtiliādo ꝛ abſcindēdo foꝛtiter groſſos q̄les ſt̄ vtiqꝫ gnātes hmōi egritudies. Sꝫ i ſūma carnes ocbiduaꝝ ꝛ vinū ſtrāgulatiōis eaꝝ ꝓlaudauit.

Caro ſpentis. Calamentū. Mergus.

¶ Et Kiran. dixit ꝙ tota acbia. i. mergus aſſata. ꝛ eſa elefantiā ſanat. ¶ Sꝫ ſciendū ꝙ vlᵗ linimēta dicta in podagra ſupꝛa ꝯferūt i hoc caſu: ꝓmiſſo regie ſi cāe ꝓpꝛie ꝓpꝛiū remediū adducatur.

¶ Tractatus quartus quinti ſermonis. De combu
ſtione ⁊ eſt capitulum vnum.

Poſuerūt ēt antiqui in tra
ctatu de decora-
tiōe tractatū de cōbuſtiōe forte ꝑꝑ fe
ditatē cutis q̄ fit cōbuſtiōe nō minus
rōnabilr̄.forte poſſet poni in ca.de vl
ceribꝰ vel d̄ ſoluta ꝯtinuitate. Sꝫ nos q̇cq̇d ſit eorūꝫ
veſtigia imitabimur. ¶ Dixerūt ergo ꝙ flos volubi
lis maioris que dr̄ cuſſus ſiue funis pauperū tritꝰ ⁊
mixtꝰ cū ceroto: ē plus oī re iuuatiuꝰ. Et nos exꝑti
ſumꝰ de eo florētie cū mumia diſſoluto in oleo ⁊ agi
tata fcō vnguēto qn̄ i cōbuſtiōe ſunt vlcera. Eſt āt
ceroturꝫ olr̄m cōe ⁊ cera mixta ſm̄ Gal. Et nos exꝑti
ſumꝰ ponētes in ceroto olr̄m roſ.loco olei cōis. Et
ēt dixit Gal.de plāta eiꝰ: ꝙ cocta cū vino cicatrizat
eas q̄ ab igne ſunt vlceratōes. Et idē dixit d̄ floribꝰ
¶ Et olr̄m ēt bullitū in ꝯcauitate ſeu ꝯcauatura ra-
dicū affodillorꝫ ꝯferre dixerūt. ¶ Gūmi ēt arabicuꝫ
cū albumie oui mixtū ⁊ ſuppoſituꝫ vlcerari nō ſinit.
¶ Empl̄m aūt fcm̄ ex floribꝰ folijs fructu ⁊ ſemine
hipicon mire facit ſuppoſitū. ¶ Sola ēt lana intincta
i alb.oui ſuppoſita mltū ꝯfert aduſtōi ſiue ab igne
ſiue ab aq̄ ſit fcā: imo ⁊ ouū ſtati īpoſitū ē vtile ſiue
ſolū albuū ſiue totū ouū cū cortice ſuoq̄s pōat. Di
xit Gal. ⁊ dicūt de terra ſigil. ꝙ ipſa ſuppoſita adu-
ſtiōi nō ſinit veſicari ⁊ ſi veſica ſit fcā curat eā. ¶ Et
ſal ēt bullitū cū oleo ⁊ iunctū cōbuſtōeꝫ ignis veſica
ri nō ſinit. Et ego exꝑtus ſum idē in aduſtōe facta
ab aqua. ¶ Ruſticis aūt approximenr̄ medicamina
ſtercorꝫ vt tollar̄ ſtercoris ouis vel capre vel arietis
⁊ cū oleo roſ. i cera mixta ſupponar̄ ⁊ multū cōfert
eis: nam ꝯſolidat excoriatōes corꝫ. ¶ Radix ēt lilij
domeſtici elixa in aqua vel ſup prunas cocta cum
oleo roſ. mixta ſuppoſita: eſt ſingulare preſidiū. Et
dixit Gal. ⁊ vſq̄ ad cicatrizationē vſturas ducit. Et

Flos volubil maioris.

Gūmi arabi.

Hipericon.

Terra ſigilla.

Stercora.

Radix lilij.

Aui. dicit ꝙ eſt melior medicinarum que ſunt ad cõbu ſtionẽ aque calide. ¶ Optime aũt ꝓdeſt cõbuſtioni ſuccus lactuce agreſtis cũ lacte ĩpoſit⁹. ¶ Et dicũt ꝙ cinis fact⁹ ex cortice cucurbite ſicce optie põt ſanare ⁊ efficaciter. ¶ Folia q̃ꝙ ambroxiane aduſtioni ſuppoſita ſunt ſingulare preſidiũ. ¶ Uue etiã ſicce ſeruate in paſſo ⁊ ſuperpoſite maximũ ſunt preſidium. Si autẽ vue condite in aqua ⁊ ſale ſupponuntur veſicari nõ ſinunt aduſtionẽ. ¶ Kirandus autem dixit ꝙ pili leporis cõbuſti ⁊ triti ⁊ ſuppoſiti ſiue ſp loca combuſta ſparſi vlcera mordent: ⁊ cicatrices ſanant: ⁊ pilos educunt. ¶ Et dixit Raſ. ꝙ ſtercus columbi mixtũ cum oleo vel vnguento valet cõtra cõbuſtionẽ. Ego autẽ vtiliſſimũ expertus ſum vrẽs primo in pãno lini ⁊ poſtea cum oleo roſ. ⁊ cera faciens vnguentũ. ¶ Folia etiam ſicle .i. blitis cocta ⁊ emplaſtrata ꝓſunt. ¶ Cum autem eſt ab aqua aduſtio cortex pini ſuperpuluerizetur ⁊ cicatrizat illas ⁊ quãdoꝙ immiſcemus olibani ⁊ pulueris litargirĳ aũ. ⁊ contulit multũ. ¶ Ad combuſtionẽ oſtracha purpurea vſta cum ſale ⁊ mixta ſuperponant ⁊ dimittantur donec per ſe cadãt. ¶ Aduſtioni proprie que fit ab igne adeps porci lotus ſm quoſdam ſuperpoſitus prodeſt. ¶ Et dicunt ꝙ acetum veloci⁹ omni re ſanat aduſtionem. ¶ Et dixerunt nõ eſt res melior calamo aromatico mixto cum oleo roſ. ⁊ aceto: ſed Gal. dat caũ. vt diuerſitas corporũ conſideretur que mollia ⁊ que dura ſunt: quoniam corpora mollia fortes medicinas nõ ſuſtinẽt ⁊ acutas: imponatur ergo acetum ſm corporũ diuerſitates. ¶ Et dixit Gal. attramẽtum quo ſcribim⁹ ſtatim confert vlceribus igne vſtis mixtũ cum aqua ꝙ ſi acetũ habeat multo magis cõfert. ¶ Et expti etiã ſumus ꝙ folia maluauiſci aut malue domeſtice cruda cũ oliuis cõtrita ⁊ aqua decoctionis eorum confert. ¶ Et cinis etiã caulium cum albumine oui ſuperpoſitus multum confert.

Succ⁹ lactuce agreſtis.
Cinis corticis cucurbite.
Ambroxiana
Uua ſicca.
Pili leporis
Stercus columbi.
Sicla.
¶ Ad aq̃ combuſtionem.
Cortex pini.
Oſtracha.
Adeps porci
Acetum.
Calam⁹ aro.
Attramentũ.
Malua.
Cinis caulium.

¶ Tractat⁹.5. quinti ſermonis. De cadētib⁹ ꝛ flagellatis cōtinet duo capitula.

¶ Cap.1. De cadentibus ab alto.

Cum quis ab alto cadit cōfert ſibi vt bibat ſucci gētiane.3.j.cū aq̄. ¶ Qđ ſi ex caſu timeť leſio intrinſecoꝝ mēbꝛoꝝū deť ex terra ſigil.in potu. ¶ Si ēt ex folijs betonice bibať cuȝ bidromelle vſq̄ ad.3.j.multū ꝓfert. ¶ Idē aūt opať ſi ſumať ex galbano ſicut granū fabe diſſoluto cum aceto aq̄ vel vino vel mellicrato. ¶ Sumať ēt ex lixiuio facto ex ligno ſic⁹ dicto ſupꝛa ca.de ꝓgelatiōe lactis ꝛ ſan.in ſtō: ꝛ bibať ex eo vſq̄ ad.3.j.5.cū pauco oleo. ¶ Si quoq̄ ſumať reubar.3.ij.cū.3.j.rubee tinctoꝝ cū vino ꝓfert cadēti ꝛ ēt flagellato: imo ꝛ vtriſq̄ ſoluȝ reubar. valde cōfert ſi vſq̄ ad.3.ij.tribuať cum vino odoꝛifero mixto: ꝛ tū hoc ſum⁹ expti. Et dixit Meſ. ſanat ēt rupturas intrinſecas: ꝛ h̄ hȝ appꝛopꝛietate ſue ſube. ¶ Et expt⁹ ſuȝ ad caſuȝ hūc puluerem valde bonū. ℞. lace: myrrhe: croci aū.3.ij.fenugreci: caſtoꝛei: aū.3.5.boliar.3.iij.terať ꝛ deť cū vino ꝑmixto. ¶ Si aūt cadēs ſit cū attritōe lacertoꝝ ſumat in potu ex agarico ſirat.ij.aut.iij.cū vino dulci ſi nō febrit aut cū mellicrato. ¶ Qđ ſi caſus ſit ſup vnum mēbꝛū emplēť mēbꝛū cū furfure ſale ꝛ melle ꝛ ꝓfert multū. ¶ Sumať q̄ ꝙ abſinthiū ꝛ ſupcaleſiat ſup lapide calīo madefcō cū vīo ꝛ mēbꝛo appliceť dolēti. ¶ Unguētū nr̄m q̄ vȝ caſui ꝛ flagellato. ℞. coꝛticuȝ pinee maioꝛis olī myrtini ꝛ cere.q.s.ad ꝓgelatōeȝ.

Succus gentiane. Terra ſigilla. Betonica. Galbanum. Reubarba. Agaricus. Abſinthium. Unguētū nr̄ꝫ

¶ Cap.2. De verberatis ꝛ ſignis ꝑcuſſionuȝ coꝝ.

Unanimiter oēs doctoꝛes antiq̄ tā Gal. q̄ alij voluerūt cū aliq̄s eſt verberat⁹ ſi inuoluiť in coꝛio ouis noniter excoꝛticate vel ēt arietis ꝛ ſic maneat in die vna ac

Coꝛiū ouis recentis excoꝛticate.

nocte ſtatim ſanat⁹ eſt. ¶ Et dixit Raſ. ꝙ ſanguinē
coagulatū a percuſſione corijs dictum ſuprapoſitū di-
Terra ſigilla. ſcoagulat. ¶ Et dixerunt ſi ſupponaꝛ terra ſigillata
ſuper mēbra percuſſa vel attrita prohibet ea ab apo
ſtematione: ⁊ ſi ibi fuerit ſolutio ꝯtinuitatis cōſoli-
dat eam. Et ſi verberati ⁊ flagelati ⁊ oīs percuſſio
Sumach. emplaſtreꝛ cum ſumach: ꝓhibet apationē ⁊ delet ēt
viriditatē eiuſdēꝫ ꝑcuſſa etiam loca cum folijs pini
emplaſtrenꝛ. ¶ Qđ ſi ex verberatione remanēt cica-
Raffanus. trices linianꝛ cum raffano ⁊ delentur aut cuꝫ ſemine
eius mixto cū melle ⁊ ꝑp̄le in balneo. ¶ Oia etiam
Nux viridis. hmōi veſtigia delenꝛ ſi cū nucibus viridib⁹ linianꝛ.
Semē ſiſami ¶ Semen ēt ſiſami cōfricatū delet viriditatē ꝑcuſſio
num ⁊ ſanguinē cōgelatū qui ex eis accidit. ¶ Idēꝫ
ēt facit mel iunctuꝫ cum ſale ⁊ delet etiā oēm colorē
Aloes. illarum. ¶ Aloes ēt epithimatū ſigna percuſſionum
delet. ¶ Multa etiā hic pñt adduci de hijs q̄ ſcripta
ſunt ſupra trac. de oculis ſermone primo cap. de li-
uoribus oculorūꝫ: ⁊ etiā ſermone tertio cap. de delē
dis cicatricibus: ⁊ in hoc ſermone in plurib⁹ ꝑmiſ-
ſis capitulis ideo ad illa recurre.

¶ Tractatus ſext⁹ quinti ſermonis. De impingua-
tione corpoꝝ macrorum ⁊ macreſcendo pingues
⁊ continet duo capitula.

¶ Cap. I. De impinguatione corpoꝝ macroꝝ.

Omiſſis omnibus que vete
res ſcripſerūt dice
mus que magis vtilia viſa ſunt in hoc
Lac. cap. ⁊ dicūt ꝙ lac in vſu habitū valde
cōfert attenuatis. ¶ Et idēꝫ dicūt de
Cancri flu. vſu cācroꝝ fluuialiū. ¶ Et dicunt ēt ꝙ lac mulieris
Panis fru. noui. valde ꝯfert attenuatiſ. ¶ Et panis de nouo frumēto
fact⁹ impinguat cito. ¶ Et dixit Raſ. ſumaꝛ ſepum
Sepū lacerte lacerte ⁊ miſceaꝛ cuꝫ baurach ⁊ cimino carmenico ⁊

farina tritici ꝛ da i cibo galline aliquot dieb⁹ donec impingueť qui ergo ex ipſa comedit ipinguabiť vt vix cõtineať in pelle. ¶ Et ego quidẽ expertus ſum ꝙ fricatio totius corpis in hora cõplete prime di- geſtionis cũ manib⁹ leuibus in oĩ mẽbro primo do- nec corpus totũ caleſiat ꝛ poſt hoc fricatõe facta cũ oleo bono cõi agitãdo cuꝫ modico boni vini mirabi liter ipinguãdo opabiť. ¶ Et experti ſum⁹ vt tolla tur orob⁹ ꝛ toreſiat ꝛ terať bene deinde miſceať cuꝫ melle ꝛ ex eo quãtũ nux vna oĩ mane ieiuno ſumať. ¶ Confert auteꝫ in hoc caſu vſus ſiſami excorticati. ¶ Puluis bonus impinguãs. ℞. farine amili ſarco colle aã. ʒ. v. vniant cum butyro ꝛ cõficiať vt panis ꝛ exicceť in furno ꝛ fiat puluis. Doſ. multis diebus in mane cũ aqua frigida. ʒ. x. efficit hic puluis colorẽ bonũ. ¶ Aliud bonũ expertũ. ℞. zedoarie: karabe: papa. dragagãti: been al. inugat ꝛ eſt radix vñ fit aſſa nunc eiuſdẽ vel enden oĩum aã. ptẽ. j. terant ꝛ cri- belentur ꝛ bulliãt cuꝫ butyro ꝛ bibanť quaqꝫ die cũ ſaulch. i. aqua ordei circa. ʒ. l.

Fricatio cor- poris.

Orobus.

Siſamum.

Puluis bon⁹

¶ Capľm. 2. De macreſiendo pingues.

SI querim⁹ pingues macreſcere pre ter cõe regimẽ ipſoꝝ dixerũt aucto res ꝙ hoc cupit: bibat q̃qꝫ die ex ſan darachs tres quartas. ʒ. j. cũ aqua ꝛ oximelle ꝛ valde macreſit: ꝙ vt ve rum ſum⁹ experti. ¶ Sum⁹ quoqꝫ experti ꝙ aſſum- ptio muſti maloꝝ granatoꝝ vſqꝫ ad. ℈. ij. cũ oximel- le vel aqua ẽt quaqꝫ die multũ macrefacit ꝙ ſi habe ri non põt loco eius ponať cimini carmeni ptes. ij. coſti amari partẽ. j. terãtur miſceanť ꝛ adminiſtren- tur. ¶ Ego autẽ vidi iuuenẽ vehemẽtiſſime punguẽ qui quolibet mane aſſumens ciatum vnum aceti ca lidi in ieiuno cum pipere factus eſt ſumme macer ꝛ perſeuerauit.

Sandarachs.

Muſtum; ma lorum grana torum.

Acetum.

¶ Trac.7.De verrucis ⁊ callis ⁊ eſt capl'm vnum.

Gaudentes breuitate ſil'di-
cemus de por-
ris:callis:⁊ verrucis que oīa ꝓprie ſiūt
Rutba. circa extrema.¶ Et dicūt antiqui ꝙ ru-
tba ſola cataplaſmata optime curat ver-
Xilocarate. rucas ⁊ porros.¶ Si etiam ſup eis fricent' xilocara-
Sterc' pecudis. cte virides vehemēter ⁊ omnino delent illa.¶ Ster-
cus autē pecudum ſm oēs ⁊ etiā ſm Gal.cū aceto
mixtum illa tollit ⁊ ſi ſint vt claui ⁊ mora ⁊ ēt verru-
ce ⁊ eſſere ēt ſm Raſim.¶ Et ſilr cantaris vna ſu-
Cantaris. perfricata illa delet.¶ Omnes ēt verrucas ſiue luer-
Cinis ſalicis. ſas ſiue nō:tollit cinis ſalicis cuꝫ aceto ci'rt ſupem-
plaſtratus ⁊ exiccat ⁊ incidit eas ⁊ tollit ēt callos pe-
dum.¶ Super locis ēt vnde porri euelluntur fricet'
aſſa mixta cū ceroto al' croco vel ficub':nā ꝓfert val-
Portulaca. de ⁊ aufert reſiduū eoꝝ.¶ Et ſcito experiētia longa
ꝙ portulaca fricata ſuper porros poſtꝙ ſunt euulſi
vel radicitus inciſi eos exiccat ⁊ nō ſinit eos reuerti
Farina nigelle. appropꝛietate que eſt in ea ēt ⁊ callos.¶ Erradicat
autē callos ⁊ porros farina nigelle mixta cum fari-
Cepe. na al' vrina antiqua ⁊ ſuppoſita.¶ Idem aūt opera-
tur cepe cum ſale tritū ⁊ ſuppoſitū aut etiā cū mel-
le. ⁊ nos experti ſumus poteſt ēt cepe miſceri cum
adipe galline ⁊ tollit inunctuꝫ callos qui pp calcia-
mentū fiunt:⁊ hoc experimēto noui putile.¶ Aqua
noſtra ēt ſcripta ſupra ſermone pꝛio cap.3.de rubi-
ficādo pilos illos tollit.¶ Et ſilr vnguentū ſcriptū
cap.pꝛimo huius ſermonis de albanda ⁊ rubificāda
Cepe ſquille. facie ⁊ hec oīa p'm ſum expert'.¶ Verrucas autem
Mel anacardinum. tollit cepe ſquille mixtū cum oleo ⁊ pice ⁊ ſuppoſi-
tum.¶ Idem aūt operatur ⁊ mel anacardinū tollit
Pes locuſtarum. illud ſuppoſituꝫ ⁊ verrucas ⁊ porros.¶ Pedes ēt
locuſtaruꝫ cōfricati opantur illud ideꝫ.¶ Idem ēt
Sterc' lacerte operatur ſtercus lacerte aut ſtellionis ſupfricatum
Lac titimali. eis.¶ Lac ēt titimali īpoſitū illa delet.¶ Et dixit Ri

randus fel vacce: carnis noſtre clauos rumpit ⁊ ſplē-dificat faciem.¶ Et Raſ. dixit ꝙ bouis ſtercus ſuo lutū foliis: ⁊ in cinere calefactū verrucis plr̄m cōfert. ¶ Et ēt dixit ꝙ mus ſciſus ⁊ ſuppoſitus erradicat illas.¶ Et ēt dixit ꝙ ſanguis muris diſſolut⁹ i aceto in ſtercore eius vz: ⁊ hoc experti ſumus. ¶ Et ſimilr̄ de celidonia ſupfricata eis.¶ Si ēt liniantur verruce ex aqua que reſultat a palmitibus vitis domeſtice qñ in eis accēditur ignis ɔfert. ¶ Et dixit Serap. tollantur in kalendis mēſis tot grana cicerum quot ſunt porri vel verruce que vis ſanare: ⁊ cū vno quoq̄ grano tangat vnūquodq̄ illoꝝ: poſtea oia ligentur in petia vna ⁊ poſt tergum proiiciantur ⁊ ſanantur: ⁊ verum eſt.

Fel vacce.
Strec⁹ bouis
Mus ſciſus.
San. muris.
Celidonia.
Aq̄ vitis domeſtice.

¶ Tractatus octauus. De decoratione vnguiuz: ⁊ eſt capitulum vnum.

DIcamus ergo d̄ his que antiqui dixerūt ꝙ qñ vnguis aterit̄ eius atritiōi confert emplr̄m factū cuz bulbis ⁊ ſauic.i.ſucco ordei.¶ Ad idē etiā ⁊ ſciſſuras vnguium cōfert emplr̄m factū ex ſeſe lini ⁊ melle ⁊ ſuppoſitū.¶ Idem autem operatur ⁊ ſemē naſturtij cum melle emplratum.¶ Et nos quidē miſcem⁹ vtrūq̄ cum melle.ſ.ſemē naſturtij ⁊ ſemen lini ⁊ linimus vngues ſciſſas: ⁊ ēt que excoriantur ⁊ ſanam⁹ eas.¶ Similr̄ ēt ⁊ cum candaruſo cocto in aceto emplaſtrauimus ſciſſuras vnguium ⁊ ſanauimus.¶ Leproſos autē vngues ſanat oleuz mixtū cum lūbricis terreſtrib⁹ ⁊ ſupemplaſtratū.¶ Et dixit Dya. ꝙ celidonia minor excludit vngues leproſas. ¶ Contingit autē ſepe augmētum ſupflue carnis eē circa vngues: ⁊ illud tollit lac titimali.¶ Maculas autem vnguiū tollit ſulfur viuū qñ cum terbētina ⁊ pice miſcetur ⁊ ſupemplaſtrat̄.¶ Albaras autē vnguiū tollit pix liquida mixta cū myrrha ⁊ ſuperpoſita.¶ Si

Bulbus
Semē naſturtij.
Candaruſiuz.
Celidonia minor.
¶ Ad augmētum carnis vnguium.
Lac titimali.
Sulfur viuū.

autem auripigmentum combuſtũ ꝛ maxime quod
eſt rubeum miſceatur cum viſco ꝛ vnguibus ſuper-
Chebichengi ꝛ quid ſit. ponatur albaras tollit. ¶ Si etiam folia chebichen-
gi aut ſtipites recentia ſuper vngue fricentur alba-
ras tollunt. Eſt autem chebichengi apium ſilueſtre
Fex vini. ſiue raninum quod habet lac. ¶ Idem autem ope-
ratur fex vini combuſta ꝛ cum pice ſuperpoſita vn-
Cantaris. guibus ꝙ verum ſcimus. ¶ Cantaris etiam ſuper-
poſita ꝛ emplaſtrata tollit albaras. ¶ Cum autem
oportet facere vt vngues cadant miſceantur canta-
rides cum ceroto ꝛ ſuperponantur ꝛ cadent. ¶ Di-
ximus autem ſupra ꝙ cerotum ex cera ſola ꝛ oleo
Scarabei. cõmuni conficitur. ¶ Et dixit Gal. ꝙ etiam ſcarabei
cum ceroto ſuperpoſiti vngui faciunt illam cadere.
Sepũ hirci. ¶ Et Rirandus dixit ꝙ ſepum hirci cum viſco ꝛ ſan
daracha emplaſtratum illos ſcabioſos erradicat.
Uiſcus quercinus. ¶ Erradicat autem vngues ꝛ cadere facit viſcus
quercinus quando cum arſenico mixtus ſuperpo-
nitur vngui. Et nos verum experti ſumus. ¶ Pix
Pix liquida etiam ſola liquida mixta cum cera cadere facit vn-
Cẽtaurea minor. guem. ¶ Et dixit Gale. ꝙ centaurea minor ſuper-
poſita vngui cadere facit eam.

Sigillo conſumatum eſt hoc opus cũ
auxilio eius a quo cuncta beneficia
deſcendunt cuius totale fuit princi-
pium ꝛ eſt medium atꝙ finis cuiuſꝙ
miſericordia tanꝙ eius inſtrumentũ
exiſtens in opere cuiuſꝙ irritante ꝓ-
cepto calamum aggredi ad ſcribendum. ¶ Eidem
ergo gratie infinite exiſtant gratanter itaꝙ ſuſcipe:
hoc opus Reuerende mi domine in cuius honorẽ
compillatum exiſtit. Neꝙ ad meam ruberilitatem
aduertas neꝙ forte defectus operis qui immediate
ſequitur artificem: ſed mentem auidam ad tua exe
quenda mandata vt ipſe vna cum alijs ſcietijs qui-
bus fulges tue ſolacium menti adſit ꝛ vtilitas que

lis poteſt ⁊ vt ſint preſentes inter principes terre vtra ꝙ video te pellere: ita ꝑ ipſuꝫ centena ſit tua ꝑfectionū memoria ⁊ applicatio ſumē lucꝭ ꝗ tuos geſtus ſic dirigat in hac vita vt tua opera felicitentur ad votū ⁊ in poſteriori ſit tui vnio cū beatis.

F I N I S

¶ Guilielmi Varignane Medici conſumatiſſimi ꝑcepto Sereniſſimi principis domini Meladini Bani croacbo[r]uꝫ ⁊ boyne in veneranda ciuitate Ianue ſub. M.ccc.xix. die ſabbati ſcḋo exeunte decembris. Opus precipuum per preſtantiſſimū ⁊ Egregiuꝫ artium ⁊ medicine doctorē. d. Magiſtrum Claudiuꝫ aſtarium papienſeꝫ omni cū ingenio ſuis mendis caſtigatum. nec hinc inde impreſſum ad laudem eius qui eſt trinus ⁊ vnus: ⁊ cuiꝰ nomen eſt ſuper omne nomen feliciter finit.

¶ Impreſſum Papie per Magiſtrum Bernardinuꝫ de garaldis Anno domini. M. cccccxix. die. xv. menſis Ianuarij.

✠

201,545

Per l'entrare [illegible] dell [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] detta Materia in quella

[illegible] da [illegible] in [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] dell [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

SANTIN OTTAVIA
RESTAURO DEL LIBRO
1972

Digitized by Google